

راڌا سوامي ست سنگ بياس پاران

چاپيل بيا پستڪ

— لڌي

ENGLISH

1. Sar Bachan . ۱. سنگ مت
2. The Path of the Masters . ۲. سنتن جي سڳا
3. With a Great Master in India . ۳. سار وچن
4. Mysticism the Spiritual Path . ۴. پرمارڻي پتر
5. Teachings of the Gurus . ۵. ويهتي ۽ پرارڻا جا شبد
6. The Mystic Bible . ۶. ستڱرون جي سڳا پاڻو ۱-۲-۳-۴
7. In Search of the Way . ۷. روحاني گلدستو
8. Light on Sant Mat . ۸. پرمارڻي ساڳون
9. The Science of the Soul . ۹. گورمت سار
10. Tales of the Mystic East . ۱۰. اندر جو آواز
11. Spiritual Gems . ۱۱. سنگ مارڪ
12. Discourses on Sant Mat . ۱۲. روحاني ڏاڙهي ۱-۲-۳
13. Philosophy of the Masters . ۱۳. سنتن جي پاڻي
14. Call of the Great Master . ۱۴. سنگ مت روشن
15. Master Answers . ۱۵. سنگ سنگ نمبر ۱-۲-۳-۴-۵-۶
16. Liberation of the Soul . ۱۶. روحاني ڪل ڪل
17. The Ringing Radiance . ۱۷. سنگ سماڻ
18. The Living Master . ۱۸. هندي ۽ گرو مڪي
19. Sarmad . ۱۹. سنتن جي پاڻي
20. My Submission Pt. I, II . ۲۰. سنگ سماڻ
21. Thus Saith the Master . ۲۱. سنگ مت روشن پاڻو ۱
22. Prayer . ۲۲. سنگ مت پرڪاش پاڻو ۱-۲

Available From:-

The Secretary,

Radha Soami Satsang Beas

P. O. Dera Baba Jalmal Singh

Distt. Amritsar Punjab (India)

پښتانه-و

صحيح	صفحو	ست غلط	صحيح	صفحو	ست غلط
ډسندو	۱۷۹	ډښندو ۱۴	گورو	۱۴	۸ گورو
جا	۱۸۵	L ۱۵	کر	۲۵	۱۸ کار
دل نه	۲۰۱	۲۲ نه	گور	۳۰۰	۱۷ کهر
نوکي	۲۰۱	۶۵ -وي	وچبي	۴۵	۱۳ وچي
ځالهاو	۲۰۵	۱۴ ځالهاو	جيسټائين	۴۵	۲۲ جيسټائين
پري	۲۰۶	۲ پري	کرارو	۴۷	۱۴ کرار
عرض	۲۰۸	۱۸ عرض	آهي	۵۱	۱۴ آهي
نقص	۲۱۷	۲۶ نقص	چاهيندو	۵۴	۶ چاهندو
څرکشي څرکشي	۲۲۰	۱۷	سچ	۶۰	۱۶ سچ
پتي	۲۲۳	۳ پتي	ومت	۸۰	۱۵ وم
مشکلاونه و مشکلاونه	۲۲۳	۱۸	بچارو	۹۳	۱۱ وچاو
نوهين	۲۲۷	۱۵ نوهيچ	لکان	۹۳	۱۶ لکانا
ن جو	۲۲۹	۲ ن	لام	۹۸	۳ لام جي
جي سچي	۲۳۱	۵ سچي	وز	۹۸	۳ لام وړ
جي	۲۳۱	۱۳ بي	نوهان کان	۱۰۱	۱۳ نوهان
پښنجي	۲۳۲	۷ نښنجي	پرانالام	۱۰۸	۲۴ پرانالام
متان	۲۳۳	۱ متان	التر	۱۳۲	۵ الت
سج	۲۳۷	۸ سج	کنهن جي	۱۳۳	۱۷ کنهن جي
نه	۲۳۷	۱۸ نه	نټه کرک	۱۴۰	۱۴ نټه کرک
ان باري	۲۴۲	۲ باري	ستگر	۱۴۲	۱۶ ستگر
نو	۲۴۵	۴ من	جي	۱۵۳	۱۰ ئي
نقصان	۲۶۸	۲۰ صان	پيکه	۱۵۵	۹ پيکه

جيڪا به حضور مهراج جن مولڪي سنگت جي شيرا ڏني آهي،
 سا مان هنن جي دٻا مهر ۽ بخشش سان، جيترو وقت حڪم
 هوندو، ڪندو رهندس ۽ جڏهن هو مولڪي گهرائيندا ته پوءِ
 مان هلو ويندس. گرو نالڪ صاحب جن فرمايو آهي، ”مان
 هجي حڪم سان آيس ۽ جڏهن هو مولڪي سڏ ڪندو ته مان
 هليو ويندس.“ ڪا به گهرائڻ جهڙي ٻالھ ڪانهي. ستگورو
 جنهن اسانڪي پاڪستان جي پياڪ باه کان بچايو ۽ پنهنجي
 حياتي اسانجي ڀاڻ بدلي قرآن ڪئي، سو هر وقت اسانجي
 سنڀال ڪري، اسانڪي بچائي پيو.

اسانڪي جنم مرڻ جي ڦيري کان ڇڏائڻ لاءِ اسانجو مڪتي
 تشييدڙ ستگورو آيو. هن اسانڪي نام ۽ پڳتيءَ جي بخشش
 ڏيئي اسانڪي سڄي مالڪ سان ملائي ڇڏيو.

پڇڻ ۽ سمون ڪڏهن به نه ڪيسو. توهان ڪليا به پنهنجي
 چوڌاري آڻي حادثا ڏنا آهن. خبر نه آهي ته هن کان پوءِ
 ڇا ٿيندو؟ پڇڻ ۽ سمون ئي اسانجي ملڪيت آهي جڏهن اسان
 سان گڏ هلندي. بلڪ اسانجو سرور جنهن جي اسان وٽ ڏانهن
 پوروش ۽ سنڀال ٿا ڪريون تنهن کي نه ڇڏڻو پوندو. هڪ
 اسانجو ڪجهه به نه آهي. فقط به شيون اسانجون آهن، هڪ
 ستگورو ۽ ٻيو نام، پر انهن ٻنهي لاءِ اسانڪي پيار ڪونهي.
 من اها ٻالھ چاهي ٿو يا نه، پر توهان کي پنهنجو پورو وقت
 ڏيو وڃي ٿو ڏاڳي جي پڇڻ سمون ئي ڏيندو گهرجي.

ڏهان ڪرڻ وقت من کي ڪوشش ڪري هڪ هنڌ بهار پيو
 ۽ ستگورو جو سروب اکين جي مرڪز تي جهليو. آهستي
 آهستي من ٻاهر ۾ اچي نالت ٿي ويندو. اهو هڪ ڏينهن
 جو ڪم نه آهي، انهي ۾ سالن جي پورهئي جي ضرورت آهي.

پښتانهامو

صحيح	صفحو ست غلط	صحيح	صفحو ست غلط
ځسندو	ځسندو ۱۴ ۱۷۹	گورو	گورو ۸ ۱۴
جا	L ۱۵ ۱۸۵	کر	کار ۱۸ ۲۵
دل نه	۲۲ ۲۰۱	گور	کهر ۱۷ ۳۰۰
توکي	۶۵ -وي ۲۰۱	وچي	وچي ۱۳ ۴۵
ځالهارو	ځالهارو ۱۴ ۲۰۵	جيسټائين	جيسټائين ۲۲ ۴۵
پري	۲ ۲۰۶	کر او	کر او ۱۴ ۴۷
عرض	۱۸ عرض ۲۰۸	آهي	آهي ۱۴ ۵۱
نقص	۲۶ نقص ۲۱۷	چاهيندو	چاهندو ۶ ۵۴
څرکشي څرکشي	۱۷ ۲۲۰	سچ	سچ ۱۶ ۶۰
بټي	۳ بټي ۲۲۳	وت	وت ۱۵ ۸۰
مشکلاتو	۱۸ مشکلاتو ۲۲۳	وچارو	وچارو ۱۱ ۹۳
تو هيڅ	۱۵ تو هيڅ ۲۲۷	لکان	لکان ۱۶ ۹۳
نن جو	۲ نن جو ۲۲۹	لام	لام جي ۳ ۹۸
جي سچي	۵ سچي ۲۳۱	وزر	لام وړ ۳ ۹۸
جي	۱۳ بي ۲۳۱	تو هان کان	تو هان ۱۳ ۱۰۱
پنهندي	۷ ننهندي ۲۳۲	پراڻام	پراڻام ۲۴ ۱۰۸
متان	۱ متان ۲۳۳	انتر	الت ۵ ۱۳۲
سهڻ	۸ سڄهڻ ۲۳۷	کنهن جي	کنهن جي ۱۷ ۱۳۳
نه	۱۸ نه ۲۳۷	نته ڪرڻ	نته ڪرڻ ۱۴ ۱۴۰
ان باري	۲ باري ۲۴۲	ستگر	ستگر ۱۶ ۱۴۲
نو	۴ من ۲۴۵	جي	تي ۱۰ ۱۵۳
نقصان	۲۰ صان ۲۶۸	پيکه	پيکه ۹ ۱۵۵

جڳا حضور مٿاڙج ۾ مولڪي سنگت جي شورا ڏلي آهي،
 سا مان هنن جي دٻا مهر ۽ بخشش سان، جيترو وقت حڪم
 هوندو، ڪندو رهندس ۽ جڏهن هو مولڪي گهرائيندا ته پوءِ
 مان هلو ويندس. گرو نانڪ صاحب جن فرمايو آهي، ”مان
 هنجي حڪم سان آيس ۽ جڏهن هو مولڪي سڏ ڪندو ته مان
 هلو ويندس.“ ڪا به گهرائڻ جهڙي ڳالهه ڪانهي. سگورو
 جنهن اسانڪي پاڪستان جي پيادل باهه کان بچايو ۽ پنهنجي
 حياتي اسانجي پاپن بدلي قربان ڪئي، سو هر وقت اسانجي
 سڀال ڪري، اسانڪي بچائي پيو.

اسانڪي جنم مرڻ جي ڦيري کان ڇڏائڻ لاءِ اسانجو مڪتي
 تشييد سگورو آيو. هن اسانڪي نام ۽ پڳتيءَ جي بخشش
 ڏيئي اسانڪي سڄي مالڪ سان ملائي ڇڏيو.

پڇڻ ۽ سمجهڻ ۾ نه گهٽيو. توهان ڏليا ۾ پنهنجي
 جوڌاري آڻيئي حادثا ڏنا آهن. خبر نه آهي ته هن کان پوءِ
 ڇا ٿيندو! پڇڻ ۽ سمجهڻ ئي اسانجي ملڪيت آهي ڇا اسان
 سان گڏ هلندي. بلڪ اسانجو سرور جنهن جي اسان رات ڏينهن
 پرورش ۽ سڀال ٿا ڪريون تنهن کي به ڇڏڻو پوندو. هڪ
 اسانجو ڪجهه به نه آهي. فقط ٻه شيون اسانجون آهن، هڪ
 سگورو ۽ ٻيو نام، پر انهن ٻنهي لاءِ اسانڪي پيار ڪونهي.
 من اها ڳالهه چاهي ٿو ٻا، پر توهان کي پنهنجو پروردگار
 هر روز بنا نامي جي پڇڻ سمجهڻ کي ڏيڻ گهرجي.

ڏهان ڪرڻ وقت من کي ڪوشش ڪري هڪ هنڌ بهارو
 ۽ سگورو ۽ ٻيو سڀال ڪنهن جي مرڪز تي جهليو. آهستي
 آهستي من ٽٽڻ ۾ اچي سالت ٿي ويندو. اهو هڪ ڏينهن
 جو ڪم نه آهي، انهي ۾ سالن جي پورهئي جي ضرورت آهي.

”شش کي پنهنجي پياري کان اڳ مرن گهرجي ڇاڪاڻ ته جيڪو پوءِ جيئرو ٿو رهي، تنهن لاءِ زندگي بلڪه سڄي دنيا دڪ، روپ آهي.“

حضور مهاراج جن اسان کي سيکارين ٿا ته سنت مت ۾ مالڪ جي رضا تي راضي رهڻ ۾ ٿي پلائي آهي. مونکي سنگوروءَ جي حڪم جي پيروي ڪرڻ جي ڪابه طاقت ڪانهي، اها هنن جي آلي ڪرپا آهي جا مونکي سندن حڪم موجب هلائي رهي آهي.

پوءِ نام جي باري ۾ توهان جي ڀڄا بابت مان توهان لاءِ حضور مهاراج جن جا وڃن وري دهرائيندس ته جڏهن هنن کان پڇيو ويو هو ته جيستائين ساڌڪ پار برهم ۾ نه پهتو آهي، تيسين هنکي نام جي بخشيش نه ڪرڻ گهرجي، اها ڳالهه ڪيتري قدر سڄي آهي؟ تنهن تي سنگرن فرمايو، ”دراصل، نام ٽڌهن ٽڌهن گهرجي جڏهن هو سڃڪند پهچي ۽ اهو پڻ سنگوروءَ جي حڪم موجب هٿل گهرجي. انهيءَ ڪانسواءِ جيون جي ڪرمن جو بوجو ڪٿل ڪا سولي ڳالهه ڪانهي! مان پاڻ جن کي نام ٿو ڏيان تن کي بابا جڻمل سنگهه مهاراج جن جي سپرد ٿو ڪريان.“ هاڻي جڏهن هن ڀرم سنت اها ٽاڪيد ڪئي ته پوءِ شش انهيءَ جو پاڻ مطلب ڪڍي سگهن ٿا. مون نو مهنا نام نه ڏنو، جيتوڻيڪ حضور مهاراج جن پنهنجي هوندي لائين ڪرڻ لاءِ مونکي فرمايو هو بلڪه اهڙو لڪيل حڪم به ڏنو. بهتر ٿيندو ته انهي جو سبب نه ٻڌايو وڃي.

هي ڏيرو، اسانجي باجهاري سنگوروءَ جو آهي ۽ اهو اسانجو پوتر اسٿان آهي. حضور بابا جي مهاراج ۽ حضور بابا ساون سنگهه مهاراج جن هن اسٿان کي ست پنجهٺ سالن جي پڄڻ سان پوتر ڪيو آهي ۽ جيون تي نام جي بخشيش ڪئي آهي.

وهي ٿو. اهو نه ٻاڏ وڪو نه عئل جي ڊاٻل بازي ٿي سگهي
ڪجهه ڪانهي. جذبات به هن دنيا ۾ ۽ خاص طور گرهست ۾
ڪاٺي اهميت ٿي وئي. بھت ماحشو ڪرڻ ڇڏي ڏيو ۽ ان
ڪري ڪيتريون معڪلاتون آسان ٿي پونديون.

ٿوهانجو پتي جڏهن مالي حالتن سبب پریشان ٿئي ٿو ۽
غير مستنگي هئڻ ڪري ۽ ڪرمن جي قانون مان ناواقف
هئڻ سبب، هو انهن سڀني پریشانين لاءِ ٿوهانکي ذميواري ٿو
سمجهي ۽ ٿوهن ڏکي ٿا ٿيو. پر ٿوهانکي هن کان وڌيڪ
ڄاڻ آهي. جڏهن ٿوهن سندس ان روش سبب آڏاس يا
ڏکي ٿيو ته وڃي پنهنجي وڃڻ، نام جو سمون ڪري شيد
سان جهڙو. جڏهن هن دنيا مان بھزار ۽ آڏاس ٿيندو آهي ته
پوءِ ان کي اندر لڳائڻ ۽ ان لاءِ اندر ٿي سک ۽ شائستي
جي تلاش، آسان ٿيو پوي.

۹۷- پرا- ۽ مانيور- ڇٽو اسانجي پياري ستگرو
جا لاڏلا مستنگي پاترو حضور مٿاڇاچ ٻاٻا سون سنگهه جن
جي پرڪاش به مستنگن ۾ ٿوهان ڪيترا دفعا ٻڌو هوندو:-
”ڪبير هم سب سي ٿوي، هم ٿج برو نه ڪوءِ،
چمن انسا ڪو مانديا، مٿر همارا سوء.“

ڪجهه صاحب جن ٿوهانن ٿا ته مان سڀني ۾ برو آهيان ۽
مون کان سواءِ ٻيا سڀ چڪا آهن. جن مان ڪري سمجهيو
آهي آهي ٿي منهنجا مٿر ۽ ٻارا آهن.

نهن ڪري پاترو! جهڪڻ ڪو پاڻي، پڪار ۽ گهٽڪار
هي نه اهو مان ئي آهيان. ڇو؟ ڇاڪاڻ ته ٻاٺي موجب،

بلڪل نزديڪ پهتا آهيو. پر ڪنهن به حالت ۾ انهيءَ مر
ڪي ڳولڻ جي ڪوشش نه ڪريو، ڇاڪاڻ ته ائين ڪرڻ
نسن تي زور پوندو. جيئن چيٽنٽا شرمار مان هيٺان هٽندي ويندي
۽ ايڪاگريٽا وڌندي ويندي ٿيڻ خود بخود اهو مر
نظر ايندو. آرام ڪرڻ سٺو آهي پر آرام نه وڃي جسماني ٻڌ
مانسڪ به هٽڻ کپي. توهان جو من بار بار انهيءَ پراڻي
ڳالهه کي سوچي ٿو ۽ نتيجو اهو ٿو ٿئي ته اڪليف وري
شروع ٿي ٿئي. مطلب ته پورو آرام ڪونه ٿو ملي ۽ جڏهن
انهيءَ خاص ڳالهه جي باري ۾ من سوچي ٿو ته نسن ۾ به هلچل
ٿئي ٿي.

ڪنهن به نموني اکين تي ڪوبه زور نه ڏيو. شرمار جي
انگن کي اهڙي نموني هلائڻ کپي جيئن مناسب هجي. ڪڏهن
ڪڏهن ڀلي پڙهو پر اکين تي ڳهڙو زور اچڻ نه کپي. سڀ
پرڻ مشين جو ڪم آهي ۽ ان ۾ من لڳائڻ جي ضرورت
ڪانه پوندي آهي. زور اٿي ٿي پوندو آهي جتي من کان ڪم
وٺڻو پوندو آهي. ڪنهن به مسئلي جي زياده چانين نه ڪريو،
ڇاڪاڻ ته پوءِ ان مسئلي جي صورت اڳيان ئي بيٺي هوندي
آهي، انڪري توهين مڪمل آرام پائي ڪين سگهندا.

راڌا سرامي ستسنگي ٻين ڌرم جي پوئلڳن سان گڏجي
مسجي سگهن ٿا پر ڪين اندرمان راز ٻين کي ٻڌائڻ نه کپن.
ها، اهو رت جو ڌاب ڪونهي ۽ ڊاڪٽر سان صلاح ڪرڻ
جي ضرورت ڪانهي. پوءِ ڀلي توهانجو ٻئي ناراض رهي ۽
وقت به وقت توهان کي ان جي ياد ڏياريندو رهي، اهو به
ڪرڻ ڪڍڻ جو هڪ طريقو آهي. آخر اها ڳالهه ڪا ٿوري
ڪانهي نه جيئن به ٿي سگهي ڇڏڻ سمن کي وقت ڏيو ۽ ياد
ڪونه ستورو هميشه پنهنجي ستسنگين جي سنڀال ڪندو

ڪاميابيءَ جون ڪجهه آهڻ.

سمن اندر ۾ لڳاتار سڄو ڏينهن ڪرڻ کپي بشرطڪ
توهانجي ڪم ۾ روڪاوت نه ٿي. عام طور اهڙي ڪا
روڪاوت سمن ڪارڻ ڪانه ٿيندي آهي. پر شيد کي ٻڌڻ
مهل سمن نه ڪرڻ کپي انهيءَ وقت ٻورو ڏيان شيد ۾ ڏيڻ کپي.
شيد مٿي جي چوٽيءَ وٽان اچي ٿو ۽ ڪن ۾ صرف انهيءَ
ڪري ٻڌڻ ۾ اچي ٿو ڇاڪاڻ ته اسانکي ڪن دواران ٻڌڻ
جي عادت آهي.

۹۴ - پهرين هدايت جا مان ڪرڻ چاهيندس ته شرر کي
مناسب آرام ضرور ڏيڻ کپي ۽ اهڙو چرڻ سان اڳتي وڌڻ
نه کپي جو ڪنهن به بهوليءَ جو دٻاءُ سرر تي ٿي. جيڪو
آزموڻو ڏيڻي حاصل ٿئي ٿو سو چٽاڏار ٿئي ٿو.

ٻينجي چيستن کي بدن جي هيلن اکين مان هٽائي مٿي
آڻڻ ڪو آسان ڪم ڪونهي. انهيءَ ۾ وقت لڳندو پر پر
۽ شواس سان ئي رفتار سان ٿي ٿي. توهانکي جيڪا
ڇڪ ۽ مٿي ۾ جڙڻ محسوس ٿئي ٿي سا اڃائي زور جي ڪارڻ
آهي جيڪو شرر تي ٻڌجي رهيو آهي. اهڙي وقت ڪنهن
ڪتاب پڙهڻ جي دوران ايتري پڙهڻ ۽ ٿي سگهي ته شانيءَ
سان سمن ڪندا رهو. مناسب ننڊ ضرور ڪرڻ کپي.....
توهانجو اڳيون ايم اهڙي ئي ڪنهن وقت جو هو.

توهان جو اهو سوال درست آهي ته ٿوري قدر تي ۽ صحيح
رفتار سان ٿيڻ کپي. انهيءَ ۾ ورهه لڳن ٿا پر بي صبر ۽
نا ايمڊ ٿيڻ جو ڪو سبب ڏونهي. سڀ ڪم سڄي سان سٺا
ٿيندا آهن انهيءَ ڪري ٿڪڻ نه ڪريو.

۹۵ - اها سٺي ڳالهه آهي ته توهن هاڻي اکين ۾ ٿڪاوت
محسوس ڪرڻ ٿا ڪريو ۽ سهجڻو ٿا ته اکين جي مرڪز جي

اوهان جي ترقي تسلي بخش آهي ۽ توهين ڪنهن به طرح
 نراس نه آيو. صبح جو وقت ڀڄڻ لاءِ نهايت عمدو آهي ۽
 سهج لڻي، جي وقت ملي نه پاي و هو پر پنهنجو کاڌو ۽ ننڊ
 ايترو نه گهٽايو جو شرير ڪمزور ٿي پوي ۽ توهين پنهنجون
 روزمره جون ذميواريون نباهي نه سگهو.

شريڪ آرام ۾ ڪمي نه ڪريو. پر جيئن توهان جي خيال
 جي اڳڪاڻ ۾ مڪمل ٿيندي يا مڪمل ٿيڻ لڳي هوندي
 ٿيڻ توهان ۾ اڀياس کي وڌيڪ وقت ڏيڻ جي عادت پوندي
 ۽ ڪنهن به ڪوشش وٺڻ کان سواءِ توهانجي ننڊ پاڻمرادو گهٽ
 ٿي ويندي. جڏهن سرت شو نيتر ۾ سهج سڀاءِ اڳڪاڻ
 ٿئي ٿي ته پوءِ لکي جهڙا ٿا اچن ۽ لکي ٿڪ ٿي ٿو
 محسوس ٿئي.

مان توهانجي پريما پيگتيءَ جو قدر ڪريان ٿو. جنهن سبب
 اهي اڻيو توهانکي حاصل ٿيا آهن ۽ توهان جي سنڀال ٿي آهي.
 اهي سڀ اڻيو بلڪل صحيح آهن ۽ توهين پاڻکي خوش قسمت
 سمجهو جو اهڙا آزمودا توهانکي حاصل ٿيا آهن.

جيڪي اڻيو توهانکي پنجن ڏينهن ۾ بنا ڀڄڻ جي ٿيا يعني
 اڇو ڇمڪندڙ پرڪاش جنهنجي چوڌاري ٽمڪندڙ ننڍيون
 روشنيون هيون، اهي سڀ سڃاڻ ڏست آزمودا هئا. انهن
 جو سبب اهو هو جو توهانجو ڌيان بي اختيار شو نيتر ۾ اڳڪاڻ
 ٿي ويو ۽ اهو قدرتي هو ته وچ واري سٺيد روشنيءَ ۾ ڌيان
 ڪنل رهيو. جيترو انهيءَ روشنيءَ جي نزديڪ ويندا اوترو
 وڌيڪ چمڪ محسوس ڪندا ڇاڪاڻ ته انهيءَ جوت مان
 توهانکي پار لنگهي اچي وڃڻو آهي. دراصل، توهان هڪڙو
 سٺو موقعو هٿان وڃايو. توهان شائتيءَ سان سمون ڪندا رهو
 ها ۽ مٿي ڇڙهڻ جي ڪوشش ڪريو ها. پيار ۽ وشواس

دل ۾ ڪنهن نه ڪنهن جو خوف يا ڪمزوريءَ جو تجربو نه ڪيو. سڱوروءَ جي سنڀال، شڪستي ۽ رهنمائيءَ ۾ پورو رڪو. پنهنجو ٻچن سمورن اڻڪن وانگر پوري صدق ۽ سچائي سان ڪندا رهو. ٻچن مهل سر جي لڏاڪي روڪڻ جي پوري ڪوشش ڪريو. توهانجي ترقيءَ جو ٻڌي مان خوش ٿيندس. توهانجو ائير صحيح آهي. اندر جا نظارا ۽ روشنيون هيءَ هي اڪائرن تي منحصر آهن ۽ اڪائرن جي گهٽ وڌاءُ تي نظارن ۽ پرڪاش ۾ فرق پوندو ئي آهي.

۹۳ - مولڪي توهانجو خط مليو ۽ پڙهي خوشي ٿي نه ٿي. ۾ چڪو توهانجو شرار لڏندو هو سو هاڻي بند ٿي ويو آهي. تيار توهان ڪافي ٽڪيل ۽ بي آرامي ٿي پير مالڪ. شڪر آهي جو آخر ۾ توهانجون ٽڪيلون دور ٿي ويون. جيڪو ڏوڏو توهن ڪڏهن محسوس ڪريو ٿا. نه دور ٿي ويندو ۽ انهيءَ ڏانهن خاص ڌيان نه ڏيو. انهيءَ جي ڳالهه آهي جو توهانجي مٿن انهيءَ باري ۾ توهانجي ليڪ راءِ نه ٿي. ڪر، توهانجي جڏهن به ڪنهن ڳالهه ۾ شڪ هجي نه هتي اسانجي ڀلي ڪو.

جيڪا چڪ توهانجي پيشانيءَ ۾ محسوس ٿئي ٿي اها سڀاواڪ آهي پر توهان کي ڪنهن نه ڪنهن جو ان هنڌ ڏيڻ نه ڪري ۽ پير ۽ شاتيءَ سان سمورن ڪندا رهو. ڌيان ڇو مرڪز ۾ نه ڳولڻ جي ڪوشش نه ڪريو، ڇاڪاڻ جو ائين ڪرڻ سان اڪائرن ۾ وڌيڪ پوندو. جڏهن ڌيان مڪمل طور اڪائرن ٿيندو ته اهو مرڪز پاڻيچي نظر ايندو ۽ سرف ڪرڻ شروع ٿيندو ۽ وڃڻ جو دستور ملندو. لراس ٿيڻ جو ڪو سبب ڪونهي. ڌيريءَ لڳاتار هلڻ سان منزل ٿي پهنجي وڃي. شرار جي سن ٿيڻ ۾ ڌيري ڌيري اڀاس سان واڌارو ٿيندو ويندو.

ت ۾ ٿيندا آهن ۽ ٿوهانجي خوشقسمتي آهي جو ايتري
ري عرصي ۾ ٿوهانجي چڱي ترقي ٿي آهي. مٿي جي
ف چيڪا چڪ محسوس ڪريو ٿا، اها خيال جي هڪدم
يڪاگر ٿيڻ جي ڪارڻ آهي ۽ جڏهن اها مڪمل ٿيندي ته
ٿوهانجي اندر روشني ڏسڻ ۾ ايندي ۽ شيد وڌيڪ
صاف ۽ مٿر ٻڌڻ ۾ ايندو.

اهو شيد جو ٿوهان هيترو سالن کان ٻڏي رهيا آهيو انجو
تعلق روحانيت سان آهي، ۽ نه شرارڪ بيماريءَ سان. انڪري
ڊاڪٽر ڪجهه ڪري نٿي سگهيا.

۹۲ - بدن جو ڌاري ڌاري سن ٿيڻ، ان ٻالھ جو صاف
ٿيڻ آهي ته سرت سميتجي رهي آهي ۽ صحيح راهه ۾
سميتجي رهي آهي. ڀڄڻ جي وقت ٿوهانجي چيڪا
ٻئيءَ جي ڪندي ۾ چر ۾ محسوس ٿئي ٿي، انجو
سنت مت جي اڀياس سان ڪو واسطو ڪونهي ۽ صرف
انهيءَ ڪارڻ آهي جو ٿوهان اڳئين ڪنهن جنم ۾
ڪنديءَ جي ساڌنا ڪئي آهي. ڀڄڻ جي وقت شرار جو
هڪ سار ڪو لڏڻ به اڳين سنسڪارن جي هٿاڻ ۾ ڪاٺي
مونکي ڏاڍي خوشي ٿي ته انهن رنڊڪن کي
تائين ڪامياب ٿيا آهيو.

جڏهن ٿوهين اهو محسوس ڪندا ته اڀياس جو صحيح طر
هي، سمن ذريعي پنهنجي خيال کي شونيت ۾ ايڪاگر ڪ
پوءِ اهي سڀ نقص دور ٿي ويندا ۽ ٿوهانجي ڀڄڻ سم
۾ وري آند ايندو. سڀ ڦرنا ۽ هراس ڇڏي وشواس
ڀڄڻ ڪريو ۽ ائين نه سمجهو ته ڪا ازغيبِي طاقت ٿوه
غالب پئجي سگهندي. پنهنجي صحت جي باري ۾ ڊاڊ
ازمناءِ پلي دوا وٺو ۽ سڀون هٿاڻو.

ٿئي ۽ ٻوڏ پزن تي ٻڌايل نمولي ويهي، اڌ ڪلاڪ شد ڪي
ٻڌو ۽ ٻيڙو به آواز اچي ٿيڻن کي ڏيان ڏيئي ٻڌو.

۸۹ - جڏهن اندر جو دروازو کٽا لڳندو، تڏهن ڪيترن
ننهن جا نظارا ۽ روپ ڏسڻ ۾ ايندا آهن. جنهن جو اهو نتيجو
ٿيندو آهي ته شش سمن بند ڪري ائين روئين ۽ نظارن کي
ويهي ڏسندو آهي. اها وڏي پل آهي. جڏهن نظارا ۽
شڪليون ڏسڻ ۾ اچن ته شش کي لڪي سمن بند ڪرڻ
گهرجي ۽ لڪي اکين جي مرڪز جي جڳهه ڇڏڻ گهرجي.
انهيءَ کان پوءِ خيال جو هيٺان نڪرڻ مڪمل ٿيندو ۽ ساڌو
اندر وڃڻ جي لائق ٿيندو.

۹۰ - ۱ مارچ آهي، ۲ مارچ ۽ ۳ مارچ. ۴ مارچ ۾
آلما اکين جي مرڪز کان هيٺ ٿي ٿئي ۽ اندرون جي رستي
دل ۽ من ۾ ڦاسي ٿي. ۵ مارچ، ۶ من ۽ اندرون کان منهن
ٻوڙي، پنهنجي سڄيءَ طاقت کي شوليت ۾ اڻڪار ڪري، شيد
مان ڇڙي، روحاني ديهن کي طءِ ڪرڻ جو رستو آهي.

۹۱ - مولڪي اهو ڄاڻي خوشي ٿي ته ٽوهن اچن سمن
۾ چڱي ترقي ڪري رهيا آهن. اهو اڳين شب ڪرمن ڪارڻ
آهي ۽ جهڪا اهميت ٽوهان اچن سمن کي ڏيکارڻ لاءِ آهي.
ڪري ته اهو وادارو ٿيو آهي ۽ من ۾ نمونو آڻي آهي. جن
تجربن جو ٽوهان ذڪر ڪيو آهي سي آساڌارڻ ڪوٺين ۽ عام
طور جڏهن ڇڙ ۽ جهٽن جي وچ ۾ منگهڙش لڳندو آهي ته
اڳيائي ائين محسوس ڪندو آهي. جڏهن ڇيٽن سٺا کي هيٺان
ڪڍي ٽيسري ٿل ۾ ڪٽو ڪٽيو آهي ته سمناءِ چئي ڪارڻ
ٿي چڱي محسوس ٿيندي آهي. پر پوءِ ٺهي ويندي آهي ۽
معي جو ستر سچ نان طءِ ٿيڻ شروع ٿيندو آهي. جڏهن
چنبتا مٿي چڪي آهي ۽ من اڻڪار ٿيندو آهي ته قدرتي

١٧١
١٧٢
١٧٣
١٧٤
١٧٥
١٧٦
١٧٧
١٧٨
١٧٩
١٨٠
١٨١
١٨٢
١٨٣
١٨٤
١٨٥
١٨٦
١٨٧
١٨٨
١٨٩
١٩٠
١٩١
١٩٢
١٩٣
١٩٤
١٩٥
١٩٦
١٩٧
١٩٨
١٩٩
٢٠٠
٢٠١
٢٠٢
٢٠٣
٢٠٤
٢٠٥
٢٠٦
٢٠٧
٢٠٨
٢٠٩
٢١٠
٢١١
٢١٢
٢١٣
٢١٤
٢١٥
٢١٦
٢١٧
٢١٨
٢١٩
٢٢٠
٢٢١
٢٢٢
٢٢٣
٢٢٤
٢٢٥
٢٢٦
٢٢٧
٢٢٨
٢٢٩
٢٣٠
٢٣١
٢٣٢
٢٣٣
٢٣٤
٢٣٥
٢٣٦
٢٣٧
٢٣٨
٢٣٩
٢٤٠
٢٤١
٢٤٢
٢٤٣
٢٤٤
٢٤٥
٢٤٦
٢٤٧
٢٤٨
٢٤٩
٢٥٠
٢٥١
٢٥٢
٢٥٣
٢٥٤
٢٥٥
٢٥٦
٢٥٧
٢٥٨
٢٥٩
٢٦٠
٢٦١
٢٦٢
٢٦٣
٢٦٤
٢٦٥
٢٦٦
٢٦٧
٢٦٨
٢٦٩
٢٧٠
٢٧١
٢٧٢
٢٧٣
٢٧٤
٢٧٥
٢٧٦
٢٧٧
٢٧٨
٢٧٩
٢٨٠
٢٨١
٢٨٢
٢٨٣
٢٨٤
٢٨٥
٢٨٦
٢٨٧
٢٨٨
٢٨٩
٢٩٠
٢٩١
٢٩٢
٢٩٣
٢٩٤
٢٩٥
٢٩٦
٢٩٧
٢٩٨
٢٩٩
٣٠٠
٣٠١
٣٠٢
٣٠٣
٣٠٤
٣٠٥
٣٠٦
٣٠٧
٣٠٨
٣٠٩
٣١٠
٣١١
٣١٢
٣١٣
٣١٤
٣١٥
٣١٦
٣١٧
٣١٨
٣١٩
٣٢٠
٣٢١
٣٢٢
٣٢٣
٣٢٤
٣٢٥
٣٢٦
٣٢٧
٣٢٨
٣٢٩
٣٣٠
٣٣١
٣٣٢
٣٣٣
٣٣٤
٣٣٥
٣٣٦
٣٣٧
٣٣٨
٣٣٩
٣٤٠
٣٤١
٣٤٢
٣٤٣
٣٤٤
٣٤٥
٣٤٦
٣٤٧
٣٤٨
٣٤٩
٣٥٠
٣٥١
٣٥٢
٣٥٣
٣٥٤
٣٥٥
٣٥٦
٣٥٧
٣٥٨
٣٥٩
٣٦٠
٣٦١
٣٦٢
٣٦٣
٣٦٤
٣٦٥
٣٦٦
٣٦٧
٣٦٨
٣٦٩
٣٧٠
٣٧١
٣٧٢
٣٧٣
٣٧٤
٣٧٥
٣٧٦
٣٧٧
٣٧٨
٣٧٩
٣٨٠
٣٨١
٣٨٢
٣٨٣
٣٨٤
٣٨٥
٣٨٦
٣٨٧
٣٨٨
٣٨٩
٣٩٠
٣٩١
٣٩٢
٣٩٣
٣٩٤
٣٩٥
٣٩٦
٣٩٧
٣٩٨
٣٩٩
٤٠٠
٤٠١
٤٠٢
٤٠٣
٤٠٤
٤٠٥
٤٠٦
٤٠٧
٤٠٨
٤٠٩
٤١٠
٤١١
٤١٢
٤١٣
٤١٤
٤١٥
٤١٦
٤١٧
٤١٨
٤١٩
٤٢٠
٤٢١
٤٢٢
٤٢٣
٤٢٤
٤٢٥
٤٢٦
٤٢٧
٤٢٨
٤٢٩
٤٣٠
٤٣١
٤٣٢
٤٣٣
٤٣٤
٤٣٥
٤٣٦
٤٣٧
٤٣٨
٤٣٩
٤٤٠
٤٤١
٤٤٢
٤٤٣
٤٤٤
٤٤٥
٤٤٦
٤٤٧
٤٤٨
٤٤٩
٤٥٠
٤٥١
٤٥٢
٤٥٣
٤٥٤
٤٥٥
٤٥٦
٤٥٧
٤٥٨
٤٥٩
٤٦٠
٤٦١
٤٦٢
٤٦٣
٤٦٤
٤٦٥
٤٦٦
٤٦٧
٤٦٨
٤٦٩
٤٧٠
٤٧١
٤٧٢
٤٧٣
٤٧٤
٤٧٥
٤٧٦
٤٧٧
٤٧٨
٤٧٩
٤٨٠
٤٨١
٤٨٢
٤٨٣
٤٨٤
٤٨٥
٤٨٦
٤٨٧
٤٨٨
٤٨٩
٤٩٠
٤٩١
٤٩٢
٤٩٣
٤٩٤
٤٩٥
٤٩٦
٤٩٧
٤٩٨
٤٩٩
٥٠٠
٥٠١
٥٠٢
٥٠٣
٥٠٤
٥٠٥
٥٠٦
٥٠٧
٥٠٨
٥٠٩
٥١٠
٥١١
٥١٢
٥١٣
٥١٤
٥١٥
٥١٦
٥١٧
٥١٨
٥١٩
٥٢٠
٥٢١
٥٢٢
٥٢٣
٥٢٤
٥٢٥
٥٢٦
٥٢٧
٥٢٨
٥٢٩
٥٣٠
٥٣١
٥٣٢
٥٣٣
٥٣٤
٥٣٥
٥٣٦
٥٣٧
٥٣٨
٥٣٩
٥٤٠
٥٤١
٥٤٢
٥٤٣
٥٤٤
٥٤٥
٥٤٦
٥٤٧
٥٤٨
٥٤٩
٥٥٠
٥٥١
٥٥٢
٥٥٣
٥٥٤
٥٥٥
٥٥٦
٥٥٧
٥٥٨
٥٥٩
٥٦٠
٥٦١
٥٦٢
٥٦٣
٥٦٤
٥٦٥
٥٦٦
٥٦٧
٥٦٨
٥٦٩
٥٧٠
٥٧١
٥٧٢
٥٧٣
٥٧٤
٥٧٥
٥٧٦
٥٧٧
٥٧٨
٥٧٩
٥٨٠
٥٨١
٥٨٢
٥٨٣
٥٨٤
٥٨٥
٥٨٦
٥٨٧
٥٨٨
٥٨٩
٥٩٠
٥٩١
٥٩٢
٥٩٣
٥٩٤
٥٩٥
٥٩٦
٥٩٧
٥٩٨
٥٩٩
٦٠٠
٦٠١
٦٠٢
٦٠٣
٦٠٤
٦٠٥
٦٠٦
٦٠٧
٦٠٨
٦٠٩
٦١٠
٦١١
٦١٢
٦١٣
٦١٤
٦١٥
٦١٦
٦١٧
٦١٨
٦١٩
٦٢٠
٦٢١
٦٢٢
٦٢٣
٦٢٤
٦٢٥
٦٢٦
٦٢٧
٦٢٨
٦٢٩
٦٣٠
٦٣١
٦٣٢
٦٣٣
٦٣٤
٦٣٥
٦٣٦
٦٣٧
٦٣٨
٦٣٩
٦٤٠
٦٤١
٦٤٢
٦٤٣
٦٤٤
٦٤٥
٦٤٦
٦٤٧
٦٤٨
٦٤٩
٦٥٠
٦٥١
٦٥٢
٦٥٣
٦٥٤
٦٥٥
٦٥٦
٦٥٧
٦٥٨
٦٥٩
٦٦٠
٦٦١
٦٦٢
٦٦٣
٦٦٤
٦٦٥
٦٦٦
٦٦٧
٦٦٨
٦٦٩
٦٧٠
٦٧١
٦٧٢
٦٧٣
٦٧٤
٦٧٥
٦٧٦
٦٧٧
٦٧٨
٦٧٩
٦٨٠
٦٨١
٦٨٢
٦٨٣
٦٨٤
٦٨٥
٦٨٦
٦٨٧
٦٨٨
٦٨٩
٦٩٠
٦٩١
٦٩٢
٦٩٣
٦٩٤
٦٩٥
٦٩٦
٦٩٧
٦٩٨
٦٩٩
٧٠٠
٧٠١
٧٠٢
٧٠٣
٧٠٤
٧٠٥
٧٠٦
٧٠٧
٧٠٨
٧٠٩
٧١٠
٧١١
٧١٢
٧١٣
٧١٤
٧١٥
٧١٦
٧١٧
٧١٨
٧١٩
٧٢٠
٧٢١
٧٢٢
٧٢٣
٧٢٤
٧٢٥
٧٢٦
٧٢٧
٧٢٨
٧٢٩
٧٣٠
٧٣١
٧٣٢
٧٣٣
٧٣٤
٧٣٥
٧٣٦
٧٣٧
٧٣٨
٧٣٩
٧٤٠
٧٤١
٧٤٢
٧٤٣
٧٤٤
٧٤٥
٧٤٦
٧٤٧
٧٤٨
٧٤٩
٧٥٠
٧٥١
٧٥٢
٧٥٣
٧٥٤
٧٥٥
٧٥٦
٧٥٧
٧٥٨
٧٥٩
٧٦٠
٧٦١
٧٦٢
٧٦٣
٧٦٤
٧٦٥
٧٦٦
٧٦٧
٧٦٨
٧٦٩
٧٧٠
٧٧١
٧٧٢
٧٧٣
٧٧٤
٧٧٥
٧٧٦
٧٧٧
٧٧٨
٧٧٩
٧٨٠
٧٨١
٧٨٢
٧٨٣
٧٨٤
٧٨٥
٧٨٦
٧٨٧
٧٨٨
٧٨٩
٧٩٠
٧٩١
٧٩٢
٧٩٣
٧٩٤
٧٩٥
٧٩٦
٧٩٧
٧٩٨
٧٩٩
٨٠٠
٨٠١
٨٠٢
٨٠٣
٨٠٤
٨٠٥
٨٠٦
٨٠٧
٨٠٨
٨٠٩
٨١٠
٨١١
٨١٢
٨١٣
٨١٤
٨١٥
٨١٦
٨١٧
٨١٨
٨١٩
٨٢٠
٨٢١
٨٢٢
٨٢٣
٨٢٤
٨٢٥
٨٢٦
٨٢٧
٨٢٨
٨٢٩
٨٣٠
٨٣١
٨٣٢
٨٣٣
٨٣٤
٨٣٥
٨٣٦
٨٣٧
٨٣٨
٨٣٩
٨٤٠
٨٤١
٨٤٢
٨٤٣
٨٤٤
٨٤٥
٨٤٦
٨٤٧
٨٤٨
٨٤٩
٨٥٠
٨٥١
٨٥٢
٨٥٣
٨٥٤
٨٥٥
٨٥٦
٨٥٧
٨٥٨
٨٥٩
٨٦٠
٨٦١
٨٦٢
٨٦٣
٨٦٤
٨٦٥
٨٦٦
٨٦٧
٨٦٨
٨٦٩
٨٧٠
٨٧١
٨٧٢
٨٧٣
٨٧٤
٨٧٥
٨٧٦
٨٧٧
٨٧٨
٨٧٩
٨٨٠
٨٨١
٨٨٢
٨٨٣
٨٨٤
٨٨٥
٨٨٦
٨٨٧
٨٨٨
٨٨٩
٨٩٠
٨٩١
٨٩٢
٨٩٣
٨٩٤
٨٩٥
٨٩٦
٨٩٧
٨٩٨
٨٩٩
٩٠٠
٩٠١
٩٠٢
٩٠٣
٩٠٤
٩٠٥
٩٠٦
٩٠٧
٩٠٨
٩٠٩
٩١٠
٩١١
٩١٢
٩١٣
٩١٤
٩١٥
٩١٦
٩١٧
٩١٨
٩١٩
٩٢٠
٩٢١
٩٢٢
٩٢٣
٩٢٤
٩٢٥
٩٢٦
٩٢٧
٩٢٨
٩٢٩
٩٣٠
٩٣١
٩٣٢
٩٣٣
٩٣٤
٩٣٥
٩٣٦
٩٣٧
٩٣٨
٩٣٩
٩٤٠
٩٤١
٩٤٢
٩٤٣
٩٤٤
٩٤٥
٩٤٦
٩٤٧
٩٤٨
٩٤٩
٩٥٠
٩٥١
٩٥٢
٩٥٣
٩٥٤
٩٥٥
٩٥٦
٩٥٧
٩٥٨
٩٥٩
٩٦٠
٩٦١
٩٦٢
٩٦٣
٩٦٤
٩٦٥
٩٦٦
٩٦٧
٩٦٨
٩٦٩
٩٧٠
٩٧١
٩٧٢
٩٧٣
٩٧٤
٩٧٥
٩٧٦
٩٧٧
٩٧٨
٩٧٩
٩٨٠
٩٨١
٩٨٢
٩٨٣
٩٨٤
٩٨٥
٩٨٦
٩٨٧
٩٨٨
٩٨٩
٩٩٠
٩٩١
٩٩٢
٩٩٣
٩٩٤
٩٩٥
٩٩٦
٩٩٧
٩٩٨
٩٩٩
١٠٠٠

٨٧ - توهانجي پڌي ماءُ جا بيمار آهي ۽ ستسنگ ناهي،
توهن جي ڪنن ۾ آهستي نام ٻڌائڻ جي به منع آهي. آلهي
کي حضور مهراج جن جو فوٽو ڏيکارايو.

٨٨ - جڏهن توهين پنجن نامن جو سمون ڪريو، تڏهن پنهنجو
ڏيان اکين جي مرڪز تي رکي، ٻه ڪلاڪ هڪ ئي آسٺ ۾
وهو. اهو خيال رکڻ آلهي وقت توهان جو من ٻيو ڪجهه به
نه ڪري. جيڪڏهن ائين ڪجهه وقت ڪندا ايندا ته پوءِ
آهستي آهستي من ۽ آتما جون لهرون شرير جي هيٺين حصي
مان نڪري، اکين جي مرڪز تي اچي گڏ ٿينديون. توهانجون
نگون ۽ ٻانهون پوءِ سن ٿي وينديون. جڏهن ائين ٿئي ته توهان
کي خوش ٿيڻ گهرجي ۽ سمجهڻ گهرجي ته سمون ليڪ طرح
ٿي رهيو آهي. جيئن آسٺ ۾ ويهجي تيئن پنهنجي آسٺ کي
بدلجي. من مٿان نگاهه رکڻ ۽ هنڪي ٻيا خيال ڪرڻ نه ڏيو. من
ٿي آلهي سمون ۾ ٿي رڌل رکڻ اهڙي طرح جيئن ڏيان شرار
مان آهستي آهستي نڪرندو ويندو، تيئن توهان کي پنهنجي
شرير جي سڌ نه رهندي. پر اندر ۾ توهين سچيت رهندي
پنجن نامن جو سمون ڪندا رهو. جيڪڏهن ڪير به ڪٿي به
ڪلاڪ هڪ ئي آسٺ ۾ نام چيڻ کان سواءِ وهي ته به هنجون
ڪلاڪ ٽيڻ لڳنديون. جڏهن سمون لاءِ مقرر وقت پورو

اڪثر بري ڪم ڪرڻ کان اڳ، اطلاع ڏيندو آهي. اهڙو
 ويڪڙ اڳين ڪرمن جي پوڳا پوڳڻ ڪري به انسان ۾ پيدا
 ٿيندو آهي. جيڪڏهن اڳين جنمن جي يادگيري اسانجي دل
 جي پٽيءَ تان نه لهي ته پوءِ جيڪر دل ٻا هلي ڪمن سگهي.
 دل ٻا جي برائي ۽ سزائت ڪارڻ پنهنجي همت نه هاريو.
 ستگوروءَ جي پيار ۽ سنڀال جو ويچار ڪري هميشه خوش
 گذاريو.

۸۵ - ٻن سمن شروع ڪرڻ کان اڳ ستگوروءَ جي
 سروب جو ۱۵ منٽ کن ڏيان ڪريو پوءِ جڏهن ٽوهن سمن
 شروع ڪريو، تڏهن جيڪڏهن ڪو تارو يا ستگوروءَ جو
 سروب اندر ۾ ڏسو ته انهي کي ڏسندا رهو. جيڪڏهن
 ڪجهه به اندر نظر نه اچي ته به سمن ڪرڻ مهل اولهه ۾
 نهاريندا رهو.

۸۶ - ٽوهان لکڙ آهي ته انسان زندگيءَ جي سُر ۾ اڪيلو
 مسافر آهي سو اڻڪ آهي. آهستي آهستي جيئن ٽوهن شرير
 کي خالي ڪندا ويندا ۽ من مارڻ کي ڇڏي ڏيندا ۽ نام
 مارڻ تي هلندا ته پوءِ ٽوهن خود ڏسندا ته ٽوهن اڪيلو
 آهيو ۽ نقطه ستگورو ٿي پنهنجو ساٿي آهي.

ٽوهن لکڙ ٿا ته ٽوهان کي موت جو ڏاڍو ڊپ ٿو رهي.
 جيئن ٽوهان جو ڏيان شرير کي ڇڏي اندر ويندو، تيئن موت
 جو ڊپ گهٽ ٿيندو ويندو.

دل ٻا جي شمن مان موه هٽائڻ جي تاري ۾ حشمت هيءَ
 آهي ته جڏهن ٽوهان جو خيال اندر ويندو ته اهو موه آهستي
 آهستي ڳٽيو ويندو. جنهن پاڻ کي شرير کان جدا ڪيو آهي
 تنهن پاڻ کي دل ٻا کان به جدا ڪيو آهي ۽ اهو ئي سچو
 ويراڳ آهي.

ٺوهان جي شڪايت آهي ته ٻچن مهل من پٽڪي ٿو. سر
پنهجي من جي چوڪيداري ڪريو. اندر ستگوروءَ جي
صورت نظر اچي يا رڳو اوندھ هجي، ٺوهين انهيءَ کي
ٺڪ ٺڪيءَ سان ڏسندا رهو ۽ اهو سڄو وقت سمرن نه ڪريو.
من پوءِ سائت ٿي ويندو. جيڪڏهن نام چيٺ مهل ٺوهين
پنهجو ڌيان ايڪاگر نه ڪندا ته پوءِ من پيو پٽڪندو ڇاڪاڻ
ته من جي اها خاصيت آهي ته هو مست نه رهندو آهي.

۸۷- ٺوهانجي ٻڌي ماءُ جا بيمار آهي ۽ ستسنگ ٺاهي،
ٺهن جي ڪنن ۾ آهستي نام ٻڌائڻ جي به منع آهي. انهي
کي حضور مهاراج جن جو فوٽو ڏيکارو.

۸۸- جڏهن ٺوهين پنجن نامن جو سمرن ڪريو، تڏهن پنهنجو
ڌيان اکين جي مرڪز تي رکي، ٻه ڪلاڪ هڪ ئي آسٺ ۾
وهو. اهو خيال رکڻ ته انهي وقت ٺوهان جو من پيو ڪجهه نه
نه ڪري. جيڪڏهن ائين ڪجهه وقت ڪندا ايندا ته پوءِ
آهستي آهستي من ۽ آتما جون لهرون شرير جي هيٺين حصي
مان نڪري، اکين جي مرڪز تي اچي گڏ ٿينديون. ٺوهانجون
ٺنگون ۽ ٻانهون پوءِ سن ٿي وينديون. جڏهن ائين ٿئي ته ٺوهان
کي خوش ٿيڻ گهرجي ۽ سمجهڻ گهرجي ته سمرن نيڪ طرح
ٿي رهيو آهي. جيسين آسٺ ۾ ويهجي تيسين پنهنجي آسٺ کي
نه بدلجي. من مٿان لڳاءُ رکڻ ۽ هنڪي پيا خيال ڪرڻ نه ڏيو. من
کي انهي سمرن ۾ ئي رڌل رکڻ. اهڙي طرح جيئن ڌيان شرير
مان آهستي آهستي نڪرندو ويندو، تيئن ٺوهان کي پنهنجو
شرير جي سڌ نه رهندي. پر اندر ۾ ٺوهين سچيت رهندو
پنجن نامن جو سمرن ڪندا رهو. جيڪڏهن ڪير به ڪٿي
ڪلاڪ هڪ ئي آسٺ ۾ نام چيٺ کان سواءِ وهي ته به هنجو
ٺنگون سن ٿيڻ لڳنديون. جڏهن سمرن لاءِ مقرر وقت پورو

اڪثر ٻري ڪم ڪرڻ کان اڳ اطلاع ڏهندو آهي. اهو
 وٽڪر اڳين ڪمن جي پوکيا پوکڻ ڪري به انسان ۾ ابتدا
 ٿيندو آهي. جيڪڏهن اڳين جنمن جي يادگيري اسانجي دل
 جي پٽيءَ کان نه لهي ته پوءِ جيڪو دنيا هلي ڪن سگهي.
 دنيا جي برائي ۽ سوارٽ ڪارڻ پنهنجي همت نه هاريو.
 متگوروءَ جي ٻار ۽ سنڀال جو وڃار ڪري هميشه خوش
 گذاريو.

۸۵ - ٻارن سمون شروع ڪرڻ کان اڳ متگوروءَ جي
 سروب جو ۱۵ منٽ کن ڏيان ڪريو پوءِ جڏهن ٽوهن سمون
 شروع ڪريو، تڏهن جيڪڏهن ڪو نارو يا متگوروءَ جو
 سروب اندر ۾ ڏسو ته اُلهي کي ڏسندا رهو. جيڪڏهن
 ڪجهه به اندر نظر نه اچي ته به سمون ڪرڻ مهل اولهه ۾
 لپاريوندا رهو.

۸۶ - توهان لکيو آهي ته انسان زندگيءَ جي مشر ۾ اڪيلو
 مسافر آهي سو ليڪه آهي. آهستي آهستي جيئن ٽوهن شرير
 کي خالي ڪندا ويندا ۽ من مارڻ کي ڇڏي ڏيندا ۽ نام
 مارڻ تي هلندا ته پوءِ ٽوهن خود ڏسندا ته ٽوهن اڪيلا
 آهيو ۽ نٿا متگورو ٿي ٽيهجو ساڻي آهي.

ٽوهن لکيو ته توهان کي موت جو ڏاڍو ڊپ ٿو رهي.
 جيئن توهان جو ڏيان شرير کي ڇڏي اندر ويندو، تيئن موت
 جو ڊپ گهٽ ٿيندو ويندو.

دنيا جي شين مان مره هٽائڻ جي ٻاري ۾ حُبنت هيءَ
 آهي ته جڏهن توهان جو خيال اندر ويندو ته اهو مره آهستي
 آهستي گهٽيو ويندو. جنهن پاڻ کي شرير کان جدا ڪيو آهي
 تنهن پاڻ کي دنيا کان به جدا ڪيو آهي ۽ اهو ئي سچو
 ويراڳ آهي.

میں اسانجو زبان پڪو نه آهي يعني چيسين من ۽ آتما
پر ڪي خالي ڪري اک جي مرڪزي ڪنا نه ٿيا آهن،
میں اندرون آواز صاف ۽ ليکڻار ٻڌي ڪين سگهنداسين ۽
مارٽ ۾ اُنهي ڪانه ٿيندي .

من ۽ آتما جي ڌارائن کي بدن مان ڪڍڻ ڪا سولي ڳالهه
ڪانهي . اهو تمام آهستيگيءَ جو ڪم آهي، جنهن ۾ ورهين
جو سخت پورهيو ۽ محنت گهرجي . چيستائين ماڻهوءَ ڏيان
کي مڪمل طور ايڪاگر نه ڪيو آهي ۽ چيسين من جون لهرون
سائت نه ٿيون آهن، نيسين پهن کي عملي مدد ڳرڻ جو خيال
هڪ وڏي بدل آهي . پيشڪ پهن کي روحاني مدد ڏيڻ
هڪ سٺو خيال آهي پر انهي کان اڳ ماڻهوءَ کي خود پنهنجو
انٽرڪ ايڻو هٽڻ ضروري آهي . رڳو آواز ٻڌڻ يا روشني
ڏسڻ ڪافي نه آهي .

پشچمي لوڪن کي هميشه جلدي نتيجا گهرجن . پر
من کي سيکارڻ مهين يا سال پهن جو ڪم نه آهي ڇاڪاڻ
جو من سائين کان بلڪ ڪيترن جنمن کان ٻاهر پئي پڪيو آهي
چيسين اهو من نيسري نل ۾ موٽي صبر سان اُتي نه وهندو، نيسين
لائين ڇڏي ڪين سگهو نه ڪو ماڻهو پنهنجن پيرن تي بيٺو
آهي ۽ نڪي هو پهن کي سٺيءَ طرح مدد ڪري سگهندو .

۸۴ - اهو سٺو آهي جو توهين ستگوروءَ کي من ۽ خيال
۾ رکڻ ٿا . اهو ئي هن نرد ئي دنيا ۾ هڪڙو آت آهي
ڪال چيڪو هن دنيا ۾ برهم تائين راج ٿو ڪري، سو نه
نرد ئي حاڪم آهي، جو اسانکي گذريل ڪمن جي سزا
ڏئي جن جي ذاتي اسانکي سڏ هجي يا نه . اهو ڪرم
فرض آهي جو هڪي ڪنهن به سڌارڻ جي خيال کان سواءِ
آگاه ٿو آهي . تڏهن به اسانجو ضمير يا وويڪ اسان

جڳا به حضور مٿاراج جن مونکي سنگت جي شيرا ڏئي آهي،
 سا مان هنن جي دٻا مهر ۽ بخشش سان، جيترو وقت حڪم
 هوندو، ڪندو رهندس ۽ جڏهن هو مونکي گهرائيندا ته پوءِ
 مان هائو ويندس. گرو لالڪ صاحب جن فرمايو آهي، ”مان
 هنجي حڪم سان آيس ۽ جڏهن هو مونکي سڏ ڪندو ته مان
 هليو ويندس.“ ڪا به گهرائڻ ۽ ڇوڙي ڦاٿه ڪانهي. سگورو
 جنهن اسانکي پاڪستان جي ڀالڪ باه کان بچايو ۽ پنهنجي
 حياتي اسانجي بابت بدلي قربان ڪئي، سو هر وقت اسانجي
 سنڀال ڪري، اسانکي بچائي پيو.

اسانکي جنم مرڻ جي ٽهري کان ڇڏائڻ لاءِ اسانجو
 مڪتي بڻيندڙ سگورو آيو. هن اسانکي نام ۽ پگڙي جي
 بخشش ڏئي اسانکي سڄي مالڪ سان ملائي ڇڏيو.

پڙهن ۽ سمجهڻ ڪڏهن به نه گهاريو. توهان دنيا ۾ پنهنجي
 چوڌاري اڳتي حادثا ڏٺا آهن. خبر نه آهي ته هن کان پوءِ
 ڇا ٿيندو! پڙهن ۽ سمجهڻ ئي اسانجي ملڪيت آهي ڇا اسان
 سان گڏ هلندي. بلڪ اسانجو سرسبز جنهن جي اسان رات ڏينهن
 پرورش ۽ سنڀال ٿا ڪريون تنهن کي به ڇڏڻو پوندو. هٿ اسانجو
 بچاءُ به نه آهي. فقط به سمجهڻ اسانجن آهن، ڊڪ سگورو
 ۽ ٻيو نام، پر انهن ٻنهي لاءِ اسانکي ٻياري ڪونهي. من اها
 ڦاٿه ڇاهي ٿو يا نه، پر توهان کي پنهنجو ٻورو وقت هر روز
 بنا لڳي جي پڙهن سمجهڻ کي ڏيڻ گهرجي.

ڏيان ڪرڻ وقت من کي ڪوشش ڪري ڏڪ. هنڌ بيهاريو
 ۽ سگورو ۽ ڊڪ سگورو اکين جي مرڪز تي ڇهاريو. آهستي
 آهستي من ٻاهر ۾ اچي مائٽ ٿي ويندو. اهو ڏڪ ڏينهن
 جو ڪم نه آهي، انهي ۾ سالن جي اوروڻي جي ضرورت آهي.

شش کي پنهنجي پياري کان اڳ، مرڻ گهرجي ڇاڪاڻ ته
ڪو پوءِ جيئرو ٿو رهي، تنهن لاءِ زندگي باڪ سڄي دنيا
ڪ روپ آهي.

حضور مهاراج جن اسان تي سڪارين ٿا ته سنت مت ۾
مالڪ جي رضا تي راضي رهڻ ۾ ئي ڀلائي آهي. مونکي
ستگوروءَ جي حڪم جي پيروي ڪرڻ جي ڪابه طاقت
ڪانهي، اها هنن جي آئي ڪرڻا آهي ڇا مونکي سندن
حڪم موجب هلائي رهي آهي.

ٻيو نام جي باري ۾ توهان جي پڇا بابت مان توهان لاءِ
حضور مهاراج جن جا وچن وري دهرائيندس ته جڏهن هنن کان
پڇيو ويو هو ته جيستائين ساڌڪ پار برهم ۾ نه پهتو آهي،
تيسين هنکي نام جي بخشيش نه ڪرڻ گهرجي، اها ڳالهه
ڪيتري قدر سچي آهي؟ تنهن تي ستگرن فرمايو، ”در اعل، نام
تڏهن ڏيڻ گهرجي جڏهن هو سڄڪند پوڄي ۽ اهو ڏيڻ ستگوروءَ
جي حڪم موجب هئڻ گهرجي. انهيءَ ڪانسواءِ ڇيرون جي
ڪرمن جو بوجو ڪڍڻ ڪا سولي ڳالهه ڪانهي! مان پاڻ
جن کي نام ٿو ڏيان تن کي بابا جئمل سنگهه مهاراج جن جي سپرد
ٿو ڪريان.“ هاڻي جڏهن هن ٻيهر سنت اها ٽاڪيد ڪئي ته پوءِ
شش انهيءَ جو پاڻ مطلب ڪڍي سگهن ٿا. مون تو مهنا نام نه ڏن
جيتوڻيڪ حضور مهاراج جن پنهنجي هوندي لئين ڪرڻ
مونکي فرمايو هو باڪ اهڙو لکيل حڪم به ڏنو. بهتر ٿي
نه انهي جو سبب نه ٻڌايو وڃي.

هي ڏيڻو، اسانجي باجهاري ستگوروءَ جو آهي ۽
اسانجو پوٽر اسٿان آهي. حضور بابا جي مهاراج ۽
بابا ساون سنگهه مهاراج جن هن اسٿان کي ست پنجهٺ سالن جو
سار پوٽر ڪيو آهي ۽ ڇيرون تي نام جي بخشيش ڪئي

رهي ٿو. اهو به ياد رکيو ته عئل جي دليل بازي ئي سڀ
ڪجهه ڪانهي. جذبات به هن دنيا ۾ ۽ خاص طور گرهست ۾
ڪا به اهميت نٿي رکي. بيمع مباحو ڪرڻ چڙهي ٿو ۽ ان
ڪري ڪيتريون مشڪلاتون آسان ٿي پونديون.

ٿوهالڙو پتي جڏهن مالي حالتن سبب پریشان ٿئي ٿو ۽
غير مستنگي هئڻ ڪري ۽ ڪرمن جي قانون مان ناواقف
هئڻ سبب، هو انهن سڀني پرڏاهن لاءِ ٿوهالڪي ذميواري ٿو
سمجهي ۽ ٿوهين دڪي ٿا ٿيو. پر ٿوهالڪي هن کان وڌيڪ
ڄاڻ آهي. جڏهن ٿوهين سندس ان روش سبب آداس يا
دڪي ٿو ته وڃي ڀڄن ٿي وهن، نام جو سمن ڪري شه
سان ڇڏو. جڏهن من دنيا مان سزار ۽ آداس ٿيندو آهي ته
ٻيو ان کي اندر لڳائڻ ۽ ان لاءِ اندر ئي مڪ ۽ شالتيءَ
جي تلاش، آسان ٿيو پوي.

۹۷ - پر ۽ مانور مڃڻو اسانجي پياري ستگورو
جا لاڏلا مستنگي پائڻو حضور مزار جا بابا ساون سنگهه جن
جي پرڪاش مه مستنگن ۾ ٿوهان ڪيترا دفعا ٻڌو هوندو:-
” ڪڍير هم سب سي بڙي، هم تج برو نه ڪوءِ،
جن انسا ڪر مانيا، مٿر هم مارا سوء. “

ڪير صاحب جن فرمائين ٿا ته مان سڀني ۾ برو آهيان ۽
مون کان سواءِ ٻيا سڀ چڪا آهن. جن مان، ڪري سمجهيو
آهي آهي ئي منهنجا مٿر ۽ ٻارا آهن..

نهن ڪري پائڻو! جيڪڏهن غور پايي، بيڪار ۽ ڪنڪار
آهي ته اهو مان ئي آهيان. ڇو؟ ڇاڪاڻ ته ٻائيءَ موجب:

ڪل نذرانڪ پھتا آھيو. پر ڪنھن بہ حالت ۾ انھيءَ مرڪز
جو ٻولڻ جي ڪوشش نہ ڪراو، ڇاڪاڻ تہ ائين ڪرڻ سان
من تي زور پوندو. جيئن چيئنٽا شراب مان هيٺان هٽندي ويندي
ايڪا گھرا وڌندي ويندي تيئن خود بخود اهو مرڪز
ظاير ايندو. آرام ڪرڻ سنو آهي پر آرام نہ رڳو جسماني بلڪ
مانسڪ بہ هئڻ کپي. توهان جو من بار بار انهيءَ پراڻي
ڳالهه کي سوچي ٿو ۽ نتيجو اهو ٿو ٿئي تہ تڪليف وري
شروع ٿي ٿئي. مطلب تہ پورو آرام ڪونه ٿو ملي ۽ جڏهن
انهيءَ خاص ڳالهه جي باري ۾ من سوچي ٿو تہ لسن ۾ به هلچل
ٿئي ٿي.

ڪنھن بہ نموني اکين تي ڪوبه زور نہ ڏيو. شراب جي
الڳن کي اهڙي نموني هلائڻ کپي جيئن مناسب هجي. ڪڏهن
ڪڏهن پاڻي پيڙهو پر اکين تي گھڙو زور اچڻ نہ کپي. سڀ
پرڻ مشين جو ڪم آهي ۽ ان ۾ من لڳائڻ جي ضرورت
ڪانه ٿيندي آهي. زور اتي ئي پوندو آهي جتي من کان ڪم
وٺبو پوندو آهي. ڪنھن بہ مسئلي جي زباده ڇان پين نہ ڪراو،
ڇاڪاڻ تہ پوءِ ان مسئلي جي صورت اڳيان ئي پيني هوندي
آهي، الڳري توهين مڪمل آرام پائي ڪين سگهندا.
”راڌا سوامي ستسنگي پين ڌرم جي پوئلڳن سان گڏ
مسجي سگھن ٿا پر ڪين اندريان راز پين کي ٻڌائڻ نہ ڪن.
ها، اهو رت جو داب ڪونهي ۽ ڊاڪٽر سان صلاح
جي ضرورت ڪانهي. پوءِ پلي توهانجو پتي ناراض ره
وقت بہ وقت توهان کي ان جي ياد ڏياريندو رهي، اهو
ڪرڻ ڪڏهن جو هڪ طريقو آهي. آخر اها ڳالهه ڪا
ڪانهي نہ جيئن بہ ٿي سگھي ٿي. سمن کي وقت ڏي
ستسنگي جي سڀال

جنهن ڏينهن سنگورو ڄڻو کي نام ڏئي ٿو تنهن کان وٺي سنگورو اهڙو پڙهند ٿو ڪري ته جيئن جيئن ڄڻو پسرالبد کي پوکي ٿو تنهن هندي سڃندڻ بهيڻ هو بندوبست به ٿيندو رهي ٿو. جيڪڏهن شش کي سنگورو ۽ ڇي وڃن ٿي ڀروسو ۽ وشواس آهي ۽ هنجي هدايتن تي هو همب ۽ دليريءَ سان عمل ڪري ٿو ته پوءِ هنکي سنترش ۽ شالتي حاصل ٿين ٿا. پر جي شش هدايتن جي عمل ڪرڻ ۾ اسي پرواهه آهي ته پوءِ خوشي ۽ غم جدا جدا وقتن تي هنکي ڏوڏي ٿا وڃن ۽ پوءِ دڪن ۾ هو سنگورو ۽ کي ياد ٿو ڪري. اها ٻانه به شش جي فائدي لاءِ آهي.

سنگورو ڪڏهن به ٿيل نٿو ڪري. هو خود شد آهي. هو ڀلائي. روپ ۾ خود مالڪ آهي. جيستائين ڄڻو ٿو دروازا خالي ڪري سنگورو ۽ جو اندر ۾ درشن نٿو ڪري، تيستائين هنجو ڏيان اڃان ڪچر آهي ۽ هنجو سنگورو ۽ وشواس به بڪر نه آهي.

ڪا ماءُ پنهنجي ٻار کي دڪي حالت ۾ ڏسڻ چاهيندي آهي؟ پر جڏهن هو بيمار ٿيندو آهي، تڏهن هو ڊاڪٽر کان دوا وٺي ٻار کي ضرور بيمار بندي آهي، پوءِ کڻي هو ڪيترن به رڙيون ڪري ۽ اعتراض وٺي. ٻار جي ڀلائيءَ جو هر دم هو بيمار رکي ٿي. ڪڏهن به همب نه هاريو ۽ ذرا پنهنجي اندر ۾ جهلي پايو. سنگورو سدائين توهان سان ٿڌ آهي ۽ هنجو ٻار ڪڏهن به نٿو بداجي.

۸- شمد، ٿارا ۽ روشني سڀ اندر آهن. جڏهن اسانجو من نون دوارن کي طئه ڪري ٿو، تڏهن هو شبد ٻڌي ٿو ۽ روشني ڏسي ٿو. پر جڏهن من ڦليل آهي تڏهن هو هيٺ ٿو ڪري ۽ اندر ۾ ڪجهه ڏسي ۽ ٻڌي نٿو سگهي. تنهن ڪري

ٽي ” مان اهو آهيان “ ڇاڪاڻ ته هوءَ ڏسي ٿي ته ٻئي
آهيون، هڪ سمند آهي ۽ ٻيو آهيءَ جو ڦڙو آهي. نوهين
سمجھي سگهو ٿا ته انهي ۾ اختلاف جي ڪا به
ڪانهي.

جيڪي پنج نام آهن سي پنجن منزلن يا ديشن جي مالڪن
نالا آهن. اهي ديش سڃڻد پھچڻ نائين آتما کي پار ڪرڻا
ن ٿا. هدايت موجب انهن جي سمورڻ ڪرڻ سان من اڳاگر
ٿي ٿو. پر اهو شيد ٿي آهي جو توهان کي هڪ منزل کان
ٻيءَ منزل نائين بلڪ وڌندي سڃڻد نائين مٿي چڱي
ٿو وڃي.

توهان لکڻ ٿا ته اڀياس وقت توهان کي شيد ٻڌڻ ۾
اچي ٿو. پر انهي حالت ۾ شيد توهان کي مٿي ڪين ڇڪيندو
ڇاڪاڻ ته توهان جو خيال اڃان شرير سان ٻڌو پيو آهي.
آميد ته هاڻي توهان کي صحيح حالت سمجھڻ ۾ آئي هوندي.
۸ - زمانو بدلجي پيو ۽ بدليو رهندو، پر نام لٿو بدلجي.
آد کان شيد جي ڌارا هلندي آئي آهي. اهو شيد
آد کان شيد جي بدلائي ٿو ۽ سڀ بدل بدل آئي ٿو.
آهي جو وقتن کي بدلائي ٿو. نام سان جوڙيون ٽيڻائين
ڇيڻائين اسين پنهنجي خيال کي نام سان جوڙيون ٽيڻائين
اسين بدل بدل جي وچ ۾ آهيون. ڪڏهن خوش آهيون ته
وري ڪڏهن ڊڪي آهيون. انهيءَ ڪري ئي سنت اسان کي
چون ٿا ته پنهنجو خيال شرير جي نون دروازن مان ڪڍي
شيد ۾ ڄمايو. جيئن ائين ڪريون ٿا تيئن اسانجو خيال بدن مان
نڪري نام جو آند ماڻي ٿو ۽ پوءِ اسان ۾ سھڻ شڪتي
روحاني قوت پيدا ٿي ٿئي. مالا جي ناسوت حالتن مان نڪرڻ
اسين نام جي لافاني دائري ۾ اچون ٿا ۽ جمر مرڻ جي ٿيڻ
داڻا خوشيءَ جا حقدار ٿا ٿيون.

يا شهد آهي ۽ هنجو "Sermon on the Mount" يعني بهار وارو
 ابدش نطق اخلاقي سکائن سان پرمل آهي. - الاهي سڌايت
 ئي ڪنهن بهف نه ڪريو پر الاهي سکيا ڏانهن ڏيان ڏيو نه
 The Word was with God يعني شهد مالڪ ۾ شامل هو ۽ جو
 اڃا تائين مالڪ پاڻ آهي، جنهن کي پرايت ڪري سگهجي
 ٿو. انهن سوچڻ غلط آهي نه سڌايت سڌايت سڌايت سڌايت
 بهائي ۽ رڳو پنهنجي مڪتي حاصل ڪرڻ ٿو سڀاري.

۸۱ - سوهنگ جو مطلب آهي "اهو مان آهيان" پر اهو
 ڪنهن به خاص ماڻهو ڏانهن اشارو نٿو ڪري ڇاڪاڻ ته هن
 وقت هي ڄميو شمس ۽ من اندر بند آهي. اهو ڄميو آيا جي
 روحاني واڌاري جي خاص منزل ڏانهن اشارو ٿو ڪري ۽ اڪي
 انهن ماڻهن ڏانهن جهڪي پنهنجي اڻپوري حالت جي باوجود
 پاڻ کي برهم ڪري ٿا سمجهن.

پهرين اسان کي ٻن ٻارن جي وچ ۾ اکين جي مرڪز تي
 ڏيان کي ڄاڻو آهي ۽ وڌيڪ نه ٿو ٿي ٿي ٿي ٿي ٿي ٿي
 به ڪلاڪ پنجن نالن جو سمون ڪرڻو آهي. اهڙيءَ طرح
 جهڻوڪا جا سڄي سرسڙ ۾ پڪڙي پئي آهي، تنهن کي
 مٿي اکين جي مرڪز تائين سميتو آهي. پوءِ اسين انهي
 دس ۾ اينداسين جتي چرم نولجن جو راج آهي. پوءِ الاهي
 کان مٿي پئي شهد کي پڪڙي لڙڪڻي يا ڪارڻ دس ۾
 پهچنداسين. هن ڪالهر اسين ٽن منزل تي پهچنداسين جتي
 آيا ٿي پڙدن، استول، سوڪم ۽ ڪارڻ کان آزاد ٿي ٿي.
 انهن پنڌن مان آزاد ٿي اها زور سان مٿي ٿي هلي ۽ سڌايت
 جي چوڻن منزل يعني سوهنگ پهچي ٿي، جنهن بايت توهان
 پڇيو آهي. انهن پڙدن کان آزاد ٿي، پنهنجي روحاني اصايت
 ڄاڻي ۽ مالڪ سان پنهنجو سڀڌ سمجهي آيا خوشيءَ مان

محبت ڪري هو مالڪ کان جدا ٿي پنهنجي بربادي ٿيون
ٿين. ستگورو جي سنگت مان ۽ سندن سکيائن تي هلڻ
انپوءِ آتماڻ کي پنهنجي گراوت جي خبر ٿي پوي. پوءِ هو
ورو جي هدايت موجب اڀياس ڪري پنهنجي اصلي وطن
ستان آئون هيون. اُتي وڃي، وري انهي سائڙ ۾ لڻ ٿيون ٿين.
شب ڪرم ۽ مالڪ جي مهر، لاهي ٻئي ڳالهيون چيو کي
هجي گورو سان ملائين ٿيون.

آتما سڀ ۾ موجود آهي ۽ جڏهن هن ٿان من ۽ مالا جو پردو
ٽٽي ٿو تڏهن هوءِ شبد ۾ لڻ ٿي وڃي ٿي. ستگورو ٻڌائين
ٿا ته هر ٻوٽي، وڻ ۽ ڪٽي ۾ آتما آهي. چيٽتا جو جيڪو
مقاومت ٻوٽن ۽ حيوانن جي وچ ۾ آهي سو حقيقت ۾ انهي
ڪري آهي جو هن دنيا ۾ آتما من جي اڏيس آهي جنهن
تي هيٺين چولين ۾ پنهنجن ٿن جي گهٽتائيءَ ڪري پوري خبر
ٿي پوي. سڀ آتماڻون سمان آهن. آتما ئي زندگي آهي، آتما
روشني يا چيٽتا آهي جا من ۽ مالا جي ڌنڌ ۾ ڏکي پئي
آهي ۽ اڳيان جي اندري ڪارڻ انهيءَ کي ڏسي نٿو سگهجي.
هيٺين چولين ۾ اهو اندڪار وڌي ٿو ۽ سمجهه گهٽجي ٿي.

ائين نه آهي ته پورن سنت گذريلن ٽن جڳن ۾ دنيا ۾ ڪين
يا آهن. ڪير صاحب جن پنهنجن پستڪن ۾ فرمايو آهي ته
ٻو هر هڪ جڳ ۾ آيو پر ڪن جزوي ماڻهن هنجي سکيائن
ي گرھڻ ڪيو. ڪلجڳ ۾ انهن ماڻهن جو تعداد گهڻو وڌيو
هي جي سنت مارڪ تي هلڻ جي ڪوشش ڪرڻ لاءِ تيار
هن جو نه ماڻهو دنيا جي ڪن پنگر شين جي مزو مان بيزار
ٿي پيا آهن. چيسين سنت ستگورو سان ميلاپ نه ٿيو آهي
چيسين آتما جنم مرڻ جي چڪر ۾ پئي ٿرندي.
اها سمجهه آهي ته ڪرائيسٽ جي سکيا ”Word“ يا ”Sound Current“

جھڪڏهن منهن پنهجي سرت کي اندر اٻڪاڻ ڪري نه
 جھڪو خزانو مالڪ هنجي اندر رکيو تنهن کي هٿ ڪري ۽
 پنجن دشمن کي جيتي سگهجي ٿو. شيد اسانجي اندر آهي ۽
 جيڪو پنهجو ڏيان اندر لڳائيندو سو ٻڌي سگهندو. جھڪڏهن
 ساڌڪ پنهجي ٻڌڻ جي شڪتن کي اترڪ، ڪندو
 نه ٻڌو هو شيد کي ٻڌي سگهي ٿو. اهو نهايت سوکسر ۽
 ٻارڪو رستو آهي جو ٻروڙي طرح ڪتابن ۾ سمجهائي نٿو
 سگهجي. اهو زندهه ٻوروڙ ڪروء جي سنگت مان ملي سگهندو.
 پهرين ماڻهوءَ کي پنهجي ڏيان کي مڪمل طور اٻڪاڻ ڪرڻ
 جي ڪوشش ڪرڻ گهرجي، جنهن لاءِ گهڻي زحمت آهي،
 جڏهن ڏيان اندر وڃي ٿو تڏهن ساڌڪ پنهجون ۽ دشمن منهن
 سان جدا جدا ديسن ۾ گڏجي ٿو، جيتوڻيڪ انهن کي گڏوڏي
 گهڻو ئي وقت آي ويو آهي.

۷۹ - پاهريان رائج ۽ سار سڀ منا آهن پر اهي رائج
 آيا جو نه، صرف من جو کاڌو آهن. انهن جي ٻڌڻ جي منع
 ڪانهي پر اهي پنهنجن سمورن ۾ رڪاوٽ نه ٿين گهرجن ۽ پنهنجن
 سمورن مهل ڏيان کي نه ڦهلائين، اها ئي ڪسوٽي آهي. اسان
 کي ڪوشش ڪري اندر وڃڻ گهرجي، جھڪي اسان کي
 اندر وڃڻ کان روڪي سر نٿا ڪار آهي. البت هر ڪنهن
 ماڻهوءَ جي جدا جدا حالت آهي، اسانجو مقصد آهي سرت
 کي مٿي ڇاڙهڻ ۽ شيد مان اندر ملي هڪ ٿيڻ.

۸۰ - جھڪي سوال توهان پڇيا آهن ته ڇا جواب جڏهن
 توهان پنهنجن ۾ ترقي ڪندا، تڏهن وڌيڪ سمجهي سگهندا.
 جيترو ئي سگهي اوترو اندر وڃڻ جي ڪوشش ڪجي.
 هر ڪا آيا جهنتا جي ساگر جو هڪ ٽڙو آهي. موج موجب
 آيا ٿيون هيٺ اچن ٿيون ۽ روحاني ترقي ڪن ٿيون يا من جي

هن اڀياس کي شروع ڪرڻ لاءِ جڳياسوءَ کي ماس مڇي يا
ون جن ۾ اهڙا نت هجن سي اصل کائڻ نه گهرجن ! نڪي
اب وغيره ور کائڻ گهرجي . اهي نامسي شيون ڏيان کي
هلائي ٿيون ڇڏين ۽ اهڙي طرح ڀڄن ۾ وڏي رڪاوٽ ٿيون
رجهن . اهي ڪرمن جي قرض جو بوجو جو اڳي ئي ڳرو
آهي ، تنهن کي وڌائين ٿيون . ڪرمن جي بار کي جيترو ٿي
سگهي اوڻرو گهٽائڻ گهرجي . تنهن کي انهن شين کان پرهيز ڪرڻ
راهه ٿي هاڻ چاهي ، تنهن کي وڏي رڪاوٽ آهن . مون کي
گهرجي ڇاڪاڻ ته اهي رستي ۾ وڏي رڪاوٽ آهن . مون کي
ٿوهان لاءِ وڏي عزت ۽ همدردي آهي پر ٿوهين خود محسوس
ڪري سگهو ٿا ته اهي شرط ضروري آهن ڇاڪاڻ ته جيسين
ماس کائڻ نه ڇڏبو تيسين روحاني سفر شروع ڪري نه سگهيو .

۷۸ - ڪيتريون ئي ڳجهيون شڪتيون انسان جي شريـر ۾
لڪل يا گهٽ آهن ، جي آهستي آهستي ڪوشش سان ڄاڻاڻيون
۽ وس ۾ آڻڻيون آهن . جڏهن اسين ٻار کي سکول موڪليندا
آهيون تڏهن ماستر ٻار کي ٻاهران ڪجهه نه ڄاڻائيندا آهن
هو رڳو ٻار جي دماغ ۾ گهٽ شڪتين کي انهن شڪتين جي
اي حالت روحاني شڪتين جي آهي . اندر وڃي ڏسندا
ري ٿا پتي تڏهن مائدي جڏهن پنهنجي

منش شريـر روحاني ڪوجنائن ڪرڻ جي هڪ پر پوڳ
ٿا پتي سرت کي اندر وٺي وڃڻ سان ملي
هي جنهن جي ٿا پتي سرت کي اندر وٺي وڃڻ سان ملي
جهڪڙهن ٿوهين پنهنجو ڏيان مڪمل طرح اڳاڙ ڪندا
نه جيڪڏهن ٿوهين پنهنجي ڏيان يا خيال جي ڌارائن کي ، جي
شريـر ۾ ڦهليل آهن ، گڏ ڪري شو نيت ۾ آڻي اندر
ٺهاري ٿا نه پوءِ ٿوهان کي اندر ۾ تمام نڪي روشني ۽ آڌ
ڏسڻ ۾ ايندا ، جتي هر وقت رڳو رڳيون ئي رهيون

جو سڄو راز يا ڳجهه توهان کي منس سرپر بر اکين کان مٿي ۽ اندر ڏسڻ بر ايندو. پر روحانيت جي بناوت من جي پردي پٺيان، من اندر آهي ۽ اسانجو من هزارن جنمن کان وٺي ٻاهر پٽڪندو پئي رهيو آهي.

انسان کي ٿي اهو اذڪار آهي ته هو پنهنجو خيال ٻاهر من ۽ دنيا مان ڪڍي، پنهنجي اندر وڃي، اندروني دلائلن کي ڏسي سگهي. تنهن ڪري پهريون ۽ مکيه فرض انسان جو اهو آهي ته هو پنهنجو ڌيان اندر ايڪاگر ڪري ۽ جتان اهو ٻاهر آيو آهي انهي کي اُتي ٽڪائي. انهيءَ جاءِ کي 'لن اک' ۽ چيئنٽا جو مرڪز ڪري سڏين ٿا. هيءُ اهو مرڪز آهي جتان چيئنٽا جي اهر هيڪ لهي ٿي. آواز يا شبد انهي مان ٺوڪري، تنهنڪري ڪرائيسٽ انهي کي 'Word' چيو آهي ۽ ڊاڪٽر جالن پنهنجي ڪتاب بر انهي کي 'Audible Life Stream' يعني "جيون ڌارا جنهن کي ٻڌي سگهجي ٿو" سڏيو آهي. اهو سڌو رستو آهي جو اسان کي واپس پنهنجي اصلي روحاني وطن يعني مٿي جي ڇوٽيءَ تي وٺي ويندو، جتان آتما آدم سرپر بر هيڪ ٿئي. ٻين اکرن بر ڄاڻي ته اسانجو روحاني سفر پٺون جي آڱرين مان شروع ٿئي، مٿي جي ڇوٽيءَ تي پورو ٿئي ٿو.

حائن اسانجي چيئنٽا سرپر مان سمجهي اکين جي مرڪز تي اچي ٿي يعني جيئن اها سنار جي چوڙ شين مان لڪري جدا ٿي ٿئي ته پوءِ اسانجون ڪهاڻون ۽ ڪمزورين ختم ٿيڻ شروع ٿين ٿيون. ڪام، ڪروڙ، لوب، موه، آهنگار وغيره لڪري ٿا وڃن ۽ اسان بر روحاني شڪليون اُڀرن ٿيون. انهيءَ ڳالهه کان پوءِ ئي منس کي پنهنجي حيثيت ۽ ملهه جي خبر پوي ٿي.

منهن جيڪي مالڪ سان ميلاب ڪرڻ جا آزمودا ڀرڻا انهن جو
ڪر آهي ۽ هر ڪنهن کي پنهنجي اندر وڃي، مٿين منڊلن
ي چڙهي ستگرن جي سکيائڻ جي خود تحقيقات ڪرڻي آهي.
سوهين اها ڳالهه مڃيندا ته اسين ڪابه ترقي ڪري ڪين
سگهنداسين جيستائين اسانکي ستگرن جي پتابل مارڻ ۽ وشواس
نه هوندو. پرمارت ۾ ترقيءَ لاءِ ستگرن جي هدايتن ۾ وشواس
هئڻ ضروري آهي. جيڪڏهن شاگرد کي استاد ۾ وشواس
نه آهي ته پوءِ هو سڪي ڪين سگهندو.

شيد جي ساڌنا سان ڇيو جا ڪرم ڏوڀي ٿا وڃن ۽ جيئن
آتما مٿي وڃي ٿي، تيئن ڇيو جي اڇا شڪتي به وڌندي
وڃي ٿي. اندر ۾ شيد ٻڌڻ سان ڪرم جو وئاش ٿو ٿئي.

انسان اشرف المخلوقات آهي ۽ جيڪڏهن هن جا ڪرم منش
جوڳا هوندا ته پوءِ هو اڳيان وڌندو ويندو پر جيڪڏهن هو
نيچ جانورن، پکين يا چيتن وارا ڪرم ڪندو ته پوءِ جهڙا
هن انساني چولي ۾ ڪرم ڪندو، انهن موجب هو جنم وٺندو.
۷۷ - توهان جي مرضي سنت مت جي سکيائڻ تي هئڻ
جي آهي پر ويڻو کاڌي کائڻ ۾ توهان کي تڪليف ٿي ٿئي.

پر مالڪ انسان جو سربراهڙي نموني ٺاهيو آهي جو جيڪي
اڪيون ٻاهر ڏسي رهيون آهن سو سڀ هن جي اندر ۾ آهي.
عالم صغير ۾ عالم كبير آهي يعني سڄو برهمند انسان جي سربر
اندر سمايو پيو آهي. ۽ خود خالق منش جي سربر اندر
آهي. تيسري نل ۾ پڙهجي ڇڱي طرح سان توهين اهو برهمند
۽ جيڪي انهي ۾ سمايل آهي سو ڏسي سگهو ٿا. ڪرائيسٽ
چيو آهي، ”پر مالڪ جي بادشاهت اروهاڻجي اندر آهي.“
اها ٻاهر ڪٿي به ڪانه ملندي. پاڻ کي ڇڱي طرح ڄاڻي
ڏسڻ سان توهين برهمند جو اڀياس ڪري سگهو ٿا. انهي

بدلجڻ گهرجي. شبد جو واسو ڀيسڪ ٿو هان جي سڄي سرور
 ۾ آهي سر اهو شبد ٿو هان کي مٿي نه ڇڪيندو. اهو ٿڌن
 ٿي سگهندو جڏهن ٿوهن پنهنجن لڇائن کان آزاد ٿيندا ۽
 هاجيڪارڪ ۽ لاجائز سڌن کي ٻاهر ڪڍي، پاڻ کي شبد جي
 حوالي ڪندا. اهو صرف لڳالڳ سمون سان ممڪن ٿي سگهندو ۽
 اهو ئي عمدو عملي طريقو آهي جنهن سان ٿوهن پنهنجي
 سگروروءَ جنهن اوهان تي اهڙي دٻا ڪئي آهي، جي
 شڪر گذاري ڪريو.

۷۴- مان توهان جي ڪٿائي بخوبي سمجهان ٿو. اها من جي چالاڪي آهي ته ڇهن سمون مهل، هر سر جا سوال ۽ مسئلا هو اسانجي ذهن مان مڙهي ٿو. پنهنجي اڃا شڪتيءَ سان توهين اڃان خيالن کي هٽائي ڇڏيو. ڇهين ڇهين توهانجي اڃا شڪتي من مان غالب ٻولدي ويندي، ٽيهن ٽيهن رستو صاف ٿيندو ويندو، ڀلي ڪٿي ظاهري ترقي نظر نه اچي.

سمرن بباد آهي ۽ بباد مضبوط هئڻ گهرجي . سمرن نه
رڳو روحاني سادگي پر بلڪه دنيوي ڪمن ۾ به وڏو مددگار
آهي . ٻيا سڀ بحال من مان ڪڍي ، لڳائار ، لت لهر ، سمرن
ڪرڻ سان سڀ متروڪ ڀورا ٿين ٿا . جيڪڏهن ٺوهانگي سويل
صريح چيو وقت سهوليت ڀريو لئڙ لڳي ته ٻيو ڏينهن ڇو
جيڪو به وقت ماي ٿينهن وقت ڇڻ سمرن ڪري سگهو ٿا .

۷۵ - توهاندي ڀڄڻ ۾ ترقي ٿي رهي آهي، اها ڊڪسلي خبر آهي. اڃا به اوج ٿي ڪوشش ڪندا ۽ وڌيڪ ترقي ٿيندي. ننگن جو سن ٿيڻ ۽ سڄي بدن ۾ هلاڪالي محسوس ڪرڻ اهي خيال جي اڳڪاٽي جون نشانيون آهن.

۷۶۔ سنت سے کتابی عقیدہ مان لے لو مڑھی ۔ ہن پر

بخش نڀندو آهي ۽ پڄڻ وڪارن کي ٻاهر ٿو ڪڍي. جيئن
هان جو من اکين جي مرڪز تي ڏيان ڄمائي سگندو ته پوءِ
پوءِ ڏاڍا مرضي ۽ موجب ڪري سگهيو. ڪنهن به حالت ۾
وڪجي بيٺو نه گهرجي بلڪ اڳتي وڌايو ۽ پوءِ توهين
سدائين هنن جي پيار ۽ آند ۾ رهو رهندا.

۷۲- ستگورو مري نٿو، هڪ الوڪڪ شڪتي آهي ۽
شيد روپ ۾ توهان جي سدائين سنڀال پيو ڪري. پيار ۽
وشواس سان پڄڻ ڪندا رهو. جيستائين توهان جو ڏيان اندروني
ستگورو کان هدايتون نٿو وٺي، تيسين توهين پنهنجون دقتون
پلي مولڪي لکو. توکي هر روز نيم سان پڄڻ کي وقت ڏيڻ
گهرجي ۽ ڪوشش ڪري شير خالي ڪري شيد کي
ٻنڌڻ گهرجي.

۷۳- سنساري پڌارتن جو ايترو مهتر ڪونهي
جيئن اسين انهن کي ڏسون ٿا. من ٿي اسانجو وڏو
دشمن آهي پر جڏهن هنکي پوري طرح سان قابو ڪبو
تڏهن ڏاڍي طاقتي هيت آڻيو پوءِ هو اسانجو پڪو دوست
۽ صحيح طريقي ڏانهن هٿ پٺڻي سگهندو. سڀ ڳالهه ۾ پلائي سمجهڻ جو
مددگار پٺڻ ٿي سگهندو. پر سڄي پڄڻ جيڪو اسان کي سڄو فائدو
مام سهارو ڏئي ٿو، پر سڄي پڄڻ جيڪو اسان کي سڄو فائدو
نٿو پهچائي آهي سمرن آهي. اهو عجيب جادو آهي. انهن
جي ضرورت ۽ تاثير توهين کي ڏيندا ۽ ٻيا سڀ خيال
جڏهن اڍائي ڪلاڪ پڄڻ سمرن کي ڏيندا ۽ ٻيا سڀ خيال
فڪر ڇڏي ڏيندا. سهج سپاءِ سمرن توهان جي ڏيان
شير جي هيٺين پاڻ مان ڪڍي مرڪز تي آڻڻ ۾ مدد
۽ تنهن کان پوءِ ئي توهان جي روحاني ترقي شروع ٿيندي
۽ توهان جو ڌنڌيل واپس منڊل، وڌيڪ ڀڪا ۽ آند
آند ڏاڄن جو روشني ۽ شيد ٿي بنياد رکيل آهن.

۶- پوءِ سڀ وڃڻ ختم ٿي ويندا ۽ شدمان پورو مڪمل ٿاڻندو
اوهان کي ملندو. مڪمل ڏيهان جي اها ڪسوٽي آهي ته
شس کي شير جي ڪانه سڌ نه رهي، پر اندر ۾ هر مڇپ
هولندو آهي.

ٿاڻو اهر آهي ته خواب ۾ بهال ڪٽ جڪر وٽ هولندو
آهي پر ڀڄڻ ۾ اڪن هي مرڪز ٿي ڏيهان جهال سان شير
خالي ٿو ٿئي. پيار، وشواس ۽ اورچالي رهي سڀ ڪاميابي
هون ڪڇون آهن.

۷۰- ڇڻ اوهان کي سڌ آهي ته ڏيهان ڪرڻ، هڪ روحاني
ساڌنا آهي ۽ پوءِ آسٽ ڊگرو ساڌنا ۾ مدد لاءِ آهن ۽ هر پيرو
ڪي رهي ضروري نه آهن. ڊرڪڙهن ڪيڙن عضوي جو
لٽس يا ضعفا، هينن عصون ڏانهن ڏيهان ٿي ڇڪائي نه
پوءِ اڪن جي مرڪز ٿي ڏيهان جهال رکڻ لاءِ ڪو آرام ڏانڊ
آسٽ اختيار ڪجي.

پر رانهيءَ ۾ سدائين اسانجو اهو مقصد هٿ ڪري نه آهي
آهي پنهنجو وقت وڌائيندا وڃون، جهيٽائين ڪو هڪ
ٿي پري اڏائي ڪلاڪ ويهي سگهون. اٿس ڪرڻ ۾ لڪڻ
نه ڪرڻ گهرجي پر اها ترقي پڪي هٿ گهرجي.

پنهنجي ماڻهن کي انهن اڪرن جا اُچار سدائين سولا نه لڳندا
آهن. آهي آهي اهي به ليڪ ٿي ويندا ۽ سمن ۾ ڪا به
ڏکيائي ڪانه ٿيندي.

۷۱- اوهان جي ڇڻيءَ ۾ حضور مزاراح جن جي مهما
پڙهي مرڻي خوشي ٿي. حقيقت ۾ هنن کي بي لڙيا صر
هولندو هو. اڃان به هو پنهنجن شس کي مدد ڪن ٿا ۽ سندن
ٿي نظر رکڻ ٿا.

ري سنگوروءَ جو اندر ۾ روشن سدائين راحت ڏيندڙ ۽

ساهتيه پڙهڻ سان گڏ، توهان کي ڪوشش ڪري منع ٿيل
کاڌو ڇڏڻ گهرجي ۽ ڏسو ته پنهنجي ندرستيءَ تي خراب اثر
پوڻ کان سواءِ اهو هميشه لاءِ ڇڏي سگهندا؟ ضرورت وقت
بين لاءِ گوشت رڌڻ جي منع ڪونهي پر اها سٺي ڳالهه ڪانهي.

۶۷ - سمورن وقت ساهه ڪڍڻ ڏانهن ڪوبه ڌيان ڏيڻ نه گهرجي.
جهڙي طرح توهين ڪتاب پڙهڻ مهل ساهه ڪڍڻ ڏانهن ڪوبه
ڌيان ڪونه ڏيندا آهيو پر ساهه پاڻيهي پيو ڪڍندو آهي ۽ انهيءَ
لاءِ خيال ڪرڻ جي ڪار ضرورت ڪانه ٿي پوي.

۶۸ - هندسا جي خيال کانسواءِ، ٻيءَ طرح رسيل يا اڻ رسيل
بيضا تامسڪ آهن، جيڪي ماهر آئوڪ ساڌنا ڪن ٿا تن لاءِ
سائوڪ کاڌو ضروري آهي. جيڪي به اسين کائون ٿا تنهن
جو من تي اثر ٿئي ٿو ۽ جيڪو کاڌو کائون ٿا سو من کي
سڌاري يا ڪاري ٿو. جيئن چوڻي آهي ”جهڙو کائو اُن،
تهڙو ٿيندو من.“ رسيل يا اڻ رسيل بيشن ٻنهي کان پاسو
ڪرڻ گهرجي.

۶۹ - انهيءَ ڳالهه ۾ شڪ ڪونهي ته خاص ڪري شروعات
۾ هي آهستيگيءَ ۽ محنت جو مارڻ آهي، پر لڳاتار محنت
اورچائيءَ سان مقصد کي حاصل ڪري سگهجي ٿو، جيئن توهان
آهستي آهستي پنهنجي ندرستيءَ ۾ سڌارو ڪيو آهي. جڏهن
توهان پيار ۽ وشواس سان لڳاتار سمورن ڪندا نه پوءِ، اهو
جيئن توهان لکيو آهي ته ڦيٽي وانگر پاڻيهي پيو ٿرندو. اهو
سڀ نيڪ سنسڪارن دواران ٿي سگهي ٿو.

توهان پنهنجا ۽ ٻيا گهرو ڪم، اهڙي طرح هلايو جيئن
توهان کي ٻين سمورن ۾ ڪا رڪاوٽ نه پوي ۽ اکين جي وچ
ڌيان ڄمائي سمورن ڪريو. جڏهن توهين شير کي خالي ڪند

الدر آڻجي. الدر ۾ آند اچي ته اها خيال جي اڪرگر لاءِ جي
نشاني آهي پر شرير ۾ ڪاڌ چور نه هئڻ گهرجي ۽ نڪي
اهڙا ڪرڻ گهرجي. پنهنجو سمورو خيال ۽ طاقت، اکين جي
مرڪز ڏانهن رکڻ گهرجي. مهرباني ڪري شرير ڏانهن ڪونه
ڌيان نه ڏيو ۽ جهڪڻ جو شروع ٿي نه آڻي ۽ ڪي روڪڻ
جي ڪوشش ڪريو.

نوهان تمام ڀاڳ وارا آهيو جو نوهان کي سگورو
جو الدر ۾ روشن ٿو ٿئي. جيئن نوهن خيال کي وڌيڪ لڳاتار
اڪاڙ ڪندا، تيئن سگورو کي چٽو ۽ چڱي طرح الدير
ڏسي سگهندا.

۶۶- ها! اها ڳالهه برابر آهي ته سڄو منهنجي
رستي تي هلڻ جي قابل نه آهي. پر اها ڳالهه ڪنهن نه ماڻهوءَ
کي منهنجي ۾ رچي رکڻ کان منع ڪانه ٿي ڪري.

پنهنجي آڻڪ ٻيل سان پنهنجين خواهشن کي روڪڻ يا انهن
کي پورو ڪرڻ، اڃا رهن ٿيڻ جا ٻه طريقا آهن. هڪڙو طريقو
جيڪو عام ماڻهو ڪندا آهن سو آهي خواهشن کي پورو ڪرڻ.
ٻيو طريقو آهي ٻڌي ۽ خيال جي طاقت جي ذريعي من جي خواهشن
ڏانهن لاڳو آهي پيدا ڪرڻ. پاڻ کي طاقتي الدير رکڻ لاءِ مالڪ
شڪتيءَ جي وڪاس جي ضرورت آهي. ڇاڪاڻ ته من هڪ
لڙ ۽ اُٿڙ، گهڙي والنگر آهي جنهن کي منع ڪيل هئڻ تي
وڃڻ جو شوق هوندو آهي. انهيءَ کي آهستي آهستي ٽٽڻ
ڪرڻ کان روڪڻو آهي، نه ته هو ٻڌل رسيون چٽي، منع
ڪيل پاسي زور سان ڀڄي ويندو.

ستورن جي هدايت آهي ته جيڪو من کي وس ڪرڻ ۽
ٻا رهن ٿيڻ عادي ٿيڻ کي پهرين، ماس آهار ۽ شراب وغيره
پهچندڙ گهرجي. تنهن ڪري منهنجي ڪتابن ۾

روشنيءَ جي ڦاٽڪن مان لنگهي، روحاني ديسن ۾ ايندا.
 آهستي آهستي اهو سور هيٺ سولو آهي پر موت وقت
 هڪدم اهو سور سهڻو ڏاڍو ڏکيو ٿو ٿئي. ڇاڪاڻ ته جڏهن
 چيٽنتا، اسٽول سرير مان نڪرڻ شروع ڪري ٿي اڏهن درد
 اوس سهڻو ٿو پوي.

جيڪي به دڪ دائي ۽ بد شڪل شڪليون يا روپ
 توهين ڏسو ٿا تن جو ڪوبه ٻڌ نه ڪريو پر توهين پيار ۽ وشواس
 سان نام جو سمون ڪندا رهو ۽ اها ڳالهه ياد رکو ته ستگورو
 جي بچائيندڙ طاقت سدائين توهان سان گڏ آهي.

خوفناڪ نظارا نام جهونن يا جڳن جي لاڳاپن ۽ سڀنڌن
 ڪري ٿيندا آهن. جيستائين توهانجو نام ٿي آسرو آهي، تيستائين
 اهي بي طاقت آهن ۽ انهن جو خراب اثر توهان تي ڪين ٿي
 سگهندو ۽ اهي پاڻي جي گم ٿي ويندا.

۶۴- ڌيان جي ساڌن ڪرڻ وقت ڪنهن به شيءِ کي ڏسڻ
 يا ٻڌڻ جي ڪوشش نه ڪرڻ گهرجي. ڇيئن ڇيئن ڌيان
 پڪو ٿيندو ويندو، تيئن تيئن سرير مان چيٽنتا مٽي ڇڪبي
 ويندي ۽ پاڻهه رادو آواز نيز ٿيندو وڃي ٿو. شروعات ۾
 زور رڳو سرير کي خالي ڪرڻ ۾ لڳائڻ گهرجي.

مون کي توهانجي دل جي جذبن جو قدر آهي. پر سچا
 ستگورو ۽ جا چرن توهانجي اندر آهن ۽ هر هڪ شش جو
 شوق ۽ مقصد اندر ستگورو ۽ جي چرن تائين پهچڻ جو هئڻ
 گهرجي. پيار ۽ پڳتي انهيءَ ڏس ۾ وڏي هٿي ڏئي ٿي.
 چيترو توهين پڇڻ کي گهڻو وقت ڏيندا ۽ اندر وڃڻ شروع
 ڪندا اوترو گهڻو اوهان جو پيار وڌندو.

ڪن ڳالهه اها آهن ته ٻاهرين شين مان خيال هٽائي

ٿو ٿئي ! ائين سنسڪارن اوسار وادارو ٿئي ٿو. هي سڄي
زندگيءَ جو سُر آهي.

۶۳ - مولڪي ٻڙهي خوشي ٿي ته ٿوهين پنهنجي زبان
کي شو ليتر ۾ ايڪاگر ڪرڻا جي ڪوشش ڪري رهيا آهن.
اهوئي پيرتون ۽ مکيه ڏاڪر آهي. انهيءَ ٻالھ لاءِ وقت ۽
اورڊالءِ جي ضرورت آهي. ائين برار آهي ته ڪڏهن
ڪڏهن شروعات ۾ اڀاسي اهنڪار جي وس ٿي پاڻ کي
شڪتيءَ وان ٿو سمجهي. ڪڏهن ته زبان ٻاهر مڪي ٿو ٿئي
يا هٿ ڪري ٿو پوي. پوءِ خيال کي موانعي ايڪاگر ڪرڻ
۾ گهڻي ڪوشش ڪرڻي ٿي پوي. نئين هوندي به اهو
ضرور ڪرڻو آهي. آخر زبان اُٿي پڪو چمي ويندو. سنسار
ها ڪم نه محتسب سان ٿين ٿا. من کي وس ڪرڻ ڪا سولي
ٻالھ ڪانهي. اهو من ڇڳن کان وٺي اکين جي مرڪز کان ٻاهر
پئي پٽڪو آهي ۽ هو پنهنجا ٻاهران خيال جلدي ڪمن ڇڏيندو.

ننگن يا بدن جي هيٺئين حصي ۾ سور، چستيا جي ڪڍڻ
ڪري ٿئي ٿو. اها ٻالھ گهڻو وقت ڪانه هلندي پر شروعات
۾ اها ٿئي ٿي. ڇڪڙهن سور ٿوهان کي اڻ سهندڙ معلوم ٿئي
ته پوءِ ساڌا کي ٿورو ٿورو ڪري ۽ ائين سورن پوري ڪرڻ
بعد هڪدم اُٿي کڙا نه ٿو پر آهستي آهستي ننگن کي زور
ڏيئي يا مڪڙون هڻي پوءِ اُٿو.

سڄي شرار ۾، ويندي پيرن جي آڱرين لائين، چستيا
پکڙيل آهي ۽ اها بدن سان چڱي طرح ڇڪڙي پيئي آهي.
انهي ڪري قدرتي طرح چستيا جنهن جو سڀيڻو گهڻي وقت
کان وٺي شرار سان آهي، ان کي جدا ڪرڻ ۾ سڀاويڪ
سور ٿئي ٿو پر اڀاس ڪرڻ سان اها ٻالھ سولي ۽ قدرتي
ٿي پوي. تنهن ڪلهو ٿوهين موم جي پٿر وارين مان لڪري،

پونر نائيءَ جي ڪري ڏسڻ ۾ ٿا اچن. اهي ٺوهين
جي مرضيءَ موجب نٿا ڏسي سگهو. اهي اوچتر
ن ڄمائن ڪري ٻاهرين حالتن آندا آهن، جي ٺوهان جي
س کان ٻاهر آهن. رازا سوامي مت ۾ چيو آهي ته ٺوهان جي
هنن ٽن سان پنهنجي مرضيءَ موجب اڪاگرتا آڻي سگهجي ٿي.
پڪڙ ٺوهان کي اها وقت گزرڻي نه پوءِ ڪنهن سڄي گروه
سان گڏ جو.

۶۲ - اهو ٻڌي خوشي ٿي ته ٺوهان کي نام جي ڏيکيا
يا بخشش ملي آهي ۽ ٺوهين ڌيان ڄمائن جي ساڌنا ڪرڻ جي
ڪوشش ڪريو پيا. ٺوهين پنهنجي ڌيان کي اکين جي مرڪز
ٽي بن ڀون جي وچ ۾ آڻي هڪ هنڌ ڪنو ڪرڻو. جيئن ٺوهانجي
اڪاگرتا پڪي ٿيندي ويندي ته پوءِ ٺوهان کي سورج،
چندر ما ۽ تارا منڊل ڏسڻ ۾ ايندا. انهن کي پار ڪرڻ کانپوءِ
ٺوهان کي ستگروءَ جو سوکيم سروب ڏسڻ ۾ ايندو. مان
ٻاهيان ٿو ته ستگرو ٺوهان کي پنهنجي روحاني ساڌنا لاءِ
هر روز وڌيڪ فرصت بخشي. هن دنيا ۾ هر ڪو پراڻو ڪرم
۾ ٻڌو پيو آهي، جي پوڄائي آهن. هر هڪ ماڻهوءَ جا ڪي
سنا ۽ ڪي خراب ڪرم آهن. انهن جو مقدار سدائين ساڳيو نه
ٿيندو آهي. تنهنڪري اسان مان هر ڪنهن کي چڱن ۽ خراب
وقتن مان لنگهڻو پوي ٿو. اها ساڳي حالت ٺوهان ۽ ٺوهان جو
ارن جي آهي. ڇهن ۾ ترقي اسان کي دنيا جي اوسي پاسي
وارين حالتن ڏانهن ئي پرواهه ٿي بڻائي ۽ ڏکين حالتن کي
مٿي ٿي رکي. رڳو اهو ئي هڪ رستو آهي، جتي ماڻهو مو
ڪان پوءِ وڃن ٿا. ستسنگيءَ کي اڻي چيڙي ٿي پنهنجي اڃا انو
وڃڻو آهي ۽ کيس ڏسڻو آهي ته اڳيان ڇا آهي. شراب مان
کي هٽائي اکين جي مرڪز تي ڄمائڻو آهي. هي ڪم ٿي

لام ولڻ کان پوءِ، پهرين توهان چڱو واڌارو ڪيو هرو. جيئن ته توهان کي گهڻو ڪري خبر آهي ته اسان جي سرمي ڇڏڻ کان وٺي ٻاهر ڀڄي پئڪي آهي، تنهن کي اندر آڻڻ لاءِ وقت ۽ محنت گهربل آهي. اسان جي من جا خيال ۽ رنجيتون هيڪي گهڻي وقت کان پڪيون ٿي ويون آهن، انهن کي وري سڌاري ساهڻ جي حدن ڪوشش ٿي ڪجي ته پوءِ اهي هڪدم مخالف نمون ڪن. انهن کي نه ڪرڻ ڪا اڻ آهي ڳالهه ڪانهي پر اها قدر ٿي ٿي ۽ ڏکي ڳالهه آهي. ڪن لاءِ ته اها وڌيڪ آهستي ۽ ڏکي ٿي ٿي.

ساڳي ڳالهه اکين جي مرڪز تي خيال ڄمائڻ جي باري ۾ آهي. اسان جي چشتي سڄي شروعات ۾ ٻن ڇڻن ٿا ٿين. ٻنهي آهي. اسان کي انهيءَ کي وري مٿي سمجهي، ٻنهي ٿا ٿين. انهن آهي جتان اها سڄي شروعات ٿي ٿي. سڀ کي مٿي سمجهڻ يا انهيءَ کي شروعات مان هٽائڻ ڏسڻ ۽ محنت جو ڪم آهي. انهيءَ کي مڪروڙيءَ جي واٽ ڪري سڏيندا آهن. مڪروڙيءَ پهرين واريءَ سان گڏيل ڪندڙ جي ڪنن کي سٺ محنت ڪري ڇوڏي ڪڍندي آهي پوءِ آهستي پست ٿي مٿي ڇڙهندي آهي، ڪيترا ئي ٻهرا هونءَ ٿي ڇڙهندي آهي ۽ وري هيٺ ڪڍندي آهي ۽ پوءِ وري هميشه ڪري مٿي ڇڙهندي آهي.

هن ڳالهه ۾ صبر، اُهد ۽ وشواس جي گهڻو ڪم آهي. پوءِ هڪڙي ڏينهن سوڀ توهانجي ٿيندي. ٻيو سڀ متڪروءِ ٿي ڇڏي ٿو ۽ ٻيو رڪو نه ڪوشش اڃا ٿي وڃي.

۶۱ - مون کي ٻڌي خوشي ٿي آهي ته ماس ۽ شراب ڇڏڻ ڪري توهانجي ندرستي سڌري آهي. هرڪي دلدار يا نظار توهان ٻان ٿا ڪريو، سي سڀ من جي ايڪاگرا ۽ دل

نه هڪ ٻئي سان ٻيهر ٻار رکي گهر وڃيالي موش رکجي .
 لذت لاءِ پوک ڪرڻ عيش آهي ۽ عيش کان ڪنارو ڪرڻ
 گهرجي، ڇاڪاڻ ته اها ٻالھ ڏيان ۽ اڪاگر ٿا به روڪاوت
 وجهندي . جيڪا ٻالھ اسانهي روحاني ترقيءَ ۾ روڪاوت ٿي
 وڃي سا پاپ آهي . منت مت ۾ اهاڻي باب ۽ ٻي، ڇڪائيءَ
 ۽ ٻيڙائيءَ جي ڪسوٽي آهي . ڪام واسن ٿي سوب پالڻ جو
 رستو اهو آهي ته اسن اکين جي مرڪز تي ڏيان جمالي شهد
 سان جڙون . انهن ئي ڪام ٿي وڃن ٻائي مڱجي ٿي ۽ اهالي
 سڀني ۽ قدرتي سوب آهي .

خواب ٿڌهن ٿا آهن ڇڏهن عيال ٿيسري ٿل کان هٻڪ
 ٿي ڪنٽ ڇڪر ۾ ٿو اڏي . شو بهتر سڄيءَ ڇهنتا يا سرف
 هو اسٿان آهي . ڇڪڏهن اسن الڙيءَ کان هٻڪ وينداسن ته
 پوءِ اسانتي ڇهنتا ٿيندي ويندي ۽ ڇڏهن اها لاهي ڇڪر
 ٿاڻن ڪري ٿي ته پوءِ اسانتي گهري ٿي ٿي معلوم ٿئي ۽
 ڪابه سُڌ نٿي رهي . سنا اسانتي ڏينهن جي ڪمن ۽ خبالن جو
 لشڪر آهن . ڪڏهن ڪڏهن مڱروءَ جي شمن جا ڪرم خوابن ۾
 پوڙايا ويندا آهن . جن شهد جي ساڌنا مڪمل ڪئي آهي سي
 پنهنجيءَ آتما کي ٿيسري ٿل کان هٻڪ ٿي به هٻڪ ٿي
 ٿا ڏين . اهي پنهنجي آتما کي مڱن منڊلن ٿي وڃن ٿا وڃن
 ۽ ٿي به پنهنجي اندر سڄي رهن ٿا .

۵۸ - اسانجو روحاني سفر ٻين کان شروع ٿي، مٿي ڇي
 چوٽيءَ تائين وڃي ٿو . اهو سن حسن ۾ وراهل آهي . ٻين
 ٻالھ آهي ڇهنتا کي هٻڪن ڪڍي ڏئي اکين جي مرڪز تي
 آڻڻ . انهن ڪرڻ سان ڏيان مڪمل ٿو ٿئي . اهو نام جي سمون
 جي ذريعي ٿو ٿئي ڇو سولو ۽ قدرتي طريقو آهي . پر آهي
 نام دي ٻڪڙڻ . شهد ڇڪو اسان سڀني اندر گواڊجي رهيو

مگروء ۾ ڀروسو ۽ وشواس رکڻ، هنجي رضا ئي راضي رهڻ
پنهنجي شڪتيءَ انوسار ڇڻ ڪرڻ، اهو پيار پيدا ڪرڻ جو
ڪو رستو آهي.

ستسنگين لاءِ شادي ڪرڻ جي ڪابه منع ڪانهي سواءِ
هي جي ته هو گهڻو ڀروڳهه ولاس ۾ نه پون ۽ پنهنجو سمن
ساري نه ڇڏين.

۵۷ - روحانيت جي راهه اهڙي ته تيز آهي جو هڪ دفعو
نذر ۾ سگروءَ سان سڀنڌ ڇڙيو ته پوءِ ٿورن سيڪنڊن ۾ سوال
جو جواب توهانکي ملي سگهندو.

زندگيءَ جي سوڀ يا ناڪاهه باريءَ بابت دنيوي ماڻهن جا
ويچار بالڪل غلط ۽ گمراهه ڪندڙ آهن. هنن جو مقصد رڳو
سنساري فائدن ۽ خوشين مان تائين محدود آهي ۽ هن ڌرتيءَ
تي انساني زندگيءَ جي ٻي انداز ماڻه جي ڪين خبر ئي ڪانهي
۽ نڪي مقصد جي ڪين سڏي آهي. انهن جي ويچارن ڏانهن
ڌيان ئي نه ڏيڻ گهرجي. هنن کي اها بوجھ ڪانهي ته انساني
زندگيءَ جو سچو مقصد اندر وڃي، اندرئين سگروءَ ۽ شبد
سان ڇڙي هن جنم مرن جي ڦيري کان چوٽڪارو حاصل
ڪرڻ آهي. جڏهن کان دنيا بڻي آهي، تڏهن کان وٺي ان
چڪر ۾ اسين ڦاٿل آهيون.

سنساري لوڪ پنهنجو نقصان ٿا ڪن ۽ سڄڻن ٿا ته جن
کي اسين پيار ٿا ڪريون تن کي موت اسان کان جدا ڪندو ۽
پوءِ خبر نه آهي وري اسانکي انسان جي جنم جو وڃهه جلد
ماندو يا نه. تن ڀاڱهه انهن جا آهن جي اهو سبق سکن ٿا. دنيا
۾ ناڪاهه پيا ٿي اها ڳالهه سڪڻ دنيوي سوڀ کان بهتر آهي.
شاديءَ جو مطالب اولاد پيدا ڪرڻ جو آهي. اها قدرتي
ڳالهه آهي ۽ ان ۾ ڪوبه پاپ ڪونهي. انهي کانپوءِ ٻي ڳالهه

اوترو توهان کي روحانيت ۾ فائدو ٿيندو ويٺو. اهو ئي رستو
 سڀس ۽ نڪ دلبا کان مٿي چڙهڻ ۽ روحانيت ۾ ترقي ڪرڻ
 جو آهي.

۵۱- رواجي طرح جڏهن اسان کي ڳڻتيون ۽ دڪ ستائڻ ۽
 لڏهن بحال ٿي اڃا ڪوئي مشڪل نٿو پوي ڇاڪاڻ ته انهي
 وقت اسانجو ڏان مٿي چڙهڻ ندران دل جي مرڪز تي هوندو
 آهي. ڇيترو ئي سڳي اوترو اسان کي حالتن کي منهن ڏيڻ
 لاءِ وڃي قدم کڻڻ گهرجن ۽ پوءِ ڪو نه ڪري. پر
 سڀ سڳو ٿي ڇڏجي. جنهن هنجي مڙج هوندي ٿي ٿيندو.

جڏهن توهين ڀڄڻ ٿي وڃي تڏهن گهٽ ۾ گهٽ ائين وقت
 پنهنجي اندر مان نڪري ڇڏي ڪا به ڪا به ڪا به ڪا به
 هن جي دڙي مرڪز تي من مان بحال ڪري ڏان جمائي
 پنهنجن نامن جو سمن ڪري. انهي وقت مٿي وڃي يا پنهنجي
 روحاني ترقيءَ جو ڪو به بحال نه ڪريو. ڇوڪڙهن ڪجهه
 وقت ائين ڪندا نه پوءِ اها ساڌا توهان کي پنهنجي سناري
 ڪمن ۾ مدد ڪندي.

اڳتي ڇا ايندو اهو بحال توهان جي دل کي پنهنجو شڪار
 بڻائي ٿو ۽ ڳڻتيءَ ۾ ٻاري ٿو. اهڙا غلط ٻڌڻا ۽ ڏيندڙ وهر توهين
 رکڻ ڇڏي؟ اها ڀڪ ڇاڻو نه سنڌ مٿي جي ساڌا مان ڪو به
 اتان ڪونه ٻڌندو بلڪه من ۾ شالتي ايندي. ڇيترو وقت
 ملي سڳي اوترو ڀڄڻ کي ڏيو ۽ چاڌرتجي مان جي ڪوشش
 نه ڪريو. ڀڄڻ ڪرڻ سان عوشي ۽ شڪني وڌي ٿي.

ستگروءَ کي ڪيئن پيار ڪجي؟ دل مان سڀ بحال ٻاهر
 ڪڍي مٿس ۽ آدم سان اکين جي مرڪز تي لام جو سمن
 ڪجي. ڇيڻ ٿي توهين ستگروءَ تي ڀروسو ۽ وشواس رکي انهيءَ
 مارڪ تي هلندا، نه پوءِ توهانجي اندر پيار هٻو پيدا ٿيندو.

پنهنجو فرض سمجهي پورو ڪرڻ گهرجي ۽ روحاني
 ساڌنا لاءِ پڻ وقت ڪڍڻ گهرجي. جيئن توهين ڀڄڻ ۽ سمر
 ڪندا ايندا ٿيئن توهان جون ٽڪليفون ۽ روڪاوٽون آساني
 سان دور ٿينديون وينديون ۽ پوءِ توهان کي ڀڄڻ ڪرڻ
 خوشي محسوس ٿيندي.

۵۵ - توهانجو مسئلو جسماني ۽ مانسڪ آهي. پهرين سوال ۽
 سان حل ڪري سگهجي ٿو جيتوڻيڪ جسماني ۽ مانسڪ ڳالهين
 جو هڪ ٻئي تي اثر پوي ٿو. سٺو طاقت وارو ڪاڌو توهانجي
 طاقت وڌائيندو ۽ پوءِ توهين حالتن کي منهن ڏيئي سگهندا پر
 چنتا ۽ ڳڻتي نه ڪرڻ گهرجي. خيالات ۽ ڳڻتيءَ نه ڪنهن جي
 مدد ڪئي آهي ۽ نه ڪندي.

جيڪڏهن ٻيا چڱي طرح نٿا هلن، جيئن ڪنهن هلق گهرجي، ته
 پوءِ توهين انهيءَ ڳالهه جو فڪر نه ڪريو ۽ پنهنجو فرض پورو ٿيڻ
 ڪريو ته پوءِ توهانجي من ۾ شائتي رهندي. ٻين لاءِ سٺا ۽ پيار
 جا خيال دل ۾ ڌارڻ برابر هڪ سٺي ۽ مددگار ڳالهه آهي.
 آخر جيئن اسين خيال ڪنداسين اهڙو ئي انهن جو اثر اسان تي
 ٿيندو. جيڪي پوکيو سو ضرور لڳو. جيڪڏهن توهين نيڪي
 ڪندا ته توهانکي وڌيڪ چڱائي ملندي.

اسان مان ڪيترا ڀرمائڻا جي ڳو لاڻا ڪن پر ڀرمائڻا کي ٻاهر ڳولي
 نه سگهيو. انهي کي پنهنجي اندر ۾ ڳوليو، جڏهن اهو توهين
 پنهنجي اندر ۾ آيو ڪندا ته پوءِ انهي کي هر هنڌ ڏسندا.
 انهي سائرس يا وگيان بابت توهان کي سمجهڻو وڃي ٿو آهي ۽ اندر
 وڃڻ جو طريقو به توهان کي ٻڌايو وڃي ٿو آهي. توهين جڏهن
 چڱيءَ ۽ پوريءَ طرح انهي تي هلندا ته پوءِ روحاني واڌارو
 ڪندا ۽ دنيا جي رڳڙن جي پرواهه پوءِ توهانکي نه ٿيندي.
 جيترو توهين پنهنجي شريڪي خالي ۽ سن ڪري مٿي چڙهندا

انبيء ڳالهه مرڪب نه آهي ته دل ٻا آهن مان سان پري
بيٺي آهي، جن کي ٻين جي جذبات جو قدر نه آهي. ماڻهوءَ
کي پنهنجي چوڌاري دڪ، تڪليف ۽ مصيبتون ڏسي دڪ ٿو
ٿئي. پر جيئن ٿوڊهن پنهنجو ڏان پري طرح ايڪاگر ڪندا نه پوءِ
ٿوهان جي چوڌاري جيڪي حالتون هونديون تن کان مٿي
چڙهڻ شروع ڪندا. وري به مان زور ڏيئي چونديس ته سمن
ڪرڻ جي سخت ڪوشش ڪريو ۽ جلدي قل جي لڇا نه رکو.
آهستي، لڳاءُ ۽ هڪ چتر ڪرڻ سان فتح حاصل ٿئي ٿي.

۵۳- ساڏا جو بباد اهو آهي ته سمن کي شرير مان ڪڍي
ٻي سري ٿل ٿاڻن آڻي ان کي آلي ايڪاگر ڪجي ته جيئن اها
نام سان چڙي. قدرتي اهو ڪم آهستي ٿيندو پر جڏهن اهو
پورو ٿو ٿئي ته پوءِ انهيءَ جو نتيجو سچ پنج نه عجيب نظر
اچي ٿو.

من کي سائب رڪڻ جو ڪم ڏيڻي ڏيڻي ٿئي ٿو، ڇاڪاڻ
ته من کي ٻاهر ڏوڙڻ جي عادت آهي. تنهن کانسواءِ جڏهن
اسن ٻين ۾ وهندا آهيون ته اسانجي سوکڻ من ۾ جيڪي ڇڪن
کان وٺي جيڪي سنسڪار ڪنا ٿيل آهن سي اوڏي ۽ مهل ٻاهر
لا لڪرن. فقط سمن ئي انهيءَ جو علاج آهي. سمن ڪع وقت
۾ سڀ ٽڪاڻون دور ڪري ٿوهان کي اکين جي مرڪز وٽ
آڻيندو. جهڙو ٿي سگهي اولو پنهنجو وقت سمن کي ڏيو.

۵۴- مون ٿوهان جي ٽڪاڻن ۽ ڏڪائين کي ڏان ۾ رکيو
آهي. اندر نين ايتو جهڙي ڪا ٻي ڳالهه ٿي ڪانهي. جيئن
سمن ڪري اسن پنهنجو خيال اکين جي مرڪز ٿي نه آڻينداسين،
تسڻ اها خاطري ۽ دلچاءُ هميشه لاءِ پڪيءَ طرح ٿئي ٿي
سگهي. انهيءَ ڪري سوال ۽ شڪ ٿا اٿن.

ماڻهو پنهنجن گهرو فرضن کي ٽٽائي نٿو سگهي پر انهن کي

جيسين سمرن رستي پنهنجو خيال شرار مان نه ڪڍيو ٿيو
جيئن چئمق جي حد کان جيڪو لوهه جو ٽڪر پري آهي
تنهنڪي چئمق ڪين ڇڪيندو آهي، تنهن وانگر شيد به
ڪي نه ڇڪيندو. من ڪي شانت ۽ اڪاگر ڪرڻ، سمرن
ڪم آهي. تيسري تل يا شو نيتر ۾ ڌيان ڄمائي سمرن ڪر
گهرجي يعني سمرن مهل جيڪا بند ڪيل اکين کي اولڻ
ڏسڻ ۾ ٿي اچي تنهن ۾، ڪنهن به ڇڪ ۽ زور ڏيڻ کانسو
ڪرڻش ڪري ڇڏائي ڏسجي. سمرن کي ڇڏي رڳو شيد کي
بڌڻ اهڙو آهي جهڙو گاڏيءَ کي گهوڙي وٽ آڻڻ.

اسانجو آتمڪ سفر پيرن جي آڱرين کان وٺي شروع ٿئي ٿو
۽ مٿي جي چوٽيءَ تائين پورو ٿئي ٿو. سمرن رستي ئي اسين
اکين تائين پهچون ٿا. انهيءَ کانپوءِ، شيد رستي اسين پڇين
منزل تي مٿي جي چوٽيءَ تي پهچون ٿا. تنهنڪري جيسين
اسانجو ڌيان، اکين جي هيٺ شرار ۾ آهي، تيسين شيد کان
اسين ڪم وٺي ڪين سگهنداسين.

هيءَ رستو قدرتي آهي پر تمام آهستيءَ سان طئه ٿئي ٿو.
من کي هڪ هنڌ اسٽر رکڻ لاءِ ورهين جو اڀياس گهرجي،
ڇاڪاڻ ته اسانجو من جڳن کان وٺي ٻاهر ٻڌي پئڪيو آهي.
سمرن اڙيل گهوڙي جي گلي ۾ پيل اڱام وانگر ڪم ڪري ٿو.
تنهنڪري جيڪو به وقت سمرن کي ڏجي ٿو سو اڃا
نٿو وڃي.

توهانجو اهو چوڻ برابر آهي ته جنهن ماڻهوءَ کي توهان
ڪڏهن ڏٺوئي ڪونهي، تنهن جي شڪل کي پنهنجين اکين
اڳيان آڻي ڪونه سگهيو. تنهنڪري توهين ستگروءَ جي روپ
جو پاي ڌيان نه ڪريو ۽ انهي جي بدراڻ سمرن ڪرڻ مهل
اندر اوندهه کي ڇڏائي ڏسو.

سرف کي اکڻن جي مرڪز وٽ ڄمائجي . اها ڳالهه هڪ ڏينهن
 ۾ ڪا نه ڪا ٿيندي ، پر هر روز ڪرڻ سان سولي ٿي پوندي .
 سنن ڳڻڻ پيدا ڪرڻ لاءِ نه ٻين ۽ سمورن ڪندا پيدا نه پوءِ
 رهي سڀ پاڻهي پيدا ٿيندا .

۵۱ - مولڪي توهان جي بيماريءَ جو ٻڌي ڏک ٿيو ، پر
 توهان کي ستوش هٿ ڪهي ته ان ڏينهي ڪرڻ جو فرض ڏيئي رهيا
 آهيو . انهيءَ جو اهو مطلب نه آهي ته علاج نه ڪريو . بلڪه جيترو
 ٿي سگهي اوترو علاج ڪري تندرستي حاصل ڪرڻ گهرجي
 ۽ نتيجو ستگورو ٿي ڇڏي ڏيڻ گهرجي . شير جي بيماري
 - رابرٽ من ڪي منجهان پيدا ٿي آهي پر تيسري ٿل ۾ سمورن جي
 عادت وجهڻ سان بيماريءَ ڏانهن گهڻو خيال نه ٿو وڃي .

مڻهن تي ڪم ڪندي آهستي نام جو سمورن ڪندا رهيو
 جڏهن ان کي اهو ٻڌڻ ۾ نه اچي . دوستن کي روحاني مدد
 ڪرڻ جي باري ۾ چئجي ٿو ته مستسڪي پلي بهن جي دل ولن
 ۽ انهن سان همدرد ڪن ۽ اها ڳالهه ڪا ٿوري ڪانهي . پر
 پنهنجي روحاني طاقت سان ڪنهن جي به بيماري لاهڻ نه
 گهرجي ، ڇاڪاڻ ته توهان اڃا پاڻ ۾ اها طاقت پيدا ٿي ڪونه
 ڪئي آهي ۽ انهن ڪرڻ سان جيڪي توهان ٿورو گهڻو حاصل
 ڪيو آهي سو به وڃائي وهندا . انهن ماڻهن جو اصلي پرمارٽ
 ڏانهن ڌيان ڇڪايو ۽ جيڪا به جسماني شين انهن جي ڪري
 سگهو ما پلي ڪرايو .

مولڪي توهان جي حب ۽ شڪر گذاريءَ جي قدرشناسي
 آهي ۽ چاهيان ٿو ته توهين پنهنجو وقت اندر وڃي ستگورو
 سان ملا ۾ صرف ڪرايو .

۵۲ - جڏهن ڌيان ڀريو ۽ مڪمل ٿو ٿئي ، تڏهن شهد پاڻهي
 پيدا ۾ ٿو اچي . شهد جو ڪم آتما کي مٿي ڇڪڻ جو آهي .

پوء پاڻي لائين سمجهايو ته اهي سڀ ڳالهيون هن وقت
بلڪه ڇهن کان پوءِ سوچيون وينديون .

۴۸- ستگوروءَ جي قدر شناسيءَ بابت توهان جيڪي
آهي تنهن لاءِ وڏي مهر ٻائي . هو جيڪي واجب سمجهن
سو ڪن ٿا . جيڪڏهن اسين پنهنجا فرض ٻالڻون ٿا ته
هو پنهنجا فرض ڇو ڪين ٻاليندا؟ اسانکي پريهه ۽ وشواس
سان هلڻ گهرجي ۽ مندن حڪم جو انگن نه ڪرڻ گهرجي
هنن جي دٻا مهر جي قدر شناسيءَ جو سٺو طريقو اهو آهي
اسين گهڻي ۾ گهڻو وقت ڇهن سمورن کي ٿئي اندر نام سان
چڙون ۽ اهڙي طرح سڀني ڳالهين جو پاڻ سڌو آزمودو پرايون .

۴۹- مونکي ٻڌي خوشي ٿي آهي جو توهين نام جي
بخشيش جو قدر ٿا ڪريو ۽ نير سان ڇهن سمورن کي وقت ٿا
ڏيو . جيڪي اڳين جنمن ۾ لاهيءَ رستي تان هليا آهن انهن
ڪانسواءِ ٻين لاءِ حقيقت ۾ اهو ٿوري رفتار جو رستو
آهي . لائين ڪڏهن نه سمجهڻ گهرجي ته نتيجو جلد ملندو .
آهستي آهستي لڳاتار هلڻ سان شرط ڪٽبي آهي . جيڪا ڳالهه
ٿوري ٿوري حاصل ٿي ڪجي سا جڙ ٿي ڪري . جيتري
گهڻي ڪوشش ڪبي اوترو ڪم آسان ٿيندو ته وڏو توهان
لاءِ پر توهان جي ذميواريءَ لاءِ به .

۵۰- سڄي قدر شناسي ٿڌهن ٿي ٿئي جڏهن اسين شرار خالي
ڪري ، اندر وڃي نام سان چڙون ٿا .

جيڪڏهن تڪليف نه سمجهو ته پوءِ مڪان ڀلي بدليو . کاڌي
جي باري ۾ ويڻو ۽ جلد هضم ٿيڻ واري کاڌي کائڻ جي ضرورت
آهي . جيڪڏهن اڻ رڌل کاڌو توهانکي پانه ٿو پوي ته ڀلي
اهو کائو . پر مکيه ڳالهه اها آهي ته پنهنجن خيالن کي مٿي آڻي ،

اهو سڀ انهن جي ڪرمن ۽ مالڪ جي مهر تي منحصر آهي .
 اها ڪا اڻ لڻي ڳالهه ڪانهي . اهڙا خيال دل کي نرم ۽
 صاف ڪن ٿا .

توهان جي لاءِ هٿ روبرو اچڻ ممڪن نه آهي ، پر سمون ۽
 ٻين ذريعي توهين اهو آلمڪ ۽ خيالي طرح سان ڪري سگهو
 ٿا . شهد سرتو واپڪ آهي ۽ سڀ ڪنهن هنڌ وسي ٿو ۽ ٻارن
 شين جا سڀا مڻي ٿو . چوڪي شد سان جڙيا پيا آهن
 سي ان حثيت ڪي جاڻن ٿا . اها حالت ريمڊي جي آواز
 ڪولڻ والگر آهي .

۴۷- ٽنڊي ۽ زندگي جي ڪيترين ڳالهن ۾ لاهيون
 ڇاڙهيون سڀاويڪ ۽ قدرتي آهن ، پر ڳڻين ڪرڻ ۾ ڪوبه
 وادو نه آهي . سڀي ٿاڻه اها آهي ته پنهنجي آزمودي ۽ دليري
 سائنس ، وشواس ۽ اهد سان حقيقتن کي منهن ڏجي .

هن کي مدد ڪرڻ ۽ نڪام ڇڏڻ ڪرڻ بيشڪ سڀي ڳالهه
 آهي . پر انهيءَ ۾ اسان کي فاسٽ نه گهرجي . بنا موهه جي
 اسان کي مدد ڪرڻ گهرجي . اهو به اهڙيءَ طرح جهڻ اسانجي
 دل تي ڪوبه بوجو نه رهي . پنهنجا پنڀني ڪم ۽ ٻيا مرض
 ٻلي پالجن ، پر پنهنجي اصلي ڪم کي يعني اندر وڃڻ جي ڪم
 کي ڇڏي نه ڇڏڻ نه گهرجي . هن لفظن ۾ ڪافي ڇڏي نه ڇڏڻ کي
 اجازت ڪنهن به نه ڏانهن . انهيءَ لاءِ اها ڪونهي آهي ته اهي
 ڳالهيون توهانجي ٻين سمورن ۾ رڪاوٽون نه وڃن ۽ جيڪڏهن
 رڪاوٽ پوي ته ڪدم ٽوڙڻ کي ڇڏي ڏيو .

ٻين ۾ وهڻ کان اڳ پنهنجي من مان سڀ خيال ٻاهر ڪڍي ،
 پرهر ٻار ۽ وشواس سان نام جو سمون ڪريو . جيڪڏهن
 تان ڪرڻ وقت ٽنڊي جا ۽ ٻيا ڳڻين جا خيال توهان کي ستائين نه

پوء پاڻکي لائين سمجهايو ته اهي سڀ ڳالهائون هن وقت نه،
بلڪه ڇهن کان پوءِ سوچيون وينديون.

۴۸- ستگوروءَ جي قدر شناسيءَ بابت توهان جيڪي لکيو
آهي تنهن لاءِ وڏي مهر باني. هو جيڪي واجب سمجهن ٿا
سو ڪن ٿا. جيڪڏهن اسين پنهنجا فرض ڀاليون ٿا ته پوءِ
هو پنهنجا فرض ڇو ڪين ڀاليندا؟ اسانکي پرڀءِ ۽ وشواس
سان هلاڻ گهرجي ۽ سندن حڪم جو انگهڻ نه ڪرڻ گهرجي.
هنن جي دٻا مهر جي قدر شناسيءَ جو سٺو طريقو اهو آهي ته
اسين گهڻي ۾ گهڻو وقت ڇهن سمورن کي ڏيئي اندر نام سان
چڙون ۽ اهڙي طرح سڀني ڳالهين جو پاڻ سڌو آزمودو ڀرايون.

۴۹- مولڪي ٻڌي خوشي ٿي آهي جو توهين نام جي
بخشيش جو قدر ٿا ڪريو ۽ نير سان ڇهن سمورن کي وقت ٿا
ڏيو. جيڪي اڳين جنمن ۾ انهيءَ رستي تان هليا آهن انهن
ڪانسواءِ ٻين لاءِ حقيقت ۾ اهو ڏيري رفتار جو رستو
آهي. لائين ڪڏهن نه سمجهڻ گهرجي ته نتيجو جلد ملندو.
آهستي آهستي لڳاتار هلاڻ سان شرط کڻي آهي. جيڪا ڳالهه
ڏيري ڏيري حاصل ٿي ڪجي سا جڙاءُ ٿي ڪري. جيتري
گهڻي ڪوشش ڪبي اوترو ڪم آسان ٿيندو نه رڳو توهان
لاءِ پر توهان جي ذميواريءَ لاءِ به.

۵۰- سڄي قدر شناسي ڏهن ئي ٿئي ڇڏهن اسين شرار خالي
ڪري، اندر وڃي نام سان چڙون ٿا.

جيڪڏهن تڪليف نه سمجهو ته پوءِ مڪان ڀلي بدليو. کاڌي
جي باري ۾ ويڻو ۽ جلد هضم ٿيڻ واري کاڌي کائڻ جي ضرورت
آهي. جيڪڏهن اڻ رڌل کاڌو توهانکي پانه ٿو پوي ته ڀلي
اهو کائو. پر مکيه ڳالهه اها آهي ته پنهنجن خيالن کي مٿي آڻي

اهو سڀ انهن جي ڪرمن ۽ مالڪ جي مهر تي منحصر آهي .
 اها ڪا اڻ ٿيڻي ڳالهه ڪانهي . اهڙا خيال دل کي لرمل ۽
 صاف ڪن ٿا .

توهان جي لاءِ هٿ روٻو راجڻ ممڪن نه آهي ، پر سمون ۽
 ٻين ذريعي توهين اهو آلهڪ ۽ خيالي طرح سان ڪري سگهو
 ٿا . شيد سڙو واپڪ آهي ۽ سڀ ڪمجن هنڌ وسي ٿو ۽ ٻارن
 شين جا سنڀا سڻي ٿو . جيڪي شيد سان جڙيا پيا آهن
 سي ان حقيقت کي ڄاڻن ٿا . اها حالت ريمڊي جي آواز
 کولڻ وانگر آهي .

۴۷- ٿلڙي ۽ ٿلڙي جي ڪيترين ڳالهيون پر لاهون
 ڇاڙهيون سهاوڪ ۽ قدرتي آهن ، پر پڙهين ڪرڻ پر ڪوبه
 ماڻهو نه آهي . سٺي ٻالڙهه اها آهي ته پنهنجي آزمودي ۽ دليري
 سهاپ ، وشواس ۽ آميد سان حقيقتن کي منهن ڏجي .

هن کي مدد ڪرڻ ۽ نه ڪام ڇڏڻ ڪرڻ بيمڪ سٺي ڳالهه
 آهي . پر انهيءَ ۾ اسانکي ٿاسڻ نه گهرجي . ها موڻه جي
 اسانکي مدد ڪرڻ گهرجي . اهو به اهڙيءَ طرح چيئن اسانجي
 دل تي ڪوبه توجو نه رهي . پنهنجا پنکٽي ڪم ۽ ٻيا مرض
 ٻلي پالجن ، پر پنهنجي اصلي ڪم کي يعني اندر وڃڻ جي ڪم
 کي ڇڏي نه ڇڏڻ نه گهرجي . هن لفظن ۾ ڪافي ڇڏجي ته پاڻ کي
 اڃا هن ڪمن ۾ نه ڦاٽائي . انهيءَ لاءِ اها ڪسوٽي آهي ته اهي
 ٻالڙهون توهانجي ٻين سمورن برڪاتون نه وڃن ۽ جيڪڏهن
 رڪاوٽ هجي ته ڪدم انهن کي ڇڏي ڏيو .

ٻين ۾ وهڻ کان اڳ پنهنجي من مان سڀ خيال ٻاهر ڪڍي ،
 پريس ٻار ۽ وشواس سان نام جو سمون ڪريو . جيڪڏهن
 ڌيان ڪرڻ وقت ٿلڙي جا ۽ ٻيا پڙهين جا خيال توهانکي متاثر نه

۱۴۵- مونکي ٻڌي خوشي ٿي ته توهين هينئر پاڻکي بهتر ٿا سهجهو. جيڪڏهن اسين پنهنجو ڪم ايمانداريءَ سان پورو ڪنداسين ته مدد ضرور مائدي. حقيقت ۾ مدد سدائين پيشي ٿئي جنهن جي سد اسانکي نٿي پوي. جيستائين اسين پنهنجي اندر وڃي اها ڏسون، پوءِ ئي اسين معلوم ڪنداسين ته اسان جا قرض هاڪا ٿيندا پيا وڃن. توهين ٻڌڻ کي پورو وقت ڏيندا ته مان خوش ٿيندس. دنيا جي ڪم ڪارن کي مناسب وقت پلي ڏجي، پر انهي کان وڌيڪ ضروري ڪم جيڪو زندگيءَ جو آهي تنهن لاءِ وقت کي ڪڍو. ڏينهن جي چوويهن ڪلاڪن مان فقط اڍائي ڪلاڪ، مالڪ جي طرف لسڳائڻ لاءِ ڇهه ٽيڙو وڃي، پر جيڪڏهن حالتون نيڪ نه آهن ۽ اسين اڍائي ڪلاڪ بچائي نٿا سگهون ته پوءِ، اهي اڍائي ڪلاڪ ٻن يا ٽن حصن ۾ پورا ڪري سگهون ٿا.

اسان جو حياتيءَ ۾ مکيه ڪم ڌيان کي ٽيسري ٿل ۾ ايڪاگر ڪري، نام سان جوڙي، مش جي درجي کان مٿي چڙهڻ جو آهي، پر اسانکي پنهنجي دنياوي ڪمن کي پس ڪين ڇڏڻو آهي ۽ سڃاڻي ۽ ايمانداريءَ سان، جنهن ڪم جي اسين لائق آهيون يا جيڪو سولائيءَ سان ڪري سگهون سو ڪري پنهنجي روزي ڪمائي آهي. ٻڌڻ سمورن جو اهو مطالب نه آهي ته پنهنجي حياتي، سستي، بيڪاري ۽ بي-خياليءَ جي ڪمن ۾ لٽيون، اسانکي ٻنهي طرفن يعني پرمارٽ ۽ سوارٽ ۾ دل لائي ڪم ڪرڻ گهرجي.

۱۴۶- پرمارٽ لاءِ تمام گهڻي چاهه جيڪا توهان جي اندر آهي ۽ راڌا سوامي مست جا خيال جيڪي توهان جي مالڪ توهان ۾ آهن، اهي سڀ اڳئين سنه ڪارن جون نشانيون آهن توهين سٺيون ڳالهيون پنهنجي ديشواسين سان وٺندا ٿا ڇاڪاڻ

ڏٺا ۽ پنجن ڏهن جي سمور ڪرڻ سان، توهان کي پنهنجي
 سرت جي ڏارائن کي، جن جو سڄي شير ۾ واسو آهي، تن
 کي اٿان ڪڍي، اکن جي مرڪز تائين اٿڻو آهي ۽ اتي شيد
 کي پڪڙڻو آهي. جيڪڏهن توهين اساه سان اهو ڪم ڪندا
 ايندا ته پوءِ توهان کي ٻين ڪمن لاءِ مشڪل سان ڪو وقت
 ايندو ۽ توهان جون عيش عشرت لاءِ خواهشون ٻاڻيبي ڪم
 آڻي وينديون. توهان ڪيترن ئي ڳالهين جي ڪوشش ڪئي
 آهي. هاڻي اساه سان هن ڳالهه کي پٺا آزمائو ۽ اتي جو
 نتيجو ڏسو.

۴۴- سڀ کان پهرين مان توهان کي صلاح ڏيندس ۽
 مستسڪن کي ڏيندس ته پنهنجي دلن کي وهڻ، پيرن ۽
 شڪن کان صاف رکڻ. اها ڳالهه ياد رکڻ ته اسان جون هن حواليءَ
 ۾ تڪليفون گذريل ۽ هاڻوڪن ڪرڻ جو نتيجو آهن ۽ ڪنهن
 کي به طاقت نه آهي جو جادو وستي اسان کي ڪو نقصان
 پهچائي سگهي. مستسڪن کي پنهنجين تڪليفن کي ٻين تي مڙهڻ
 بدوان پنهنجيءَ دل کي مضبوط رکڻ گهرجي.

هر ڪنهن کي پنهنجن ڪرڻ جو حساب ڏيڻو آهي.
 پتيءَ جي ڪرڻ لاءِ پتيءَ کي حساب نه ڏيڻو آهي ۽
 لڪي مڙس کي پنهنجي زال جي گهٽتائين لاءِ پوڳڻو آهي.
 هر ڪنهن کي پنهنجي ڪرڻ موجب حساب پوڳڻو آهي.
 جيڪڏهن ڪو ويهڻو نه آهي ته پوءِ هن کي ئي پنهنجي مڙس
 جو حساب پوڳڻو پوندو. سنت مت ڏيکاءِ لاءِ اهو ڪاڌو ڪنهن
 جي مٿان ڪرڻ نه ٿو مڙهي. سنت هر ڪنهن کي جتانين لاءِ
 نه توهين سنت مت کي مڃو يا نه، پر ماس کائيندڙن ۽ شراب
 پيئندڙن کي ضرور سزا پوڳڻي پوندي. جيڪي اتيءَ جتان
 جي پرواهه نٿا ڪن، تن کي ضرور حساب ڏيڻو پوندو.

هن ڏٺو گهر جي . توهان کي سڀڪارو ويو آهي ته اهڙن مونجهارن
 ۾ مٿي چڙهي ، سڃاڻيءَ سان نت نير سمون ڪريو . اهڙي
 روح خراب اُٿرن جو جڏهن توهان کي ڊپ ٿئي ته پوءِ انهن
 جو ڪوبه خيال نه ڪريو پر ستگروءَ ۽ نام جو خيال ڪري
 ڏاڻيءَ سان اکين جي مرڪز تي پنجن نامن جو سمون ڪريو ،
 ٻئي توهان کي نام جي بخشيش وقت ٻڌايا ويا هئا .

توهان کي استريءَ جي باري ۾ مان صلاح ڏيندس ته
 صبر سان وقت گذاريو . توهين هنڪي سنڌوش ۽ ٽھمل سان ۽
 نه تيسي ، ساڙي يا وڙهه جهيڙ سان باز آڻي سگهندا . جيڪڏهن
 هوءَ يا ٻيا ماڻهو توهان جي عقيدي جي ٽٽڻ چيني ٿا ڪن ته
 توهان کي غصو نه ڪرڻ گهرجي ، ڇاڪاڻ ته هنن کي انهن
 ڳالهين جي خبر ڪانهي ، پر توهان کي ته سڀ سڌ آهي .
 جيڪڏهن ٻنهي جي وچ ۾ سٺا تعلق پيدا ٿيندا ته نه رڳو
 توهين خوش رهندا پر به .

آندڙ ۾ ستگروءَ کي ٻار ٿي ڪريو ۽ پوءِ پريم ۽ اُميد سان
 جيئن واجب سمجهو تيئن حالتن کي منهن ڏيو ۽ اها ڳالهه ياد رکو
 ته سڀني ڳالهين جو بيم ڪرڻ سان فيصلو ڪونه ٿيندو آهي .
 رڳو عقل سان نه پر هڪ ٻئي کي سمجهي دل وٺڻ سان ڪم
 واس ٿين ٿا .

۴۳ - اهو سچ آهي ته هن دنيا ۾ سچي خوشي ڪانهي .
 انسان کي ٿوري وقت جي خوشي ملي ٿي . وري جلدي آسپن
 تنگ ٿي ٻئي پاسي ڊوڙون ٿا پر نتيجو ساڳيو ٿو نڪري . سچي
 خوشي آندڙ وڃي نام سان چڙڻ مان ٿي ملي . ڇاڪاڻ ته نام
 جي نج ديس ۾ ڪابه بدل سڌل ڪانهي . هيءُ آسٽول دنيا
 سدائين پنهنجي ڦري گهري ۽ روحاني دنيا سدائين سک ۽ آندڙ
 واري دنيا آهي ، جتي پهچڻ جو رستو توهانجي اندر آهي .

ٿوهان کي ٿام ملل آهي ٿهنڪري ٿوهان کي اڳئين کان
وڌيڪ آڳاٽا ڪاري ٿيڻ گهرجي. پنهنجا خيال ٻين مٿان زور ڏيڻ
نه مڙهيو پر پنهنجي سٺيءَ هلس سان هنن کي وس ڪرايو.
جيڪڏهن ٿوهن پنهنجن روحاني فرضن ۾ سچا رهندا ته پوءِ
ٻين تي ٿوهائجو اڻ ضرور ٻوندو.

۴۱- ائين جدا جدا هنڌن تي گهڻو ڪري پنهنجن ڪمن
جو حساب ختم ڪرڻ لا وڃون. ٿهنڪري جڳهه تي
وڃڻ ڪري ڏک نه ڪرڻ گهرجي، پر ٿوهان کي اُنهيءَ ڳالهه
کي ڄاڻائيءَ جو هڪ حصو ڪري سمجهڻ گهرجي. اها سٺي
ڳالهه آهي جو هينئر ٿوهان کي حالتون وڌيڪ سٺيون ٿيون
ڏسڻ ۾ اچن.

ڪوشش ڪري وڌيڪ سٺي مڪان جي ڳولا ڪرايو
۽ ائين اهو ملي ٿيسن حالتن پٽالڊار اُنهي ۾ خوش ٿي رهيو
ماڻهو ڪوشش ڪندو رهي پر نتيجي جو خيال نه رکي.
سڀ کان ضروري اهو آهي ته ڪڏهن به ٻين سمورن جو
لاڳو نه ڪجي. ٻين لاءِ ائين سان ڪجي ۽ پنهنجي دليوي ڪمن
کي نه ڪندو رهي پوءِ سنگرو پاڻي ۾ ڪندو. پر اها
ڳالهه ياد رکڻ گهرجي ته ڪنهن به حالت ۾ پنهنجو ٻين نه ڇڏجي.

۴۲- مون کي ٿوهان جي مالي حالت ۽ ٻين ٽڪائڻن جو ٻڌي
ڏک ٿيو پر ياد رکڻ ته جيڪڏهن ٿوهن پنهنجن اڳاٽن تي
بڪرو رهي سڄي سٺ سنگيءَ وانگر لاءِ ائين سمورن ڪندا
پوءِ ڪوبه جادو جو اثر ٿوهان تي ڪين ٿيندو. جادو وڏو
ضعيف دلين تي اثر ڪري ٿو. جيڪي سٺ سنگي به نه آهن
پر مضبوط دل ٿا رکن تن تي به جادو جو اثر نٿو ٿئي.
زندگيءَ ۾ ترسانون، نا اُميدون ۽ ناڪاميابيون ضرور اچن
ٿيون. پر انهن کي متڳرو ۾ وشواس رکي مضبوط دل سان

اه انهي ڪڏهن ڪڏهن ماڻهوءَ کي سخت ڏڏو ٿا ڏين.
ڪڏهن انسان ٻاهرين روپن کان پاڻ کي آزاد ڪري، اندر
سڄي خوشي ڳولي نه پوءِ هندي آتما مضبوط ٿيندي ۽ هو
پنهجي مرضيءَ موجب اندر وڃي سگهندو ۽ هو پنهنجون
ڪمزوريون ٻري ڦٽي ڪري من ۽ اندرين کي پنهنجي وس
۾ رکندو.

ڪام پنهنجي قاتل دشمن ۾ زور وارو آهي ۽ انهي سان ئي
ٺٽائي ڪرڻ گهرجي. باهه ۾ ٿيل وجهڻ سان باهه اڄهائي ٿئي
پڙ هيڪاري زور وٺندي آهي.
مان صلاح ڏيندس ته توهين انهي کي هوش سان پنهنجي
وس ۾ آڻيو.

- (۱) ڪام جي خراب نتيجن کي خيال ۾ رکو.
(۲) انهي جا مخالف عمل پاڻ ۾ آڻيو يعني ظابطي واري، سيلونٽ
۽ پورٽر حياتي روحاني زندگيءَ کي وڏي هٿي ٿي ڏئي.
(۳) پنهنجي دنياوي فرضن ۾ پاڻ کي رڌل رکو.
جڏهن حالتون سڳاپون ٿين ته پوءِ پلي شادي ڪري هه
هند ٿي ويهجي ۽ ظابطي واري گرهستي زندگي گذاري.

۴۰- هاڻي توهان کي ڏيان ڪرڻ جي طريقي جي سڌ آ
۽ انهي لاءِ هر روز ڪلاڪ ٽيڪا ويهي سگهو ته پوءِ جيترو سو
توهين لڳاتار آڏائي ڪلاڪ ٽيڪا ويهي سگهو اوترو وهو ۽ پوءِ آه
سان هڪ ئي پيري ويهي ڇيڪڏهن هڪ ئي
آهستي وقت کي وڌائيندا وڃو. جيڪڏهن هڪ ئي
ويهي ٽي سگهو نه پوءِ به پيرا وهو جيتوڻيڪ ڪوئي به
وهڻ وڌيڪ سنو آهي. مکيه ڳالهه هي آهي ته شرار ما
ڪڍي، اکين جي مرڪز تي آڻڻ گهر

۳۸- توهان بنا هڪ جي پنهنجي ڪاميابي ۽ ذڪيان باهت
 مولتي لکو. ڏان ڪرڻ هڪ من جي ساڌا آهي ۽ جيڪڏهن
 ڪو پنهنجي ڏان کي اندر ايڪاڙ ڪري سگهي ٿو ته پوءِ
 پلي ڪري. سر، ايڪائت ۽ آس اهي سڀ ڇهن بر مدد ڪن
 ٿا ۽ اهي بلڪل ضروري آهن ڇاڪاڻ ته اهي خيال کي
 همڏانهن هڙڏانهن ڊوڙڻ کان روڪن ٿا. پر جيڪڏهن مشور
 وقت نه ملي ته پوءِ ڪنهن به وقت آرام ڏاڪ آسڻ به وڃي،
 شانتی ۽ سان سمون ڪري سگهجي ٿو.

۳۹- اها سٺي ڳالهه آهي جو توهن ڪڏهن ڪڏهن ستگرو ۽
 ويجهڙائي متسوس ڪريو ٿا. اها ڳالهه توهان جي بهار، وشواس
 ۽ پگتيءَ جو نتيجو آهي. شرير جي بيماريءَ جي باري ۾ اهو
 سٺو آهي ته ڪنهن ڊاڪٽر کان صلاح وٺي انهي موجب علاج ڪجي.

۴۰- ڪار جي اثر جي باري ۾ مون توهان جي ٽڪليف پڙهي.
 توهن وچ ۾ رهيا آهن ۽ هنر ڄاڻو. اهو سٺو ٿيندو ته توهن
 من ۽ شرير جي سنهڙي سمجهو. نام ملڻ جو مطلب اهو آهي
 ته شس پنهنجو سچو ڏان اکين جي مرڪز تي آڻي ايڪاڙ
 ڪري ڇڏي اهو سڀيلو رائج جهڪر هنجي اندر وڃي رهيو
 آهي تنهن سان هو ڇڙي ۽ ٻنهي شيد جي مدد سان مٿي وڃي
 حسان اهو اچي رهيو آهي ۽ انهي تمام اڙجي روحاني منزل.
 تي وڃي پهنجي. جسمين من ٻاهران روپن ۽ شڪلين کي ڇڏي
 پيو آهي ۽ اندرئين جي وس ۾ آهي، تبسبن هو اکين جي مرڪز
 يعني تسري تل ۾ مٿي نه پهنندو. اندرئين جي پوکڻ جي
 ڪري من جي ذاتي ۽ اصلي طاقت گهٽ ٿي ٿي ڇاڪاڻ ته
 پوءِ هڪي خوشين ۽ مزو لاءِ پاڻ تي ڀاڙڻ ٻاهران صورت
 ۽ ڏسڻ تي ڀاڙڻ پوي ٿو. روپ ۽ شڪلون بدلتندون
 آهن ۽ ڏسڻ جا مزا به ٿوري وقت لاءِ ئي آهن. تنهن کان

ڪرڻ ۾ نندارستيءَ کي جوکو رهي ٿو. انهي ڪري به سنت
 جو رستو پسند ڪين ڪندا آهن. سنتن جو ساڌن قدر ئي آهي.
 هو اکين جي مرڪز تي سمون رستي من ڪي اڳاگر ڪرڻ
 چاهين ٿا. لڳاتار اها ڪوشش ڪرڻ سان، خيال جون لهرون
 هڪ هنڌ جهٽ شروع ٿين ٿيون ۽ شور پيرن کان وٺي مٿي جي
 چوٽيءَ تائين خالي ٿي سگهي ٿي. ٿيڻ لڳي ٿو ۽ آتما ۾ من جون
 ڌارائون بيسري ٿل ۾ اچي اڳاگر ٿيون ٿين. جڏهن شبد
 جي ڌارائن سان آتما جڙي ٿي تڏهن ئي من هميشه لاءِ وس ٿو اچي.
 انهيءَ ڳالهه ۾ شڪ ڪونهي ته يوگي سچائي سان مهنت
 ڪن ٿا پر انهن جو رستو ڪارگر نه آهي. سنت منٽ جو رهاو
 مقصد آهي ته من کي اڳاگر ڪري شرار کي خالي ڪجي.
 هاڻي ساڳي حالت موت وقت ٿئي ٿي. انهيءَ جو رهاو ئي
 مطلب آهي ته جڙ کي چيٽن کان جدا ڪجي هن ساڌنا ۾ پنهنجو
 کانپوءِ شرار ۾ سور رهڻ نه گهرجي. جيڪڏهن سور رهي ته
 پوءِ ڊاڪٽر جي صلاح وٺجي. سنت مت ئي چيڪي ڪتاب
 آهن سي توکي پڙهڻ گهرجن.

پن کي ڇڏڻ لاءِ توهين گهڻو فڪر نه ڪريو. مالڪ، جو انهن
 جو خلقيندڙ آهي، سو پاڻي بهي انهن جي سنڀال ڪندو. توهين
 پنهنجي روحاني واڌاري جو خيال ڪريو. هاڻوڪا پلي انهن
 سنسنگين سان گڏجو جي پاڻ سمون ڪن ٿا. انهن جي سنگت ۾ ئي
 من جي آڱر کي روڪيندي. سنت مت جا ڪتاب پڙهي پنهنجو
 وشواس وڌايو. هندستان ۾ به سڀ ماڻهو پنهنجي حياتيءَ جي
 مقصد کي ٿڌا سمجهن. تمام ٿورا ماڻهو آهن جيڪي ستگرو
 جي سکياڻن تي هلن ٿا. آواز کي پڪڙڻ جي ڪوشش نه ڪريو
 سمون رستي ئي خيال کي ڇڏڻ جي ڪوشش ڪريو. جڏهن
 سمون رستي ۾ به شبد پاڻي بهي پڌڻ ۾ ايندو.

آئين جي جواب ڏيڻ ۾ وڏي خوشي ٿيندي. جيڪا به پرمار ٿي
 شيوا مولڪان ٿي مڱهندڙ مان ڪرڻ لاءِ تيار رهندس.

سنت شجذ سروب ٿيندا آهن "Word made flesh"
 جهڪڻ لوهين من کي دنيا ۽ انهي جي موه مان ڪڍي،
 آندڙ وڃي نام سان جوڙيندا ته پوءِ لوهين مستگروءَ سان تعلق
 رکي سگهو ٿا. نام سڀ ڪنهن هنڌ آهي ۽ لوهان جي آندڙ نه
 آهي ۽ انهي سان لوهين جڙي سگهو ٿا.

۳۶- لوهانجي چلي پڙهي خوشي ٿي ۽ اهو معام ٿيو ته
 ٻالهيون ايتري قدر سڌڙيون آهن جو مستگروءَ لوهان جو رستو
 صاف ۽ سولو ڪري ڇڏيو آهي. آندڙينءَ طاقت ۾ ڪڏهن
 به ڪو نقص نه آهي ۽ جهڪڻ شين کي پورو پورو ۽
 پيار آهي ته پوءِ اها طاقت سدائين ڪم ڪري ٿي. سڀ نعمتون
 انهي کي ٿيون حاصل آهن جهڪو پنهنجو فرض پورو ڪريو
 ۽ پيار ۽ ڀروسي سان نتيجي لاءِ انتظار ڪري ٿو. مونکي اهو
 ٻڌي خوشي ٿي آهي ته لوهانجي گهرو حياتي سڌري آهي ۽
 لوهين ڪم ٿي چڙهيا آهن.

جنهن آزمودڻي مان لوهان لنگهيا آهن سو ساهه تمام سٺي ٻالهه
 آهي ۽ اها نڌائي آهي ته ڪال جي طاقت جو زور لوهان
 تان هيٺ ٿورو ٿيندو پيو وڃي.

۳۷- پراڻا نام هڪ قدرتي ساڌن نه آهي. پراڻن ذريعي
 من کي قابو ڪرڻ لاءِ اهو ڪم ٿو وڃي. موت وقت پراڻ ۽
 انهيءَ دواران من کي وس ڪرڻ جا طريقا پنهنجن رهنمون وڃن.
 اهو نام آهي جهڻ ڪنهن بدعاش کي زنجيرن ۾ ٻڌي قابو
 ڪرڻ. جهڻائين هو زنجيرن ۾ قابو آهي تهستائين هو سڌو
 آهي پر جڏهن هو انهن کان آزاد ٿو ٿئي ته پوءِ هو وري
 پنهنجن پراڻن بدعاشون شروع ٿو ڪري. پوءِ نه پراڻا نام

هٽڻ جي ڳاڻي . سخت پور هيو انسان کي ٽڪائي ٿو ۽ نند ٿو آڻي ، ڇاڪاڻ
قدرت جو اهو طريقو شرار کي آرام ڏيڻ جو آهي . اهڙن
تن تي چڱي طرح ڌيان ڄمائڻ ڏرا ڏکيو ٿو لڳي پر انهي
فت گروه جو ڌيان ڪڍي يعني آندڙ ۾ گروه جي سروب ۽
شيد چر ڌيان ڪندو رهجي .

جڏهن من تازو ٿرانو هجي ۽ شرار گهڻو ٽڪل نه هجي تڏهن
ڪوشش ڪري ڇڏڻ لاءِ وقت ڪڍجي . جيڪڏهن پوريءَ نند
کان پوءِ ڀرپاسا جو وقت ڪڍو نه اهو تمام سٺو ٿيندو .
انهي وقت جيڪو ڀڄڻ ٿو ٿئي سو تمام ڪمائڻو آهي . اها ڳالهه
بار جي خيالات تي سٺو اثر ڪندي ۽ هن ۾ سٺا سنسڪار وجهندي .
ستگروه جو ڌيان ڪرڻ ، سٺا ست سنگ جا ڪتاب يا ٻيا نيتي
سکيا جا ڪتاب پڙهڻ ، اهي به ساڳيوئي اثر پيدا ڪندا .

۳۵ - زندگي ستگروه جي ضرورت جيئن نون چوڻ ٿو ،
سنت مست ۾ تمام گهڻي آهي . انسانجي مهان ستگرو بابا
ساوڻ سنگهه جي مهاراج جن ٺوهانکي نام دان ڏنو هو ، سي ۲ اڀريل
۱۹۴۸ع تي اسٽول چولو ڇڏي ويا ۽ ٺوهانکي انهيءَ جو اطلاق
ڏنو ويو . ان وقت کان وٺي سندن حڪم ۽ وصيعت موجب
مان سندن ڪم ڪندو پيو اچان .

اهڙا مهان ستگرو هر روز هن دنيا ۾ ڪين ايندا آهن .
جيڪي ڀڄڻ اچي هٽي ۽ هنن جي شڪتي تي حد هٽي . هر
ماتن وانگر اڃا تائين انسان ٻالڪن جي ڪڏهن ٿا جي
رڪندا پيا آهن ۽ انهن شين سان آندڙ ۾ وڃن ٿا .
سهرن ٿا ڪن ، ساڻن پيار رکن ٿا ۽ آندڙ وڃن ٿا ۽
جيڪي به سوال ٺوهانکي وٺن سي ڀڄي سگهيو ٿا ۽

۲- ۱. ايترو وقت ڏجي جيترو انهن جي حلائق لاءِ واجب ۽ ضروري هجي. اهو هڪ سونهري قاعدو آهي. توهن پلي مستحقا جا ميمبر ٿيو پر جيئن انهيءَ جا ڪم توهانجو ڏيکڻ وقت نه وٺن ۽ پنجن سمورن جي ڪم ۾ رڪاوٽ نه وجهن. اهائي نه ڪوئي آهي. پنهنجا فرض پلي پالڻو پر انهن (مستحقن) جي انتظام جي ڳالهين ۽ پروگرامن ۾ پاڻ کي نه ڦاسارو. ڪٿي هر ڪنهن جو شخصي معاملو آهي. انهيءَ کي حاصل ڪرڻ جو رستو آهي ڏن آلمڪ نام سان چڙڻ.

۳- مولڪي خوشي آهي جو توهان کي نام جي دڪنا جو قدر آهي پر انهيءَ جو سچو قدر ڏهن ٿيندو، جڏهن توهن سمورن رستي، شرطن کي خالي ڪري اُٿلڻ ويندا. انهيءَ ڳالهه جي پوءِ توهان کي سنڌ ٻولندي نه ڪرڻو ڪرڻو آهي ۽ پوءِ توهن پاڻ اندر ڏسندا ته ڪو پنهنجن شين لاءِ ڇا ڇا ڪري رهيو آهي! نام ملڻ جو مطلب اُٿلڻو ۽ ڪروءِ سان گڏجڻ آهي ۽ پوءِ هنجي مدد سان روحاني سفر طه ڪرڻو آهي، جو ٻين جي لٽن کان شروع ٿي، مٿي جي چوٽيءَ تائين پورو ٿي. توهن مستحڪم ۾ ڌار سان آيا ٿيندڙ ڏک نه ڪريو. هر ڪا ڳالهه پنهنجي وقت تي ٿئي ٿي. پر هاڻي توهن ڪٽنب جا پالي سڀ مستحڪمي آهيو انهيءَ ڪري سڀ ڪوشش ڪري جيترو ٿي سگهي اوترو پاڻ ۾ گڏجي پنجن سمورن ڪريو.

سناريءَ ڪمن لاءِ هڪ طرح ڪوشش ڪجي ۽ پوءِ ڪونه ڪر يا ڳڻتي نه ڪجي ڇاڪاڻ ته پوءِ جيڪي نه ٿيندو توهن ۾ توهان جي پلائي هوندي. وشواس ۽ پروڙ رکي، دليري توڙي روحاني ڪمن ۾ اڳيان وڌندا وڃو.

۳- مولڪي توهان جي سڀني ڪٽنب جي پلي ۽ پتي پهيءَ جي سڀن لاڳاپن بابت پڙهي، ڏاڍي خوشي ٿي. انهن

ڪي گھنڊ جو آواز ٻڌڻ ۾ اچي ٿو. پر انهيءَ ڏانھن ڏيان
گھنڊ ۾ ڏجو، جڏھن اهو ساڃي ڪن کان نرڙ ڏانھن ويندو
جي اهو ڏائي ڪن کان ايندو هجي ته پوءِ اهو نه ٻڌجي.
ڪڏھن اهو آواز ڪٿي گھنڊ جو به هجي پر جي ڏائي پاسي
ايندو هجي ته پوءِ انهي ڏانھن خيال نه ٿيڻ ڪپي.

۳۳۔ توهين جهونا ست سنگي آهيو ۽ توهان کي راڌا سوامي
ست جي اصولن تي، ششن کي ڪيئن هلڻ گھرجي پنهنجي سڀ
سڌ آهي. آسانجو وڏو ڪم آندرو جي شيد سان چڙڻ آهي ۽
آهڙي طرح آسان کي هن دنيا جي پریشانين سان الجھڻ کان
مٿي چڙھڻو آهي. هيءَ دنيا هڪ لڙائيءَ جو ميدان آهي.
دنيا ۾ ڪڏھن به امن چئن نه رهيو آهي ۽ نه رهندو. بي چيني
دنيا جي هڪ خاصيت آهي ۽ انهيءَ حالت کي بدلڻ تمام
ڏکي ڳالھ آهي.

جيڪي اندروني نار سان چڙن ٿا، سي دنيا جي گورڙ بکڙي
۽ الجھڻ کان مٿي چڙهي صلاح سان ۽ خوشيءَ جي ديس ۾
رهن ٿا. جيڪي هن روپ ۽ رنگ واريءَ دنيا جي بکڙي
۽ الجھڻ ۾ ڦاٿا پيا آهن، سي هن فنا دنيا ۾ رهندا ۽ پنهنجين
خواهشن ۽ اڃاڻن کي پوري ڪرڻ لاءِ هو طرح طرح جي
حالتن ۾ جدا جدا جنم پيا وٺندا.

ننهن هوندي به آسان کي پنهنجا فرض ٻاڳا آهن ۽ پنهنجو
ملڪ، پنڳت وغيره جنهن ۾ آسڻ رهڻ ٿا، تن ڏانھن
آسانجا فرض آهن، پر اهي سڀ ٻيا موه جي رڳو فرض سمجھ
آدا ڪرڻا آهن. آسانجي ستگروءَ حضور متاراج جن توهان
صلاح ڏني هئي ته ڪنهن به سماج سڌارڪ سنسٽا ۾ شامل
ٿي ڪوبه هرج ڪونهي ڪونهي. دنيا داريءَ ۽ ٻين

سنت مت پر پر بار سان سمجھائي باز آڻڻ جو ۽ نه دٻاءُ ۽
 زور زبردستيءَ جو مت آهي. انهن سمجهڻ غلط آهي ۽
 جيڪڏهن اسين رڳو ڀڄڻ ڪندا رهون ٿا ته پوءِ ستگرو اها
 پرواهه نٿو رکي ته ڪيئن اسين رهون ٿا ۽ ورتون ٿا. انهن
 چئجي ته شروع ۾ اسانجي ڀڄڻ سمورن جو واڌارو ڪئي قدر اسان
 جي حياتيءَ جي هڪ ۽ خاتمان تي منڪر آهي. انهيءَ ۾ مانسڪ
 صابني جي ضرورت آهي. جيڪڏهن هوءَ پنهنجي سڄو خيال
 ڀڄڻ سمورن کي ڏيندي ۽ ٻين ٻالهن جو ڪهڙو ويچار نه ڪندي
 نه پوءِ کيس ڪهڙو فائدو رسندو.

جيڪڏهن ڪا شيوا پسند نه هجي يا انهي جو قدر نه هجي
 ته پوءِ اها ڪرڻ آڃائي آهي. تنهن ڪانسواءِ جڏهن ٻار وڏا ٿا
 ٿين ته پوءِ هنن ۾ چڪر ڦيرو ٿو اچي. تنهنڪري انهن کي
 دٻائڻ ۽ هٽائڻ اها سڀئي ٻالھ نه آهي. زماني جي ڦريل حالتن
 موجب ئي اسان وڌڻ کي هلڻ گهرجي. هر روز لت لير سان
 آڏائي ڪلاڪ ڀڄڻ سمورن کي ڏيڻ گهرجن. (۱) ڪلاڪ سمورن
 ۽ اڌ ڪلاڪ شهد جو ٻڌڻ) جيڪڏهن توهين انهن لت لير ۽
 پير پر بار سان ڪندا رهندا ته پوءِ حالتون سڌري وينديون.

۳۱- مولڪي توهان جي چئي پئي ۽ جيڪو توهان اڏو
 دٻدار جو آزمودو لکيو آهي سو دلچسپيءَ سان پڙهيو. اهي
 ٻالهيون شرق کي وڌائڻ واسطي آهن ۽ ڀڄڻ کي وڌيڪ
 وقت ڏيڻ لاءِ اگرهه ڪن ٿيون ۽ وڌيڪ لکن سان ساڌا
 ڪرڻ ڏانهن مال ٿيون ڪن. جيئن توهين ڀڄڻ ڪندا ويندا،
 تيئن توهان ڪهڙي تجربا حاصل ڪندا.

جڏهن اندر جو مت نظر اچي ٿي تڏهن انهي مان ايندڙ
 آواز ڏانهن پورو خيال ڏيو ٿا، اهو صحيح آهي. اتي آواز
 هر وقت پيو وڃي. اها سڀئي ٻالھ آهي جو ڪم ڪار ڪندي

ڪو منٽ به چپ ڪري نٿو وهي. من ڪي هڪ هنڌ بيمار
اه لڳائڻ ڪهڻن ئي سالن جي محنت گهرجي. جيسين من شانت
نه ٿيو آهي تيسين هو اندر وڃي ڪين سگهندو.
توهان جو اندر نه وڃڻ ڪو دماغ جي رڳن جي ڪمزوريءَ
ڪارڻ نه آهي پر سمرن جي ساڌن ڪي نيم سان وقت نه ڏيڻ
ڪري آهي. جيڪڏهن توهان ڪي سٺو نتيجو گهرجي ته پوءِ
بڪار من سان به ڪلاڪ سمرن ڪي ڏيو ۽ آڌ ڪلاڪ شيد جي
آواز ٻڌڻ ڪي ڏيو. انهيءَ کان سولي ۽ پڪي واٽ پي ڪانهي.

من ڪا رواجي طاقت نه آهي جو سولو قابو ۾ اچي. من
جو سڃيءَ دنيا تي قبضو آهي. جيسين آسانجو ڌيان ٽون دروازن
اندرو آهي، تيسين من آسانجي وس کان ٻاهر آهي. جيترو
آسان خيال جون ڌارائون شرار جي هيٺين پاڻن مان ڪندا
آڪين جي مرڪز ڏانهن مٿي آڻينداسين، اوترو من تي آسانجو
مابطو ٿيندو ويندو. جڏهن من پوريءَ طرح انهن ٽون دروازن
ڪي خالي ڪندو ٿڏهن، هو آسانجي وس ۾ ڇڏندو ۽ پوءِ شيد جي آواز
۾ آسانجو ڌيان تيسري نل ۾ ڇڏندو ۽ پوءِ شيد جي آواز
۾ پورو ٿاڻو وٺي انهي جي سهاري مٿي چڙهيو.
۳. ياد رکڻ ته اهڙا (جادوءَ جا) ساڌن ست سنگ
همٿايا ڪرڻ ويندا آهن. ڪي سنت من جي اصولن جي
هٿ ڳالهه سمجهڻ جوڳي آهي ته ڪنهن
هٿ ڳالهه جي. هڪ ٻي ڪامڻ وغيره جو ڪوبه اثر نه ٿو
ست سنگيءَ تي جادو، ڪامڻ وغيره جو سمرن وڌو ۽ پيار پر
شش ڪي رڳو پنجن نامن جو سمرن وڌو ۽ پيار پر
ڪرڻ گهرجي ۽ جادو وغيره جو ڪوبه اثر هنن جي
نه ايندو. آلت هيءَ ڳالهه آهي ته جيترو نت نير ۽ پيار سان
سمرن ڪندا اوترو زاده مظهر توهان جو بچاءُ

ڏيان ڪرڻ پيتر آهي.

هي مارڪ، جو توهان لاءِ نئون آهي تنهن جي پين سان ٻالهه ڪرڻ جو ضرور نه آهي، جيستائين ڪ توهين لپي ۽ ۾ ٻڪا ۽ چڪا آزمودگار ٿيو. توهان جي زندگيءَ جو مثال، دماغي قوت ۽ حالت، اهي سڀ پاڻي ۾ ٻنهي ٻنهي ٿي اٿس ۽ اهي ماڻهو عجب ۾ توهان کان پڇندا ته توهان ۾ اهڙي ڦير ڳهر ڪيئن آئي آهي؟

۲۸- رازدارامي مت، منتر، جادو، پڙست وڌا ۽ اهڙن ناسن جي ساڌن جي خلاف آهي. جيڪو به اهڙيون ڳالهيون ٿو ڪري سو ايڪاگرتا ۽ ڏيان ۾ واڌارو ڪري ڪين سگهندو. اهڙو شخص جيئن اهي ڳالهيون ڪين ڇڏيندو، تيئن هنکي نام جي دڪا ڪن ملندي. جيڪو به شش روحانيت ۾ واڌارو ڪرڻ چاهي ٿو، تنهن کي جيڪي ماڻهو جادو ۽ پڙست وڌا وغيره ڪن ٿا تن سان ڪوبه لاڳاپو نه رکڻ گهرجي.

توهان پنهنجو وقت سمورن ۽ ڏيان کي ڏيندا ڪريو ۽ انهن جو ٻرو اٿس توهان ئي ڪين ٿيندو.

۲۹- توهان لکو ٿا ته پڇن لاءِ توهان جو شوق گهٽجي ويو آهي ڇاڪاڻ ته گهربل تعجب توهان کي حاصل ڪين ٿيا آهن. توهان کي پنج سال اڳ نام ماڻهو هو. شش کي هر روز گهٽ ۾ گهٽ ادائي ڪلاڪ پڇن سمورن کي ڏيڻا آهن. جيڪڏهن توهان هر روز اهو وقت ڏيو ها يا رڳو ايترو وقت سمورن کي ئي ڏيو ها ته به توهان جو من حالت ٿي وڃي ها.

پٿر پون قدم اکين جي مرڪز يعني شو پٿر تي ڏيان جمائي سمورن جي رستي من کي دڪ هنڌ بھارڻ آهي. ڪيترن ئي گذريل جنمن ۾ من پڪڙڻ جي عادت پراڻي آهي. اهو من

ڪري سگهندا، جيئن ماکوڙي واريءَ مان ڪنڊ جدا ٿي ڪري.
توهان بيشڪ پنهنجا آزمودا ۽ ڏکيائون لکي موڪليو.
ستگورو سڀ ڄاڻن ٿا پر هو جيڪي اندر ڄاڻن ٿا سو ٻاهر
وري نه ٿا ٻڌائين.

توهان جا آزمودا پڙهي مان خوش ٿيس ۽ توهان جي
لاڳاپار اور ڇاڻي لاءِ توهان کي واڌائون ٿو ڏيان. ڪرڻي
پرمارٽ جو سار آهي. توهان پاڻ ڏٺو آهي ته ٻئي دفعي آس پاس
پر گهٽ ٽڪايف ٿي ۽ هاڻي توهان ڏکيائون کي ڇڻ نه لنگهي ٻار
پيا آهيو. اها قدرتي ڳالهه آهي ته جڏهن شيد جي ڌارا، شرير
جي هيٺئين حصي مان پهرين مٿي ٿي چڙهي ته پوءِ شرير سن
ٿيو پوي ۽ ڪجهه سؤر ٿو معلوم ڪجي. پر هڪ دفعي پنهنجي
پڪي ارادي سان جڏهن اڪاڱرنا حاصل ٿي ٿئي ته پوءِ،
پهرئين جي مقابلي ۾ ڪم سرور ٿيو پوي. دٻاءُ، ڇڪ، ساهه
ڪٽڻ ۾ ٽڪايف ۽ منهن جي سميت، اهي سڀ محنت جون
نشانيون آهن جا محنت خوش قسمتيءَ سان پوري ٿيڻ تي
اچي بيٺي آهي. هن اکين جي وچ ۾ ڪڙ ٿي، نام جو سمور
ڌيان سان ڪريو ۽ جڏهن اهو مڪمل ٿيندو، ته پوءِ سڀ محنت
ٽاب پوندي. هن ساڌن ۾ ڪنهن به عضوي جي ڇڏي ٿيڻ
موت ٿيڻ جو امڪان ڪونهي. اهو فڪر توهين من
هڏي ڇڏيو.

هائو، جيڪڏهن توهين نام جو سمور محڪم ارادي ۽
پيار سان ڪندا، ته پوءِ توهان جو ڌيان اسٽر ٿيندو. پنهنجي
روزاني ڌيان جي وقت کان سواءِ وچ ۾ ڪلاڪ ڏيڍ لاءِ
ڏاڍو ڪمائڻو ٿو ٿئي ۽ توهين فرصت جو وقت ائين ڪم
سگهو ٿا.
جڏهن پيٽ خالي آهي يا کاڌو هضم ٿي وڃي آهي

ٺوڪي پيو ڇاڇي . ٺون دلگير ۽ ماندي نه ٿي ۽ . پنهنجي دکن
۽ ٽڪائڻن مٿل پنهنجن خيالن کي هن ڏانهن موڙ . انهيءَ ڳالهه
۾ ٺوڪي راضي رهڻ گهرجي ته هر روز تنهنجي ڪرمن جو بوجو
ٺوڪان ٽڪائڻن کي سهڻا ۽ مٺا ڏيکڻ ڏيکڻ ڏيکڻ هڪڙو ٿيندو
پيو وڃي .

۲۶- جيڪي به ٺوهان کي وڻي سو ٺوهين مولڪي لکي سگهو
ٿا . ٺوهانجو ملائيءَ ڄاه ٿي وڃڻ ۽ اٽان ڪارج نه سرڻ، اهو
سڀ ٺوهان جي ڪرمن موجب آهي . جڏهن ڪرمن جي ڦل ملڻ
جو وقت ٿو اچي تڏهن من ۾ ٿي ٺوهن جي ڦل ملڻ موجب
خيال پيدا ٿين ٿا .

مان رڳو اهو چوندس ته دنيا ۾ غل ٻڌيءَ سان ڳالهين جو
بيصلو ڪٿي ۽ ڏٺو لاءِ ڪنهن کان سٺي صلاح پئي وڃي
۽ پوءِ ٻين ۾ ويهي ، ستگروءَ جي سروب جو ڏٺان ڪري ، ڪم
شروع ڪجي . مڃر نالي ڪري پنهنجو ٻچن ۽ سمون هر روز
ٽس سر سان ڪريو ته پوءِ اندر ۾ ٺوهان کي شائستگي حاصل
ٿئي ۽ ستگروءَ جي دٻا مهر محسوس ڪري سگهو .

۲۷- ٺوهان جي چٽي جنهن ۾ ٺوهان پنهنجي ٻچن سمون ٻاٻٻ
لکيو آهي سا ٻڌجي . ٺوهان جو روحانيت جي راهه لاءِ ڄاهه ۽
ٻار ڦٽائڻ لڳو آهي ۽ ٺوهان کي صحيح رستو ماڻو آهي جنهن تي
هيتر ٺوهين هلي رهيا آهن . پر خاص ڪري شروعات ۾ اهو
رستو ڏيکيو ۽ اڪائيندڙ ٿيندو آهي . انهيءَ کي ، 'ڪٿائيءَ' جو
رستو 'ڪري' بيان ڪيو اٿن ڇا آهستي آهستي محنت سان
واريءَ جي ڪٽڻ مان گڏيل ڪٽڻ جي داڻن کي ڇوٽي ٿي
ڪڍي . شيد هر هنڌ موجود آهي پر جڏهن ٺوهين شوليتر
۾ شيد سان جڙندا ۽ جڏهن ٺوهان جو ڏٺان باڪل اٽڪاڪر
ٿيندو ، تڏهن ئي ٺوهين انهيءَ سار ٿيڻ کي هن رڳو مان جدا

سگهي اوڻرو وقت ڏيان ڄماڻڻ کي ڏيو.
دل يا دماغ جو مونجهارو ڪو ڏيان ڪرڻ جو نتيجو ڪين
هي. ائين ٿي سگهي ٿو ته سمورن وقت من ٻاهر ٿو ڏوڙي ۽
نيا جي دکن ۽ تڪليفن جي خيالن ڪري، من سمورن ۾ نٿو
ڄمي ۽ هو ٻاهريان خيال اندر آڻي من کي منجهائي ٿو.
سڄو وقت من کي صبر ۽ شانت ۾ رکڻ گهرجي ۽ خاص ڪري
ڏيان ڪرڻ وقت. مونکي سڌ آهي ته هي ڪم ڏاڍو ڏکيو
آهي خاص ڪري پنهنجي حالتن ۾. تنهن هوندي به اسين دنيا
جي مصيبتن کي منهن ڏيڻ لاءِ جاوا آهيون ۽ دل هارڻ نه
کپي. انهيءَ کان ڇڻڻ جو ڪو ٻيو چاڙهو ڪونهي. دنيا ۾
رهي، ٻاهرين دنيا جي تڪليفن کي منهن ڏيندي شش کي
من سان لڙي، انهي کي پنهنجي قبضي ۾ آڻي، اسٽر
ڪرڻو آهي.

دنيا جي لڳ لاڳاپن ۽ مٿي مائٽي ۽ بنسبت اسين ڄاڻون
ٿا ته دنيا ۾ سڀ مطلب جا رشتا آهن. مڙس، ڀاءُ، زال،
ڀيڻ، ڀاءُ مت مائٽ، دوست وغيره سڀ پنهنجي پنهنجي
غرض ۽ مطلب لاءِ اسانکي چٽو پيا آهن ۽ جڏهن انهن جو
مطلب پورو ٿو ٿئي ۽ هو سمجهن ٿا ته اسان مان هنن جو
وڌيڪ مطلب سڌ نه ٿيندو تڏهن هو منهن موڙي هليا ٿا
وڃن. انهن ۾ گهڻي آس نه رکڻ گهرجي پر ڇيڪڏهن هن
اسانکي موت ۾ پنهنجو پيار نٿا ڏسن تڏهن به اسانکي ان
ڏانهن پنهنجا فرض پالي، انهن جي سار سنڀال لهڻ گهرجي
خاص ڪري اها ڳالهه پنهنجي لاءِ پنهنجي پٽيءَ سان
جي لاڳاپي جي آهي. نون هنکي پيار ڪر. هن جو چيو مڃ ۽
لاءِ ڪمائڻي ٿي. پنهنجي پيار ۽ شيوا سان هنکي راضي
سنگورو سوکيم ۽ شيد سرويپ ۾ سدائين توسان گڏ آڻ

۲۴ - جيڪي سنت مارڪ تي هلي رهيا آهن، تن سڀني
کي مان پنهنجا ساٿي شاگرد ڪري ٿو سمجهان ۽ اهي مونکي
پيارن ۽ پيرون سمان آهن. جيڪڏهن اهي عمر ۾ ننڍا آهن ته
ٿورو ۽ ٿورو ۽ پٽ ڪري ٿو سڏيان. آيا ۽ من جون
پوءِ انهن کي بدن جي ذري ذري ۾ ڏي رهيون آهن، تن
ڌارائون جي بدن جي مرڪز تي هڪ هنڌ
کي نام جي سمرن جي رستي، اکين جي مرڪز تي هڪ هنڌ
ڪنو ڪري ڄماڻجي. اهو ڪم ڌري ڌري ٿيندو. پر
ماڻهو انهيءَ جو ثبوت نٿو ڏئي ٿو ڇاڪاڻ ته اڪين جي
کان هيٺئين ڀاڱي کي خالي ڪرڻ ۽ پنهنجي ڏيان کي اڪين جي
مرڪز يعني ٿيسري ٿل تي ڪنو ڪرڻ، اهو ورهين جو پورهيو
آهي. جڏهن بدن جي هيٺئين حصي مان خيال ڪري ٿو
ته پوءِ اڪين جي هيٺان شيرس مان معلوم ٿو ٿئي. پر انهي مهل
سازڪ اندر ۾ سجاڳ ٿو رهي. هو اندر جوت ٿو ڏسي
چڻيءَ طرح شبد جو آواز ٿو ٻڌي. انهيءَ کان پهرين جيڪو
آواز ٻڌڻ ۾ ٿو اچي سو مٿي نٿو چڪي. تنهن ڪري پهرين
اسانجو مکيه ڪم اهو آهي ته نام جو سمرن ڪري اسين شيرس
کي خالي ڪريون. سمرن مهل شبد کي ٻڌڻ جي ڪوشش
ڪريون. سمرن مان گڏ آواز کي ٻڌڻ، اهو اسانجي ڏيان
ورهاڻي ٿو ڇڏي. آواز کي ٻڌڻ لاءِ رڳن تي زور نه ڏيڻ
آواز پاڻ مرادو پاڻهي ايندو ۽ جيئن جيئن اسانجو ڏيان
پڪو ڄمندو ويندو، تيئن آواز صاف ٻڌڻ ۾ ايندو ويندو
توهان جون سڀ ڪوششون ڏيان کي وڌيڪ ۽ وڌيڪ
ڄماڻڻ ۾ لڳڻ گهرجن. ستگورو شيرس جي اندر ويٺو آ
اسانکي اندر درشن جي نشاني آهي.

ٿا هان يا ماڳو تي مقصد ٿا ڏيکارين. مان به کي
باري ۾ لکان ٿو. اسانکي انڪتا ڇڏي، انڪتا ۾ اڇڙو
آهي، تنهن ڪري ايڪتا کي ڳڻتا ٿو آهي. ايڪتا کي حاصل
ڪرڻ جو سارو دستور اهو آهي ته امين اُستول شرير کي
ڇڏي، انهيءَ مان خيال ڪڍي، اکين پٺيان مرڪز تي خيال
کي اڻڪار ڪريون.

اهو خيال رکڻو ته سڀني جو انتظام توهان جي آتما کي
پوسائي يا روڪي نه. نه ته ماڻهو روحانيت جي ڳالهين ۾ مدد
ولڻ بدوان، توهان وقت ڏيڻا جي مدد وٺڻ لاءِ پيا ايندا ۽ پوءِ اها
سڀئي ڪنهن ڏنل يا مندر وانگر، ماڻهن کي ڏيئي ٿو ڪڍين
۾ مدد ڪرڻ جي جاءِ بچي پوندي، جنهن ۾ شاهوڪار مجبور،
غريبن کي مدد ٿا ڪن. مان توهان کي اها صلاح ڏيندس ته
روحانيت جي حد اندر رهو ۽ جڏهن اهڙي ڪا خاص ضرورت
پوي ته پوءِ کڻي سڀني جو خيال رکي مدد ڪجي.
انهيءَ لاءِ ڪابه آفيس يا جڳهه وغيره نه هئڻ گهرجي. پرمات
کي ڪڏهن به سوارٿ مان ڪڍڻ نه کپي. پنهنجي آتما جو
حال ڪريو ۽ پوءِ ٻين ڳالهين پالڻي پيئون پنهنجي وقت تي
لڻديون.

جڏهن اسانجي سڱورو کي زور ڪيائون ته هتي (ڏياري
۾) ڇو ڪرڻ جي سڪول کولڻ جي موڪل ڏيو ته هنن
جواب ڏنو ته روحانيت جي سڪول کان سواءِ مان ٻئي ڪنهن
به سڪول کولڻ جي موڪل نه ڏيندس. اندر وڃڻ، شيد سان
ڇڙڻ ۽ مٿيون روحاني مشرطن ڪرڻ، اها وڏي ۾ وڏي
لڪي توهن پاڻ سان ۽ ٻين سان ڪري سگهو ٿا ۽ ڪابه
ڳالهه جيڪا انهيءَ مقصد کي حاصل ڪرڻ ۾ رڪاوٽ وڃي،
تنهن کي هٽائي ڇڏڻ گهرجي.

من تي عمل ڪيو آهي تن کي ستگورو ۽ پوساگر مان پار
ڪري ڇڏيو.

ستسنگ جو اهو مقصد آهي ته ڪمزورين ڏانهن ماڻهن جو
ڌيان ڇڪائجي ۽ شش جي من ۽ ورئين کي مٿي ڇاڙهجي.
جيڪڏهن شش انهيءَ جو لاپ نه ورتو ۽ محنت نه ڪئي ته پوءِ
قدرتي آهي ته من ۽ اندرين جو غلام ٿي رهندو ۽ آخر پڇتائيندو.
جڏهن هي دڪن ۾ پوندو ته پوءِ پنهنجو منهن اندر موڙيندو
۽ ڀڄڻ شروع ڪندو. پرالٽ ۾ نه هنڪي ضرور پوڻي آهي. پر
سنت، شش جي موت وقت ضرور مڙج ورتائيندا آهن.
جيڪڏهن سنت لاهيءَ کان اڳ، ان شش مٿان جو اڃان
اندرين جي پوڻ ۾ ڦاٿو پيو آهي، مهر جو مينهن وسائين
۽ انهيءَ شش جي آتما، جا اندرين جي پوڻ ۾ ٻاڪل
ڦاٿي پئي آهي ۽ انهن کي ڇڏي نٿي، تنهنڪي اها دٻا يا مهر
اٿندو ته پهچائي سگهندي ٻاڪ ضايع ۽ ٻندي.

توهان جو جواب نڪ آهي ۽ توهان سنت مت جي سکيا
ڪي سهڻو آهي. هاڻي انهيءَ کي پختو جهليو ۽ پرسن چمت
رهو. بحث مباحثا مشڪل سان ڪو اعتقاد ٿا ڄماين ۽ پڪڙائي
جڏهن به ڳالهه کي نه مڃيندا آهن پوءِ اجازت ڇو وٺي پنهنجو
وقت وڃائجي.

جڏهن ڪو ستسنگي ۽ جڳپاسو شيد جي آواز کي ٻڌي
ته پوءِ هنڪي اها ستگورو ۽ جي مهر جي نشاني ڪري سهڻو
گهرجي ۽ ڪوشش ڪري پنهنجو خيال شير مان وڌيڪ ڪو
گهرجي انهيءَ لاءِ ته هو شيد کي وڌيڪ ڇڏو ٻڌي.

۳۳ - نام جو سمون يا شيد جو اندر ۾ ٻڌڻ يا ٿيسري
ڌيان ڪرڻ، اهي ٽيئي ساڌن هن منزل ڏانهن اسان کي

هاو. اڃا ئي سڄي پوئجي آهي جا اسان کي ڪم ايندي. پر
اسان کي ڪو پنهنجا سنساري فرض ڇڏڻا ڪونهن. پنهنجي دل بيار
۽ وشواس سان پُر ڪري انهيءَ ڪم ۾ لڳي وڃو. پنهنجا
دلروي فرض پُر ٻلي پالين. هيءَ مڪيا پنهنجي سامهون رکي ۽
غل لئون سال توهان لاءِ سوڀ ۽ خوشي آڻي!

۲۱- جرڪي توهان لاءِ آهي سو سڀ بيار ۽ وشواس جو
نتيجو آهي ۽ اهو پڻ جي ڪاميابي ۽ جو هڪ مڪيا
الڳ آهي.

اکمن جي مرڪز تي ڏيان ڄاڻ ۽ پوءِ مٿي شهد جي مدد
سان ڇڙوڙ، انهيءَ ساڌن کانسواءِ مڪتيءَ جو ٻيو ڪو نه آڀاءُ
ڪونهي. انهيءَ ساڌن بنا جدا جدا چورين ۾ پڪڙو ٿو پوي.
جيئن ماڻهو پاڻ سان ٻڌو ٻيو آهي انهن هو دنيا ۾ ڦالو ٻيو
آهي. جڏهن مشر لئون دروازن کان مٿي چڙهي پاڻ کي
شهر ۽ اندرئين جي بندين کان آزاد ڪندو، تڏهن ئي دنيا
جي بندين کان ڇڏندو. اهو تڏهن ايندو جڏهن ماڻهو پوري
طرح سڄو شهر خالي ڪري پنهنجو سڄو ڏيان اکمن جي مرڪز
تي اڳڪاڙ ڪندو.

شهد جو مارڪ سڀ کان مٿي، پورن ۽ مڪمل آهي ۽ جو
مش جي اندر موجود آهي. انهيءَ جي ڀيٽ ۾ ٻيا سڀ سالن
اڻ پورا آهن. انهيءَ ڪري اسانجو اهو فرض آهي ته اهو رستو
ڀڳتيءَ ۽ سڄيءَ دل سان طئه ڪريون.

۲۲- ڪنهن به قسم جو زور، زبردستي ۽ ڏاڍائي ڪرڻ
غلط ٿيلو آهي. سميت بيار ۽ همدرديءَ تي ٻڌل آهي.
بيار سان مدد ٿيڻي سڳو ٿو. پر زبردستي ڪڏهن به نه
ڪٽي. سوامي جن فرمائين ٿا ته جن ماڻهن سکائن کي مدد ڏي

[illegible][illegible]

۲۰۔ سٺو ٿيندو جي گذريل سال جون وڏي سنساري پدارٿن جي
ياد ڳهر پون ۽ افسوس اسان ستنسگين کي به سنساري پدارٿن جي
بي حياتي ۽ بي وفائيءَ جو خيال پڪي طرح دل ۾ وهاريو
۽ اسان کي سنسار جي ناسوت ۽ شين کان مٿي چڙهي اڏاڏي
کي پڪو ڪري انهيءَ نام جي اڻپوءِ به هوندو.
نام يا شيد اڳ هو، هينئر به آهي ۽ اها سچو آئند
۽ آتما يا انا بنا شيدتجو آئس، آهي ۽ اها سچو آئند
ماڻهندي رهندن به هو ۽ نام جي ۽ اها سچو آئند
ٿيندي ۽ اها سچو آئند ۽ اها سچو آئند ۽ اها سچو آئند

جو انڙو چاچل ڪنهن ڪپڙو آهي. ۽ منهنجي رازا رازا
 منهنجي اهاڻي مڙهي آهي. ۽ توهين پنهجي رازا رازا
 جي لوري سروب کي ڏسو ته پوءِ توهان کي پنهجي آڙه ودي
 مان ستنن جي بيڪار بل سڻائي ۽ جي مڙهي ٿي. اها هڪ
 وڏي شها آهي جا هڪ مستڪي پنهجي ڪروڙ جي ڪري سگهي
 ٿو. ۽ توهان جيڪي شيون آهن، من ۽ ڏن جون آهن سي هن
 اهم شها کي حاصل ڪرڻ لاءِ آهن ۽ اسان کي انهيءَ ڏانهن وٺي
 وڃڻ ٿو. هي توهانجي جتي ۽ ڇو مختصر جواب آهي.

۱۷- سيني پنهجي شير چا ۽ روزا ڏهري ڪم، پنهجي
 ٿلهل روحانيات سان ڪن ٿا، پر سندن اٺا مٿين ميدان الڳ
 وسي ٿي ۽ اتي ڪم پئي ڪري.

۱۸- جنهن نسب سگورو مان شش لاپ پائو آهي، تنهن
 لاءِ هن کي ادب ۽ پيار هئڻ گهرجي. ۽ هنجي رازا مڙهو ڪرڻ
 ۾ نڪر هئڻ گهرجي. ۽ ڪرمت صاحب جي سڪيانن موجب پنهجي
 سگورو جو نالو لکائڻ هڪ پاب آهي. ۽ نالي لکائڻ ۾
 هڪ اصلي پوا هو رهي ٿو ته مان ۽ خاموشي ۾ ڪهڙائي آند ٿي.
 آدرش ۽ عملي همت هئڻ جي بجاءِ هن کي پوڙو ۽ سڪيانن
 ڏيڻ سولو ڪم آهي. ستن هي سڪيانن تي هئڻ ڪو سوار
 ڪم نه آهي. انهيءَ ڪري ئي گدو بل ستن جي سڪيانن کي
 مڙهو سندن وڏي نامور آهن سڪيانن جو ايترو سٺو ۽ اڻ پورو
 مطلب ٿا ڪن. ان سڪيانن تي هئڻ پيدوان سندن پوئلڳ
 سڪيانن تي ٿا ڪن. لکي، سيني لاءِ وڌيڪ ۽ جهڳڙا ٿا
 ڪن. ۽ توهان جي رازا ۽ انهيءَ جو اهو مطلب نه آهي ته
 سڪيانن کي سڀني سڪيانن ڏسڻ جي پوريءَ طرح عزيز

۱۹- منهنجي رازا آهي. ۽ جنهن کي

د اندر وٽڪنٽ يا سرڳڻ ۾ وڃن ٿيون . اهڙي نموني ٻرل وٺڻ
نماڻون موت کانپوءِ پنهنجن ٻرن ڪرمن جي سزا پوئسٽ لاءِ
ڏيندڙن ڏس ۾ ، جنن ۽ پڙهن جي شرطن ۾ ڊڪ ٿيون ڏسن .
اهي ٻئي حالتون هن دنيا ۾ موت کانپوءِ ڪدم ٿيون ٿين .

۱۵- هنن ڳالهين ۾ هڪ مکيه ڪارڻ جنهن جي رواجي
طرح ڪيترن کي سڌ ڪانهي سو آهي ، جيون جا اڳين ڪرمن
جا اثر ۽ اڳيون ڪاميابيون . سنن ۽ انڌي ڪيل ماڻهن جا ڊڪ
۽ ٽڪليفون سمجهڻ ناممڪن ڳالهه نه آهي . برابر هو هن جنم
۾ نڪر رهيا آهن ۽ هنن ڪو اهڙو ڪرم نه ڪيو آهي جو هو
اهڙا ڊڪ ڏسن . پر اهي سڀ ڳالهيون اڳين ڪرمن جو نتيجو
آهن جن جي هنن کي خبر نٿي ڪانهي . جيڪي اندر وڃن ٿا ،
سي ئي هن ڳالهه کي ڄاڻن ٿا . ٻي وري هيءَ ڳالهه آهي ته
اسانجي هائوڪي حياتيءَ جو ، اسانجي ڄمڻ کان اڳ ئي فيصلو
ڪيو ٿو وڃي . سڀني کي ضرور پنهنجن چڱن ۽ ٻرن ڪرمن
جو حساب پوڄڻو ٿو پوي . جيڪڏهن انهن ڄاڻا سٺا ۽ سرشت
ڪرم آهن ته پوءِ ڪنهن سوکير ڏس ۾ هو انهن جو سٺو ڦل
پوڳين ٿا ۽ جن جا ٻرا ڪرم آهن ته پوءِ اهي انسانن جي
آڻ سڌريل ، جهنگلي نه ڪريل جونين ۾ موڪليا وڃن ٿا .
سنت مت اسانکي ڄاڻي ته ٿو سڀڪاري ته دنيا ڇڏي ڏيو ،
پر چوي ٿو ته دنيا کان مٿي ڇڙهو . ظاهري طور ڀلي دنيا

وراهي پر اندران انهيءَ کان نيارو رهڻ گهرجي .

۱۶- چئيءَ ۾ لوهانجي پريما پڳي ۽ سنت مت ۾ رچي
بابت پڙهي خوشي ٿي . نه رڳو سنت ستگورو شبد ۾ سمايا
آهن پر سڀ جيو به شبد سان جڙيا پيا آهن . فرق رڳو اهو آهي
ته سنت پنهنجي اندر ۾ سچ جو انيٽو ڪري شبد سان
سنت سان هو هڪ ئي ويا آهن پر ٻين منش ايوان سچا

ٺاڻين (اوتارن) کان چورائي ٿو نه هڻ جو حڪم پورن ٻڌن جو حڪم آهي .

ماڻهن کي گمراه ڪرڻ ۽ انهن کي ڪرمن جي موليٰ بڻائي ڇڏڻ ۽ ماس ڪاٺ ۽ نشيدار شيون شراب وغيره آهي ورتائڻ کي جائز ٿو ٿيڻي ۽ ڪرامتن رستي ماڻهن کي ٺڪڙو پاڻ ۾ وساء ٿو ڏياري . انهيءَ ڪري ئي پنهنجو ۽ ٻي جو اوتار شراب پيئڻ کي اهڙو ٻرو ٿيڻ سمجهڻ ۽ اهڙين شين جي ورتائڻ کي جائز ٿا سڏين .

ٻيهر جي پنهنجن ۽ اوتارن جو اهو ڪم آهي نه هو ڏسن نه ٻيهر جي سرشتي قائم رهي ۽ سڀ آتمائون انهيءَ جي اندر رهن ۽ ڪو نه انهيءَ کي ڇڏي ، ٻيهر کان مٿي سچن روحاني ڏهن ۾ نه وڃي . اتي پاسي وري ستن جو اهو ڪم آهي نه هو ڪرڻ کي ٻيهر جي ڪرمان آزاد ڪرائي پنهنجي اصلي ڌارمي آندهي ڏهن ڏانهن وٺي وڃن . سٺ شراب ماس آهي نڪل منع ڪندا آهن ۽ ڪرامتن کي پڻ ڪن هٿان ڏهن آهن . ڇاڪاڻ ته اهي ڳالهون قدرتي قانون جي برخلاف آهن . اهي ئي ڳالهون ٻيهر جي حد پار ڪرڻ ۾ وڌيڪن وڪاڻن آهن .

۱۴- رواجي طرح هر ڪنهن جو ڪي ، موت کانپوءِ پنهنجي ڪرمن جي حساب ڏيڻ لاءِ ڌرمراءَ جي درٻار ۾ وٺي ٿا وڃن . ڪرائيسٽ ڌرمائي ٿو نه ماڻهوءَ کي پاڻيءَ پاڻيءَ جو حساب ڏيڻو ٿو پوي . ڪن حالتن ۾ دنيا ۾ موت ۽ ڌرمراءَ وقت عاصريءَ جي وچ ۾ ڪجهه وقت جي وچوئي ٿي رهي . اهو انهيءَ ڪري ٿو ٿئي جو ڪي صاف ۽ سٺون آتمائون ، موت کان پوءِ ۽ ڌرمراءَ وقت ڪرمن موجب حساب ڏيڻ کان اڳ پهرين ، پنهنجن سٺن ڪرمن جي ڦل پوکڻ لاءِ ، ٻيهر جي

[illegible]

ماري ڳالهين ۾ اونڙو نه وڃڻ گهرجي نه مٿان اها ڳالهه هنجي
ن سمن ۽ خيالن ۾ ڪا رڪاوٽ وجهي.

۱۰- منهنجي اها مرضي آهي ته توهين روحاني سفر ۾
تڏيڪ ترقي ڪريو. من کي وڌيڪ ايڪاگر ڪريو ۽ پنهنجي
سرت کي نون دوارن مان ڪڍي شير کي خالي ڪريو، اٺان
سوڪيم ڏانهن رستو آهي. ستگورو ۽ جي نوراني سروب
جو درشن نون دوارن کي طئه ڪرڻ سان ٿئي ٿو. هو اٺي توهان
سان ڳالهائيندو ۽ توهان جي سڀني سوالن جا جواب ڏيندو.
توهان لکڻ ٿا توهين ستگورو سان گذريل جنم ۾ اندر گڏيا
هئا، پر اهو ظاهر آهي ته توهين انهيءَ وقت اڃا مٿين منڊلن
تي نه پهتل هئا ته توهان کي هن دنيا ۾ وري جنم وٺي
ڏک ڏسڻ جو ڪوبه ضرور ٿي نه هڻو! منهنجي اڃا آهي ته
توهين چيترو ٿي سگهي اوترو ڪوشش ڪري روحاني منڊلن
تي هن حياتيءَ ۾ پهچو، ته پوءِ توهان کي وري جنم نه نظر
پوي. چيترو ٿي سگهي اوترو روحاني ساڌنا کي وقت ڏيو.
توهان جي روحاني ترقي توهان جي گذاري ويل ماءُ کي به
مدد ڪندي.

هن دنيا ۾ سڄا ڪوچي تمام ٿورا آهن ۽ انهن کان به ڪو
جزوي آهي آهن جي روحاني فرض لاءِ مقرر ٿيل پائبنڊ
موجب هجن ٿا. تنهن ڪري توهان جو مکيه اديشن روحاني
ترقي هئڻ گهرجي. روزاني مقرر ٿيل وقت کانسواءِ نه والڊڪاڻ
جو سڄو وقت ۽ خيال انهيءَ ڏس ۾ ڏيڻ گهرجي. ٻين کي
مدد ڏيڻ ۾ پنهنجو گهڻو وقت نه وڃائجي. ڇيڪڏهن توهان
ڏسو ته ڪنهن کي سميت ۾ شوق آهي ته پوءِ ه
ڪتاب پڙهڻ لاءِ ڏيئي سگهو ٿا ۽ پوءِ وڌيڪ هن کي
ڪان لکي پڇي.

لڳندي هو مختلف روپ ٿو وٺي . شيد مارڪ پورٽ يعني مڪمل رستو آهي مگر ٻيا رستا جهڙوڪ پرائيمار، مڊرا وغيره پورٽ يا مڪمل نه آهن .

موت ڪالهر هن رستي تان اسان کي وڃڻو آهي . سو جي جيتري اسن طئه ڪريون ته پوءِ موت جو خوف اسان مان نڪري ويندو . منڃ جي حياتيءَ جو راز مٽند آهي ته اسين لڳندي آيا ڪي انهي هنڌ وٺي وڃون جتان هوءَ شروع ۾ هبت لڳي هئي . اهڙي طرح ئي آيا ۽ ڇوڙاسي لڪ جولين مان چوٽڪارو ٿئي ٿو .

۹ . ڊيٽن ڊيٽن سوھن پڄڻ سمون ڪندا ويندا ، ٿيڻ ٿيڻ شالتي ۽ آئندو محسوس ڪندا ويندا . اهو ئي ۽ پري مان ڪرڻ گهرجي . اها شالتي ٿڌن ايندي ، ڇڏن ٿوھن ڪافي وقت شيد جي ڪمائي ڪرڻ ۾ ڏيندا . ائين جنم جي سبب نه ڪي ماڻهو سولائيءَ سان شيد ٿيندا آهن ، پر فقط رڳو شيد ٻڌڻ ڪڍي نه آهي . توهان کي انهي ۾ ٻين ڏيڻ گهرجي . سنگروءَ لاءِ ٻار ۽ نام جو سمرڻ توهان کي انهي ۾ مدد ڪندا . نام ۾ شڪتي ، عوشي ۽ آئندو آهي . سنگروءَ جو اصلي سروب شيد آهي . اهو شيد ئي آهي جنهن جي اسين ٻولا ۾ آهيون .

مڃي ۽ اصلي لاهڪاري شيرا ڏيکارڻ کي مدد ٿي ڪري ، اها سرت شيد جي شيرا آهي . ٻين کي مدد ڪرڻ هڪ ئي ٻالو آهي پر مڃي ۽ اتراتي شيرا آهي انهن کي پرمات ۾ مدد ڪرڻ . پهرين ساڌڪ پاڻ اٿي ۽ مدد ڪرڻ جي لائق هئڻ گهرجي يعني هن پاڻ خوب ٻاڏا ڪئي هجي .

نرهين لڳن ۾ ڪابه رڪاوٽ نه اچڻ ڏسو . منڃ کي

جيستائين خيال کي سربر جي هيٺين ڀاڱي مان ڪڍي، اکين جي مرڪز ۾ اڻڪاڙ نه ڪبو ٿيسين گھنڊ جو آواز آتما کي مٿي هرگز ڪن چڪيندو .

۸- سنت مارگ قدرتي آهي ؛ انسان جو ٺاهيل نه آهي . سڄي سرشتي يعني عالم ڪبير ، انسان جي سربر يعني عالم صغير جي اندر آهي . عالم ڪبير (ورامت سرشتي) جي ڄاڻ ، فقط انسان جي سربر اندران يعني عالم صغير مان ٿئي ٿي . گرائيسٽ منش سربر کي ” Temple of living God ” يعني زندهه پرماتما جو مندر انهيءَ ڪري ئي سڏيو آهي . نه رڳو رچنا پر خود مالڪ يا خلقيندڙ منش جي اندر رهي ٿو ؛ انهيءَ ئي مندر اندر مٿي سگھندو . انهيءَ جو نتيجو اهو آهي تہ روحاني سفر ، مادي دنيا کان وٺي نج ست لوڪ تائين ، منش بي سربر اندر آهي . اهو سفر پيرن جي آڱرين کان شروع ٿئي ٿو ؛ مٿي جي چوٽيءَ تائين وڃي ٿو .

اهو سفر ٻن ڀاڱن ۾ ورهايل آهي . پهريون ڀاڱو پيرن کان وٺي اکين جي مرڪز يعني ٿيسري تـل تائين آهي . اهو سفر آهي من کي اڻڪاڙ ڪرڻ ؛ ٻن اکين جي وچ ڏيان ڇهائڻ . ائين ڪرڻ سان خيال جون ڌارائون سربر جي هيٺين حصي مان نڪري اکين جي مرڪز تي اچن ٿيون . انهيءَ سفر جو پير ڀاڱو اکين جي مرڪز کان وٺي مٿي جي چوٽيءَ تائين آهي . هتي اڻڪاڙ ٿيل آتما شبد کي پڪڙي ٿي جو شبد مٿي جي چوٽيءَ کان اکين جي مرڪز تائين اچي ٿو . شبد پوءِ آهستي آهستي آتما کي اکين جي مرڪز کان مٿي جي چوٽيءَ تائين پهچائي ٿو .

هن سفر جي دوران ۾ اسانکي پنجن وڏن مندالن مان لنگهڻو ٿو پري . شبد جو آواز هڪ ئي آهي پر جدا جدا ديسن مان

منڊلن ۾ ڪٿي وڃڻ. پر شبد اسانجي آتما کي مٿي ڪٿي نڪر
سگهي ڇهستائين اسانجي سر ۾ سڄي بدن مان نڪري، اکين
هي مرڪز ۾ ڪٿي نه ٿي ٿئي. ڇوڙيءَ طرح تمام سٺي
ڪهڙي جو نڪر، جو ڪنڊن جي ٻوٽي ۾ ڦاٿل هجي، تنهن
کي جيڪڏهن زور سان ڇڪبو ۽ آهستي آهستي ڪنڊن مان
ڇڏائڻ کانسواءِ ٻاهر ڪڍبو، ته اهو لڙوڻ ٿي پوندو. اهڙي
طرح ڇهستائين شبد شرير جي طرح ڪهڙي ۽ روم ۾
موجود آهي تهستائين اهو شبد آتما کي مٿي نه ڇڪندو
۽ هٿوٿڪ آهي جي گراچ ڪٿي ٻڌڻ ۾ نه اچي.

لههڪري ڇڙهائيءَ جو پهريون ڏاڪو اهو آهي ته پنهنجي
سر ۾ يا ڏيان جي ڌارائن کي شرير مان ڪڍي، انهي هنڌ
تائين آڻجي، جتان اهو آواز آتما کي مٿي ڪٿي سگهي. اهو
لڏهن ٿيندو ۽ لڏهن، خيال اکين جي مرڪز تي اڪاگر ٿيندو
۽ من هنڌانهن هوڏانهن نه ٺوڙندو. خيال کي ٻن اکين جي
وح ۾ آڻي ٻاهر يا اڪاگر ڪرڻ ڇڏا ڇڏا نمونا آهن.
پر سڀني کان سادو ۽ سولو نمونو هڪو مستن مٿو ڪيو آهي،
سو اکين هي وچ ۾ ڏيان جهڙي، نام جي سمون جو آهي.
حقيقت ۾ اهو مت ٿي آهي جو سمون ٿو ڪري.

من کي وس ڪرڻ ۽ انهي کي اڪاگر ڪرڻ ڪا سولي
ڳالھ ڪانهي. انهيءَ ۾ ورهه لڳو وڃن. جڏهن ڏيان پوريءَ
طرح ڇمي ۽ من جون ڌارائون بدن جي هيٺئين حصن مان نڪري،
اکين جي مرڪز تي گڏ ٿين، لڏهن ڏيان جي مدد سان،
سر ۾ کي اني جهڙو آهي. ڏيان متگوروءَ جي نوري سروب
جو ڪرڻ گهرجي.

۷- خيال جي ڌارائن کي ٻن اکين جي وچ ۾، شو لٽر ۾
ڪر ڪرڻو آهي هو روايتي طرح خيال جو مرڪز آهي.

۱۱۱
۱- مان عرق ٿا ٺهن ۽ ٻيون اهڙيون دوائون جي انهن جي
مان ٿيون ٺهن، تن استعمال نه ڪرڻ گهرجي.

۵- انسان اشرف المخلوقات آهي يعني سڀني جيون ۾ سرشت
سڀني انسان جي اندر سرشتيءَ جي پيد ڪي ڪوڙ جي ڪنجي
هي ۽ انهي جاءِ ۾ هو ڪرنا پرڪ سان ملي سگهي ٿو.
تمام ڀاڳن واري جيو ڪي اها چون ملي ٿي.

پر انسان جيئڻو سرشت آهي، اوڙيون هنجون جوابداريون
به وڏيون آهن. هو ترقيءَ جي ڏاڪڻ جي مٿين ڏاڪي تي
پيو آهي، تنهنڪري هيٺر نام جي ڏور پڪڙي روحانيت
جو مارگ طه ڪرڻ کپي جو آخر هنڪي سڃڪند پڇاڻيندو
جتيان هو هتي آيو آهي. جيڪڏهن منش انهيءَ ڪم ۾ ڪا عياد
نه ٿيو ته پوءِ پنهنجن اڃائن ۽ ڪرمن موجب هيٺ ڪري،
چوراسي لک جونين ۾ پيو ڦرندو.

انسان جي شرار ۾ اکين جي مرڪز وٽ هڪ رستو ڀورو
ٿو ٿئي ۽ اُتان پوءِ شروع ٿو ٿئي. هو اُتان مٿي به وڃي
سگهي ٿو ۽ هيٺ به ڪري سگهي ٿو.

اهڙي سڀني سڀني ستن پنهنجي پنهنجي وقت ۾ دنيا کي
ڏنو آهي. اسانجي پيارو ستگورو بابا ساون سنگهه جي مهاراج
جن جي بادگيريءَ ۾ اڄ اسين هتي گڏ ٿيا آهيون، ته
انهي سڃاڻيءَ جو پنجيتاليهه سال پوڄا ڪيو. جن هنن
سڃاڻي سڃاڻي ٿن کي هنن مدد ڏني ۽ هو اڃا اسان کي
ڪري رهيا آهن. اسانجي ستگوروءَ جي انهيءَ سڀني
توهانجو ڏيان ڇڪاڻ مناسب سمجهيان ٿو.

۶- روحانيت جي ساڌنا ۾ پٿريون ڏاڪو آهي شبد
۽ سمجهڻ. شبد جو ڪارڻ آهي آتما کي اندر

الهيءَ کان اڳ به اڏي سگهجي ٿو، پر تنهن وقت اهو شديد هڪي نه چڪندو، ڇاڪاڻ ته اڃا هنجي سرت شير بر ٿيندي پئجي آهي. من کي شد اهڙو نه منو ۽ موهيندڙ ٿو لڳي جو اهو پوءِ بهن پوکس ۽ مڙن پٺيان لٿو ٻوڙي. جيسين الهيءَ حالت کي پهچجي تيس من کي سمجهائجي، سمرڻ جي وقت کي وڌائيندو وڃي ۽ پاڻ کي جهٽرو ٿي سگهي اوترو ٻاهرين هوشن ۽ مڙن کان چٽي پري ڪجي. اندر وڃڻ لاءِ ٻاهران بهال ڇڏڻا پوندا.

ٻين مسئلن ۽ مشڪلاتن تي به ساڻئي نموني فرض سمجهي ڏيان ڏجي ۽ انهن کي پنهنجي عقل، آزمودن ۽ دوستن جي صلاح سان ڪجي. ندرستيءَ جي باري ۾ ضرورت مهل ڊاڪٽر سان صلاح ڪئي جهٽرو ٿي سٺي، صاف عرش مزاج ۽ قرب حوالي، پالمرادو سٺي ندرستي ۽ خوشي پيدا ٿي ڪري.

وشواس ۽ ٻين سان ٿرقي ٿيندي، خاص ڪري جڏهن انهن کي لڳائڻي ٻين سمورن جو آڌار ٿو ملي. پنهنجو ٻين ۽ سمورن لهر سان هر روز ڪندا رهو. توهان کي ڪابه ڏکيائي ٿئي نه ڏيري پر جڏهن چاهيو تڏهن انهيءَ لاءِ لکو.

۴- جيڪي پڻا شڪتي ڪري سگهو سو ڪريو ساڻي ٻيو پرميسور ٿي ڇڏيو. اسن ڪرمن جي چارم اهڙو نه ٿا ٿا ٻيا آهيون ۽ اسانجي اڃا شڪتي ٻاهرين حالتن ۽ اندرين مسڪارن تي ايترو مدار ٿي رکي، جو انهيءَ کي آزاد اڃا مشڪل سان جتي سگهجي ٿو.

بمارن جو علاج ڪرڻ ۽ انهن کي دڪ ۽ بمارين کان ڇڏائڻ ۾ ڪو ڊاڪٽر انهن جا ڪم پاڻ ئي لٿو ڪڍي. السرين ۽ ٻين اهڙي قسم جي سرور هٿائڻ جون دوائون ڪو دڪ جي وقت کي اڇي لاءِ مهمل نه ٿيون ڪن. جيڪي جانورن جي

ن پاڻو آلهاء من کي مٿين روحاني منڊلن سان ڳنڍيل آهي.

مٿيون سفر اکين جي مرڪز کان شروع ٿئي ٿو. اهو لڏهڻ ٿئي ڇڏهڻ من ۽ آلهاء کي سمورن ذريعي شرير جي هيٺين حصي مان سميتي زبان کي اکين جي مرڪز تي ڄمائي اڳڪاڻ ڪجي ٿو. سمورن جو مقصد آهي اها حالت حاصل ڪرڻ. سمورن جو مقصد ناهي. پر سمورن اصلي مقصد کي حاصل ڪرڻ جو طريقو يا رستو آهي. پنجن نالن جو سمورن، من ۽ آلهاء کي انهيءَ نطقي تي آڻي توجھان روحاني مارگ شروع ٿئي ٿو. ڇڏهڻ انهيءَ هنڌ تي پهچجي ٿو، لڏهڻ شيد جو آواز مٿين منڊلن سان لاڳاپي جوڙڻ لاءِ، آلهاء کي مٿي جي چوٽيءَ ڏانهن ڇڪي ٿو.

۳۔ توهان جو خط مون کي پهتل آهي ۽ توهان جي جذبن لاءِ مون کي قدرشناسي آهي. مون کي اهو ٻڌي خوشي ٿي ٿئي ته توهيچ اصلي مسئلي يعني من جي چالاڪين کي چڱي طرح سمجهي سگهيو ٿا. اهائي ته مشڪلات يا مسئلو آهي. آلهاء نام جو جزو آهي ۽ قدرتي انهي کي پنهنجي اصل نسل ڏانهن وڃڻ جي ڪشش ٿي ٿئي. پر من جي لڳائڻ ۽ لالچن آلهاء کي هٿ روڪي رکيو آهي. ڇڙيءَ طرح ڳڻس سان پيريل قسوق ڪئي ڏاڳا ٻڌي هٿ روڪي رکندا آهن.

ٻڌيءَ جي وسيلي توهين من تي فتح ڪرڻ پائڻي سگهندا. شانت لڏهڻ ٿيندو ڇڏهڻ سمورن جي ذريعي پنهنجي خيال اندر سميتي هڪ هنڌ ڄمائي، مٿي ٿو چاڙهي. اهو من کي اندر سميتي خيال جي ڌارائن کي، اکين جي مرڪز تي آهي جو اسانجي خيال جي ڌارائن کي، اڳڪاڻ جي حالت تي ڪنڻ ٿو ڪري. ڇڏهڻ انهيءَ اڳڪاڻ جي شيد پهچجي ٿو ته پوءِ ساڌڪ شيد سان ڇڙي سگهي ٿو. شيد

سردار بهادر جگت سنگھ مهاراج جن
جا جگياسن ۽ ستسنگين ڏانهن لکيل
خطن جا چونڊ ٿڪرا.

سنه ۱۹۴۸ع کان سنه ۱۹۵۱ع تائين

۱- اسانجي ٻياري ستگورو حضور بابا ساون سنگھ جي
مهاراج جن هي ۲ اپريل ۱۹۴۸ع تي چولي ڇڏڻ جو ٺوهان سڀني
کي ڏاڍو ڏک ٿيو هوندو. انهيءَ ڪري ستسنگين کي وڏو
۽ بي حساب نقصان ٿيو آهي. سندن من موهندڙ ۽ دل
ڇڪندڙ روپ اسانجي اکين اڳيان هينئر ڪونهي. پر ستگورو
ڪڏهن به مري نٿو. هينئر نوراني سروپ سدائن اسان جي
الدر آهي. هو اوچن ديسن مان ڪم ڪري رهيا آهن ۽
پنهجن شين جي مدد ۽ سنڀال ڪري رهيا آهن. شين کي
سندن هدايتن جي سرچوشيءَ سان محسوس ڪري پروي ڪرڻ
گهرجي ۽ پنهنجي الدر ۾ ئي روشن ڪرڻ گهرجي. حضور
مهاراج جن مونکي حڪم ڪيو آهي ته مان ٺوهان جي
شيوا ڪريان ۽ مان دل و جان سان سندن حڪم جي
بها آوري ڪندس.

۲- روحاني طور انسان جو حسرن ۽ ڀائرن ۾ وراهيل آهي.
هڪڙو پاڻ ۾ ٻين جي ٺهڻ کان وٺي اکين تائين آهي ۽ ٻيو
پاڻ ۾ ٺهڻ کان وٺي مٿي جي چوٽيءَ تائين آهي. هيٺيون پاڻ
اکين سميت هن استول دنيا ۾ ڪم ڪرڻ لاءِ آهي. انهيءَ
ڳالهه جي مدد عام ماڻهوءَ کي به آهي. پر اها ڳالهه جنهن
جي پهر ڳڻڻ تي ماڻهن کي ڪانهي، اها آهي ته شرير جو

۴۸۔ ڪام واسنا جي گراوت نهايت خطرناڪ آهي ۽ اها
 گندي واسنا ساڌڪ کي برهماليد جي چوڻي ۽ نان ڪيرائي
 هيٺ مايا جي ڪيچيٽر ۾ آڻيو ٿاسائي. ڪام ۽ نام جو پاڻ ۾
 وروڌ آهي ۽ ٻئي ساڳئي وقت هڪ هردي ۾ نواس لڻا ڪري
 سگهن.

۴۹۔ دڪ، بيماري ۽ ٽڪايف انسان جي هردي کي لرمڻ
 ڪن ٿيون ۽ پرمالما جي اوڏو آئين ٿيون. ڪرشن پگوان پاڳوس
 ۾ اوڏو کي فرمايو آهي، ”مان پنهنجي پڳتن کي ٽي سوغالون
 ڏيندو آهيان. ۱. غريبي ۲. بيماري ۳. آڀمان.“ حضرت
 عيسيٰ به سچ چيو آهي ته سڀئي جي پاڪي مان اُن جو لنگهڻ
 آسان آهي پر جنهن امير کي پنهنجي ڌن دولت جو آهنگار
 آهي، انجو مالڪ جي درگاهه ۾ پهچڻ محال آهي. ڪرشن
 پگوان به اهڙو فرمايو آهي ته شرير جو موھ، آڀمان ۽ سساري
 پدارٿن جي چاهنا، ڪٽي جي مارگ ۾ مهان رڪاوٽون آهن

مان بڙائي ڪويه ڦيند ڀر ناهين سونا ،
 تل ڀر رڪت نه مانس نهين عاشق ڪو رونا .
 پلٽو بڙي بيوقوف وي عاشق هوندي جانهن ،
 سيس اُٽاري هاڻ سي سهج عاشقي نانهن .

(عاشق ٿيو ڪو سولو ڪم ناهي ڇاڪاڻ ته پنهنجو سر
 ڪٽيو ٿو پوي معنيٰ اکين نائن اڀاس ڪري شير خالي
 ڪرڻو ٿو پوي . هي نه چٽري مرڻ جو ڪم آهي . عاشق
 جي سڃ سڌالين سرويءَ تي رهي ٿي . هن راهه ۾ خودي
 ۽ اهم ڪڍي پنهنجو رست سڌ ڏيکيو ٿو پوي . سچو عاشق
 سڌالين اندر ئي ڀرو سڙدو ٻر ناهو ٻاڳ نه ڪڍندو . جن
 عشق کي آسان ڪم سمجهو آهي سي مورڪ آهن .)

۴۷- اسن دنيا دار ڪيئن نه پنهنجي اُملو زندگي (دورن
 جي پڙهڻ ۽ وشه وڪارن ۾ وڙمت گنوايون ٿا! نتيجو اهو ٿو
 لڪري ته اسان ئي نالا پرڪارن جادڪ ، درد ۽ مصيبتون
 لازل ٿين ٿيون . دراصل ، ڪو ورتو انساني چولي جو قدر ۽
 مهتو محسوس ٿو ڪري . چوراسي لک چولن ۾ پڪڙ ڪان
 پوءِ منس چولو ملي ٿو ۽ چيو ڪڙن پڪن ۽ پسن جي چولن
 مان لنگهندي به سڌالين پيءُ ، ماءُ ، استري ۽ ڪٽنب مان
 موه ڪندو رهيو آهي ۽ راک دوش ، لوپ لالچ ۽ ڪام
 ڪروڙ جون ارڪڙون کائيندو رهيو آهي . انسان کي اشرف
 المخلوقات انهيءَ ڪري سڏيو ويو آهي ته انساني چولي ۾ ئي
 هو پنهنجي اُپاڻهار جي ڪوچ ڪري هنڪي پائي سگهي ٿو .
 جيڪو انسان انهيءَ اوجي مقصد کي پالڻ لاءِ پسن ٿو ڪري
 سو پسنءِ سان آهي . انهيءَ ڪري اسان کي چڱائي نه انهيءَ
 لالاب موقعي جو ڀورو ڀورو ڦاڏو وٺون .

آهن. دليدار سهر تماش جا شائق ٿيندا آهن پر ڀرمارڻي نٿو
 بند ڪري پر پوءِ جي ليلا پنهنجي من جي مندر ۾ ڏسڻ جا
 ڪانڪي ٿيندا آهن، دليدار ڏن دولت ۽ عيش آرام جا مشتاق
 ٿين ٿا مگر ڀرمارڻي غريبي ۽ ڏک ڏاکڙن ۾ بخش رهن ٿا.
 دليدارن جي نظر صرف هن لوڪ تائين محدود رهي ٿي پر
 ڀرمارڻن جي نظر سدائين پرلوڪ ڏانهن رهي ٿي.

۴۳- ”پرمانا منش جي هر ديه روپي مندر ۾ وڃي ٿو
 جتي ڪنهن نه خاص قوم ۽ مذهب جو دخل نه آهي.“ اهو
 Motto (واڪه) سڀني مندرن ۽ مسجدن جي دروازن تي
 لکيل ڪبي.

۴۴- ستسئيءَ کي ستگرون جي نوراني سروب جو پنهنجي
 اندر لڏهن درشن ٿيندو جڏهن هردي مان هر پرڪار جي
 اڇا ۽ واشا ڪيندو.

۴۵- هڪ وديشي ستسئيءَ کي سڃاڻيندي ستگرون
 پرمانو، ”سنت سناري ڦاٽين ۾ ڪرامتون ڏيکارڻ پسند ڪن
 ڪندا آهن. ڪمائيءَ وارو ستسئي جي چاهي نه ڪنهن جو
 مرض چٽائي ڇڏي، اٺڏي کي اکيون ڏيئي ڇڏي يا مردي
 کي زندهه ڪري ڇڏي. پر ڪمائيءَ وارا ڪرشمه نه ڏيکاريندا
 آهن ڇاڪاڻ ته اهو ئو مالڪ جي مٿج خلاف ورٿي ۽ ڀورن
 مڃاڻن کي پنهنجو ڪوبه سوارف نه آهي ڪونه ۽ لڪو مان
 وڌائيءَ جا ٻڪيا آهن. هو سدائين خالق جي رضا ۾ راضي
 رهن ٿا. پوءِ هو ڪرامتون جو ڏيکارين؟ بابي اٿل جي
 وارا نه عام مڃورا آهن. جڏهن اٿل پنهنجي دوست موهن
 جي گهر وڃي ته ڏسي ته موهن زمين تي ليٽو پيو آهي ۽ سندس
 ست مالڪ ٻيا روئن. اٿل پڇي، ”موهن ڇو سمجهي پيو آهي؟“
 هنن چيو ته موهن مري وڃي آهي.

اڪير کان مٿي آھن ۽ سندن ھردا سنساري وشي وڪارن
ڪار، ڪروٽ، لوپ، پوه ۽ اھڪار سان ڀريا پيا آھن. ياد
رکو ته ستگورو ڪي ڪوبه ڊوڪو ڏيئي نٿو سگهي ڇاڪاڻ ته
ھو دلين جو مالڪ آھي. جيستائين ساڌڪ ۾ پھر ۽ لڙڪ
آپن نه ٿيندي تيستائين ستگورو به ڪجهه ڪين ڏيکاريندو.

۴۰۔ جيستائين ٻار پنھنجي گڏن ۽ رانديڪن سان رھندو
پيو آھي تيستائين سندس ماءُ به بيٺڪر آھي پر جڏھن سڀ
رانديڪا اڇلائي ماما لاءِ روئي ٿو ته پوءِ ماما کان به رھيو نٿو
ٿئي ۽ ڊوڙي اچھو ھنڃ ۾ کٽيس. اھڙي طرح جڏھن اسين
اين جي اوت ۽ آسرو رکون ٿا ته پرمالما به لڄت رھي ٿو
ليڪن جڏھن سيني طرفن کان لراس ۽ لاسميد ٿي، سڀ آسرا
ڇڏي پريو ۽ جي شرن ولون ٿا ته هو به اچھو ھڪدم اسان
جي سار ٿئي.

۴۱۔ ھڪ دفعي ستگورن فرمايو، ”سمن ڪرڻ ۾ ڪهڙي
دقت آھي؟ مون کي ٻڌارو ته الھيءَ ۾ ڪو خرچ ٿو لڳي يا
ڪو بوج ٿو ڏوٿو پري؟ آرام سان آسرا لڳائي لام جو پوري
لوج سان سمن ڪندا رھو.“

ھڪ سئسنگي :- ”حضور، سمن وقت من ڪنھن قسم
جا فرما پندا ڪري ٿو.“

مھاراج جي :- ”نڪه آھي. ٻلي پيا خيال ۽ فرما اٿن پر
توھين پنھنجو سمن ڪندا رھو. ڇوڪا به گهڙي پرمالما جي
ياد ۾ گذارجي ٿي سائي ليڪي ۾ لڳي ٿي. سار اچن يا اچي
ڪنھن سبت مت جي ڀاڱي مان به ٿي شبد پڙھي پوءِ اچن به
وھڻ وڌيڪ لاڀداڪ ٿيندو.“

۴۲۔ سنساري جيون ۽ پريو ۽ پيارن جون راھون لپاريون

ڪرڻ) ڪري اڀاسي ۽ جي روحاني ترقي ۽ منهن پرن تي پڄي
ٿي وڃي.

۳۶۔ ايسائي زندگي هڪ بدبدي سامان آهي ۽ نونڪري
الهي ۽ جي ٻاري ۾ جتنا ڪرڻ مضول آهي۔ زندگي ۽ جي آڏ
آهي هڪ بولد ۽ اٽل آهي رڪ جي ٻيڙي۔ ڇاڪاڻ ته هڪ
ڏينهن سڀني کي هٽو آهي، انڪري مهاڻن هن زندگي ۽ کي
هڪ سهندو سڏيو آهي۔ انڪري سڃاڻو اهو آهي جو جيتائين
کي نظر انداز ڪري زندگي ۽ ڄڻ ڄار ڪپڙيون ڪل خوشي ۽
۾ گذاري ٿو۔

۳۷۔ هڪ ڄڻ جو ڪري ۽ کي پنهنجي پتي ۽ جي مڙو
ڪارڻ اڏو ته ٻاري صدمو ۽ سو جو سگورن کي عرض
ڪيائين، ”سچي پالشا، هن جيئن کان ته مڙو بهتر آهي،
دل چاهي ٿي ته پاڻ کي جيڪو ختم ڪري ڇڏيان.“ ان ئي
سگورن فرمايو، ”هلا ٻڌاء ته ائين ڪرڻ سان اهي ڪم جن
جي ڪارڻ توکي هيءَ مصيبت مٽي پئي آهي، سي منهنجي
ويڌا؟ ڪڏهن نه. انهن ڪمن جو نوح نه ٿيندو ته انهن
پوء به رهندو ۽ ان ۾ هر ڪشيءَ ۽ ڇوڙي ۽ ٻيا پاڻ جو اڻڌو
به ٿيندو. انهيءَ ڪري جو نه مالڪ جو پاڻو هجي انهن ڪمن
جو هتي ئي حساب ڏيئي پاڻ کي هٽو ڪرڻ؟“

۳۸۔ اي سچو! جي پرتي جي نوراني سروب جي روشن
هي پرنل لڳا ائين نه پنهنجي جنت جي ورڙي هر وقت
سندس چرلن ۾ لڳائي رک ۽ پوري شڪتيءَ سان من جو مٿاڻو
ڪري ٻڌن ڪر۔

۳۹۔ عام تنگي اُرداسون ڪندا آهن ته، ”حضور ڪجهه
اندر ڏيکارو.“ اهي سڀ وٽس آهن ڇاڪاڻ ته سگورو
کي بخشي ڄاڻ آهي ته اُرداسون صرف متاخرن ۽ سچي

وينشي ڪئي، ”حضور ڪجهه ڏينهن کان منهنجو من ڏاڍو واکل ٿو رهي.“ تنهن ئي مهاراج جن کانس ان جو سبب پڇيو. مائيءَ چيو، ”حضور، منهنجو ڪڪو هوائي جهاز رستي سڀاڻي وڌيڪ پڙهائيءَ لاءِ يورپ وڃڻو آهي.“
 سنگورن مشڪيو ۽ فرمايو، ”پلا ٺوڪي ڇا چي چٽا آهي.“
 هوائي جهاز جي مسافريءَ جي، سندس پڙهائيءَ جي يا سڀاڻي وڃڻو آهي انهيءَ جي؟“

مائيءَ به کلي چيو، ”سچي پائشاهه! هوائي جهازن جي خطرن کي سوچي منهنجو من مست ٿيو وڃي.“

مهاراج جي :- ”خطرن بابت سوچڻ عيوض هوائي جهاز جي آرام، سهوليت ۽ وقت جي بچاءَ بابت چڙ ڪين ٿي سوچين؟ ائين ئي انسان فضول سوچي پاڻ لاءِ چٽاڻون پيدا ٿو ڪري. دراصل، ڏٺو وڃي ته جن گهٽتائن بابت چٽا ۽ فڪر ٿا ڪريون سي ۹۹ سيڪڙو نه ڪڏهن ٿينديون ئي ڪونهن.“

سنگورن وري شيڪسپيئر جي ڪوٺا مان حوالو ڏنو جنهنجو مطلب آهي ته ڪنهن مصيبت جي باري ۾ اڳڪٿي ڪرڻ يا سوچڻ مان جيڪا چٽا پيدا ٿئي ٿي سا انهيءَ مصيبت کان وڌيڪ دڪدائي آهي. اها مصيبت اچي يا نه اچي تنهن جي به نه پڪ ڪانهي.

۳۵- جيئن اُگنيءَ کي جاري رکڻ لاءِ وقت بوقت ڪاٺين يا ڪوئلن جي ضرورت پوي ٿي تيئن پرمانا جي درشن لاءِ برهه روپي اُگنيءَ کي جاري رکڻ لاءِ نت نير پڇڻ سمورن ڪرڻ جي لوڙ آهي. انهيءَ ڪري هر روز پڇڻ سمورن نير ۽ پير سان ڪندا رهو. هڪ ڏينهن جي مستي ۽ (پڇڻ نه

۽ آر جيءَ الزمار سدائين ٻيا ڦرن. اهو اسانجو عام تجربو آهي ته 'ڪو پريءَ ڪو پريءَ مٿ لاري'، رعبا جي رهواسين جا هڪڙا خيال ته آمريڪن جا ٻيا جوان جا هڪڙا ته ٻڌي جا ٻيا. هاڻي ٻلا چيڪا وسٽر هميشه ٻئي بدليجي ان تي ڪهڙو روستو؟

نئين ئي هن سٺ سنگڻ وري پڇيو، ”حضور ٽڏهن پرمالما جي پراڻيءَ لاءِ ڪهڙي ڳالهه جي ضرورت آهي؟“ مهاراج جن ورائيو، ”جڏهن اڀيا-ي لون دوارن کي خالي ڪري ۽ سنسار کان من موڙي مٿي چڙهي ٿو ٽڏهن د-و-ين دوار (شوليتر) کان روحاني سفر شروع ڪري ٿو. اندرين روحاني منڊلن جي لاءِ کي سمجهڻو عئل ۽ ٻڌيءَ جي دائري کان ئي پري آهي. انهيءَ کي صرف آتما ڏسي ۽ سمجهي سگهي ٿي. آتما پرمالما جي انش آهي ۽ انهيءَ ڪري آتما ۽ اکر ۽ اکر پرمالما جو گيان پائي ان ۾ لمن ٿي سگهي ٿي.“

انهيءَ ڪري عئل ۽ جترائيءَ جو روحاني راهه ۾ ڪوبه بهتر ڪونهي. ڪنهن دنيا اسن هن ماهاوي سنسار جي مسئلن کي عئل ۽ ٻڌيءَ ذريعي سمجهڻي نه سگهندا آهن. ٽڏهن ٻلا انهن اوچن روحاني منڊلن جي سمجهه ۽ سمجهڻي محدود عئل ۽ ٻڌيءَ دوارن ڪنهن ئي سگهندي؟ مثال طور جي هڪ لاءِ ڏي ڪي ٻيا جي ماءُ کان پڇي، ”آمان، مان ڪيئن ڄاڻس؟“ هاڻي ماءُ کي نه جواب جي سڏ آهي پر جي ڀاڳيءَ کي ٿي سمجهائي نه هونءِ سمجهڻي نه سگهندي. ٿي ڪري ڪي جي عئل الزمار جريس ٿي ”مون ٿو ڪي هڪڙي مانيءَ کان ٿي ۾ سرحد ڪون.“

۲۴- هڪ سنگڻ جنهنجو پٽ ولابت وڌيڪ پڙهڻ لاءِ هرائي جياڙ ۾ ٻئي ڏينهن وڃڻ هو نئين سنگڙون اڳيان آهي

”تن ٽپي تڏور جيون بالڻ هـ بلهن،

پٽري ٿڪان سر جلاڻ جي مون ڀرين ملن n.

(منهنجو شرير چڻ نه ڪوري وانگر تڻو پيو آهي ۽ هڏ چڻ
نه ڪاٺين وانگر سڙڻ پيا. پرهن ملڻ جي اهڙي نه پر بل لڳا
منهنجي اندر آهي جي پير ٿڪي پون نه به جيڪر سر جو
سهارو وٺي کيس ملان.)

۳۲- هڪ دفعي سٽنگ ۾ هڪ آمريڪن ليڊيءَ سڱورن
کان ڪرمن ۽ سنسڪارن جي واکاڻ پڇي.

مهاراج جن فرمايو-

(۱) ڪرم:- جيڪي به ڪار به ڪري ٿو ۽ انهن جو
جيڪو ڦل پوڻي ٿو انهن کي گڏي ڪرم ڪوٺجي ٿو. اهو
قدرت جو اٽل نيم آهي نه ڪوبه پراڻي پنهنجي ڪيل ڪرمن
جي اثر کان بچي نه سگهندو. انهيءَ ڪري چوندا آهن ته
”جيڪي پوکيو سو لڳو.“

(۲) سنسڪارن جو مطلب آهي، جيڪو آتما جون آهي سو ڪير
لڳائون ۽ ڇاهنائون جيڪي ڪنهن جنمن کان ڇيو ۾ باقي رهندي
وڃن آهن. اهي سنسڪار يا رغبتون هر هڪ ڇيو جي موجوده
سيا ۽ ٽي گهڻو اثر وجهن ٿيون.

۳۳- ساڳي آمريڪن ليڊيءَ وري حضور جن کان پڇيو
”پرمارت ۾ عقل ۽ ٻڌيءَ جو ڪهڙو اسٽان آهي؟“ سڱورن
کيس سمجهايو، ”غور سان ٻڌ. پرمارت انسان کي عقل انهيءَ
لا ۽ ڏنر نه هن سنسار ۾ سوچي سمجهي ڪار وهنوار ڪري
۽ انهيءَ مان حاصل ٿيل تجربن جو فائدو وٺي پنهنجي اُتيءَ
واسطي ۾ ڪري. انهيءَ ڪري عقل ۽ ٻڌي هن سنسار ٽائين
محدود آهن ۽ نون دوارن کان ٻڌي انهن جي پٺڇ ڪانهي.
عقل ۽ ٻڌيءَ ۾ اهو نقص آهي ته اهي سمي، حالت، رچي

هوس ۽ جڏهن دل ۾ لاس ٿيندي ٿڌهن به منهندي هستي
قائم هوندي. ”

۲۰۔ ڪڏهن به اڏالا ٿي نه ٻالهايو. سوچي سمجهي پوءِ
ڏيان ڪولرو. جن مستسڪن کي ڀڄڻ ۾ ترقيٰ نظر نٿي اچي، انهن کي
هر وقت زبان جي چوڪڀداري ڪرڻ کپي. جي اٿس نه ڪندا
نه اوهان جي ڀڄڻ ۾ سائينءَ جي درٻار ۾ پورو قدر نه ٿيندو.

جيڪو پنهنجو قسمي وقت ۽ شڪتي ضول ٻالهن ۾ وڃائي
ٿو سو پرمالما جي دٻا جو پاڻو نٿو ٿئي. انهيءَ ڪري ٻالهايو.
گهٽ پر سوچو وڌيڪ.

۲۱۔ مستسڪن جي عام طور اهائي شڪايت هوندي آهي
نه من ڪن ڀڄڻ ۾ وهڻ لغو ٿئي ۽ ڪئين ٻالها ڪري سندن
سمون ڀڄڻ ۾ پنگ ٿو وڃي. جيڪو مستسڪي پنهنجو من ۽
من اسٽر ۽ ايڪاڙ ٿي نٿو ڪري سگهي انهيءَ جو ڪهڙو علاج
آهي؟ ڀڄڻ وقت جڏهن ڇڄڻ متا هڻن ۽ ٻيون مان لڪري
مٿي سميتجي ٿي نه قدرتي ڪم بي آرامي ۽ درد محسوس ٿو
ٿئي ۽ انهيءَ مٿل اڀاسيءَ ۾ من سندس آس ۽ ڀڄڻ بگاڙي
ٿو ڇڏي.

ياد رکو نه بنا محنت جي زور ڀري ڪرڻ ملندي. انهيءَ
ڪري عام چوندا آهن :-

”رنج بنا گنج ڪونهي.“

صرف ڪو سورم، جو سر ٿريءَ تي رکي ڪال ۽ ڪرم
جي قلعي کي ٽوڙڻ لاءِ ڪم ڪشي ٿو ٻيئي سوئي هن مارڻ
۾ ڪامياب ٿي سگهندو. عاشقن جا ڪلام پڙهي ڏسو. شيخ
نرند پنهنجي حالت بيان ڪندي چوي ٿو :-

ڪرمان جي ڪرمان ڇاڪاڻ ته ائين ڪرڻ سان منهنجي شپ
ڪرمان جو ڦل ٻئي وقت وڃي ٻڌڻ گهٽ ۾ گهٽ منهنجي
اتا کي ملندو.

وڏا مهاراج جن فرمائيندا هئا ته نندڪ جا سڀ شپ ڪرڻ
 آنا کي ملندو. ”
 انهيءَ جي حساب ۾ جمع ٿين ٿا جنهن جي هو گلا ڪري
 ٿو. اهڙي طرح چئجي ڪٿي ته نندڪ مفت ۾ پين جا پاپ
 ڏوٿي ٿو.
 ايت بهارن کي نيڪ اخلاق لاءِ

وئي ٿو.

۲۸- عام طور مائت ۽ ماستر ٻارن کي نيڪ اخلاق لاءِ هدايت ڪندا آهن پر افسوس سان چوڻو ٿو پري ته ننڍي هوندي کان ئي هنن کي روحاني خوراڪ نٿي ڏني وڃي. پر ماڻها، جو سڀني گھڻ جو پنڊار آهي، انهيءَ جي باري ۾ جي ٻارن کي ڪجهه سکيا نه ڏني وڃي ته اهڙي سکيا هميشه ادوري سمجهڻ ڪپي. جڏهن بالڪن جي سکيا به انهيءَ مول سدانت کي نظر انداز ٿو ڪجي تڏهن ته وڏي هوندي هننجي جيون به ڪئين مونجهارا ۽ مسئلا پيدا ٿين ٿا ۽ سندن اخلاق ۽ رهڻيءَ ۾ گراوت اچي وڃي. انهيءَ ڪري مائتن ۽ استادن جو اهم فرض آهي ته ننڍيءَ ٺهڻيءَ کان بالڪن جي ڪچهري ۾ دلين ۾ پرماڻا جي پگڙيءَ ۽ اوچ چرلتر جون پاڻيون پير-پيئن اڳتي هلي هو سکي ۽ آدرشي جيون وٺي ڪري سگهن جڏهن مان اڃا پنجن سالن جو مس هوس تڏهن منهنجي ماءُ جون ڪي ”شري اور نه ر پڳوڙي واشدروال“ جو جاپ سيکارڻ

۲۹- اسانجي هيءَ زندگي جيون جي امڙا جو صر
هڪ حصو آهي. شرير ناسرٺ آهي پر آتما امر آهي ۽ ڏي
ڏيري موڙ ۽ مالا جي چار مان نڪري پنهنجي نج پندار
موني ٿي. دادو صاحب، راجستان جي مڇان سنٽ جو
”جڏهن دنيا جي رچنا ڪانه ٿي هئي تڏهن

هڪ ئي هرديءَ ۾ رهي لڳا سگهن. جيئن رات ۽ ڏينهن ٿئي
سائڻي وقت لڳا ٿي سگهن.

ڪير صاحب فرمائين ٿا:-

”جهان ڪام تهاڻ نام نهين، جهان نام نهين ڪام،
دونون ڪيهون نه ملين، رورجندي اڪ نام.“

ستسنگيءَ جي زندگي سناري لوڪن لاءِ مثال هئڻ کپي.
سندس اکين مان ڪولتا ۽ شرير جي روم روم مان روحاني
سگند اچڻ ڇڳائي. انهيءَ ڪري وڻه وڪارن کان بچو ۽ ڪام
واسنا لڙڪ ڪريو. پر اهو سڀ ڪڏهن ممڪن ٿيندو ڪڏهن
سوهن پنهنجو خيال نون دوان مان ڪڍي ٿيسري ٿل ۾
اڻڪاڙ ڪندا. ڪام جي گراوت ڪڏهن نه اڀاسي ۽ ڪي ڀڄن
۾ ٿري ڪرڻ نه ڏيندي. ڪامي انسان جو به آندرون اليو
نه ڪلندو ۽ نڪو کس روشن نصيب ٿيندو.

۲۶- منگوروءَ جو اندرون نوراني سروب اهڙو ٿيڃوي،
سندري ۽ موهيندڙ آهي جو ڪوبه سندري واپ هن کي ٺهه ٿو
پاسي. انهيءَ ڪري سندس سڀ سناري موه ۽ ممتا ختم
ٿيو وڃي. انهيءَ نوراني روشن ڪرڻ لاءِ ستسنگيءَ جي من
۾ سره ۽ محبت جا مڇ هڻڻ کين ڇاڪاڻ ته اها سره روپي
اڻسي ميني وڪارن کي ڇڏائي پير ڪيو ڇڏي ۽ صرف پورٽ
جي باد رحتو وڃي.

۲۷- ڪڏهن نه ڪنهن جي ننڍا نه ڪريو. اهو مهاپاپ
آهي. من پاپن ۾ نه شايد ڪجهه سواد هجي پر مولڪي ٻڌارو نه
ين جي ڪلا ڪرڻ ۾ ڪهڙو سواد آهي؟ شيخ سعديءَ شيراز
جو مشهور مهالما پنهنجي ڪلام ۾ چري ٿو، ”ڇرڪڏهن
مولڪي ڪنهن جي ننڍا ڪرڻي پوي نه مان جيڪر پنهنجي

ساڌو سڄي حياتي برسات جي اوڙڪن ۾، ساڙيندڙ گرمي نروڙي
 ڇيندڙ ٿڌ ۾ اُٺي ٿي گذاري هئي تڏهن هن ساڌوءَ کي هڪ
 مڪان ٺهرائي ڏيڻ جي آڇ ڪئي. مٿان ناکار ڪئي ۽
 چيائين ته مڪان جي ضرورت ئي ڪهڙي؟ اسان کي ڪو
 هن فاني دنيا ۾ سدائين ٿورو ئي رهڻو آهي؟ تنهن تي سمرات
 سڪندر عرض ڪيو، ”پلا ٻي ڪا شيرو ٻڌايو.“ مٿان
 ورائيو، ”ڪرپا ڪري اهو خيال رکو جيئن ٺوهانجو ڪوبه
 ماڻهو مون وٽ نه اچي.“ انهن ٻڌائي ٿو ته جڏهن سڪندر
 واپس پنهنجي ملڪ ڏانهن موٽي رهيو هو ته رستي ۾ سخت
 بيمار ٿي پيو. هن آخرين گهڙين ۾ پنهنجي حڪيمن کي چيو،
 ”ٺوهان مان جيڪو مون کي عرف پترو وقت ڇيڻو رکي
 جو مان يونان پهچي پنهنجي مائٽن جو درشن ڪري سگهان ته
 مان انهيءَ کي اڌ بادشاهت ڏيندس.“ تنهن تي سيني حڪيمن
 جواب ڏنو، ”اڌ راج نه ڇا پر جي ساري سلطنت به کڻي ڏيو
 ته به ٺوهانجي زندگيءَ جو هڪ ڀاءُ به اسين وڌائي نٿا
 سگهون.“ بادشاهه جي اکين مان لڙڪ وهي چڙها ۽ ٿڌو
 ساهه کڻي چيائين، ”صد افسوس! جيڪڏهن مون کي اها
 سوچي هجي ها ته انساني چولي جو هڪ سراسر به اهڙو اُملو
 آهي ته مان انهن کي اجاين ڪم ۾ وڌرت نه وڃايان ها.“
 انهيءَ کانپوءِ هن وصييت ڪئي ته منهنجي جنازي جي ڪٺ
 وقت منهنجا ٻئي هٿ ڪٿن کان ٻاهر رکيا وڃن ۽ هٿن جون
 نريون پٺ ڪليل رکيون وڃن جيئن دنيا سبق سکي ته مٿان
 سڪندر جنهن ساري سنار کي جيتوڻي رت ڏئي هئي سو
 به هن سنار مان هٿين خالي هليو ويو.“

۲۵- ستسنگيءَ جي جيون نهايت پاڪ ۽ پوتر هئا ڪي
 ڇاڪاڻ ته انهيءَ بنا روحاني ترقي ناممڪن آهي. نام ۽ ڪار

۲۲۔ جبڪو ساڌڪ همت ۽ حوصلو رکي جوانيءَ ۾ نيڪ باڪ ۽ آدرشي زندگي وليست ڪري ٿو سو دٻوٺا سمان آهي.

۲۳۔ ڪنهن پرياميءَ سگورن کان پڇيو، ”سچو گورو ڪنهن کي ٿو مڏجي ۽ هو ڪهڙو پراڻڪار ٿو ڪري؟“
 انهن ئي حضور جن فرمايو، ”گورو گورو ڏسڻ ۾ انسان ٿو اچي پر در اعل هو ڪل مالڪ آهي. سچڪندو اهاڻي مالڪ ستار انساني چولو ڌاري هن سنار ۾ پنهنجي پابل پتر (آتما) جهڻڪي ۾ ۽ مالا روپي نڪ ڪڍي ويا آهن. انهن کان ڇڏائڻ لاءِ اچي ٿو. هو انهن لڳن جي وچ ۾ انهن وانگر اچي رهي ٿو. انهن هوندي به پست پنهنجي ڀرم پتا کي سڃاڻي نٿو. ايتري قدر جو هجي وڃن ٿي به ويهاه ٿو رکي. سخت مشڪلات ۽ ڪنهن طرحن سان سمجهائي بچائي هو انهيءَ گمراهه مالڪ کي واپس پنهنجي محل (سچڪند) ۾ وٺي اچي اڪن سان ڏيکارين ٿو ته هو سچ پچ هڪ شهنشاهه جو راجڪمار آهي. لڳن جي اندري ڪوٺڙيءَ مان ڪڍي گورو آتما کي انهيءَ عرشي محل ۾ وٺي ٿو اچي ۽ اٺل سنگپاسن تي وهاري اٺل راج ٿو بڻجي.

۲۴۔ سڳي اعر آهي جهڙيون گهڙيون ٿورون آهن. جهڙيون گهڙيون گهٽ اوڙي جتنا گهٽ. جهڙي ۾ ڪا چاهه ڪانهي اهر شاهن جو شاهه آهي. اسانجون اڇائون ٿي اسان کي ڪنگال ٿيون ٻڌائين. سڪندر اعظم جڏهن هندستان تي حملو ڪري آيو تڏهن هن پنجاب ۾ هڪ ڪمائيءَ واري ساڌوءَ جي مڙها ٻڌي جو لباس لڌيءَ جي ڪناري تي رهندو هو. جڏهن ساڌوءَ وٽ پهتو ته ڏسي ته هو پڙ جي وٺ جي چانڊ هٿ هڪ وصال پتي تي مالڪ جي ڏيهان ۾ ويٺو هو. ساڌوءَ جي اهائي ڪل جائداد هئي. جڏهن سڪندر ٻڌو ته

(۵) اپريگروهم :- دنپوي پدارتن جي ڪني ڪرڻ جو من ۾
چاهه نه رکڻ .

نيم (ڪرڻ جوڳا)

(۱) سوچ :- صفائي .

(۲) سنتوش :- مالڪ جي ڀاڻي تي راضي رهڻ .

(۳) ٽپ :- سردي گرمي ، اڄ بڪ ۽ ٽڪايف سهڻا جي
عادت پاڻ ۾ وجهڻ .

(۴) سوڌياس :- گرنٽ پوئين جو پڙهڻ ۽ منن .

(۵) ايشور پروڌان :- پرميشور جي شرن وٺڻ ۽ منجهس
ڀڪو نشچو رکڻ ۽ مڪتيءَ لاءِ پتن ڪرڻ .

۲۱ - هڪ دفعي سردار بيدار مڃاراج جن ستنگ ۾ ستگورو
جي اندروني نوراني سروب جي بندرنا ۽ سوييا جي مهمما
پئي ڪئي ته هڪ ستنگيءَ اُٿي بيٺي عرض ڪيو، ”حضور!
مونکي توهانجي نوراني سروب جو روز ڀڄڻ ۾ درشن ٿيندو
هو، پر مهيني کن کان بند ٿي ويو آهي.“ تنهن تي ستگورن
فرمايو، ”ڀائي، تنهنجو من ڪنهن نه ڪنهن سناري سڪ يا
دڪ ۾ اُڪي پيو هوندو.“ ستنگيءَ چيو، ”حضور! برابر
ائين آهي. مونکي هڪڙو ٿي پت هو جو مهنو ڪن ٿيو ته
گذاري ويو.“ انهيءَ تي ستگورن کيس سمجايو، ”گورو
جو نوراني سروب نه سدائين (يسري تل ۾) موجود رهي
ٿو پر جڏهن من اڪاگر ٿي مٿي چڙهي ٿو تڏهن درشن ٿئي
ٿو ۽ جڏهن من تي ڪو بوجو رهي ٿو ته درشن نٿو ٿئي.
تنهنجو سمرو ۽ ڀڄڻ نه نير سان ڪر. انهيءَ ۾ ئي سڪ ۽
شانتي آهي.“

پلا ٻڌايو ته جي اوهن منڪندا ۽ ڪلندا رهندا ته انهيءَ ۾ اوهانجو ڪپڙو خرچ لڳندو؟ جيڙي طرح اسين سياڻپ جي وس ٿي چٽا ۽ پٽي ڪراون ٿا اهڙي طرح ٿوري اڀاس سان مرڪڻ ۽ ڪاڻ جي عادت ٻڌ ٺاهي سگهجي ٿي. ڪنهن به ٻالو جي باري ۾ مضرل ڊڪر ڪرڻ ڏيکاري ٿو ته اسان جو پرماتما به اعتقاد ۽ پروسو ڪونهي. پنهنجا سڀ ڪم مالڪ جي مزاج تي ڇڏيو. ڇا چوڙي ما واه واه! انهن ڪرڻ سان ڊڪ ۽ چٽا جي احساس کان بچي پوندا.

۲۰۔ تلوار جو ٽپاءُ سمی ٻائي چٽي وڃي ٿو پر ڏان ٿوريءَ جو ٻئي جي دل ۾ ٽپاءُ پيدا ٿئي ٿو سو چٽو مثال آهي. ڪنهن به پراڻيءَ جي دل نه ڊڪايو. اهو اهڙو ئي ضروري آهي جيڙو نام وقت شراب، ماس وغيره جي پرهيز جو واعدو. ماس ورتائڻ جي منع نه اهڙا جي لٽي نگاه ڪان ڪئي وڃي ٿي. انهيءَ ڪري اهڙا من، وڃن ۽ ڪرم، ٽپي جي پالڻ ڪي. سمرڻ ۽ ڀڄڻ، ستم بنا منڪل آهي. پانڊيائي رشيءَ پنهنجي گرت، لوگ شاستر ۾ لوگ اڀاس لاءِ ”پنج سر“ ۽ ”پنج سر“ ورتڻ ڪيا آهن.

يهر (نه ڪرڻ جوڳا)

(۱) اهڙا:- ڪنهن به پراڻيءَ کي من، وڃن ۽ ڪرم دوزان نه ڏکونٿ.

(۲) سميت:- من، وڃن ۽ ڪرم دوزان است يا ڪوڙ نه ڳالهيون.

(۳) استيمت:- پراڻي ڄمز جي ڌوريءَ جي لڇا نه ڪرڻ.

(۴) برهه ڇوڙ:- من، وڃن ۽ ڪرم دوزان ڪنهن ڏانهن نه ڪار درشتيءَ سان نه ٺاهڻ.

منڊو رهي. من کي اهڙي نموني چوٽ مٿان چوٽ (لڳاتار
سرن) لڳندي رهي جو من کي موٽائي حملي ڪرڻ جو موقعو
ي نه ملي.

۱۷- ڀڄڻ جي وقت من کي ٿيسري ٿل (ٻنهي نيترن جي
وچ تي ۽ اندر جي طرف ٽيون نيتري) ۾ اٻڪاڱر ڪري پوري
ڌيان سان سمون ڪرڻ کپي. سمون خيال سان ڪرڻو آهي ۽
انهيءَ وقت تن، من، زبان، اکيون ۽ ڪن سڀ اسٽرهيٽ ڪن.
۱۸- ستسنگيءَ کي هميشه ويچاروان ٿيڻ چڱائي. اسين
ڪروڌ چوٽا ڪريون؟ صرف ويچار جي ڪميءَ ڪري. اسان
کي ڪام چوٽو ستائي؟ مانا پنهنجي پٽ جي مڙت ڳاڙ
چوٽي روئي؟ ڪي ماڻهو ڌن دولت جي وڃڻ ڪري آپگهاٽ
چوٽا ڪن؟ اهي سڀ حالتون صاف ظاهر ڪن ٿيون ته اسان
۾ سوچ ۽ ويچار جي شڪستي ڪمزور آهي. صاف ويچار
شڪستي اڀياس جو مکيه انگ آهي ۽ هڪ وڏي نعمت آهي
جا ساڌارڻ اڀياس ذريعي حاصل ڪري ٿي سگهجي. اسين
عام طور آڳو پيڇو سوچڻ بنا جوش جي گهڙيءَ ۾ ڇيڪي من
۾ اچي ٿو سو ڪري ٿا وهون. هميشه ٿڌي سيني سوچي
پوءِ قدم کڻو. ڪنهن سمجهڻو ڊاڪٽر کان پڇي پڪ ڪريو ته
جڏهن ماڻهو جوش ۾ اچي غصو ڪري ٿو تڏهن هنجي دل
۽ دماغ کي ڪيڏي نه چوٽ رسي ٿي ۽ خون ۾ ڪيڏو نه
زهر پيدا ٿئي ٿو!

۱۹- عام طور جن ماڻهن ۾ صاف ويچار شڪستي جو معا
ناهي سي ڪنهن نه ڪنهن چنٽا ۾ ٻڌل هوندا آهن. ڀلا
تائين ڪوبه مسئلو چنٽا ڪرڻ سان حل ٿيو آهي؟ انهي
ڪري صاف سوچڻ جي عادت ٺاهيو ۽ مصيبتن ۾ به مشغول
ه. ته شيطان به توهانجي نزديڪ اچڻ جي همت نه رکندو.

ٿرو ۽ ٻاروڻو کاڌو شامل آهن. اهڙي کاڌي کانئ سان من م
ستي، غصو ۽ ٻيا وڪار پيدا ٿين ٿا.

سدائين سالوڪ ۽ ٻولڻ پوئين درٿائڻ گهرجي جو حق حلال
جي ڪمائيءَ جو هجي، ڪنهن سان وندي ورچي کاڌو
وڃي ۽ ڇو ٿوري انداز م ٻرسن ڇت سان کائجي. پر سڀ کان
مڪيه ٻالڻه آهي دانار جا شڪرانا مڃي کانئ.

۱۴- ملن ويچار روحاني ڇڙهائيءَ ۾ وڏي رڪاوٽ وجهن
ٿا ۽ زهر سمان آهن. نهن ڪري ساوڌاليءَ سان من کي ٻرن
ويچارن کان هٽايو. مهل م رهڙ ڇر علاج نه ڪبو نه وڏي
وٽاءُ ٿيندي.

۱۵- سدائين پيئجي ورتي نام جي سمون ۾ رکو. پلا
ٻڌايو نه اٿي ۽ ۾ ڪهڙو خرچ ٿو لڳي؟ جيئن لپڙا بالڪ هڪ،
۲، ٽي، چار انگ ٻڌندا رهندا آهن تنهن توھن به پورن نامن
جو سمون ڪندا رهو. سمون م اڪت طاقت آهي ڇاڪاڻ ته
سمون ذريعي اوهانجي اڃا شڪتي مضبوط ٿيندي. پر سمون
هجي ٻيهر، صبر ۽ امنڪ سان ۽ جو هر وقت ۽ لڳا تيار
جاري رهي.

۱۶- هڪ منگيءَ عرض ڪيو، ”حضور! مينجو من
مولڪي ٻچن ۾ اول نه وهڻ ٿي ڪول ٿو ڏئي ۽ جڏهن وهان
نه ٿو نه طرح طرح جا ڦرندا پيدا ڪري سمون پلايو ڇڏي.“
نهن ٿي متاراج جن منگي فرمايو، ”پلا من جو ٻيو ڪم ٿي
ڪهڙو آهي؟ جڏهن من پيئجو ڪم پوري ڇڏي سان ٿو
ڪري ٿڏهن ٿوئي پيئجي فرض ادا ٿي نه ڪرڻ گهرجي؟ ٻچن
ٻارن کي لاهي. هن ۾ نه من ۽ آتما جي وچ ۾ ڪهڙو بند
هي. البت ڪري من کي اهڙي لوڪر هڻڻ جو پاد

۱- هڪ ستنڪي ۽ ڏهن رٿا ڪيو، انهيءَ ڏينهن
 دن وقت آيو ته مهاراج جن هن کي هتي سڪيا ڏني،
 ۽ اڄوڪو ڏينهن ٿي تنهنجي زندگيءَ جو سڀ کان
 سڀاڳو ڏينهن آهي. تو ڏينوي ڀارت پوريءَ طرح آڏا
 و ۽ سنساري ڏيواريون ٺاهيون. هاڻي توکي ڪجهه پنهنجو
 ڪرڻ کپي ڇاڪاڻ ته هيلٿائن ٿو صرف ٻين جو ڪم پئي
 ڪيو آهي. سنساري لڇائن ۽ واشنائن کي اندران ڪڍي من
 سمجهاءَ نه هاڻي نام چڻڻ جو وارو آهي. پنهنجو خيال
 ڪنٽرول ۾، دن دولت، مان وڌائي، سڀني کان هٿ
 پنهنجو سمورو پيار ۽ ڌيان صرف پريو پڳتيءَ ۾ لڳاء. مالڪ
 جو داس بڻجي رات ڏينهن نام جي آڏا ڪر. گوروءَ جي
 نال جو پورو پروسو رکي خوب محنت ڪر ۽ من سان پوري
 پوري لڙائي ڇوٽ. گورو ترسان سدائين انگ سنگ آهي.”

۲- من جي اوستا جو پوڄن سان گهرو سنڀڌ آهي. اهو
 بيان عام ٻڌو آهي ”جهڙو اُن تهڙو من.“ پوڄن ٽن پرڪارن
 جو ٿيندو آهي:-

(۱) ساٿوڪ پوڄن:- ساٿوڪ پوڄن ۾ قل، سبزپون،
 نرمل ۽ ٿوري انداز ۾ کير، مکڻ، پنير، ڪريم، ماکي،
 ناداميون، جٽو، ڪٽڪ، داليون ۽ چانور وغيره اچي وڃن
 ٿا. اهڙو پوڄن ٿوري انداز ۾ کائڻ سان من ۾ شانتي رهي ٿي.

(۲) راجسڪ پوڄن:- انهيءَ پوڄن ۾ بيدا، مڇي
 کيسر، پيسٽري، لوڻ، مرچ، چانور، ڪافي ۽ گرم کير اچي
 وڃن ٿا. راجسڪ پوڄن کائڻ سان من ۾ سنساري خيال ۽ چاهنا ٿو
 تيزيءَ سان اچن ٿين ٿيون.

۳- من:- انهيءَ ۾ شراب، ڪباب، تماڪ

”پنهنجو ٻيٽ خالي رک،

نه پرمانا ان کي الاهي عشق سان پڙي،

پنهنجي زبان بند ڪر،

نه هو تنهنجا گيان روپي لپتر ڪولي.“

(۳) گهٽ سمجهڻ:- ٿلهه جو به آهار مان گهرو سنبهڻ آهي.

ٻيٽ ڀري کائڻ سان سستي ۽ ٻيهر ٻيڏا ٿئي ٿي. گهٽ سمجهڻ روحاني ترقيءَ لاءِ لاڀاڻيڪ آهي. حقيقت ۾ جهترو وقت اسين سمجهڻ لڳا اوترو ضروري نه آهي. ڪڇ ڪلاڪ آرام ڪافي آهي.

(۴) اڻڪانت:- مستنڪيءَ لاءِ اڻڪانت هڪ نعمت آهي.

ماڻهن سان گهڻو ميل مڃاڻ رکڻ ۾ اڻپاسيءَ جو نقصان آهي. ائين ڪرڻ سان محال گرمي ڇڏي من مٽ جي وهڪ ۾ رهڻي ٿو وڃي. ”ماڻهن کان ڪنارو ڪري پريءَ ڏانهن نٻار.“

۱۱- ڪنهن مستنڪيءَ سردار نبادو مهاراج جن اڻپان عرض

ڪيو، ”حضور! مونکي ٻنهن وقت ٿلهه ٿي وڃي.“ تنهن تي سگورن فرمايو ته اڻپاسيءَ کي پاڻ ٿلهه ڇو ٿاڻڻو وٺڻ ڪپي ڇاڪاڻ ته جنهن مهل ماڻهوءَ کي ٿلهه ايندي آهي، ان وقت محال قدرتي شولنبر ڏانهن مڙندو آهي. انهي ڪري ٿلهه اچڻ جو ٿاڻڻو وٺي پاڻ سڃاڻي ٿي ان قدرتي محال جي موڙ دواران پنهنجو ڏيان ٽپري ٿل ۾ اڻڪاڻو ڪرڻ گهرجي. ڪڇ ڏانهن ائين اڻپاس ڪري ڏسو ته ٿلهه کي انهيءَ ساڌن جي مالندي. حر پاڻي پيو لڳندو. لڪن ساوڌاليءَ سان ٻنهن ئي وهڻو آهي جنهن ۾ لڪي پوريءَ ريت ٿلهه هجي لڪي جاڳ. اهڙي اوستا ۾ اڪثر ٻنهي من برهمندي من ۾ ٿلهه ٿي وڃي ٿو ۽ انهيءَ ڪري ڪيترائي اندروني نظارا اڻپاسيءَ کي ڏسڻ ۾ اچن ٿا. ۲- ڪرڻ مهل يا ٻنهن ڪالهره مستنڪيءَ کي سمجهڻ نه ڪري.

ليا آهيون پر هاڻ اسانجو آئل لارادو آهي نه زندگيءَ جا سڀ
واس مالڪ جا آهن ۽ مالڪ جي باد ۾ ئي لڳائڻا آهن.

۱۔ نوجوان ساڌو، نوجوان وڏو، سمان آهي ۽ ٻنهي کي
مضبوط قلعي اندر رهڻ کپي. توهانجو قلعو آهي اوهانجو
ستگورو. سدائين انهيءَ جي شرڻ وٺي انهيءَ جي حڪم اندر
رهو. جيڪڏهن ستگورو جي شرڻ روپي قلعي ۾ رهندا ته
توهانجو وار به ونگو نه ٿيندو. انهيءَ قلعي جي اندر پنهنجي
واسطي ”بچاءَ جي ڪونٽري“ بظاير جنهن جون چار ديوارون
هڪٻئي گهرجن. (۱) گهٽ ڳالهائڻ (۲) گهٽ کائڻ (۳) گهٽ سمهڻ
(۴) اڪالت.

(۱) گهٽ ڳالهائڻ :- اسانجي ڪيتري جسماني ۽ روحاني
شڪتي ڳالهائڻ ۾ ضايع ٿئي ٿي. سياڻن سچ چيو آهي ته
”ماٺ سون سمان آهي.“ انهيءَ ڪري ٿورو ڳالهايو. ضرورت
کان سواءِ نه ڳالهايو ۽ جڏهن ڳالهايو، ته نهايت سڄاهي ۽ مٺي
نموني. ڪنهن به حالت ۾ غصي ۾ نه اچو. سنسار کي هلائڻ
جو بار ڪو توهانجي مٿان ڪونه اچي پيو آهي. اهو ڪم انهيءَ
کي سونپيو جنهن هيءَ دنيا بڻائي آهي. جيڪڏهن اڳلو
بي عقليءَ سان پيش اچي ته توهان کي صبر ۽ سنجڻ کان ڪم
وٺڻ کپي. زبان به منهن ٿلوار آهي، انهيءَ کي ضابطي ۾ رکڻ

(۲) گهٽ کائڻ :- انهيءَ جو تعلق به زبان سان آهي. اسين
عام طور زبان جي چشڪي خاطر وڌيڪ کائون ٿا. انسان کائڻ
لاءِ نثر جيئي پر کائي ٿو انهيءَ لاءِ نه زندهه رهي پڄتي ڪري
گهٽ کائڻ سان انسان دٻو ٿيو پوي ۽ گهڻي کائڻ سان پسون
گهڻو کائڻ ۽ گهڻو سمهڻ اسان کي پرماتما جي در کان دور
ٿا ۽ من ۾ اندڪار پيدا ڪن ٿا. ڪنهن درويش جو سخن آهي

انهيءَ پري پورن پرمشور کي پائڻ لاءِ اوهان کي دل وڃان
 سان اڀياس ڪرڻو پوندو. گهٽ ڪاٺڻا، گهٽ سمڻڻا ۽ گهٽ
 ٻالهاڻا جي عادت ڌارڻا ڪرڻي پوندي. دنيا جي ڄمڪ ڌمڪ
 کان بچڻ پوندو ۽ پنهنجي من ۽ اندر مان ئي پورو ضابطو رکڻ
 پوندو. سڀني لڄائن کي ٽپائي صرف مالڪ جي ملڻ جي تمنا
 دل ۾ رکڻ. پوءِ جي لڪ ڪليءَ ۾ خودي ۽ خدا ٻئي ڪيئن
 ماڻهي سگهندا؟ پر مالڪ کي پائڻ لاءِ سڀني واسن کي ٽپائڻو
 پوندو. جي انڌي همت نٿا مارو ته هن راءِ ۾ قدم ٿي نه
 رکڻ ۽ مالڪ جي محبت جون منون منون ٻالهيون ڪرڻ ٿي
 ڇڏي ڏيو. ياد رکڻ، توهين پاڻ کي ۽ سنار کي دوکو ڏيئي
 سگهو ٿا پر پر مالڪ کي نه.

۹- پرمات جي ڪاميابيءَ جي ڪنجي آهي من کي وري
 وري ڀڄڻ ۾ لڳائڻ. تن ڪلاڪن جي ڀڄڻ ڪندي نه من جو
 ڇڪاءُ سنار جي طرف رهي ٿو. جي اوهان کي جيتري
 پريءَ سان ملڻ جي سچي آڪير آهي ته پوءِ اٽلي پير پنهنجي
 من ۽ مٿس کي ستگروءَ جي آواز ۾ شوليتو ۾ لڳائي رکڻ.
 چوويهه ٽي ڪلاڪ پريتم جي ملڻ جي ٽڙڻ دل ۾ ڌارڻو ۽
 دم دم ۾ هنجي ڇڏائيءَ جو احساس رکڻ. نه صرف ايترو
 بلڪه ڪاليندي، پڄندي، وهندي، ڇانڊندي ۽ سمڙندي، ڪن
 ڪن ۾ ستگروءَ جو پوتر سمون زبان تي رکڻ ۽ سندس سڀني
 صورت کي اکين آڏو رکڻ.

آباد ڪال کان اسان جون آتمائون پر مالڪ کان وڃڻي آواڪرن
 ۾ پٽڪي رهيون آهن. اسن من ۽ ماڻا جي چار ۾ ڦاسي پنهنجي
 لح ڌام ۽ ڪل مالڪ کي ڀلائي ويٺا آهن. اسان مستنگين کي
 هينئر من کي سمجهائڻ کپي ته ڇڏڻ کان اسن پنهنجي حڪم ۾

۱۰۱
اها بي چئي قدرتي محسوس ٿيندي آهي جڏهن چيٽن
ا شريرو وٺي قبر مان نڪري پريتم جي مهل ڏانهن
دي آهي.

۸- توهان کي جي سنت مت جي راهه تي هلڻو آهي ته
من، من ۽ ڏن سگوروءَ کي ارڀڻ ڪرڻ لاءِ تيار ٿيو.
مارگ ۾ سڀني اڃاڻن کي ٻڌائي، موه ممتا جي ميل کي
ڪڍي، لوڪن جا طعانا مهڻا برداشت ڪرڻ سکو. جي انهن
چن آدرشن تي هلاڻ لاءِ تيار نه آهيو ته ڪامياب ٿيڻ جي اميد
ڪرڻ اجائي آهي. ياد رکو! هن سنسار ۾ به پوري قيمت ادا
ڪرڻ ڪانسواءِ ڪابه ڇيز حاصل نٿي ٿئي. اهو انسان جو بهتر
رهائي، ڪڇ پائڻ ٿو چاهي، مورڪ آهي. ڀلي اهڙو مورڪ
قيمت ادا ڪرڻ بنا ڪجهه حاصل ڪري پاڻ کي فائدي ۾
سهجهي پر حقيقت ۾ هو گهڻي ۾ آهي. جيڪڏهن ڪنهنجي
ڪوڏي به بنا اجوري وٽس رهڻي وٺي ته انهيءَ قرض
ڇڪاڻڻ لاءِ هن کي سنسار ۾ وري جنم وٺڻو پوندو. جي
پاڙيسريءَ جو صرف هڪ اُن جو دائرو به اتفاق سان اڏامي
اچي توهان جي گدام ۾ پيو ته انجو به حساب ڏيڻو پوندو. لهڻي
ڏيڻي جو قانون قدرتي ۽ امت آهي ۽ ان ۾ ڪابه رعيت نٿي
سگهي. اُن ڇيز دواران، پيسي يا شپ ڪرڻ ڏريءَ انهيءَ
جي قيمت ادا ڪرڻي ئي پوندي.

سنسار ۾ هڪنت ۽ جاڪوڙ ڪانسواءِ سڪ پراپت ڪو نه ٿو ٿئي.
سون حاصل ڪرڻ لاءِ ڪاٺين کي ڪوٽڻو ٿو پوي ۽ موئين کي
هٿ ڪرڻ لاءِ اُتاهه ساگر ۾ ٽپيون هڻيون ٿيون پون. ڏسو
بالڪ پيدا ٿيڻ وقت مائو کي ڪيڏو نه ڪشت سهڻو ٿو پوي!
اهڙي طرح سنساري پڌارتن کي پائڻ لاءِ اسين ائين ڪرڻيون
ڪريون ٿا. تڏهن پريو ٿي سستو آهي جو بنا ڪمائيءَ ملندو؟

هتي نه نون موت م اٿي ڪجهه نه ڪر ۽ انهن جا پير چمي واپس پٺڇڻي گذر هاريو آءُ.

۶- روحاني راهه م انبڪ وڃڻ آهن جن مان سڀ کان پراڻا آهي ڪار وائنا. ڪامني مهال لکڻي آهي تنهنڪري انهيءَ کان ساوڌان رهيو. جڏهن ڪار جو خيال من م اٿس ته تڏهن ساهي ۽ والڪر ”ساوڌان“ ٿي پيو. جنهنجو اصلي مطلب آهي ته پنهنجي خيال کي هڪدم تسري ٿل ۾ اڳاڙ ڪري سگهرون هي سروب جي شرڻ وٺو. من جو همت ۽ مردانگيءَ سان مثالو ڪريو ۽ من کي اهڙي نوڪر ماريو جو باد ڪندو رهي. دشمن اڳيان ڇوڪڻ سورمن جو ڪم ناهي.

۷- ڪائپر ڪڏهن به ڪا پياپ نه ٿيندو آهي سٺ مٽ سورمن جو مارڪ آهي. هن مارڪ جا اڀاسي به، سورونون والڪر سر ٿريءَ تي رکي پريتم کي اڀڻ ڪرڻ لاءِ جنگ ۾ ٽپي پوندا آهن. پريتم جي مهل ٽائين پڇڻ لاءِ رستي ۾ ڪيتري به قرباني ڏيڻي پوي، گوري آهي.

سڙيءَ جو مٺار سان نٺيون هو ۽ ويچار درياهه جي هن ڀر رهندو هو. سڙيءَ روز دل ٿي ٿري هنکي ملڻ ويندي هئي. هڪ ڏينهن ۽ ۳۳ مائين اهو دلو مٽائي ان جي جاءِ تي ڪچر ڪٽڙو رکي ڇڏيو. لڏي ڦرڻ م هتي ۽ سڙيءَ سڄي وٺي نه انهيءَ ڪٽڙي جو آسرو وٺي لڏيءَ کي پار ڪرڻ آهي هڪ وٺي مٽ کي سڙيءَ قدم پوتتي نه هٽائڻ ۽ پريتم سان ملڻ لاءِ جان سان ڪهاڙي وٺي پر پنهنجي پريتم تي آئو اچڻ نه ڏنائين. پريتم سان پريتم ڪرڻ ۾ اسان کي انهيءَ ساڳي عورت جو مثال ياد رکڻ گهرجي. جڏهن ڀڄڻ ۾ وهو ته هڪدم ارادي ۽ اورچائيءَ سان وهو ۽ شرم ۾ جڏهن ٻي آرامي ۽ سُر محسوس ٿي ته به آسڻ کي نه ڇڏيو ۽ ڀڄڻ کي جاري

۳۔ روحاني ترقيء لاء هردي جو اُتي پوٽر هٽڻ نهايت ضروري آهي. شهنشاهه ڪڏهن به ڪنهن گندي ڪوٺڙيءَ ۾ قدم نه رکندو آهي. هڪ ڪتو به ڀڄ سان جاءِ صاف ڪري پوءِ وهندو آهي. تڏهن جنهن هردي ۾ رات ڏينهن ڪام، ڪروڌ، لوڀ، موهه ۽ آهنڪار روپي ڪچرو ڀريو پيو آهي اتي انهي شاهن جي شاهه - پرماتما جي اچڻ جي اميد رکڻ ئي اڃائي آهي.

۴۔ انساني شرار تي پرماتما جو سڄو مندر آهي. انهيءَ ڪري انهيءَ پوٽر مندر کي شراب ڪباب جهڙن مالن شين سان پرشت نه ڪرڻ کپي ۽ نڪو اهڙي مندر ۾ چل ڪپت، ڪام ڪروڌ، موهه ممٽا راڳ دلشيش جهڙن وڪارن جو واسو هٽڻ چڱائي. جيستائين انهن وڪارن جو خاتمو نه ٿيندو تيسين اُتي پوٽر ۽ نرهل پرماتما ڪڏهن به انهيءَ مندر ۾ درشن نه ڏيندو.

۵۔ ڪڏهن به ڪنهن جي دل نه دکاه. اهو اهڙو ڀاپ آهي جو پرماتما به نٿو بخشي ۽ جو پرماتما جي چڙهي ڪٽيو ڇڏي. پنهنجن راسن کي ٻين مٿان زبردستي مڙهڻ نه کپي. سدائين نمرو ۽ پريس سان سهجهائڻ جي ڪوشش ڪرڻ گهرجي. شيخ فرید هڪ مشهور مسلمان درويش جو ڪلام آهي :-
 ”فریدا جي نٿو پريادي سک، هياءَ نه ڊاهه ڪهي دا.“
 (جي توکي پريتر سان ملاڻ جي سک آهي ته ڪنهنجي به نه دکاءِ)

”فریدا جڏهن تڏهن مارن هڪيان، تنان نه مارين گهم،
 آڀنڙي گهر آ جائئيئي، پير ٽنا دي چمر.“
 فرید صاحب فرمائين ٿا ته جيڪڏهن ڪو بدي مڪون

چونڊ وچن

وچن ۱۔ صرف نام ملڻ سان ئي ڪو مستنگي ٻڌجي
 لڳو پوي. نام ملڻ کانپوءِ مستنگيءَ کي پنهنجي زلڏگي سنڌ مت
 جي اصولن مطابق ٺاهڻ گهرجي. سندس هر هڪ ويچار، وچن
 ۽ ڪرم انهن اوچن اصولن انوسار هئڻ چڱائي چاڪا نه وائيءَ
 کان وڌيڪ وهندڙ مان منس جي جرڙ جي پروڙ پوي ئي.
 ويچار جي شڪتي نه پاڻ وڌيڪ پربل آهي. سڄي شمع
 جي روزمره جي رهڻي تمام اوج ڪوٺيءَ جي هئڻ گهرجي
 جنهن مان ٻين کي سوجهي پوي نه سح پنج هو ڪنهن پورن
 سنڌ جو شش آهي.

۲۔ عمل جي رهي علم جي انار کان به بهتر آهي. اهي
 اصول ڪهڙي ڪم جا جن جي پمروي لڻي ڪڍي؟ اهو
 واڌڪ گهائي جنهن جي رهڻي اُمر نه آهي سو هڪ ٻار ڏولندڙ
 پسونءَ جي سمان آهي حر پنهنجي پٺيءَ ئي صرف پوئڻ جي
 ڳلڙي کڻي پموري. سرست رهڻي، ڪڍڻيءَ کان سو ٻار
 بهتر آهي.

ٻين کي پروڙ ڏيڻ کان پاڻ مثال ٻڌجي ڏيکارڻ وڌيڪ
 اثرائتو آهي. راوڻ، لڌڪا جو راجا، صرف چئن ويڏن جو
 گيائي ڪن هو باڪ هن جهڙو ڪو ٽيڪا ڪار ئي ڪونه هو.
 پر سندس اعمال سندس علم جي ٻنهي ايتڙ هئا چاڪا نه
 پراڻي رستريءَ کي پڇاڻي کڻي ويو ۽ جنهن جو نتيجو اهو نڪتو
 جو سندس ڪل ئي لاس ٿي ويو.

سوال - ڇڏڻ سمورن ۾ من ٻاهر ڀڙڪندو رهي ٿو.

جواب - من جي چوڪيداري ڪريو. جيڪڏهن من اندر
ڪنهن شيءِ کي ڏسي يا ستگوروءَ جي سڙپ
کي ڏسي يا اونڌي کي ڏسي ته ان کي ٽڪيندا
رهو ۽ سمورن ڪندا وڃو ته پوءِ من هڪ هنڌ ڄمي
ويندو. جيڪڏهن ٿورو ئي ٽڪڻ کان تڙڪي ويا،
ته من هڪدم ٻاهر هليو ايندو. ڇاڪاڻ ته اها من
جي خاصيت آهي ته هو ڪڏهن به واندو نٿو وهي.

ڪجه سوال

هڪ پڙهيل زال جهنگو ڪيترن سالن کان نام ورتل هو
ٽين هيٺيان سوال ڪيا جن جا جواب ڇيڪي حضور جن ڏنا
سي هٻ ڏجن ٿا:-

سوال - انسان حياتيءَ جي سفر ۾ بلڪل اڪيلو سامهون آهي .
اهو خيال مڪمل طور نه، پر رڳو ٿورو سمجه
۾ آيو آهي .

جواب - جيئن جيئن هن رستي تي ايندا ، تيئن شرير جو
هيٺيون حصو خالي ٿيندو . ۽ جڏهن انسان من
ماري کي ڇڏيندو ويندو ۽ نام ماري تي
هلندو ، ته پوءِ هڪي اهو محسوس ٿيندو ته مان
بلڪل اڪيلو آهيان ۽ فقط ستورو ئي منهنجو
همراه آهي .

سوال - موت جو ڏاڍو ڊٻ ٿو لڳي .

جواب - جيئن جيئن خيال اندر ويندو ۽ شرير کي خالي
ٿيندو تيئن تيئن موت جو مصروف ٿيڻ ٿيندو
ويندو .

سوال - من هن دنيا جي سڙن سامان کي ڇڏڻ لڳو چاهي .

جواب - جيئن خيال اندر ويندو دنيا جي سامان جي محبت
ٽپندي ويندي . جنهن پاڻ کي پنهنجي شرير
کان الڳ ڪيو آهي تنهن ئي دنيا جو تياڳ
ڪيو آهي . سچو تياڳ اهو ئي آهي .

سنت ٻاڻي

سنتن جي ٻاڻيءَ ۾ پنج ڳالهيون اچن ٿيون .

(۱) سنت مت جو آدرش (۲) انهي آدرش جي پراپتيءَ جو اُپاءُ (۳) انهيءَ آدرش جي پراپتيءَ جو فائدو (۴) انهي آدرش جي نه حاصل ڪرڻ مان نقصان (۵) پرماتما جي دٻا کانسواءِ انهي آدرش جي پراپتي ناممڪن آهي .

پلٽو صاحب جي ٻاڻيءَ ۾ سنتن جي هيءَ مهما آئي آهي .
 ” ٽين لوڪ سي جدا هئڻ، اُن سنتن کي چال ،
 اُن سنتن کي چال ، ڪرم سي رهڻي نڀاري .“
 سنتن ۽ مهاتمان جي تحقيقات مان هيٺيان نتيجا ظاهر ٿيا آهن .

(۱) پرماتما آهي (۲) اهو نقط انسان کي ئي ملي سگهي ٿو (۳) پرماتما انسان کي پنهنجي اندر ئي ملي ٿو . مندرن ، مورخين ، -ريٽن ۽ پهاڙن ۾ ڪين مائڊو (۴) پنهنجي اندر به بن ڀرن جي وچ ۾، خيال کي هڪ هنڌ جمائڻ سان هن جو پتو ٿو ملي (۵) جڏهن پنهنجي ڀرن جي وچ ۾ آتما ڪڍي ٿي ٿئي ته پوءِ شبد يعني آسماني آواز جو انهي وقت آئي آتما کي ٻڌڻ ۾ اچي ٿو، تنهن کي پڪڙڻ سان پرماتما ملي ٿو .
 (1) جڏهن پرماتما جي مٿ ڪنهن کي پاڻ سان ملائڻ جي هوندي آهي ته هنکي گورو ۽ شبد يعني نام سان ملائي ٿو .

هي خدمت ۾ وڃائي ٿو ڇڏي. مرن وقت لڪو مت لڪو
 مائت هن سان گڏ وڃي ٿو. تنهن جو مطلب ته جيڪڏهن
 منهنجن جنم ۽ موت جي وڌاري ۽ سنڀال ۾ لڳي ويو ته پوءِ
 سمجهو ته جنم اڃا به ويو. انهيءَ سان گڏوگڏ هن کي جتي
 موت ڪاليمو وڃڻو آهي انهيءَ لاءِ ڪجهه توشو يا سمر گڏ ڪري
 ها ته اهو بهتر ٿئي ها. اهو ئي انسان جي زندگيءَ جو مقصد
 آهي ڇاڪاڻ ته هن منهنجي ۾ عدو، پنهجي اباڻل سرشتيءَ
 سان گڏ موجود آهي ۽ مٿان آواز ٿئي رهيو آهي. اسانجو
 حال ٻاهر جي طرف آهي، جنهن ڪري اسان منهنجي آواز
 کي نه ٿا ٻڌي سگهون. وٽس انهيءَ آواز کي نڪرڻ سڌو
 آهي ۽ انهيءَ کي بائبل ۾ Word (ڪلام) ڪري چيو ويو
 آهي. مسلمانن انهيءَ کي ڪلمو ڪري سڏيو آهي. 'لا اِلهَ اِلَّا الله'
 اهو ڪو ڪلمو نه آهي. اها ڪلمي جي صورت يا شڪل جو
 بيان آهي. جنهن ڪلمي کي اهو ڪلمو ظاهر ٿو ڪري اهو
 انسان جي اندر آهي. انهيءَ کي آواز چوڻ به لڳو نه آهي.
 اهو سڀ جي جان آهي ۽ سڄي سرشتيءَ کي ٺاهڻ وارو آهي.
 گورو نانڪ صاحب جن انهيءَ کي، 'آدم سج ڄڳاد سج' ڪري
 چيو آهي ۽ سنڌ جان جي بائبل يا انجيل ۾ لکيل آهي ته
 شروع ۾ ڪلام (Word) هو ۽ شروعاتي رڃنا ڪلام ئي هئي.
 گورو گرنت صاحب ۾ انهيءَ کي شهد، حڪم، گر ٻائي چئي
 بيان ڪيو ويو آهي.

محنت ڪري ڪوچيندو تنهن کي ئي مالڪ ملندو. انهي
 ڪل مالڪ، انسان کي سڃي ۽ سرشتي ۽ جو نمونو بڻايو آهي. انسان
 جي اندر مان ئي سڃي سرشتي ۽ جي خبر پئجي سگهي ٿي ۽
 اسين چوراسي لک جونين مان نڪري هميشه لاءِ سڃي سائين ۽
 سڃي ڪوڊ ۾، جتان آتما شروع ۾ آئي هئي، سائجي
 سگهون ٿا. جيڪڏهن انسان اهو ڪم مالڪ سان ملڻ جو نه
 ڪيو ۽ دنيا جي موه ۾ ڦاسي ٻين ڪمن ۾ وقت وڃائي ڇڏيو
 ته پوءِ هن لاءِ چوراسي ۽ جو چڪر تيار ٻيندو آهي ڇاڪاڻ ته
 منهنجي جنم چوراسي ۽ جي ڏاڪڻ جو آخرين ڏاڪو آهي.
 جيڪو ٽپو ڏئي مٿي چڙهي ويو اهو چوراسي ۽ جي چڪر
 کان ڇڏي ويندو نه ته وري ڏاڪڻ جي هيٺئين ڏاڪي تي
 اچي ڪرندو.

انسان ڪجهه خواهشون نه پنهنجي هن جنم ۾ پوريون ٿو
 ڪري، باقي جيڪي رهجي وڃن ٿيون، انهن کي پوري ڪرڻ
 لاءِ هنکي وري دنيا ۾ اچڻو ٿو پوي ۽ قدرت هنکي اهوئي
 شرايع ڏئي، جنهن ۾ هنجون ڪامنٽون سولي طرح سان
 پوريون ٿين. جيڪڏهن ڪنهن ماڻهوءَ ۾ ڪوڙ جو انگ زور
 رهيو ۽ مرڻ گهڙي ۽ تائين شانت نه آيس ته پوءِ قدرت اهڙو
 اڃا ٻو ڪم ڏئي ڪري جو هنکي وري انسان جو جنم ڏئي.
 بلڪ هنکي بگهڙ، شينون وغيره جو جنم مائندو جنهن ۾
 هنجو ڪوڙ نڪري گهٽ ٿئي.

جيڪو به ڪم اسين دنيا ۾ ڪريون ٿا سو سڀ بيڪر جو
 ڪم آهي. بيڪر ڪنهن کي ڪري ٿا چون؟ اهو ڪم جو
 ماڻهو ڪري پر کيس مزوري نه ملي. اهڙي طرح ماڻهو پنهنجي
 سڃي عمر پنهنجي بدن ۽ ٻار ٻچن جي شرايع جي پالڻ ۾ وڃائي
 ٿو ڇڏي يا انهيءَ کان سواءِ مالڪ ۽ قوم جي شيوا ۾ يا دوستن

انسانی جامون

منش چولي کي سيني ڌرمين سرشت مڃيو آهي .
گورو گرت صاحب ۾ چيل آهي :-

”اس ڏيهي ڪو سمريه ڏيو،

سو ڏيهي پڇ هرکي سيو.“

يعني انسان جي ڏيهه ۾ ئي ٻر مائعا سان ملڻ ممڪن آهي .
ڏهري ڏوٽائون نه ٿو ٿين ٿا نه کس انسان جو ڄامو ملي نه
گورو سان ملي، پگهي ڪري ست لوڪ ۾ پڇون . پر اسين
انسان اهڙا نه موڙڪ آهيون جو ڏوٽائون کي اسين پاڻ کان
سرشت سڏي، انهن کي پڇون ٿا .

ڏوٽائون ڪير آهن؟ جن ماڻهن هن نالي ڏليا ۾ اچي
سنا ڪر ڪيا، اهي سوکسر ڏينهن ۾ انهن ڪرمن جو ٿيل
پوڻي رعا آهن . انهن کي ئي ڏوٽائون ڪري چون ٿا .
جڏهن اهي پيئجن ستن ڪرمن جو ٿيل پوڻي لاهندا تڏهن
پوءِ وري اهي اسانجي استول ڏليا ۾ جنم وٺندا .

ڪرستان چون ٿا ته عدا انسان کي پيئجي شڪل ٿي
ٻاهر آهي .

مسلمان چون ٿا ته انسان ’آشرف المخلوقات‘ آهي .

هندو چون ٿا ته منش ڏيهه سر نارائڻي ڏيهه آهي .
ڇاڪاڻ ته :-

”جو پنڊي سو برهمندي، جو ڪوجي سو پاڻي.“

جيڪي اسانجي شراب ۾ آهي، سو برهمانڊ ۾ آهي . جيڪو

دفعي موقعي تي هن کان بدلو وٺج . پر جيڪڏهن سن راءِ
ڏني ته گاريس ڏاڍو واري کي تڦڙ لڳائي وڃي ته پوءِ
اهنڪار کي حڪم ڏنو ويندو ۽ اهنڪار وري پوءِ هٿ جي
اندريءَ کي حڪم ڏيندو ته هنکي چماٽ نڪاءُ ڪراءِ ته پوءِ
چماٽ لڳائي ويندي . ائين ڪرم جو سلسلو شروع ٿي ويندو .

انهيءَ ڪري سنت مڙهائون چون ٿا ته من کي ٻڌيءَ
جي هيٺ رکڻ گهرجي . نه ته من ٻڌيءَ کي وس ۾ رکي ،
شرير کان خراب يا برا ڪرم ڪرائي اسانکي پاڻن جو ڀاڙي
بنائي ڇڏيندو .

— من —

من چئن پنڪڙن ۾ ڪنول آهي. اهي آهن من، چم،
 ٻڌي ۽ اهڪار. انهن چئي جي ڪائول هر وقت
 دماغ ۾ ٻنڌي رهي ٿي. انهيءَ ڪائول جو پرڀڙدلت
 من ٿيندو آهي. جڏهن ڪر اهڙو معامو اڳيان اچي ٿو،
 جنهن ۾ من کي ڪا به دلچسپي نه آهي ته من پوءِ انهيءَ
 معاملي کي خارج ڪري ٿو ڇڏي ۽ ڪائول جي
 صلاحڪارن اڳيان اها ڳالهه ٿو آڻي. جيئن ڪنهن ماڻهوءَ کي
 پهلوانيءَ جو شوق ڪونهي ۽ ڪر پهلوان هن کي ڇڏي نه پيارائي
 سگهي، ته من انهيءَ ئي غور يا خيال ڪرڻ کان سواءِ ٿي،
 اها ڳالهه ٿاري ٿو ڇڏي ۽ انهيءَ ڳالهه کي غور ڪرڻ لائق
 نه سمجهي. پر جنهن ڳالهه کي من ضروري ٿو سمجهي، انکي
 ڪائول جي اڳيان ٿو رکي. ضروري ڳالههون ڪيڏيون ٿينديون
 آهي ۽ اڄ ضروري ڳالههون ٿورون ٿورون هونديون آهن. مثلاً ڪنهن
 ٿورن ڏينهن ۽ من ڪروڙ ۾ اچي ويو ته پوءِ اهو سڄو قصو
 ڪائول اڳيان رکيو ويندو. چم (سادگيري) انهيءَ قصي
 يا ڳالهه جي تصور يا فوٽو ڪڍي ڪائول جي سامهون پيش
 ڪري ٿو، ڇاڪاڻ ته چم جو ڪم آهي روپ يا شڪل ڏسڻ،
 من جو ڪم آهي لذت: ولڻ (من کي بدلي ولڻ مان نه لذت
 ايندي آهي) پوءِ اها تصور ٻڌي ۽ اڳيان رکي ويندي جيڪڏهن
 ٻڌي، ڪروڙ جي وس ۾ آهي ته اها فيصلو ٿيندي ته انهيءَ ٿورن
 ڏينهن واري کي مار ڏيو. پر جيڪڏهن ٻڌي ڪروڙ جي هٿ وس
 نه آهي ته پوءِ اها راءِ ٿيندي ته اها ڳالهه سٺي وڃي ۽ اهو سڄو معامو
 بند ڪري ڇڏي يا اڃان هينئر موقعو يا وجهه نه آهي. پر ٻئي

ڪن ٿا، انهن جو خيال ڄپ ڪرڻ وقت ٻاهر ئي ٿو رهي.
انهيءَ ڪري اهڙي ڄپ جو فائدو نٿو ٿئي. ڄپ ڪرڻ جو
مقصد ته خيال کي اندر وٺي، هڪ هنڌ ٻيهر ڄپ ڪرڻ جو آهي.
جيڪي ماڻهو سمجهن ٿا ته گيتا يا ڄپ صاحب وغيره جي
ڀاڻ جو ڦل، مرڻ کانپوءِ ملندو، سي پايل آهن. ڀاڻ ڪرڻ
جو مطلب ته خيال کي ٻاهران آڻي، اندر وٺي اچڻ جو آهي.
جيڪڏهن ڀاڻ جي وقت خيال ٻاهر رهندو ته پوءِ ڀاڻ جو
مقصد پورو نه ٿيندو.

جيئن حضرت ڪرالست پڻ چيو آهي - ”ساري دنيا روئي ۽ ڇي
ٽڪري واسطي پنهنجي جنم جو مورولي حق وڪڻي رهي آهي.“

انسان جو جنم جو حق اهو آهي ته هو پنهنجي مالڪ سان
ملي هڪ ٿئي. مگر هر دنيا جي ناسولت ڏنڊن ۾ ڦاسي،
پنهنجي سڄي عمر برباد ڪري آخر هو پڇتائي ۽ اُسوس
ڪندو مري ٿو وڃي. جيڪڏهن ڪنهن کي اهو پڇڙ نه ٿو
ڪنهن آهي؟ نه هر نذر يا وڏائيءَ سان ڇڻي ٿو نه الگوبز
آهيان، پر ڇڻي ٿو نه مان حرم آهيان، ٿيون ڇوڻي ٿو نه مان
مسلمان آهيان، جوئون ڇوڻي ٿو نه مان هندو آهيان. ڪوبه
ڏهن نٿو ڇوڻي نه مان ’آتما‘ آهيان ۽ سڄي ڪل مالڪ جو
آلڻ آهيان.

اسن اهڙي مالڪ جي آئس هٿ تي نذر لٽا ڪريون.
پر ڇڙس، الگوبز ۽ آمريڪن سڏائڻ تي نذر لٽا ڪريون
سوامي جي مهاراج جن فرمايو آهي.

”لاج ڪري ٿو من ڪي ڪل ڪي،

سڌ ڀولي سب اپني ڪل ڪي.“

حضور مهاراج جن فرمائيندا هئا ته ڇپ جي لڪڪ
ڪنهن ڪنهن ڪي! ٿي اچي! ڇپ نه ٿو ٿئي! ماڻهو ٻيا
ڪن پر ڪنهن جي به اک لٽي ڪلي! جيڪڏهن ڇپ
اهڙي طرح ڪيو وڃي جو من ٻاهر نه ڏوڙي ۽ خيال ٻئي
اکن جي وچ ۾ قائم رهي ته پوءِ ڪوبه سبب نه آهي جو آهستي
آهستي من ۽ آتما، اکن جي وچ ۾ اڪاڪر ٿين ۽ سماڏي
نه لڳي.

ڇمڪي ماڻهو مالها ڦريس ٿا يا ڇپ صاحب جو پات

۱. عاشق هي . انهيءَ لاءِ اهو مناسب آهي ته من کي
 انهيءَ خراب عادت کان روڪيون . من ڪنهن به هڪ شيءِ
 تي صبر ڪري ٿي نٿو . کانئ پيٽ ۾ نه بدل بدل چاهي ٿو .
 هو ڪڏهن ڦلڪو ٿو گهري ته ڪڏهن وري گيهه بدل اُڦرائو
 گهرجيس ! ڪڏهن پاڇي نه ڪڏهن کيرڙي چاهي ٿو . ڪوبه
 سواد گهڻو وقت مليس نه پوءِ هو ڪڪ ٿيو پوي . هي پروڻ
 ۾ به بدل بدل چاهي ٿو نه وري ڳالهائڻ ۾ به مت ست گهري
 ٿو . مطلب ته هر هڪ اندريءَ کي وشه جي سامان ۾ مت ست
 گهرجي . نه رڳو ايترو پر هي خيالن ۾ به ڇنڇل آهي . هڪ
 منٽ ۾ سوين خيال بدلائيندو رهي ٿو . من ڪنهن به خيال
 تي بيٺهڪ نٿو کائي . انهيءَ ڪري اهڙي من کي روڪڻ ڏاڍو
 مشڪل آهي . هنکي ڪنهن چڱيتيءَ سان وس آڻڻ گهرجي .
 من وڏو زبردست پُوت آهي . پهرين هنجي پروڻ جي
 ڇنڇلنا کي روڪيو . جيڪڏهن هن اڄ دال ماني کاڌي آهي
 ته وري سڀاڻي چوندو ته مونکي پاڇي گهرجي ! جيڪڏهن
 دال هجيس ته اها به گهڻن قسمن واري دال گهرجيس . اهڙي
 طرح خوشبوءِ ، ذن ، دولت ، مڪان ، اولاد ، راج ، رنگ ،
 تماشا ، ڪار ، استري وغيره ۾ به هو بدل بدل گهري ٿو .
 خيالن ۾ بدل بدل يا ڇنڇلنا نه هنجو وڏو گم آهي . انهن
 سڀني ڳالهين کان چونڪاري جو منتر فقط سمرن يا جپ آهي
 بشرطيڪ اهو سمرن ڌيان سان ڪيو وڃي . انسان پنهنجو
 اموالڪ جنم ڪوڏيءَ بدلي برباد ڪيو آهي پر هو اها ڳالهه
 چيتي نٿو .

” ڪوڏي بدلي جنم گنوايا ، ڇهيندس ناهين آڀي . “

يعني پنهنجي سڄي عمر اجاڻن بي ٺاندي ڪمن ۾ ڇا
 ڪڏهن به پنهنجي اندر نه ڪونه

گهتا پر ڪرشن مهاراج جن فرمايو آهي :-

भूवर्मध्ये प्राणभावेदम सम्पक सत पर पुरुषुपनि दिव्यम

يعني اڀياسي پنهنجي اکين جي درستي، ٻنهي اکين جي
پرن جي وچ ۾ جمالي، منهنجو زبان ڪري وهي. پر جن
ماڻهن ڪرشن پگوان کي ڏٺو ئي ڪونهي، اهي ڪنهن جي
سروپ جو زبان ڪن؟ ها! اکين کي ڏهرجي نه پنهنجو خيال
انهي پرن جي وچ ۾ جمالي وهن نه پوءِ آهستي آهستي، جيئن
جيئن خيال اڻڪاڙ ٿيندو ويندو، ٿين ٿين روشني ڏيکاري
ڏيڻ لڳندي. پر اهو ورهين جي شخص شخص جو نام
ڏکو ڪم آهي. اڪثر ماڻهو ڇهه مهينا يا سال شخص ڪري
نڪ لي اهو زبان ڪرڻ ڇڏي ٿا ڏهن پر اکين ڪرڻ ۾
هو وڏي پل ٿا ڪن.

سٺ فرمائين ٿا نه جيڪو نام هو ٻڌائين ٿا، انهي جو
سمن پنهنجي اکين جي وچ ۾ زبان جمائي ڪريو. اهو مٿين
ٻڌايل سمن کان وڌيڪ آسان طريقو آهي. انهي ۾ من سمن
۾ لڳو رهي ٿو ۽ هن حالت ۾ هن جو ٻاهر پڪڙ اٿرو سولو
نه آهي جيترو هن پرن جي وچ ۾ خيال جمائي وهڻ جي حالت
۾ آهي.

بي ڳالهه هيءَ آهي نه جڏهن اندر ۾ روشني اچي وئي
نه پوءِ انهيءَ حالت ۾ گهتا ۾ فقط روشنيءَ ۾ زبان جمائڻ لاءِ
چون ٿا. پر سٺ فرمائين ٿا نه روشنيءَ سان گڏ آواز به
ٻڌو. روشنيءَ کي ڏسندا وڃو ۽ آواز کي ٻڌندا وڃو. اکين
ڪرڻ سان من کي هن دڪان ۾ سڙاري ملي ٿي وڃي ۽
هنجو سٺو آسان ٿيو پوي.

من اٽڪتا (Variety) يعني طرحن طرحن شين ۽ ڳالهين

جو عاشق هي . انهيءَ لاءِ اهو مناسب آهي ته من کي انهيءَ خراب عادت کان وڌيڪون . من ڪنهن به هڪ شيءِ تي صبر ڪري ٿي نٿو . کائڻ پيئڻ ۾ به بدل بدل چاهي ٿو . هو ڪڏهن ڦلڪو ٿو گهري ته ڪڏهن وري گيهه ٻڌل اڻرائو گهرجيس ! ڪڏهن پاڇي نه ڪڏهن ڪيرڙي چاهي ٿو . ڪوبه سواد گهڻو وقت مليس نه پوءِ هو ڪڪ ٿيو پوي . هي ڀرڻن ۾ به بدل بدل چاهي ٿو نه وري ڳالهائڻ ۾ به مت ست گهري ٿو . مطلب ته هر هڪ اندريءَ کي وشيه جي سامان ۾ مت ست گهرجي . نه رڳو ايترو پر هي خيالن ۾ به ڇنڇل آهي . هڪ مت ۾ سوين خيال بدلائيندو رهي ٿو . من ڪنهن به خيال تي بيٺو نٿو کائي . انهيءَ ڪري اهڙي من کي روڪڻ ڏاڍو مشڪل آهي . هنکي ڪنهن جڳتيءَ سان وس آڻڻ گهرجي . من وڏو زبردست ڀڙت آهي . پهرين هنجي ڀرڻن جي ڇنڇل کي روڪيو . جيڪڏهن هن اڄ دال ماني کاڌي آهي ته وري سڀاڻي چوندو ته مونکي پاڇي گهرجي ! جيڪڏهن دال هجيس ته اها به گهڻن قسمن واري دال گهرجيس . اهڙي طرح خوشبوءِ ، ذن ، دولت ، مڪان ، اولاد ، راڳ ، رنگ ، نماشا ، ڪار ، استري وغيره ۾ به هو بدل بدل گهري ٿو . خيالن ۾ بدل بدل يا ڇنڇل نه هنجو وڏو گڻ آهي . انهن سڀني ڳالهين کان چوڻڪاري جو منتر فقط سمرن يا جپ آهي بشرطيڪ اهو سمرن ڏيان سان ڪيو وڃي . انسان پنهنجو اموالڪ جنم ڪوڏيءَ بدلي برباد ڪيو آهي پر هو اها ڳالهه چيئي نٿو .

”ڪوڊي بدلي جنم گنوايا ، ڇهيندس ناهين آڏي .“

يعني پنهنجي سڄي عمر اڃانن بي نائدي ڪمن ۾ ڇٽ ڪري ڇڏيائين . ڪڏهن به پنهنجي اندر نه ڪوڄيو .

گيتا ۾ ڪرشن مهاراج جن فرمايو آهي :-

भ्रुवोर्मध्ये प्राणभावैश्य सम्पक सत पर पुरुषोपनि दिव्यम

يعني اڀاسي پنهنجي اکين جي روشنيءَ، پنهنجي اکين جي
پرن جي وچ ۾ جماليءَ، منهنجو ڏيان ڪري وهي. پر جن
ماڻهن ڪرشن پگوان کي ڏسو ئي ڪونهي، اهي ڪنهن جي
سروپ جو ڏيان ڪن؟ ها! انهن کي ڪورجي نه پنهنجو خيال
پنهنجي پرن جي وچ ۾ جمالي وهن نه پوءِ آهستي آهستي، جيئن
جيئن خيال اڻڪاڙ ٿيندو ويندو، تڏهن تڏهن روشني ڏيکاري
ڏيڻ لڳندي. پر اهو ورهين جي محنت محنت جو تمام
ڏکيو ڪم آهي. اڪثر ماڻهو ڇو مهينا يا سال محنت ڪري
نگ ٿي اهو ڏيان ڪرڻ ڇڏي ٿا ڏهن پر انهن ڪرڻ ۾
ڪو وڏي ٻل ٿا ڪن.

سند فرمائين ٿا ته جيڪر نام هر ٻڌائين ٿا، انهي جو
سمجهڻ پنهنجي اکين جي وچ ۾ ڏيان جمالي ڪريو. اهو مڻهن
ٻڌائيل سمجهڻ کان وڌيڪ آسان طريقو آهي. انهي ۾ من سمجهڻ
۾ ٿيڻ وڃي ٿو؟ هن حالت ۾ هن جو اهو پڪڙ اهو سولر
نه آهي جيترو ٻن ڏن جي وچ ۾ خيال جمالي وهڻ جي حالت
۾ آهي.

ببي؟ ٻي شيءِ آهي ته جڏهن اندر ۾ روشني اچي وڃي
ته پوءِ انهيءَ حالت ۾ گيتا ۾ لکيل روشنيءَ ۾ ڏيان جمالي لاءِ
چوڻ ٿا. پر سند فرمائين ٿا ته روشنيءَ سان ڪا آواز نه
ٿيندي. روشنيءَ کي ڏسندا وڃو؟ آواز کي ٻڌندا وڃو. انهن
ڪرڻ سان من کي ٻن رڪائن ۾ سوار ٿي وڃي؟
عبر سڀر آسان ٿيو پوي.

من اڻڪڙا (Vajra) يعني طرحن طرحن شين ۽ ڳالهين

اکين جي وچ ۾ خيال ۾ ڪهڙو ڪم ٿئي ٿو، پنهنجن نامن جو سمورن
ڪن ۽ سمورن ڪندي سڱورو ۽ جي ڏانهن سڱورو جي ڏيان
ڪرڻ جي ڪوشش نه ڪن. ٻين ڪرڻ سان سوچ، پنهنجي
مرڪز کان، جو اکين جي وچ ۾ آهي، ٻي هيڏانهن
هوڏانهن پڪڙي لڳي ٿو ۽ انهي وقت شيد جي ٻڌڻ
پنهنجن نه پئجي.

فقط سمورن ڪندا وڃو ۽ خيال کي ڪهڙو ڪم ڪو. جيڪڏهن
ڪڇ اندر ۾ ڏيکاري نه ڏئي ته پوءِ اندر ۾ جو اُٿلڻو ڏسڻ
۾ اچي ٿو انهي کي ٽي ڏسندا رهو ۽ پنهنجن نامن جو سمورن
انهي اُٿلڻي ۾ ٽي وجهندا وڃو. جي اُلي روشني ڏسڻ ۾
اچي ته پوءِ انهيءَ روشني تي خيال کي ڄمايو.

اڳئين جنم جي ڪمائيءَ وارن ستسنگين، جي ٻار ۽ ٻيا
هوندا آهن، جي اندر ٿوري ٽي سمورن ڪرڻ کانپوءِ،
سڱورو ۽ جو سڱورو پڙهڻ ٿيندو آهي ته پوءِ انهي ڏيان
ڪرڻ گهرجي.

جيتوڻيڪ اصلي گورو ته شيد آهي پر جنهن گورو کان
نام ورتل آهي، انهي چوڻي ڏيان ڪرڻ گهرجي. ڪن
عالمين ۾ جڏهن سڱورو چولو ڇڏيندو آهي، تڏهن اندر ۾
ڪن کي سندس گاديءَ تي ويٺل گورو ڄسو، جنهنجو هو
ستسنگ ٻڌي ٿو، انهي جو به اندر روشن ٿيندو آهي. پر
تڏهن به انهن کي پنهنجي ٽي سڱورو ۽ جو اندر ۾ ڏيان
ڪرڻ گهرجي جنهن کان هن نام ورتو آهي.

گيتا ۾ به شيد يوگ جو مارڪ جيتري قدر شروعاتي اڀياس
و لعل آهي اوستائين ساڳيو آهي.

سمرن، ڏيان ۽ ڏن

پنهنجو خيال اکين جي وچ ۾ رکي سمرن ڪرايو. جيترو
لي سگهي اوترو پنهنجي خيال کي اکين جي وچ مان هٽائڻ نه
ڏيو ۽ سمرن لڳالڳ ڪندا رهيو. جهڪڻهن ان هنڌ ڪا به
روشني نظر ناهي اچي نه پوءِ اندر اولهه ۾ ئي ڏسندا
رهو. اهو ڏسڻ يعني نرت کي هڪ هنڌ جهلائڻ به هڪ ڏکي
ٻالھ آهي. پر جيئن جيئن من سمرن سان گڏ هڪ هنڌ ٽڪڻ
لڳندو ته پوءِ نرت (ڏسڻ واري طاقت) به هڪ هنڌ ڇمي
ويهي. مگر اهو شرط آهي ته اسانجا خيال پاڪ پور ئي هٽڻ
گهرجن. جهڪڻهن من ۾ خراب خيال آڻندا ته پوءِ من جو اکين
جي وچ ۾ ٽڪڻ ممڪن نه ٿيندو. انهي ڪري سڌي سادي
ماڻهن جو من اکين جي وچ ۾ جلدي ٽڪاءُ ٿو کائي. پڙهيل
هوشيار ماڻهن جو من چٽيل ۽ ٽٻيل هوندو آهي. اهڙي طرح
من کي هڪ هنڌ بهارڻ لاءِ مضمت ڪوشش ڪرڻي
ٿي پري.

هيءَ ٻالھ ياد رکڻو ته سمرن ڪندي شيد کي پڪڙڻ جي
ڪوشش نه ڪرڻ گهرجي. جهڪڻهن شيد پائمرادو، پاليتي
ٻڌڻ ۾ اچي ته انهي کي اچڻ ڏيو پر انهي جي پٺيان نه وڃو
۽ لڪي شيد کي ڇڏي ڏيو ۽ نرت کي به اکين جي وچ
مان هٽائڻ نه ڏيو. جهڪڻهن اندر نظارو به ڏسڻ ۾ اچي،
تڏهن به سمرن ڪندا رهيو ۽ نرت کي هڪ هنڌ قائم رکڻو.
عام مستنگن جي لاءِ اهوئي قاعدو آهي ته

۽ شهبه جو ديس آهي، ڇاڪاڻ ته انهي ۾ ڪير به پڪ يا يقين سان چئي نه سگهندو ته جيڪو ڪم مان ڪرڻ لڳو آهيان انهي جو ڦل اهو ئي ملندو جنهن لاءِ مان اميد رکي ڪم شروع ڪرڻ لڳو آهيان. ڪنهن کي به پنهنجي پڇاڙيءَ جو پتو نه آهي ته اها ڪهڙي ٿيندي.

جڏهن اسين سمورن ۽ ڌيان ڪريون ٿا ۽ من تي اثر نٿو ٿئي ته ٺاڪا، بيابي سبب من ۾ مٿي چڙهائي ڪرڻ جي برهه پيدا ٿيندي آهي. انهي سان من ۾ مٿي چڙهڻ جي طاقت ٿي اچي. گویا برهه يا فراق ٿي طاقت ٿا ڏين. جڏهن آتما مٿي چڙهي وڃي ته پوءِ مندر، مورن، ورت وغيره سڀ چڙهي ويندا ڇاڪاڻ ته اهي سڀ ڳالهون من جي پٽڪ آهن جڏهن آتما مٿي وڃي ته پوءِ هنڪي سر، دم جي خبر پيئي ته اهي ڇا آهن؟ ڇاڪاڻ ته اندرین کي روڪڻ ۽ من کي هڪ هنڌ بهارڻ اوستائين ممڪن نه ٿي سگهندو، جيستائين نيسري نل ۾ پهچي من جا ٻاهر نڪرڻ جا سڀ رستا بند نه ڪيا ويندا. من ۽ انهي سان گڏ آتما، نيسري نل کان هيٺ لهي، اندرین جي گهاٽ ٿي اچي. انهن کي طاقت ٿا ڏين ۽ پوءِ اندرین وڌي وڪارن ڏانهن ڊوڙن ٿيون. جهڙي طرح نهر جي (Head) شروعاتي بند کان پاڻي ڪيترن ئي طرفن ندين واهن يا نالن رستي ويندو آهي. جيڪڏهن اسين سڀ ٺاڪا يا ٻاهر نڪرڻ جا رستا بند ڪرڻ چاهيون ته هر هڪ ڦاٽڪ کي جدا جدا بند ڪرڻ ڏاڍو مشڪل ٿيندو. پر جيڪڏهن اسين هيٺ يعني وڏي شروعاتي بند کي، بند ڪري ڇڏيون ته پوءِ سڀ ننڍا واه بند ٿي ويندا. اهڙي طرح نيسري نل وٽ وڃي سڄو دم يعني اندرین کي روڪڻ انهي ۾ اچي ٿو وڃي. نيم ۽ ڌرم جو جڙجڻ به اتي پهچي ڪٽجي ٿو وڃي. انهي ڳالهه کان پهرين ڳيان ڌيان زباني ڳالهون آهن.

آئي هر هڪ چنڊ ۽ سج جي روشني الڳ الڳ قسمن
جي آهي. اهڙيءَ دنيا جي صورت جي بحال سان ئي صورت
وليرو وڃي نه آيا ڪهڙي قسم جي دنيا هوندي.
مولانا روم پڻ چيو آهي:-

”آن جهان ذره ذره زنده آيد، بذله سبحان و سخن گوينده آيد،
بر درختان شکر گويمان برک و شاخ،

که زهي عالم و زهي عرصه فراخ.“

گهٽ صاحب به ذڪر آهي:-

”بکي بن ٿيڪا ٿيا گ ري، سگڙي نام مها رس پيئو،

بن رس چاڪي بد گڙي سگلي، سگي نه هورت جيو

مان مهت سڀ سگت هي ڪائي،

ساڌان داسي ٿيو.“

ماڻهو سمجهن ٿا ته گورو صاحب جن، نام جي رس کي

نقط اطلاق طور مها رس ڪري بيان ڪيو آهي پر اها حقيقت

آهي ته ٽن ائڪ نام جو مزو، دنيا جي سڀني مزن کان بغير

آهي ۽ اهو مزو پاڻي من دنيا جي مزن کي ٿڌو ڪري ٿو

چڙي. جڏهن هن کي اٽي اندر جي آواز جو آئند نه ملندو

تيسين دنيا جي لذتن کي هڻ ڇڏيندو. شهد جي رس کان

سواء من ٻئي ڪنهن به رس سان قابو نه ايندو.

”گرو ني آب دينا پيد اگم ڪا،

سوت چلي تج ديش پوم ڪا.

بل پايا جب برهه هوم ڪا،

پنڪن چوٽا ديرو حرم ڪا.“

جڏهن نام ملي ويو ۽ آتما بشرير کي چڙي اکين به ڪلي

ٿي لڳي ته پوءِ هيءَ دنيا هن کان وسري وئي. دنيا شڪ

پر اهو ڪيئن ملي؟

”ساد ملي سادو جني.“

”گرو ملي جب ڏن ڪا پيڊي،
ششيم برهه ڌر آئي،“

يعني شوق ۽ امنگ وارو شش هجي ۽ ڪامل مرشد هجي.
پوءِ جڏهن:-

”سرت شبد ڪي هوئي ڪمائي، تب من ڪڇ ٺهرائي.“

پر من ڪهڙو هجي؟ اهو ڪپي ڪوڏي نه هجي.
انهي ڌر ڌام سڃڪند ۽ مٿين ڪنڊن جي ڌن ڪي ڪو بهادر
سرو وٽر سنت سپاهي پڪڙي سگهي ٿو. جيئن مولانا روم
ٻيٽ فرمايو آهي ته بزدل يا ڪمزور دل وارن جو اهو ڪم نه
آهي. اهو ڪنهن پڪي مضبوط دل واري جو ڪم آهي.
انهيءَ مان پوءِ ڪهڙو فائدو ٿيندو؟ فرمائين ٿا ته پوءِ هو ست لوڪ
جي فتح جو سهرو ٻڌندو. ست لوڪ جي قلع جي ڪاهي سُن
آهي. ڪاهي جي پار جيڪو ميدان آهي سو مهاسن آهي. انهي
کان پوءِ پونر گها جو ڦاٽڪ آهي. ست لوڪ جي ڪهڙي
حالت آهي؟

فرمائين ٿا:-

”اديت ليلا عجب وهان ڪي،

ڪرن ڪرن سورج درساڻي.“

يعني اُتي تمام عجيب حالت آهي. اُتي هڪ هڪ روشنيءَ
جو ڪرڻو، هڪ هڪ سورج آهي. پوءِ

”سورج سورج جوت نراري،

چندر چندر ڪوٽن چبي چائي.“

رام جي معنيٰ آهي ڇو سڀ ۾ رمل يعني موجود آهي ۽
 اهوئي نام يا شيد آهي. اهوئي نام من کي وس ڪري ٿو
 سگهي. اهڙي طرح هڪ مسلمان فقير چيو آهي:-

”هم عالم پر هست از آواز.“

يعني سڄي دنيا آواز سان يعني شيد سان ڀري پئي آهي.
 ڇڏهن انسان پنهنجي اندر شيد کي پرڳڻت ڪري ٿو، تڏهن
 هڪي انسان ٿو لڳي تڏهن رڳو پنهنجي اندر ۾ نه بلڪه هر هنڌ
 موجود آهي.

سوامي جي مياراج هن فرمايو آهي:-

”ذن سن ڪرمن سمجهائي.“

يعني دن يا شيد کي ٻڌي من کي وس ڪريو. وڌيڪ
 فرمائين ٿا:-

”جوکي جگت ڪماوين اپني، ميان ميان ڪرائي،
 ٽپسي ٽپ ڪو ٿاڪ رهي هئن،

جتي رهي جت لائي.“

ذيلي مانسڪ ڏيان لڳائي ٿڪجي پيا. دنيا وڌيا پڙهي
 پڙهي رهجي ويئي پر ڪوبه سڌن ڪارگر نه ٿيو. مائني
 ڏيان اهو تصور يا ڏيان آهي جو ڪيترا ئي ماڻهو
 پنهنجي اشت ديوتا يعني رامچندر يا ڪرشن وغيره جي
 مورخ جو ڏيان من ٿي من ۾ ڪن ٿا. اهو به چڱو يا بي ڄاڻ
 شي جو ڏيان آهي، جنهن جو چمن انسان ئي ڪوبه اثر نٿو ٿئي.
 وري فرمائين ٿا:-

”اور عمل ڪا دخل نهين هي، عمل شيد ٿو لائي.“

استول شرار مان نڪري سوکڻم ڏيڻ ۾ پئجي نه پوءِ هميشه لاءِ استول ڏيڻ يعني هن دنيا مان چوٽڪار و ملي ويو .

انهيءَ کانپوءِ جنهن اڀياس جي وسيلي آتما سوکڻم ڏيڻ کي طبع ڪري ڪارڻ ڏيڻ يعني برهم ۾ پئجي نه پوءِ هنکي سوکڻم سرسز کان به چوٽڪار و ملي ويو . ڇاڪاڻ ته من برهم جو اٿس آهي ، انهيءَ ڪري من هتي برهم ۾ لين آي وڃي ٿو . پوءِ آتما جڏهن پار برهم ۾ پئجي ٿي ته کيس من ۽ ڪارڻ شرار مان به چوٽڪار و ملي وڃي ٿو . گویا آتما پار برهم ۾ پئجي من ۽ شرار جي ٻنڌڻ کان آزاد ٿي وڃي ٿي .

جڏهن آتما ان کان به اڳتي ست لوڪ ۾ ويئي جو هنجو اصلي ڌام آهي ته پوءِ هنکي داتما مڪتي ملي وڃي ٿي ، سنت مت الويسار اهاڻي سچي مڪتي آهي جا اسانکي چيئري حاصل ڪرڻي آهي ۽ نه موت کانپوءِ . هن سنسار ۾ منهنجن منهن وٺڻ جو اهو ئي مقصد آهي .

۲- سچي دنيا ناسوت آهي ڇاڪاڻ ته اسان انهي نام يعني شيد يا ناد کي ڇڏي ڏنو آهي . اهو شيد پنجن قسمن جو آهي . جيترو شيد جي ڌارا نه هڪ ئي آهي جا ست لوڪ مان اچي ، کنڊن برهمڻڊن کي بنائي ، اسان جي روم روم ۾ سمائي پيئي آهي . مگر پنجن ڏيڻ مان لنگهڻ ڪري ، منهنجن پنجن ڏليون ٿي پيون آهن . جيئن شيد نه ملندو جيئن اصلي پرمارت نه بچندو . ڪيترا به کڻي توهين بيڪ ڪريو ، ولد پڙهو ، گهر ڇڏي جهنگان ۾ وڃو پر جيئن شيد کي نه پڪڙيندا جيئن مڪتي ۽ دائمي سک نه ملندو . اها اسان جي وس جي ڳالهه ڪانهي ، پر اها انهي سچي سائينءَ جي دات يا بخشش آهي . هو ڪنهن کي نام دان ڏئي هن سنسار مان ٻاهر ڪري ٿو ۽ ڪنهن کي هن پوساگر ۾ ئي رهڻ ٿي ٿو .

مڪتي

مڪتي جا آهي ! تنهن بابت جدا جدا ذرمن يا متن جا
 لکيل الڳ الڳ وڃار آهن. مسلمان ٻيشت وڃڻ کي ئي مڪتي
 يا چون. عام هندو سرڳ يا وٽڪٽ ۾ وڃڻ کي مڪتي
 سمجهن ٿا. ٻڌ ۽ ڄين متن وارا، لرواڻ پند کي مڪتي سمجهن
 ٿا جو لرواڻ پند، سرڳڻ برهم ۽ لرڳڻ برهم جي وچ ۾ آهي.
 اصل ۾ مڪتي نالو آهي چوٽڪاري جو. ڇهڪڏهن ٽوهين
 غور سان سوچيندا ته توهانکي معلوم ٿيندو ته انسان ٽن شين
 ۾ ملاپ آهي - روح، من ۽ استول شرير. انهن مان هر هڪ
 پنهنجي اصل لسل ۾ گڏجڻ چاهي ٿو ۽ جسمن اهو پنهنجي
 اصل لسل ۾ نه ويندو تنهن هڪئي سک نصيب نه ٿيندو.

اسانجو استول شرير ٻنهن ٽن جو لڙيل آهي. شرير جي
 ڪٿي ڪيتري نه سنڀال ڪجي يا ان جي ڪمڙي به سار
 ٿيڻي، تڏهن به شرير ۾ ڪج نه ڪج بگڙيل ٿي رهندو.
 ڇهتائين (موت ڪاپوءِ) هنڌا پنڊ ٿي پنهجي اصل ٽن
 يعني مٿي، پٺاڻي، باهه، هوا، ۽ آڪاش ۾ نه وڃي سگهيا،
 ٽيهتائين هڪئي ڪڏهن به آرام نه مائندو.

هن استول شرير اندر وري سوکڻو شرار آهي. جڏهن اسين
 اڀاس ڪري، من ۽ آتما کي نون دوارن کان مٿي اڻڪار ڪنداسين
 ۽ ڇڏين (شرير ڇڏي آتما ڇڏين آهي) جي ٿيند ڪرلينداسين
 تڏهن اسانکي هن استول شرير کان چوٽڪارو مائندو. ڇاڪاڻ
 ته مرڻ ڪاپوءِ، ڪنهن نه ڪنهن جون ۾ جنم وٺڻو ٿو پوي،
 پوءِ ڪٿي اها انسان جي جون هجي يا ڪا هيلين جون هجي.
 جڏهن هڪ دفعي اڀاس ڪري، ڇيٽري ڇيٽن شڪتي،

هن دنيا کي ڏسڻ نه آهي نه پوءِ انهن کي اکين جي ڪهڙي ضرورت آهي. جن کي دنيا جي ڳالهين جو جواب نه ڏيڻو آهي، تن کي زبان جي ڪهڙي ضرورت آهي. اهڙي طرح هٿ، پير، نڪ ۽ ٻين اندرين جو حال آهي. مطلب ته هي اکين جي هيٺ وارو ڀاڱو انسان جو شرير، هن اسٽول دنيا ۾ ڪم هلائڻ واسطي ٺاهيو ويو آهي. اکين کان مٿي شرير جي حصي ۾، برهمند ۽ روحاني ديشن جو رستو آهي.

هاڻي انسان جو ڌيان هميشه ۹ دروازن ۾ پئڪندو رهي ٿو. انسان کي گهرجي ته ڪنهن نه ڪنهن طرح سان، پنهنجي خيال کي، بدن جي هيٺئين حصي کان چڪي، اکين کان مٿي ڪڍي اچي، جنهن لاءِ سمورن ۽ گورو جي سروپ جو ڌيان تمام ضروري آهن.

جڏهن هيٺيون شرير خالي ٿيندو ته پوءِ بدن ۾ ڇڻ نه سمجهيل معلوم ٿيندو ۽ ڌيان اکين کان مٿي وڃي روشنيءَ کي ڏيندو ۽ اُتان ئي ناد جو آواز شروع ٿيندو جو روحاني منڊلن تي وٺي وڃڻ لاءِ هڪ ئي رستو آهي. جهڙي طرح هن اسٽول ديش ۾ سڪ جي ڳولا ڪندي به سڪ نٿو ملي اهڙي طرح انهن روحاني ديشن ۾ دڪ جي تلاش ڪري به اهو نه ملندو.

جيئن پنهنجو رخ دليا مان ڦيرائي، پنهنجي اصلي وطن سڃاڻند
پر نه ٻڃندي نيسن انهيءَ کي به سک ڪونه مندو.

ست ست ٻڌائي ٿو ته ڇڪڙهن ٿو کي سک کڻي
نه ٻوڏ اکين هي مٿان ٻولا ڪر جي برسر ۽ ست ٿو ڪر
رستو آهي. اکين کان هيٺ سک نه آهي ۽ اکين کان مٿي
ڊڪ نه آهي.

دليا م هر ڪو سک جي ٻولا ٿو ڪري. مگر انهن ڪوششن
هي ڪرڻ کانپوءِ به ڪنهن کي هن استغول دليا پر سک نه
مايو آهي ڇاڪاڻ ته جتي ڪاشيءَ نه آهي، اُتي انهيءَ جي
ٻولا ڪرڻ، پنهنجي وقت کي وڃائڻ آهي. هن دليا پر ڪٿي
به سک ڪونهي. انسان جو شرير، ڪل ڪائنات جو هڪ
نندو نمونو آهي انهيءَ ڪري هن کي نر نارائڻي ديوي ۽ اشرف
الڪائنات ڪري چيو اٿن ۽ اهو چيو اٿن:-

”جو برهمڻدي سواي پنڊي، جو ڪو جي سو پاڻي.“

هن چهر جي اندر سڄي سرشتي، سوکسر، ڪارڻ ۽
روحاني ديش موجود آهن. نه رڳو ايترو بلڪه سڄي سرشتيءَ
کي ٻڌا ڪرڻ وارو مالڪ به انسان جي ديهه اندر موجود
آهي. جنهن کي به مالڪ سان ملڻو آهي، اهو پنهنجي اندر ئي
ٻولا ڪري ۽ اهو نه ٻڌي.

هاڻي سوال اٿي ٿو ته انسان جي شرير جي ڪٿڙي ڀاڱي
پر پر مالڪ جي تلاش ڪجي؟ انهيءَ جو جواب هي آهي ته
شرير جا ٻه حصا آهن. هڪ اکين کان هيٺ ۽ ٻيو اکين کان
مٿان. اکين کان هيٺين حصي ۾ ۹ دروازا آهن. جيئن کيتا
ٻين هندو شاسترن ۾ به انجو ذڪر آيل آهي. اهي ۹ دروازا
عربيهن ۽ استغول دليا مان لغات ۾ ڇوڙ ٿا آهن. جن کي

سڪ

سڄي دنيا سڪ جي ڳولا ۾ آهي. مگر ڪير به نٿو چڻي
سڳهڻي نه کيس ڪو سڪ مايو آهي ڇاڪاڻ ته جا شيءَ جتي
آهيئي ڪانه اها آئي ڳولڻ سان به نه ملندي.

گورو نانڪ صاحب جن فرمايو آهي :-

”نانڪ دڪيا سب سنسار.“

يعني هن سنسار ۾ سڪ آهيئي ڪونه ۽ سڪ لائي هڻڻ
به نه ڏيهرجي. ڇاڪاڻ ته هر هڪ انسان وقت ئي شيون آهن.
هڪ آتما، ٻيو من ۽ ٽيون شرير. شرير پنهنجن تشن جو ٺهيل
آهي. جيستائين اهي پنج آيت، پنهنجي اصلي تشن ۾ جتان
آهي آيا آهن، اُنهن ۾ نه وڃي سمائبا ٿين ۽ انسان کي شائتي
نه ملندي ۽ اهو سڀ موت وقت ٿو ٿئي.

شرير پنهنجن تشن ۾ آهي. اهو پڻ پنهنجي اصل کان، جتان اهو
آيو آهي، ڀليل آهي. جيئن اهو من برهم لوڪ ۾ جوڙائيءَ
جو اصل نسل آهي، ان ۾ نه وڃي سمائبو ٿين ۽ اُنهيءَ کي
شائتي ڪانه ملندي. اهو من پنهنجي وطن کان ڀڄي دنيا جي
ڀوڳن، خرشين ۽ دانيوي پيار ۾ سڪ ڳوليندو پئي رهيو آهي.
زال سان پيار آڻس پر ڪجهه ڏينهن کانپوءِ اُنهيءَ لذت مان
کيس مزو ڪونه ٿو اچي، دل کڻي ٿيو پوئس. پوءِ هو پٺڻ
ڏيڻ، مال مالڪيت، ڌن دولت، حڪومت ۽ مان وڏائيءَ
۾ سڪ ٿو ڳولي پر ڪجهه وقت کانپوءِ اهي هنکي ڦڪا ٿا
لڳن. مطلب ته جيئن من برهم ۾ لين نه ٿيندو، تيئن اهو

۱. آهي جنهن کي سهج اوستا ڪري ڇو اٿن ها ٻار ٻهر
 کان شروع ٿي، ست لوڪ ۾ ختم ٿي ٿئي. ست ص
 سهج اوستا يعني دسويں دوار کان شروع ٿئي ٿو. سهج اوستا
 ٻاٺ ڪورو ڪرت صاحب ۾ ڪورو اورداس صاحب چن سڀني
 طرح کولي بيان ڪيو آهي.

”سهج ملي، مليا پروان، نه نس مون نه اُون جان.“

يعني سهج اوستا ۾ پڄي، لسان جو آواز ڪون بند ٿي ٿو
 وڃي؟ هو سڄي صاحب وٽ قبول ٿو ٿو. هائي سوال
 اٿي ٿو نه اها سهج اوستا ڪٿن حاصل ٿئي؟ اٿئيءَ جو جواب
 آهي نه سڄي ستوروءَ کان نام جو پيد وٺي، هن جو حڪم
 مڃي، نام جي ڪمائيءَ مان ٿي سهج اوستا ملي ٿي.

ستوروءَ جو پاڻو ڇڏو ڇا آهي؟ جيڪو حڪم ستورو
 ڏئي، سو مڃي اٿئيءَ موجب هاڃي؟ ٺڪي جيئن اسانجو من
 پنهنجي ٻڌيءَ ما ڪم ٿئي ٿي ساھيءَ ۾ ستوروءَ جو حڪم
 ٿورو بندو رهي. ڪڏهن ڪڏهن نه اهو حڪم اسانجي ڪم
 جي ساھيءَ ۾ ليڪ؟ ٻار ٿو ٿو، مگر ڪيترا دنيا اسين
 اٿئيءَ حڪم کي پنهنجي ٿي ٻڌيءَ جي ساھيءَ ۾ ٿورو کان
 پوءِ اٿئيءَ ۾ شخص سمجهون ٿا؟ هڪي هڪي يا نه حڪم
 کي مڃون ٿا يا اٿئيءَ جي پهريو ٿا ڪريون. اٿئيءَ جو نالو
 ستوروءَ جو حڪم مڃڻ ناهي.

کي ٿو کٽا ڪري ڇڏيندو. انهي ڪري من کي وس ڪرڻ
يعني دوا فسط شد يعني نام ٿي آهي. ان لاءِ ٻي ڪا به
دوا ڪانهي.

من رام نام دوان ٿي وس ڪري سگهجي ٿو. رام نام کان
سواءِ باقي ٻيا جيترا به ساڌن آهن سي من کي قابو ڪري
نٿا سگهن. ڪڏهن ڪڏهن ماڻهو 'رام رام' اڪرن ڇوڻ کي
ٿي رام نام سمجهندا آهن.

گورو صاحب جن فرمائين ٿا:-

”سبب سرت سک اوڻجي، پرپ راتو سک سار.“

سرت سبب يوگ سان ٿي سک پيدا ٿو ٿئي يعني رام نام
جو مطلب اڪرن جو ڇاپ ڪين آهي بلڪ سرت کي سبب
سان جوڙڻ آهي.

۴- سڀ اُپايل ماڻهو شرير جي ۹ دوان ۾ رهن ٿا،
جي آهن، ٻه اڪيون، ٻه ڪن، ٻه ناسڪاڻون، وات ۽ هيٺ
ٻه اندرين جا سوراخ. شرير جا اهي سڀ دوا، روح جو
ٻاهرين ۽ دنيا سان سنڀڙ رکڻ لاءِ آهن. پر اڪين جي مٿان وارو
دروازو (دسوان دوار) پرماتما سان سنڀڙ رکڻ لاءِ آهي.

چيستائين من ۹ دوان ۾ آهي، تيسين هو انهن ٽن حالتن
مان ڪنهن به هڪ حالت ۾ رهي ٿو، جي حالتون آهن سترگوڻ
يعني شائتي، (Tranquility) رجوگڻ يعني چستي (Activity).
انهي وقت من نه رڳو پاڻ چست يا ڪم ۾ لڳو ٿيو هوندو
آهي بلڪ ان سان گڏ شرير به چست رهندو آهي. ٽين حالت
آهي تروگڻ يا گهري نند (Inactivity). انهن ٽنهي حالتن کان
سواءِ ٻيون به حالتون آهن، جن کي مهاتمان پرڪريمون ڪري
سڏيو آهي. پر انهن سڀني حالتن کان پري، هڪ چوٽيه حالت

۱- ڏينهن جو، تن من سان ساڌ سنگت جي شوا ڪراڙ ۽ اڳي
پوءِ ڀڄن سمن ڪراڙ، اهوئي سڀ کان بهتر طريقو آهي.

۳- مالڪ وڏو انسان ڪي ٿي ملي سگهي ٿو. هو دٻري
دٻوڻائڻ ۽ فرشتن کي به لٿو ملي. انسان کي به پنهنجي اکين
کان مٽي ڏيان ڄمائن سان ئي ملي سگهي ٿو. هنن رستي ۾
ڇيڪڙهن ڪا رڪاوٽ آهي نه اها من جي ئي آهي. من
لذت جو عاشق آهي. مرادن ۽ لذتن جي پريان ڏوڙي هو
ڇنڇل ٿي پيو آهي. ڪنهن به هڪ لذت تي هڪي صرل
آهي. ڇيڪڙهه ڏهه ڏينهن زال سان ٻار ٿو ڪري نه وري زال
مان ڪڪ ٿي، پتن ڏينهن کي ٻار ٿو ڪري. پوءِ وري هو
نالي ۽ دولت ۽ جائيدادن کي ٻار ٿو ڪري ۽ پوءِ
حڪومت ۽ مرلي سان ٻار ٿو ڪري. تنهن کان پوءِ وري
هائي ٽيڙن سان دل ٿو لڳائي. دل ۾ ڪا به اهڙي
لذت ڪونه آهي جنهن سان هنجو ٻار هميشه لاءِ لڳو رهي.
روح من جي اڏين آهي. ڄڏاڻين به من ٿو وڃي آيا به
اوڏاڻين من سان گڏ ٿي وڃي. ڇيڪڙهن من کي دل ۽
دنيا جي سامان سان ٻار نه هجي نه پوءِ اها هڪدم سڀ لوڪ
۾ اڏامي وڃي.

۴- اهو من آهي جنهن آيا کي هتي دل ۾ ٻڌي رکيو آهي.
انهيءَ ڪري مستڪ جو مقصد آهي من کي سمجهائڻ ۽ پنهنجو
هڏهن من سمجهي ويندو ۽ دنيا مان هتي هڪ جتو ٿي اکين
جي پٺيان ايندو نه پوءِ روحاني سفر شروع ٿيندو. ڇڏهن سفر
شروع ٿيو، تڏهن شد جو اکين جي وچ ۾ گولجي رهيو آهي،
ادو من ۽ روح ٻئي کي چڪي مٽي وٺي ويندو. انهيءَ وقت
من پاڻ کان پاڻهجي ڇوڏو نه ها! اها ئي شيءِ هئي جنهن جي
مان ڳولا به هوس. من شيد جي لاف وٺي، دل ۾ لڏي

جي ترقي يا واڌارو ٿيندو آهي . جيڪڏهن سڄي دنيا ۾
آهستي آهستي ڦل ڏيڻ وارو مارڻ يا رستو آهي ته سمورن جي
آشنا ڪي شريڪن کان الڳ ڪرڻ جو مارڻ آهي .
انهيءَ ۾ ٽڪر ڪرڻ نه گهرجي ۽ نه گهٻرائجي انهيءَ ڪي

ڏيڻ گهرجي .
پڳتي پوڙهه پلٽو ڪري ، تيرج ڌري جو ڪوئي ،
ڪامري ،
جيون جيون پيڄي ڏيون ٿيون سموري هونئي .

يعني اهو پڳتي مارڻ آهي . انهيءَ ۾ دير سان فائدو
ٿو ٿئي . ڪيترائي ماڻهو گهٻرائجي هن مارڻ کي ڇڏي ٿا
ڏين ۽ جيڪي ماڻهو گهر ٻار ڇڏي ، هن رستي ۾ لڳن ٿا
انهن لاءِ به گهٻرائجي ڇڏي ڏيڻ جو خطرو ٿو رهي . هي
ورهن جي محنت جو ڪم آهي . جيڪو من ڪيترن ئي
جنمن کان وٺي ، بي مهارت وٽ وانگر ٻاهر پڪڙڻ جو عادي
ٿي ويو آهي ، انهي کي ڦيري ڳيري ، سمجهائي ٻڌائي هڪ
هنڌ بهارڻ ڪا سولي ڳالھ ڪاٺي . گرهست ۾ ڀڄڻ ، سمورن جي
نا اميدي دنيا جي ڪم ڪار ۾ ڀڄي ٿي ويڃي ۽ رات جو
دنيا جي ڏنڊن کان ٽنگ ٿي ، من ڀڄڻ سمورن ۾ لڳي ٿو وڃي
مگر تياڳ ۾ مايوسي هڪ وڏو بوجو بڻجي ٿي پوي . سند
مت جا نيم اٽل آهن تنهنڪري تياڳي انسان ڇاڏي گهٻرائجي
وڃي . تياڳ نه اٿئي لاءِ ضروري آهي جنهن کي دنيا
ڪاروبار کان پوءِ ڀڄڻ سمورن ۾ رس يا مزو ايندو هجي ۽
اها ضرورت محسوس ڪندو هجي ته سڄو وقت اڀياس
ٿي ڏيڻ بهتر ٿيندو . پر اهڙو ماڻهو هزارن ۾ ڪو هڪ
تياڳي ساڌن کي به اها هدايت ٿو

آخرين سڃاڻي اها آهي ته منس کي نه پنهنجي اندر، ٻيئي اکين جي پويان وڃ ٿي من ۽ آتما کي ڇڏي ۽ ان اڪائرس ڪري، شبد يعني آڪاش وائيءَ کي پڪڙڻ سان ئي پرماتما ملندو.

۱- سنس چون ٿا ته جيڪڏهن هن سرشتيءَ جو رجسندڙ سڀ ۾ موجود آهي ته پوءِ انسان جي اندر ئي هن جي ملڻ جو رستو آهي ۽ شير جي سڀ کان مٿين پاڻيءَ يعني مٿي جي چوٽيءَ ۾، هن جي رهڻ جو هنڌ آهي. سو پرماتما کي ملڻ جو رستو انسان جي شير اندر ئي آهي. اکين کان وٺي مٿي جي چوٽيءَ تائين وڌا وڌا روحاني منڊل اچن ٿا. هر هڪ ديش ۾ آواز پيو اچي. جنهن کي سنس مهاتما سنس شبد، حڪم، اُمر، ڪهرن، اڪٽ ڪٽا، گر ٻاڻي وغيره چئي ٻيان ڪبو آهي.

سڀ سنس گورو لاءِ صاحب، شمس تيرٿ، سواجي حافظ، پٿرو صاحب، دادو صاحب، ڪبر صاحب اهاڻي تعظيم ٿا ڏين. هر هڪ ڌرم جي بنياد ۾ اهو ئي اصول ڪم ڪري ٿو. فرق رڳو اهو آهي ته ڪنهن مذهب ڪيسنائين آڻي شبد جي کوچ ڪئي آهي. شبد نه سنس لوڪ کان وٺي هن ماڻا جي ديش تائين، هڪ ئي ساڳيو آهي پر پٺن جدا جدا ديشن مان لنگهڻ سبب، اُتي جي ڀڄ جدا جدا حالتون ٿي پئڻون آهن. ڪيئن مذهبن ٺهڻ پورين منزل تائين ئي شبد جي کوچ ڪئي آهي. ٿورن ٻين، ٻن منزلن تائين کوچ ڪئي. پر ستن ان جي مڪمل ڪرڻ ڪئي آهي ۽ اهي ڌرم تائين وڃي پهتا آهن، جنهن کي هو آتماي يا راڌا سوامي ڌرم ڪري چون ٿا.

۲- ستن جو رستو سهج لوڪ جو آهي. اُتي ۾ آهستي

يعني چوراسي لک جونين ۾، منش ئي سڀ ۾ اُسر آهي. اها وڏائي ڪهڙي آهي؟ اها آهي، مالڪ سان ملڻ جي طاقت. پسون پکي نه ڇا پر دٻوٽائون، جن کي اسين وڏو ڪري ٿا ليکيون، سي به پرماڻا کي پاڻي ٿڌا سگهن. اُهي دٻوٽائون، اهو چاهين ٿا ته اسان کي منش جنم ملي جو اسين مالڪ جي ڀڳتي ڪري، مالڪ سان وڃي ملون.

”اس ڏيهه-ي ڪو سهره ڏيو،“

سو ڏيهه-ي ڀڄ هر کي سيو.“

هاڻي سوال ٿو اٿي ته آخر دٻوٽائون ڪير آهن؟ سمجهائين ٿا ته جن ماڻهن منش جنم پاڻي سٺا ڪرم ڪيا، دان ڀڄ، چپ ٽپ، پروڳ آچار وغيره ڪيا مگر نام يعني شبد جي ڪمائي نه ڪئي، اُهي سرڳ ۾ پنهنجن شپ ڪرم جو ڦل پيوڙي رهيا آهن. انهن کي انهيءَ ڦل پيوڙڻ کالھو هن مرت لوڪ ۾ اچي جنم وٺڻو پوندو. پر اهو ضروري نه آهي ته ڪو انهن کي انسان جو چولو ملندو. اها ڳالهه هنن جي ڪرم تي منحصر آهي. ها، حضور مهراج جن فرمائين ٿا ته سرڳن جي ڦل ماڻڻ کان پوءِ انهن کي منش جنم ملي ٿو.

چوٿين مڃائي اها آهي ته انسان کي جڏهن به پرماڻا ملي ٿو ته پنهنجي اندر ئي ملي ٿو. برپڻ، ٻڙڻ، مندڻ، مورڻ، پوڻ، نيرڻ ۾ پرماڻا ڪيئن ملندو. جنهن کي به پرماڻا مليو آهي يا جنهن کي به ملندو، پنهنجي اندر مليو آهي؟ اندر ئي ملندو.

”اس گفا مهم اڪت پندارا،“

تس وچ وسي، هر الڪ اپارا.“

حڪم، هدايتون ۽ رستا

سنت مت ڇا آهي؟

سنتن مڃائڻن محتسب ڪري، پنهنجو روحاني سفر پورو ڪري ڪجهه سڃاڻڻ تان ڪمون آهن، ڇي ويچار ڪرڻ لائق آهن.

اول ٽي پرمالما آهي. سڄي رچنا سڄي لاهڻ وارو ڪولہ ڪو ضرور آهي. اهو ڪرڻا پُرش آهي.

ٻي حبشہ اها آهي ٽي اهو پرمالما ڪڏهن بدلجي لٿو، پر حبڪا رچنا، هن لاهي آهي اها هر ڏيڙي ۽ بدلجندڙ رهي ٿي. ساهوارا ٽي جلدي ڇلدي ڇمندا ۽ مرددا رهن ٿا، پر ٽالمن مان ڪوئيل شين پٽڙوڪ، ڏاڏو يا پٽر م به بدل سڌل ٿيندي رهي ٿي. انهيءَ ڪري ان ڪرڻا پُرش کي،

”آءٌ سج ڊگاد سج، هتي پي سج، نالڪ هوس پي سج.“

چيو اٿن، يعني اهو هڪ ئي حالت م قائم رهي نٿو. سج معنيٰ جو سدائين قائم رهي. هتي ”سج“ جو مطلب سج ٻالڻالڻ لاهي.

ٽين سڃاڻي، سنتن اها تان ڪٿي آهي ٽي نٿا انسان م لياقت ۽ طاقت آهي ٽي هو پرمالما سان وڃي ملي سگهي. انهيءَ ڪري مسلمان مشرن انسان کي، اشرف المخلوقات ڪري سڏيو آهي. هندو مڃائڻا هنکي ’نر نارائي ديھ‘ ڪري چون ٿا. گرت صاحب م لکيل آهي :-

”لڪ چوراسي جون سڀائي،

مانس ڪو پرپ دي وڊيائي.“

پتني نه روح سان سدائين گڏ رهڻ گھري ٿي ۽ جيڪر
جواب روح هنڪي ڏنو سو چرچو ڪري ٿي سمجهي .

”آئي آگيا پر هو بلائيا، نه ڌن پڇي نه مٿا پڪائيا.“

جڏهن مالڪ جو حڪم روح جي واسطي آيو، تڏهن هن نه
روح پتنيءَ کان پڇيو ۽ نڪي ساڻس ڪا صلاح ڪئي .

اُف سڌا ڏيئو چٽر مائي، ديڪ نانڪ مٿن هها سا هي .

بلڪ پتي اُئي ڀڳو ۽ شريڪي مٽيءَ جي طرح ڇڏي ويو .
ڏسو! اهو سڀ ڪوڙو لاڳاپو هو .

اڳيان وڌيڪ چون ٿا :-

جس سر پاؤ پيا گل خامه هڻي .

پوءِ مالڪ خوش ٿي روح کي سروا بخشي .

دهن ڪهي ٿو وس مٿن نالي،

پريه سڪ داسي بال گوپالي.

ستري پتيءَ کي چئي ٿي ته تون مون سان ئي گڏ ره.

لجهي بنا هون ڪٿ هي نه ليکي،

وچن ديهه چوڻ نه جاسا هي.

پتني چوي ٿي ته تون ڪانسواءِ مولڪي ڪير پڇندو ڪري

تو مون سان واعدو ڪر ته تون مولڪي ڇڏي نه ويندين.

پر ڪهيا هون ڪهي بندهه،

اوه پارو ٺاڪر جس کان نه ڇندا.

روح جواب ڏنو ته مان مالڪ جي حڪم ۾ ٻڌل آهيان.

ڇاڪا ته هو وڏو زبردست مالڪ آهي ۽ ڪنهن جو زبردست

لاري.

چچر آڪي تچر تير سنگ رهنا،

جا سدي تان اٺ سڌا سا هي.

جهترو وقت مالڪ جو حڪم هوندو، اوتري دير مان

تو سان گڏ رهندس. جڏهن هو مولڪي سڏيندو ته مان حڪم

هايو ويندس.

جو پيا بچن ڪهي دهن سا چي،

دهن ڪڇ نه سمجهي چنچل ڪا چي.

هڪا ٻالو پتي پتيءَ کي چوي ٿو، اها ڪڍي ۽ چنچل

پتي اصل سمجهي ٿي ٿئي.

بهور بهور پر هي سنگ مانگي،

اوهه بات جاني ڪر هاسا هي.

پتني نه روح سان سدائين گڏ رهڻ گھري ٿي ۽ جيڪو
واب روح هنڪي ڏنو سو چرچو ڪري ٿي سمجهي .

”آئي آگيا پر هو بلائيا، نه ڌن پڇي نه مٿا پڪائيا.“

جڏهن مالڪ جو حڪم روح جي واسطي آيو، تڏهن هن نه
روح پتنيءَ کان پڇيو ۽ نڪي ساڻس ڪا صلاح ڪئي .

اُن سدائيو چتر مائي، ديك نانڪ مٿن هها سا هي .

بلڪ پتني اُتي پڳو ۽ شير رکي مٽيءَ جي طرح ڇڏي ويو .
ڏسوا! اهو سڀ ڪوڙو لاڳاپو هو .

اڳيان وڌيڪ چوڻ نٿا :-

جس سر پاءُ پيا گل خامه هئي .

پوءِ مالڪ خوش ٿي روح کي سروا بخشي .

دھن ڪهي ٿو وس مٿن نالي ،

پريه سڪ داسي بال گوپالي .

سترې پتيءَ کي جتي ٿي نه ٿون مون سان ٿي ٿڌ ره .

تجھي بنا هون ڪٿ هي نه ليکي ،

وڃن ديهه چوڻ نه ڄاڻا هي .

پتي چوي ٿي نه ٿو کانسواءِ مولڪي ڪر پڇندو الڪري

ٿو مون سان واعدو ڪر نه ٿون مولڪي ڇڏي نه ويندس .

پر ڪهيا هون ڪمي بندھ ،

اره پارو ٿاڪر جس کان نه چندا .

روح جواب ڏنو نه مان مالڪ جي حڪم ۾ ٻڌل آهيان ،

ڇاڪاڻ ته هو وڏو زبردست مالڪ آهي ۽ ڪنهن جو زبردست

لاهي .

چچر آڪي تچر ٿم سنگ رهنا ،

جا سڌي ٿان اٺ سڌا سا هي .

ڇيترو وقت مالڪ جو حڪم هوندو ، اوتري دهر مان

ٿوسان ٿڌ رهندس . جڏهن هو مولڪي سڏيندو ته مان هڪدم

هايو ويندس .

جو پيا بچن ڪهي دهن ساڄسي ،

دهن ڪڇ نه سمجھي چنچل ڪاڄي .

جيڪا ٻالھ پتي پتيءَ کي جوي ٿو ، اها ڪڄي ۽ چنچل

پتي اصل سمجھي ٿي ٿئي .

بهور بهور پر هي سنگ مانگي ،

اره بات جاني ڪر هاسا هي .

جيڪا به شيءِ ڪنوار گهري ٿي، هنجو پتي اُنهيءَ جي
ڇوڙ لاءِ هيڏانهن هوڏانهن ڊوڙي ٿو. جيڪي به هنڪي هٿ
ٿو لڳي سو هو ڪنوار اڳيان آڻي رکي ٿو.

ايڪو وستو ڪو پهچ نه ساڪي،
دهن رهتي بوڪ پياسا هي.

پر اڃان هڪ شيءِ ڪنوار کي ملي ٿي مس، نه اِهيءَ شيءِ
جي هوءَ گهر ٿي ڪري. يعني دنيا ۾ ڪوبه اهڙو انسان نه
آهي جو چوي ته منهنجون لڇائون ڀوراوون ٿي ويئون آهن.

دهن ڪري بنو ڊوڙو ڪر جوري،

پريه پرديس نه جاهو، بسو گهر موري.
ايسا پنج ڪر هو گوهر پيتر، جت اُٿري ڀوک پياسا هي.

ڪاڀا روپي استري، ٻئي هٿ جوڙي، روح کي وٺي
ڪري ٿي ته اي پيارا! تون پرديس نه وڃ. منهنجي گهر ۾
ٿي ره ۽ اهڙو ڪاروبار ڪر، جنهن ۾ منهنجون سڀ ڪامنائون
ڀوريون ٿي وڃن.

”سگائي ڪرم ڌرم يڪ ساڌا،

بن هر رس سک تل نهئي لاڏا.“

گورو صاحب جن فرمائين ٿا ته سڀ ڪرم ڌرم ماڻهن
ڪيا، پر انهن کي سچو سک نه مليو.

پڇي ڪرپا نانڪ ستسنگي، تودهن پر آند اُلاسا هي.

جڏهن ستسنگ ڪين پراپت ٿيو، تڏهن ٻئي پتي پتي
خوش ٿيا.

دهن انڌي پر چتر سڀانا، پنج ٿٽ ڪا رچن رچانا.
جس وکر ڪو ٿم آئي هو، سو پاڻيو ستگر پياسا هي.

ٻاڻي شري گورو گرنٿ صاحب جي

راڳ - مارو سوھلي - محلا ۵

سنگي جوکي ناراپٽائي، اُرجھ رھي رنگ رس ماني،
ڪرت سنجوڪي سڀئي اڪترا، ڪرتي پوک بلاسا هي.

گورو صاحب جن فرماين ٿا ته هيءَ ڪاٺا (شرير) ۽ آتما
ٻاڻ ۾ ڪمن جي ملامت ڪري، ٿڌجي هڪ ٻئي سان ڇڙا
ٻيا آهن ۽ ٻاڻ ۾ پوڳ و لاس ۽ خوشيون ٻيا ڪن. آتما کي
جوکيءَ سان پٽ لاهي ڪري ڪندا آهن ته جيئن جوکي
ومتارام هوندو آهي يعني اڄ هڪ جڳهه تي ته سڀاڻي وري
ٻئي هنڌ، هنجو ڪنهن به هڪ شهر يا بستيءَ ۾ من نه لڳندو
اهي. اهڙي طرح آتما، جوکيءَ وانگر ڪنهن به هڪ شرير
۾ چئن سان لعي رهي پاڪ جدا جدا شريرن ۾ ٽولدي ٿي رهي.

جو پر ڪري سو دهن ٿت ماني،

پر دهنه سڳار رکي سنگا ني.

جيڪي روح ڪري ٿو نين کي ڪاٺا روپي ڪنوار لڪ
سوچي ٿي ۽ هنجو پتي يعني روح هڪي خوب سڳاري
لهاڻي، ٻاڻ سان گڏ رکي ٿو.

مل اڪتر وسه دن وائي، پريو دي دهنه دلاسا هي.

ٻي رات ٽيهن گڏ ڪنا ٿا رهن ۽ پتي ڪنوار کي دلاسا
ڏيندو رهي ٿو.

دهن ماگي پريو پيو ٻڌي ڏاوي، جو پاوي سو آن دکاوي.

ٻاڻي شري گورو گرنٿ صاحب جي

راڳس تودي - محلہ ■

ڪرپاندي ردي بسهو هر نيت ،

تيسي ٻڌي ڪرهو پوڳاما، لاڳي پوپ سنگ پويٽ .

سڄي سالين کان اهو نه ڳڻو نه مولڪي شاهوڪار ڪر ،
مولڪي اولاد ڏي يا مولڪي هر روز منهنجي روزي ڏي ،
ڇاڪاڻ ته اهي سڀ شيون ، پرابڌ موجب ضرور ملندون .
انهن کي ڪر نه ڳڻائي وڌائي ٿو سگهي .

گورو نانڪ صاحب جن نروائين ٿا نه اي پرمانا ! منهنجي
هردي ۾ واسو ڪر ؟ مولڪي اهڙي ٻڌي بخش جنهن جي
ڪري ، منهنجو پرچار منهنجي ڄڻن ۾ لڳو رهي .

داس تههاري کي پاڻ ڏورا ،

مستڪ لي لي لائون ،

هه پٽ تي هوت پڻيٽا، هو ڪيرتن گن گائون .

هري ڪهڙن ڇا آهي ؟ اهو آهي شبد کي ٻڌ .

آگيا ٽهري مينئي لاڱو، ڪيو تههارو پياوئو،
جوڙو ديهي کيهي ، ايهو ترپتي آن ڪتھو ڌاروئو،

جيڪي تون ڪرمن سر شل مولڪي منو لڳي يعني مان
منهنجي پاڻي ۾ رهان ؟ جيڪي مولڪي مائي آهي ۾ شالتي ؟
س مان رهي گذارو ڪران .

لائين چوندا آهن نه آهي پرديسي آيا آهن. اهڙي طرح سڀئي
جيئو پنهنجي دٻش کان هن فاني دنيا ۾ ڳمراڻ وانگر آيا آهن
۽ هو ڪيل تماشا ڪري هليا ويندا، جيئن بازيگر ڪيل ڏيکاري
هايو ويندو آهي ۽ جهڙي طرح رات جو انسان سڀني ۾ پيو
اُٿر ڪندو آهي. اها حالت هن دنيا جي آهي.

جيپ رسائين ساڄي رائي، هر ڀرپ سنگي ڀڙ نه ڀرائي،
سروُن سروَت رجي گرباني، جولي جوت ملائي هي.
زبان اندر جو سواد ٿي وئي ۽ آتما شبد ۾ مست ٿي مالڪ
جي سنگ ۾ رهي، جنم مرڻ ۾ لڳي اچي ۽ ڪن ڇڏهن
گورو جي ٻاٽي ٻڌن ٿا نه پوءِ آتما پرماتما ۾ لڻ ٿيو وڃي.

رڪ رڪ پير ڌري ڀڙ ڌرنا،
جت ڪٿ ڏيکون ٿيوي سِرنا،

دڪ سڪ ڏيهي تو هي هن ڀاوه،
تجهم هي سيون بن آئي هي.

هت هن دنيا ۾ سنڀالي پير ڪٽ ۽ مالڪ جو خوف ر
سنڀالي وقت گذار.

آئيه ڪال ڪو بيلاي ناهي، گرمڪ جاتا ٿڌ صلاحِي،
نانڪ نام رتي پيراڳي، نج گهر تـسـاڙي لائي آهي.

آلها ماء جي رحمت ۽ پيءُ جي وٽه مان لڳل شرير ٻيري
جنهن به چوڻ به آئي آهي سا مالڪ وٽان آئي آهي.

تجربو هي ڪيا جهڻ هون، ڪو ئي سمجهه پڙي ڪيا ٻرنا،
تون ديال دڻيا ڪو دٻڪ،

دڪ درد سرير هو جائي هي.
نچ گهر بيس رهي ڀوڪاڻيا، ڌاوت راڪي ٺاڪ رهائيا.

پنهنجي شرير به من ڪي هڪ هنڌ مالڪ جي ڀڙ به وڪڻ
گهرجي. جي من ڪي پنهنجي اندر روڪيو نه ڪپڙو مائو ٿيندو؟
ڪهل بگاس هري سر سپر، آلم رام سڪائي هي.
يعني ڪهل ٿڙي ٻولندو ۽ ٻرمالما جو سڀ به واپاڪ آهي
سو مدد ڪندو.

هرن لڪائي منڊل هه آئي، ڪيون رهيئي چلنا ٻرڻائي.
ڇوڪر به هن مرمت لوڪ به آيو آهي سو مرمت لڪائي آيو
آهي. اهو هٿ هميشه لاءِ ڪيئن رهي سگهندو؟ دنيا مان
لڏڻ، لڏجڻ آهي.

سچا آه-و سچي آهرا ٻور، سا سچي ماي وڌائي هي.
سچي سائين ۽ جو شبد ۽ هن جو لوڪ سدائين قائم آهي ۽
شبد رستي ئي هنجي دنگاهه به عزت ملي ٿي.

ايٿي گوئلڙا دن چاري، ڪيل تماشو ڏندوڪاري.
بازي ڪيل گئي بازيگر، جيون نس سڀني پڪلائي هي.

جڏهن ٺورون، گامن ۽ مڃون، ٻڪرن وغيره جي پالڻ
وارا، برسات نه ٻولدي آهي نه ٻڌو آهي ٻڪرن، مال،
مڏن ڪٿي سرسبز ديس به مال چارڻ لاءِ ويندا آهن نه ماڻهو

ٻاڻي شري گورو گرنٿ صاحب جي

راڳ - مارو - مڪلم ۱

دو جي درمت آهي بولي، ڪام ڪروڙ ڪي ڪچي چولي.

يعني هيءُ آتما شبد ڪي چڙي، من سان ماي، ۽ من ۾
پڄي وٺي. نتيجو اهو ٿيو جو هنڪي ڪام ڪروڙ جو چولو
پاڻو پيو.

گهو وڙ سهج نه جاني چوهري، بن ڀر نيند نه پائي هي.

هن الڙ ۽ بي سهجه چوڪريءَ پنهنجي پتيءَ کي، گهر
کي ۽ سهج اوستا کي وساري ڇڏيو. پوءِ پتيءَ کانسواءِ سڪ
ڪيئن ملندس؟

اندر آڻڻ جاي ڀرڪاري، هنڪ ٽڪي ڪنڊان چاري،
بن سنگرو سيوي ڪيو سڪ پائي،
ساڄي هاٿ وڊائي هي.

هن نادان چوڪريءَ جي اندر ۾ باهه پيئي پڙڪي ۽ هيءُ
من جو غلام ٿي يعني من جي چڙي هلي، چڻي طرفن سڪ،
جي ڳولا ڪري رهي آهي. مگر سڪ نه سنگورو وٽ
وڃي، هن کان هدايت وٺي، انهي تي عمل ڪرڻ ۾ آهي ۽
انهي جو قل، انهي سڄي جي هٿ ۾ آهي يعني شبد جي
وس ۾ آهي. سچو يعني شبد، جو بدلجي نٿو.

مان ڪي رڪت، پتلا بند ڌارا،
مورت سورت ڪر آپارا،

حوت دات جيئي سڀ ٿيري، توڪرتا سڀ ٺاهي هي.

ناو هو پلي چوٽان کائي، بهت سيانپ پورم نه جائي.
اهي خواه ڪيتري به کٽي ڇترائي ڪن، پر هنن جا شڪ
دور نه ٿيندا.

پڇ پڇ هڙي اچيٽ نه چيٽڻي، اڃو پار لڏائي هي.
اهي هن دنيا جي ڏنڊن ۾ ڦاسي، شڪل ۾ ئي مري ٿا
وڃن؟ پنهنجي سر تي ٻاٻڙ ڇڏي ڏياري ڪنهن ٿا وڃن، دنيا ۾
اهڙو ڪم آهي ڇڏي ڇڏي ڪم ڪي ڪن جي ڪم کان وڌيڪ
نور سمجهي؟ ۽ انهيءَ ڪري هو بهت مٿي ۾ وقت وڃائي
لو ڇڏي.

اڪ هن ڪم ۾ ره نه ڏيئي پائي.
گت اوڻت ڪي سار نه جاني،
بوجي سب ڪمائي هي.

ڪڏهن ڪڏهن ماڻهو مددءَ ڪاوڙ ۾ اچي آپگات ڪري
ڇڏيندا آهن. اهو سڀ اجاو آهي. اهڙن ماڻهن کي چڱي يا
بري ڪم جي سمجهه نه آهي، شيد جي ڪهائيءَ کان سواءِ
سمجهه نٿي اچي.

ڪو ٺهڻ پيو ڪري، ڪو ورت پيو رکي نه ڪو ٺهڻ
پيو ڪري. پر ڪورو ٺاڻڪ صاحب ڇن ٺهڻن ٿا نه ٺهندا، يا
رام ٺام، ڇڏي ٺام سڀ ۾ رهندو پيو آهي، کان سواءِ هڏي
مڪتي نه ٿيندي ۽ اهو ٺام ڪوروءَ کان ملندو آهي. ڇڪي
ڪوروءَ جي سکيا تي عمل نٿا ڪن، اهي سڄي رستي کان
ٻاجي، پٽڪي رهيا آهن.

وري ڪندو رهي ٿو. جيتوڻيڪ ڪيترا ماڻهو ائين چوندا
 هن نه پڳوان اسانجي مرضي پوري ڪانه ڪئي آهي نه پوءِ
 گورو نانڪ صاحب جن ڪيئن چيو آهي ته اُنهي مالڪ کي ڏهندي
 ڏهندي ڪابه ڪمي ڪانه ٿي ٿئي؟ تنهن جو جواب هي آهي
 ته دنيا ۾ ڪوبه اهڙو نه آهي جو چئي سگهجي ته مالڪ
 منهنجن سڀ خواهشون پوريون ڪري ڇڏيون. مگر گورو
 نانڪ صاحب جن جو واکيه يا چوڻ بالڪل نڪهه آهي. جيڪي
 اسانجون اڃاڻون هن جنم ۾ پوريون نه ٿيون ٿين، سي اهڙي
 جنم ۾ پوريون ٿين ٿيون. جيتوڻيڪ اُنهن اڃاڻن کي پوري
 ڪرڻ لاءِ اهو ضروري نه آهي ته ڪو اسانکي انسان جو جنم
 ئي ملي. انهيءَ ڪري سنت فرمائن ٿا ته اسانکي اڃاڻ يا
 خواهش جي ڇڙ ئي ڪٽي ڇڏڻ گهرجي.

مالڪ کان، سواءِ مالڪ جي، ٻيو ڪجهه به نه گهرو. ڇاڪاڻ
 ته جيڪي به توهين گهرندا ته مالڪ توهان کي ڏهندو ضرور،
 پر تنهن لاءِ اهو ضروري نه آهي ته ڪو هو توهان کي اها
 ڳالهه هن ئي جنم ۾ ڏئي ۽ جيڪي منمڪ آهن سي مالڪ
 جي بخشيش وٺن ٿا مگر اهي مالڪ جي هستيءَ کان منڪر
 آهن يعني مالڪ جي هستي قبول نه ڪن. رڳو وات سان
 چون ٿا ته پڳوان آهي، اهو چوڻ ڪجهه به معنيٰ نٿو رکي.
 اهڙا ماڻهو پنهنجن ڪرلن سان اهو ثابت ڪرڻ چاهين ٿا
 ته پڳوان آهي ئي ڪونه.

ان شبد کي گورو نانڪ جن نام ڪري سڏيو آهي :-

نام بنا ڪيچ ساد نه لاڳي، هر بسويڙي دک پاڻي هٿم.

شبد کان سواءِ ٻيا سڀ مزا ڦڪا آهن. لوڪن کي نام جي
 خبر نه آهي اهي پرماتما کي وساري دک، پوڙهي رهيا آهن.

ٻاڻي شري گورو گرنٿ صاحب

راڳ - مارو، مڪمل - ۱

ساڃي مياي سبد ملائي، جا تس پانا سهج سمائي،
ٿر پون جوت ڌري پرميسر،
اور نه دڙجا پائي هي.

بني ڏهن کي اهو سچو مالڪ پاڻ سان ملائي ڇاڻي ٿو
اٻي کي شد يعني آواز سان هو ملائي ٿو ڇڏي. جي هجي
مُوح ٿي ڏهه اهڙو شخص شد سان ملي، من ۽ ماها کان پري
جي حالت يعني سهج اوستا ۾ هليو ٿو وڃي.

جس کي چاڪر تس کي سيوا،

سبد پٽي جي الڪ اڀ-پيو.

ڀڳتان ڪا کن ڪاري ڪرڻا، بخش لي وڌيائي هي.

انسان جي جتي محبت هوندي آهي اتي هو نوڪر ٿي
شوا ڪندو آهي. زال، ڌيءَ، ڌن، دولهه، هٿ، گهر
وغره جي واسطي سڄو ڏهن هو بهو پئڪي. مگر اهو مالڪ
جنهن جو ڪوبه ٺاهي شريڪ نه آهي، سو فقط شد سان ئي
خوش ٿيندو آهي. هو پنهنجن ڀڳتن جا ڪارج ڪندو آهي ۽
دها ڪري انهن کي پاڻ سان ملائي جي عزت بخشيندو آهي.

ديندي ٿو نه آوي ساڃي،

لڏي لڏي مڪر بوندي ڪاڇي.

اٻي سڄي مائين کي اسانکي ڏهندي ڏهندي ڪار ڪمي
ڪار ٿي ٿي. جيڪا به اسانجي خواهش ٿي ٿي، هر اها

اٿي سڳهندو ۽ جڏهن اٺ هلندو ته سڌو نه هلندو پر هو
منڊڪائي هلندو. پوءِ وري :-

دوبئي گهر کي گڏا هوئيهو، ڪٿي گهاس نه پئيهو،
لاڏي لاڏ آپ چڙهه بڻئي، لڏي گهاٽي پهنچيو.

دوبئيءَ جي گڏهه کي گهر ۾ گاهه ٿي ڪين ڪارائين. دوبئي
گڏهه تي ڪهڙن جون پريون رکي، انهن مٿان پاڻ ويهي
گڏهه کي نڙي وٺي ويندو آهي. نه گڏهه جي کاڌي جو
ڪو هن کي خيال آهي ۽ نه اهر نڪر اٿس نه گڏهه تي ڪيترو
نه ڳرو بوج آهي.

پنڇي مان ٿو ڪوا هوئيهو، ڪرر ڪرر گهرئيهو،
اٿڪي جائِي ميلا ۽ رينهو گهري چونڇ گلهيئو.
ست نام کي ٿير نه ڪوهو، من هي من پڇتيءَ هو،
ڪهين ڪبير سنو پيائي ساڌو، نرڪ نساني پيهو.

ڏسو! ڪبير صاحب جن ڪهڙن نه زوردار اڪرن ۾ ٻاڻي
چئي، چوراسي لک، جونين جو بيان ڪري رهيا آهن ۽ اهو
چئي رهيا آهن ته هي سڀ دڪ، ڇو ٿا ٿين؟ ڇاڪاڻ ته
جڏهن جيو کي منش جو جنم مليو آڏهن هن نام نه ڇهيو.

وهڻا ۽ جاء يا آڪڙو هوندو جتي ٻار وغيره جو ٿوئي حملو
لڻدو ۽ هو ٽپجي عڪ ٽنگ پڇي ڇڏندو جنهن ڪري
تون هلي ڪن مڪيندين ۽ لڪي آزمائي مڪيندين. تون
گنايل ٿي ڏسڪي مري ويندين.

بازيگر ڪي بانو هونديو، لڪڙن ناس نچنديهو،
اڻنچ نيچ سي هانڌ پسونديو، مانگي بيڪ نه پئنديهو.

پوءِ بازگر جي نادر جو جنم وٺي پيو لچندين. ڇڏهن بازگر
جي اشاري ٿي تون ناس ختم ڪري، اوچ يا نبح ماڻهن اڳيان
هٿ ٽنگي پيو پسندين. پر گهرڻ ٿي به ٿوئي ٻڪ، نه ملندي!
ڇاڪاڻ ته ڪيترا ماڻهو نه اهو ٺاهڻ ڏسي، ڪجهه ڏيڻ کانسواءِ
ٿي پڇي ويندا آهن.

وري پوءِ ٿوئي ڪٿڙو جنم ملندو؟

ٿيلي ڪي گهر بڻيلا هوندي هو،

آنڪن ڍانپ ڍپڻي هو،

ڪوس پچاس گهري ۾ چالي هو، ٻاهر هون نه پڻي هو.

پوءِ تون ٺاهي جي گهر ٺاهي جو جنم وٺيندين ۽ ٽپجي
اکين ٿي ڪرڻا ٻڌي ٿوئي گنايل ۾ هلايو ويندو. گنايل ۾
ڦري تون پنجاه ڪوھ هاريندين پر گهر کان ٻاهر نه وڃي
سگهندين. پوءِ وري تون:-

پانچوان جنم اؤنس ڪي پئنديهو،

بن ٿولو بوجھ لڏنديهو،

بڻي سي تو اٿي نه پئنديهو، گهرچ گهرچ مرجھيٿو.

اند ٿي ايترو نه ٻار لڏين ٿا ته هي به هجي مٿان رک
نه هونءِ رک. ڪر به اهو خيال نٿو ڪري ته اٺ مشڪل

ٻاڻي شري ڪبير صاحب جي

ديواني من ڀڄن پنا دڪ پڻيهو.

هالا جنم پوت ڪا پڻيهو، سات جنم پڇتڻيهو،

ناسي پرلي پاني پڻيهو، پياسن هي مر جڏيهو.

ستن جي ٻاڻي وندرائيندڙ يا پيانڪ نه ٿيندي آهي يعني
ست ڪنهن کي خوش ڪرڻ يا دلچاسپ لاءِ ٻاڻي نه اُچاريندا
هن. انهن جي ٻاڻي پاڪل بڻارت هوندي آهي يعني سڄي
هوندي آهي.

ستن کي سن ساڄي ساڪي، سو بولڻ جو پيڳهه آهي.

ست پنهنجي اندر ڇڪو به حال اکين سان ڏسڻ ٿا سو
بيان ڪن ٿا. هاڻي ڪبير صاحب جن اکين ڏٺو حال بيان ٿا ڪن
تو انسان پرماتما کي وساري، منش جنم به ڀڄن سمن نه ڪرڻ
ڪري، پنهنجن گندبن اڃاڻن جي اثر هيٺ اچي، پيرهن نه
پڙت جي جڙن به وڃي ٿو. اُتي هو ڪٿڙيون ٽڪائڻون
ٿو ڏسي؟ هو پنهنجن خواهشين کي اُتي پورو نٿو ڪري
سگهي. جيڪڏهن هنکي اڄ ٿي لڳي ته ايترو ٻاڻي هنکي
ملي ٿو جيترو ڪندي جي چنڊ تي اچي سگهي يعني دڪ
قري کان به گهٽ، هيڏانهن هنکي زبردست پياس آهي! يعني
نه هو پياسو ٿي مري وڃي.

دوڄا جنم سوڻا ڪا پڻيهو، باغ بسيرا لڏيهو

توڻي پنڪ باز منڊرائي، اوهه پڪڙ پراڻ گنوڻيهو

طوطي جي چوڻ ملندي ۽ ڪنهن وٽ ئي نٿين

سائي وست پراپت هونئي، جس سيون لائيا هيٺ .
 ڪه نانڪ پراڻي چوڻي پھري لاري آيا ڪيٺ .

جنهن مان هنجي محبت هئي، پراني آلهيءَ وٽ هليو
 ويو. فصل ڪاٽڻ واري ٻي لڳي ڇڏي يعني ”جهان آسا
 ٿيان ٻاسا.“ هي ان مثل ٿي ويو. شد ٻر اهڙو نه آند آهي
 جو پوءِ دنيا جون ڪم ڪارون وهجي وڃن! هڪي ماڻهو
 گوروءَ کي عرض ٿا ڪن ته اسانجو شهيد ڪولي ڇڏيو، اهي
 اهو سڀا سهجن ته شد ڪلڻ کان پوءِ گرهست جو ڪم
 ڪير ڪندو؟

پوء وري ٻي فلم شروع ٿي ٿئي؟ جڏهن ٻار ڄمي ٿو ته
سڀ مت مائٽ هنڪي هٿن سان ڪرائين ٿا ۽ اندر جو ڌيان
جو هنڪي ماءُ جي پيٽ ۾ هو، سو هي ڀاڄي ٿو وڃي. جيئن
ڪرشن کي سندس مائٽا بسودا، هٿن سان ڪارائيندي هئي.
مگر گورو صاحب جن فرمائين ٿا :-

چيٽ اُچيٽ موڙهه من ميري، اُنٽ نهين ڪڇ ٿيرا.

اي غافل من! تون جاڳ! آخر ۾ تنهنجو ڪجهه به نه
آهي. جنهن ٺوڪي ٺاهيو آهي تنهن کي تون نٿو سڃاڻين ۽ هن
کي وساري ڇڏيو اٿئي.

حيالتيءَ تي ٽئين دؤر ۾ پنهنجي محبت ڌن ۽ جوانيءَ سان
ٿي وڃي ٿي. تنهن ڪري تون پرماتما کي ياد نٿو ڪرين.

”بڏا ڇٽي جت“، يعني جنهن سان تون ٻڌو پيو آهين، تنهن
مان چنڊ بچاءُ، تون هنجي مالا جي پٺيان دٻوانو ٿي پئڻ،
ڌن ۽ جوانيءَ جي مستيءَ ۾ تُو پنهنجي حياتي اُڃائي برباد
ڪري ڇڏي. تُو ڌرم يعني شبد جو سودو نه ڪيو. ”ڪرم نه
ڪيتو من.“ انهي جو مطلب آهي ته تُو من کي پنهنجي وس
۾ نه ڪيو.

چوٿي بهري رمن کي ونجاريامترا لاوي آڻيا ڪيٽ.

جيئن فصل ڪاٽڻ وارو فصل لڳا اهندو آهي تيئن موت
جو فرشتو اچي وٺو ۽ هن جيو کي پڪڙي وٺي وٺو. ڪنهن
کي به پتو نه پيو ته هو هنڪي ڪٿي وٺي وٺو. رشتيدار اهو پتو ڪن
نه تون ڪٿي وٺين، ان جي بجاءِ تنهنجا مائٽ دنيا کي ڏيکارڻ
لاءِ روئڻ ۾ لڳي ويا ۽ هڪ ڪن ۾ تون اُڪيلو رهجي وٺين!

ٻاڻي سري گورو گونٽ صاحب

سري راڳ - ۱ - محام ۱

هن دنيا ۾ سڀ انسان نام جو ڏن ٿو ڪرڻ لاءِ آيا آهن.
پر ڪو ڪو گرم ٿي، اهو ڏن ڪٿو ٿو ڪري، ٻاڻي اهي
سڄيءَ دنيا جو اهو حال آهي ته انسان مالڪ جي حڪم
مان ماءُ جي پٽ ۾ اچي ٿو ۽ اهو ٽنگجي پٽ ڪري ٿو.
ڇاڪاڻ ته مائو جي پٽ ۾ هو ۹ مهينن تائين لڳندو رهي ٿو.
گهڻا هو مٿي ڏيان ڪري، ٽپسيا ڪري رهيو آهي.

اٺي وقت هي مالڪ ڪي ويندي ٿو ڪري ته مان پٽ
مان ٻاهر اڪري هر - وائس ۾، ماڻڪ! ٽپندو نام ڇوڻندس.
اٺي وقت هجو ڏيان مٿي لڳو رهي ٿو ۽ حاجي ٿو ڇوڻ
۾ لڳي رهي ٿي.

ناه رڃاد آيا ڪل ڀيٽر بهوڙ جاسي ناهگا.

جڏهن هو ماءُ جي پٽ مان ٻاهر ٿو اڪري ان وقت هو
ڏاڍو پاس ۽ عاشقان جي مراد ادا يا دشمن کان آزاد هوندو
آهي ۽ جڏهن هو مري ٿو تڏهن به اٽپڙو ٿي وڃي ٿو.
جڏهن هو ماءُ جي پٽ کان ٻاهر آيو تڏهن ڇا ٿيو؟ اٺي
لاءِ نرمان ٿا:-

جيسي قلم ڙي هي، مستڪ ٿيسي جيتري پاس.

يعني ڇوڙو ورتاڻا حاجي مستڪ ٿي ليڪ لکي ڇڏيو
آهي، اهو ئي ڇوڙو آيا ڪي پوڙيو ٿو پري. ستن جي ڇوڙي
۾ 'ڪرم بند آيا' کي ڇوڙو ڪري ڇوڙا آهن. يعني آيا
ڪرم ۾ ٿاسي پئي آهي. اها حالت هر هڪ جو هي آهي.

” ھام اي پري شب رُو ڪم خلق نه پڌيڊي ،
 بخدا بهيچ خانہ ٿو چنين چراغ ڏيڊي .
 نه زبا دها بميود نه زخم ڪمي پڌيود .
 نه زرو زگار گيرد ڪهنِي يا ڦڏيڊي . “

يعني اي خوبصورت پري ! تون جا اسانڪي ڏسڻ ۾ ٿئي
 اچي . توکي خدا جو قسم آهي ٿو ڪٿي اهڙي ڪا جوت
 ڏٺي آهي جا نه هوا سان وسامي ٿي ۽ نڪي پاڻيءَ سان ٿي
 وسامي ٿي ۽ نه وقت گذرڻ سان اها گهٽجي ٿي ۽ نڪي
 پراڻي ٿي ٿئي .

ٻاڻي شري پلٽو صاحب جي

اٽا ڪنوان گگن مين ٽس مين جري چراغ ،
 ٽس ر جري چراغ بنا روغن بن ٻاڻي ،
 چي رت باره ماس رهت جرتي دن رالي ،
 ستگر ملا جو هووي ٿاھي ڪي نظر مين آوي ،
 بن ستگر ڪوٽو هرتي نهين واکو در ساوي ،
 نڪسي ايڪ آواز چراغ ڪي جوتي ماشين ،
 گيان سماڏي سني اور ڪوٽي سنٿا ناهين ،
 پلٽو جو ڪوٽي سني ٿاڪي پوري پاڪ ،
 اٽا ڪنوان گگن مين، ٽس مين جري چراغ .

پلٽو صاحب جن فرماين ٿا ته هي انسان چو مو هڪ
 اٽو ڪوھ آھي. اٽي مٽي ۾ جيڪڏهن روح يا آتما اندر
 وڃي ته هنڪي سھنس دل ڪنول ۾ چرتي سروب پگوان جو
 درشن ٿيندو. جنهن باس وک ويد ۾ لکيل آهي :-

महस्र शोषं पुरुषः सहस्राक्षः सहस्रपात्

يعني اٽي پرش ڪي هزار مٽا ۽ هزار اکيون آهن ۽ هزار
 پير آهن، ڇاڪاڻ ته اٽي چوٽ جون هڪ هزار شاخون آهن.
 اها چوٽ ٻارھان ٿي مڃا، بنا ٿيل جي ۽ بنا وٽ جي ٻيٽي
 ٻري. اٽي چوٽ جي وچ مان هڪ آواز ٿر ٿڪري جنهن
 کي 'نام' چون ٿا. گروءَ کان سواءِ نه چوٽ جو درشن
 ٿيندو ۽ نڪي آواز ٻڌڻ ۾ ايندو. اٽي ٻاري ۾ شمس ٿر ٿر
 برماڻ آهي :-

”هلم اي پري شب رو ڪم خلق نه ڀڏيدي،
 بخدا بهيڇ خانم تسو چنين چراغ ڏيدي.
 نه زبا دهه بميود نه زنم ڪهي ڀڏيود.
 نه زروزگار گيرد ڪهنسي يا ڦڏيدي.“

يعني اي خوبصورت پري! تون جا اسانڪي ڏسڻ ۾ ٿئي
 اچي. توکي خدا جو قسم آهي تـو ڪٿي اهڙي ڪا جوت
 ڏئي آهي جا نه هوا سان وسائي ٿي ۽ نڪي پاڻيءَ سان ٿي
 وسائي ٿي ۽ نه وقت گذرڻ سان اها گهٽجي ٿي ۽ نڪي
 پراڻي ٿي ٿئي.

ٻاڻي شري ڀلڻو صاحب جي

اُلتا ڪنوان گگن مين تس مين جري چراغ ،
 تس ۾ جري چراغ بنا روغن بن ٻاڻي ،
 چي رت بارهه ماس رهت جرتي دن راتي ،
 سنگر ملا جو هووي ٿا هي ڪي نظر مين آري ،
 بن سنگر ڪوئو هوئي نئين واڪو در ساري ،
 ڪسي ايڪ آواز چراغ ڪي جوتي ماهين ،
 گيان سمادي سني اور ڪوئي سنڌا ماهين ،
 ڀلڻو جو ڪوئي سني ٿاڪي پوري پاڪ ،
 اُلتا ڪنوان گگن مين، تس مين جري چراغ .

ڀلڻو صاحب جن فرماين ٿا ته هي انسان جو مٿو هڪ
 اُتو ڪر هه آهي . انهي معي ۾ جهڪڻ هس روح يا آلتا اندر
 وڃي نه هڪي مهس دل ڪنول ۾ چولي سروب ڀڳوان جو
 درشن ٿيندو . جنهن باب ۾ وڌيڪ لکيل آهي :-

सहस्र शोषं पुरुषः सहस्राक्षः सहस्रपातं

يعني انهي پرش ڪي هزار مٿا ۽ هزار اکيون آهن ۽ هزار
 پير آهن ، ڇاڪاڻ ته انهي جرم جون هڪ هزار شاخون آهن .
 اها جرم ٻارهان ٿي مهيا ، بنا ٿيل جي ۽ بنا وقت جي بڻبي
 ٻري . انهيءَ جرم جي وچ مان هڪ آواز ٿو لڪري جنهن
 کي 'نام' چون ٿا . ڪروءِ کان سواءِ نه جرم جو درشن
 ٿيندو ۽ لڪي آواز ٻڌڻ ۾ ايندو . انهيءَ ٻاري ۾ شمس ٿر ٻن
 درٻار آهي :-

اُن ڪو ڪيڇي مٿرا، خاڪ رلي هر ڄائي جيو.
 به-وُ رنگ د يڪ- پلائييا،

پل-پل آوي ڄائي جيو.
 ندر ڀرپو تي چوڻي، ندري ميل ملائي جيو.
 فافل گيان وهونيان گر بن گيان نه پال جيو.
 لچوڻان وڳو چيڻي، برا پلا دوي نال جيو.
 سن سبدي پڙي رتيان،

سب جوهي جمر ڪال جيو.

درمانن ٿا نه جي هي جو کٽي ڏوليءَ جون چار ٽي
 ڪندون ڦري پر بنا پاڻ جي نام چورس يا ميلاج هنڪي
 ڪن ملندو. جيڪڏهن توهان هي اندر وڪار يا سرهون
 ٻالهيون آهن ۽ پوءِ ڦڙي وانگر توهان کي ڪا به ڳجه ڪانه
 ملندي. جنهن کي ڏرو پڇائيندو، نٿا آهن ٽي ٻڌندو. اهو
 نه ٻڌي ٿو ٿي پوءِ ٿي ٻڌندو.

چئي جن کي ڪپڙي، مٿي چٽ ڪٽو ورتو.
 تن مک نام نه اوڀري، دوجي وياپي چور چيو.
 دٻل نه سوچو، اپنا، سي پسا سي دور چيو.

سٺ ڪهڙن وارا اڪثر سخت دل ۽ مٿن هون وارا ٿيندا
 آهن! انهن وٽ نام ڪن هوندو آهي ۽ اهي دنيا جي ٻياري
 ۾ ڦاسجي، چورن وانگر ٻڌل ره ٿا. انهن کي پنهنجي اصل
 سل جي ڪرڻي ڪانهي ۽ اهي ٻورن وانگر چورن ڏارين ٿا.

ٻت نٿا خوشيان من ڪري.

ٻت نٿا منگي سک چيو.
 ڪرڻا چٽ نه آڻي، ڦر ڦر لنگه ڏک چيو.
 سک ڏک ڏانا من سي، ٻت تن ڪٽسي پڪ چيو.
 باقي والا طلبيئي، سر مباري جنڊار چيو.
 ليڪا منگي ڏيئون، پڇي ڪر بيچار چيو.
 سڄي کي لو اٻري، بخسي بخسڻ هار چيو.

جنهن جي مٿي تي ڪرمن جو قرض آهي نه قرض وٺڻ
 وارو هنڪي مٿي جي مٿي تي ڏک ٿو هڻي ۽ هنڪي قرض
 جو حساب ٺٽو ٿو پوي. اهڙي طرح ڏوراءِ جيتوڻي
 حساب ڪري، هن کان اڳ جواب ٿو ٻڌي.

ٻاڻي سري گورو گرنٿ صاحب

راڳ - سوھي - ۱

ڪچا رنگ ڪسڻ ڪا، ٿوڙڙيا دن چار جيو،
بن ناري ڀوم پليان ٿگ، مٺي ڪوڙيسار جيو.

گورو صاحب جن فرمائين ٿا ته هن سنسار جون سڀئي شيون
ڪسڻي جي رنگ وانگر بي چٽاڍا ۽ جادي ڦٽڻ واريون آهن.
چڱي ڪٿي ته ڏن آلمڪ نام کانسواءِ هيءُ آتما ننگن جي ٺڳيل
۽ ڪوڙي آهي.

سڄي سڀئي رتبان، جنم نه دوجي وار جيو.
رنگي ڪا ڪيا رنگيئي،

جو رتي رنگ لائي جيو.

رنگن وارا سيوئيئي، سڄي سيون چٽ لائي جيو.

فرمائين ٿا ته جيڪڏهن هيءُ آتما، سچ يعني نام سان پيار
ڪري ته ٻوڙ هنڪي جنم موڙ جي ڦيري ۾ ڪين اچڻو پوندو.
جيڪو نام جي پيار جي رنگ ۾ رڱجي ويو، اهو وري
سا رڱيو؟ يعني اهو دنيا جي رنگ ۾ ڪين رڱيو ويندو.
تڏهوڪو، جو نام جو پيار بخشڻ وارو آهي تنهن جي شيوا
ڪريو ۽ سڄي نام سان چٽ لايو.

اري ڪنڊان جي ڀو به-وه.

بن ڀاڱان ڏن ناه جيو،

مٺي جي ڦري بڙڪ ٿاڻي نه پاه جيو.

درواڪي سي اُٻري سبد رتي من ماه جيو.

يعني خوش ٿي ٿون ۽ ٻن جون شيون ڦهائڻ ٿو پر جو مالڪ
 لهنجي اندر براچمان آهي سو سڀ ڏسي ۽ ٻڌي ويٺو. دل ۾
 جي لوڻ لالچ جي ڪڏ به ڪري هي جيئو ڀاڄي ويو آهي ۽
 مرڻ ڪالھوءَ ڪٽڙي مڙا ملندي.

جسم جسم مري مري ٿو جهي،

بهت سڃاڻي پيا ڏيس لهي.

هر ڪنهن موت ڪالھوءَ جنم ۽ هر جنم ڪالھوءَ موت آهي.
 اهو سلسلو بالڪل تيز آهي ۽ ڪڏهن به ختم نٿو ٿئي.

وري ڪرو صاحب انهيءَ جو علاج ٻڌائڻ ٿا:-

صدق صبر وري سنت نه مليو، وٽي آپن ڀانڀا.

هن جيئو به نه صبر ۽ نه سچائي آهي ۽ نه هن به سنتن
 جي شيوا جو الڳ آهي. هنکي ڇڪي من به ٿو اچي، سو
 هي ڪري ٿو.

ٻاڻي سڙي ڳورو ڳرنٽ صاحب جي

راڳ - مارو محکم - ۵

برکي هيٺ سڀ جنت اڪڻي، اڪڻي اڪڻي بولن مٺي
آست آدوت پيا اُن چلي، جيون جيون آوڻ رهانيا

جيئن پڪي رات جو اچي وڻ تي ڪٺا ٿيندا آهن تي
گرهست به هڪ وڻ وانگر آهي، جنهن ۾ ڪڏهن ڪو ماڻهو
آيو ڪڏهن ڪو. انهن ۾ ڪو ڪروڙي آهي نه ڪو صبر شائلي
وارو. جيئن جيئن صبح ٿيڻ لڳي ٿو يعني هنن جي
پوري ٿئي ٿي، تيئن تيئن ڏو وڃڻ جي تياري ٿا ڪن
ڪڏهن ماءُ هلي وئي، ڪڏهن پيءُ گذاري ويو نه
ڪڏهن ڪو ٻيو.

پاپ ڪريندڙ سر پر مٺي، اجرائيل ڦڙي ڦڙ ڪڻي.
دوڄڪ پائي سرجن هاري، ليڪا منگي ٻانڍا.

جيڪي به ٻيڙا ڪم ڪجن ٿا، تنهن جي سزا ڌرم راءِ
ڏئي ٿو ۽ ڪال ان جي ڪي نرڪن ۾ وجهي ٿو ڇاڪاڻ ته
ڪال وائڻي وانگر پورو پورو حساب گهري ٿو. وري فرماين
ٿا ته ”تل ٻيڙي جيون گهاليا.“ يعني جهڙي طرح گهڻائي
۾ تر ٻيڙي ٿيل ڪيندا آهن، جهڙي طرح نرڪن ۾ ماڻهو
گهڻائي ۾ ٻيڙجن ٿا.

کس کس ايندا وست پراڻي،

ويڪي سٺي ڏيوي نال خداڻي.

دنيا لب پيا ڪبات اندر، اڪلي گل نه ڄاڻيا.

نام وسار دوك دڪ سهيڙي ،
 حڪم پيا چلنا ڪيون رهيڙي .
 نرڪ ڪوپ مه غوطي ڪاوي ،
 جيون جل تي باهر مينا هي .

چوراسيه لوك ساڪت پو ٿاڻي ، چا ڪجي بسو ٻائي
 سگر ٻاڇيون مڪتي نه هولي ، ڪوت باڏا ڪرس دها هي
 لڪن ۾ ڪپڙو لو حال ٿي ، اجر ورن ڪن ٿا :-

ڪنڊي ڌار ڪلي آلي بهيڙي ،
 ليڪا ليڄي ٿل جيون پيڙي .
 مات پتا ڪلتر بيلي ناهي ،
 بن هورس مڪتي نه ڪينا هي .

دکنڌڙ آهي ۽ هو اسان تي دها ڪري، اسان کي مالڪ
دربار ۾ وٺي وڃي ٿو ۽ اسان جا پاپ ۽ اوڳوٺ بخشي ٿو
جنهن کي گورو ملي ٿو تنهن کي ڪهڙو فائدو ٿو ٿئي؟
سو ٻڌائين ٿا:-

جر جا گاتي ناهي ڪر لاڳي،
جس اڳني بجهي ٿو سينم هي.

انهي کي چمدوت جو ڏنڊ يعني سزا ٿئي ملي ۽ هنجي دل
جي جلا ختم ٿيو وڃي ۽ هنجي من ۾ شائتي ٿي وڃي ٿي.

ڪاٺيا هنس پريت به-و ڌاري،
اوه جوگي پرڪ اوه سندر ناري.
اهنس ڀوگي چوچ بنو دي،
اٺ چلتا مٿا نه ڪينا هي.

يعني شرير ۽ آتما جو پاڻ ۾ ڏاڍو پيار آهي. ڏهه چو نه
هڪ سندر استري آهي ۽ روح چو نه هن جو جوڳي پتي آهي.
پتي رات ڏينهن پاڻ ۾ خوشيون پيا ڪن. پر جڏهن پتي هنجو
سات ڇڏي ٿو ته ٻيا ٻڌائڻ جي هليو ٿو وڃي.

منوا ڊولي دوت سنگت مل،
سو پاڻي جو ڪچ ڪينا هي.

هن جو من خراب صحبت جي اثر ڪري پٽڪندو
هي ٿو ۽ جيڪو به هو ڪرم ڪري ٿو، انهي جي هرو سزا
ڳسي ٿو.

ٻاڻي سري گورو گرنٿ صاحب

راڳ مارو۔ محلا ٻهلا

هوسا ميت ناهي مئن ڪوئي ،
جن ٽن من ديا سرت سهوئي ،
سرب جيان پرڻي پال سهالي ،
سو انٿر دانسا بيٺا هي .

يعني دليا جا مت مالت ۽ دوست سڀ ٺاهي آهن . اهي
سڀ مطلب جا ٺاهي آهن ۽ ڪو به غرض مٿ ڪرڻي .
ها ، هڪ ٻرمانا ئي سڀ جو سڄو مٿر آهي .
سوامي جن ٺرايو آهي :-

گورو اور شبد ۾ دوئو ميت ،
نهن ڪوئي اور ان ڌر چيت .

اهو ٻرمانا اندرونيو سڀ ڪجهه ڏسي ٿو ۽ هو ڄاڻي ڄاڻڻوار
آهي .
وڙي ٺرمانن ٿا :-

ستلور باجوو مڪتي ڪينهي ،
اوهم آد جگادي رام سڻهي .
درگه مڪتي ڪري ڪرڪريا ،
بخسي اوگن ڪينا هي .

گورو ۽ کالنواء مڪتي ڪڏهن ڪين ملندي . اهو گورو
آءٌ ڪي اصل کائولي ، مالڪ جو ٻارو آهي ، انهي سان ٻيهر

ڪندو رهي ٿو. سمن جو مقصد آهي انهن ڳالهين کي روڪڻ
۽ ڌيان جو مقصد آهي انهن شڪلين کي ٻاهر ڪڍڻ.

جڏهن انسان اڀياس ۾ وهي ٿو تڏهن هنجي روح ۽ من
جي بينڪ، هنجي اندر، هردي يعني دل ۾ ٿيندي آهي.
عام ماڻهو هر دن چڪري وٺي زندگي گذارڻ ڇڏين. جيتوڻيڪ
آتما جي اصلي بينڪ، اکين جي وچ تي مستڪ ۾ آهي
آئي ڪو ورلو مٿاڻا ٿڪي ٿو. سرت شبد جي اڀياس
کي هن ڳالهه جو ڌيان رکڻ گهرجي ته هو دل جي اُستان تي
نه ويٺو رهي پر اکين جي وچ ۾ ڌيان لڳائي.

تلسي صاحب جن فرمايو آهي:-

سورما سرت نٿن پرتي آنديجي.

يعني سورمو روح روپي سمنون اکين ۾ لڳائي ٿو
ائين چئو ته بهادر آتما ٿي اکين جي وچ ۾ اڀڪار ٿئي ٿي
جيئن گوروءَ جو ڌيان پڪو نه ٿيندو تيئن دنيا جو
آشائون ۽ ترشائون نه مڃيندو ۽ جيستائين دنيا جي آشا
ترشا اڃان دل ۾ رهيل آهي تيئن جهڻ ۽ مرڻ جي ڇو
کان چئي ڪين سگهيو. چيو اٿن ته، ”جهان آسا، تنهن پاسا
گوروءَ جي ڌيان کان سواءِ آتما نرمل ڪين ٿي سگهندي.“

سٺ آهتي آهتي من ۽ روح کي، ۽ سمن دوران لامل
 ڪري، اندر وٺي ٿا وڃن ۽ جڏهن من ۽ آتما اندر ٽڪڻ جي
 قابل ٿين ٿا ته پوءِ سٺ هنڪي مٿي وٺي ويندا آهن. انهيءَ
 ڪري پوءِ اهو شش آهي ٽڪي مڳي ٿو ۽ هيٺ ٿو ڪري.
 نه ته جي من ۽ آتما جي مٿاڻي کائڻ ڪنهن کي به اندر
 ۽ برستي چڪي مٿي وٺي وڃي نه اهو اٿان هڪدم ڪري
 هيٺ اچي پوندو. هنڪي انهيءَ مان ڪٿڙو ٺاڻڻو ٿيو؟ رڳو
 اهو ٺاڻڻو ٿيس ته هن تماشو ڏٺو يا مٿاڻا جي ڪرامت ڏٺائين.
 مگر انهي مٿاڻا جو نه نشان ٿيو. انهي ڪري سوامي جن
 آهي، ”عجيب ڪار شيطان هوند.“ يعني ”ٽڪڙ ڪم
 شيطان جو.“ ۽ اهو پڻ چيو اٿن:-

جن جن مانا بچن سمجه ڪي، اُن کي سنگ لڳائي.

مگر ڀڳتيءَ کائڻ، اندر ٽڪي ڪن سگهندو. انسان جي
 لٽڪرڻ ۾، ايڪه دنيا جون شڪلون ڀريون پٿرون آهن.
 جسمين انهن شڪلن يا فوٽن جي جاءِ تي، متگروءِ جو نوري
 سروب اندر ۾ نه ايندو، ٿيسن من اندر ٽڪي نه سگهندو.
 انهيءَ ڪري سوامي جن گوروءِ جي ڌيان يا تصور تي زور
 ڏنو آهي. انهيءَ ڌيان کائڻ دنيا جون شڪلون، انسان جي
 دوران ڪن لڪلڻون.

جڏهن ڪوبه سمن يا ڌيان ڪرڻ وهي ٿو ته پوءِ هن
 جو من ڇو ڪونه ٿو لڳي؟ ڇاڪاڻ ته من ڪڏهن ڪا شڪل
 سامهون ڪڙي ڪري ٿو ته ڪڏهن ڪا ۽ ڪٿڙي به شيءِ
 يا جيو، جنهن مان انسان کي خاص ڀرمت يا ڀار آهي،
 اها شڪل سندس سامهون اچي من مان ڀاڄيئون ڪرڻ
 لڳندي آهي. من ڪڏهن به مات ڪري ٿو وهي. ڀاڙان نه
 سان ڇپ ڪري وهي ٿو، مگر هي من ئي من ۾ ڀاڄيئون

پڳتي مارگ ۽ گيان مارگ ۾، اهو تفاوت آهي ته
 گيان مارگ ۾ انسان، پنهنجي ٻڌيءَ يا عقل جي زور سان
 گيان ڀرپست ڪري، مڪتي حاصل ڪرڻ جي ڪوشش ٿو
 ڪري. پڳتي مارگ ۾ پنهنجي ٻانهن ڪنهن پنجن شين جي
 پيڌيءَ کي ڏئي، انهي جي مدد سان اندر وڃڻو پوندو آهي.
 ستن جو ڪم آهي، پر ٻه ٻار سان ماڻهن کي سمجهائڻ. ڪنهن
 کي به زبردستي سان مڃڻ لاءِ آگرهه ڪين ڪندا آهن. جيڪو
 پر ٻه سان سمجهي ويو تنهن کي ست پاڻ سان گڏ وٺي ويندا آهن
 ”پر رسولان بلاغ باشد و بس.“

نه ته ڪبير صاحب جن فرمايو آهي ته مون ۾ ايتري طاقت
 آهي جو مان سڄيءَ دنيا کي ست لوڪ ۾ وٺي وڃان! پر
 منهنجي مالڪ جو اهو ڪم نه آهي. فقط اهو ئي ڪم آهي
 ته جيڪو پر ٻه ٻار سان مڃي، انهي کي وٺي آڃ.
 گورو مالڪ صاحب جن پڻ فرمايو آهي:-

گرمک ڪوٽ اُڏاردا پائي، دي نامي اڪ ڪٽي.

يعني نام جي ڪمائيءَ جي ڪٽيءَ جي سڀاري ڪروڙن
 جيون جو اُڌار ڪري سگهجي ٿو پر مالڪ جو اهڙو ڪم نه
 آهي. جيڪو مثالها اها دعويٰ ٿو ڪري ته هو هر هڪ جيڙ
 کي اندر ۾ هڪدم ترقي يا واڌارو ڏيندو، اهو پنهنجي
 ڪمائيءَ کي وڃائي رهيو آهي. جيڪڏهن ڪو طاقت وارو
 مثالها ڪنهن کي به ڇڪي مٿي وٺي وڃي ته هو هنکي مٿي وٺي
 جي سگهي ٿو مگر اهو پر ماڻهو، مٿي وڃي وري هيٺ
 ڪري پوندو ڇاڪاڻ ته انهي ماڻهوءَ کي اهڙي اوچي پوز
 اسٽان تي ٺڪڻ جي طاقت ڪين آهي.

بس، هو مٿي وٺو ۽ وري هيٺ موٽي آيو. انهيءَ ڪري

ٻاڻي شري حضور سوامي جي هياراج

وچن انون - شهد سترهون

ڪال ني جگت عجب پرمايا ،

مٿن ڪيا ڪيا ڪرون بڪان .

ڪال پڙوان دليا کي پنهنجي چار م ڦاسائي رکڻ جي لبت
سان ، عجب غلط ساڌائين ۾ ماڻهن کي پنڪائي رکيو آهي .
دليا ۾ ئي جسم جا ماڻهو آهن . هڪڙا آهي عثمانده جيڪي
پڙهڻ پڙهائڻ کي مڪتيءَ جو ساڌن سمجهن ٿا . ٻيا وري
مورڪ آهن جي ٿورڻن ، مورڻن پٿر پاڻي وغيره کي پوڄڻ
۾ لڳا پيا آهن . تيان وري وچن طئي وارا آهن هي جپ ،
تپ وغيره ۾ اڪي پيا آهن . لائين سيني جي اها حالت
ڏسي ، دال پرش ست لوڪ مان ستن کي دليا ۾ موڪليو
۽ ستن ماڻهن کي ٻڌايو ته مڪتيءَ جي لاءِ غلط ٿيڻ ساڌن جي
ڏورج آهي . باقي ٻيا سڀ ساڌن بڪار آهن .

اهي ساڌن آهن :- (۱) مستنگ يعني ستن جي صحبت .
(۲) سگورو . (۳) نام . لائين ٽنهي ساڌن کانسواءِ ، ڇوڪرو
اهن ساڌن ۾ وقت وڃائيندو انهي کي چوراسي لک چورين
۾ وڃڻ پوندو ۽ انهي جو چار مورڻ ختم نه ٿيندو . پراڻاڻام
وغيره انهي وقت جا ساڌن آهن جڏهن ماڻهن جي عمر وڏي
هوندي هئي . هيتر ماڻهن جي عمر ننڍي آهي . پست لاءِ
تمام ٽيتر پڙهڻو ۽ محنت ڪرڻي ئي پري . لائينءَ ڪري
هاڻي صاحب ۾ غلط پڙهي ، لائين ۽ نورنامان ئي مڪتي
ماڻي سگهي ٿي .

پيو اٿاري، تنهن کي روڪي، پنهنجي مرڪز يعني ٻنهي اکير جي وچ ۾ ڄمايو ته پوءِ اهو توهان جا دڪ دور ڪري ڇڏيندو. جڏهن هندو مردي کي ڪاٺيءَ تي کڻي ويندا آهن ته ”رام نام ست هي“ چوندا ويندا آهن. مگر ”رام نام ست“ چوندي انهن کي اهو پتو ڪونهي ته مرڻ واري سان ڪهڙي ويڙن يا مصيبت ٿي رهي آهي. رام نام جو فائدو نه ڇيڙي آهي.

ٺيڪ آهي. ڊاڪٽر چيس ته توکي ڦاسيءَ تي چڙهڻ جو ڊپ
 بالڪل ڪونهي. وري چيائين ته مان ڦاسيءَ جي نورڙي پاسي
 خود پنهنجي گلي ۾ وجهندس ۽ ڪوبه ڦاسي ڏيڻ وارو پنڳي
 منهنجي ويجهو نه اچي. وڌيڪ چيائين ته مان توهان جو قيدي
 نه آهيان، مان ته پنهنجي گوروءَ جو قيدي آهيان. توهين
 وڃي منهنجي جيل واري ڪوٺيءَ ۾ ڏسو ته دريءَ جون
 شيخون ڪتيون پيئون آهن. جيڪڏهن مان چاهيان ها ته
 ڪڏهوڪو، اٺان پڇي نڪري وڃان ها! مگر ستگوروءَ مونکي
 دوشن ڏيئي چيو، ”اڃا! هينئر نه پڇج. هاڻي سزا پوڳ.“
 تنهن ڪري ستگوروءَ جي حڪم سان مان ڦاسيءَ تي چڙهي
 رهيو آهيان ۽ نه سرڪار جي حڪم سان. منهنجي لاش کي،
 پياس ڏيري ۾ موڪلي ڇڏيو، اُتي ئي انجو سنسڪار ڪيو
 وڃي. پوءِ ائين ئي ڪيو ويو.“ ڊاڪٽر ۽ هنجي اهڙي صديق
 واري دل!

گورو ناناڪ صاحب جن وري فرمائين ٿا:-

گر تي پي-ؤلي آوهو جارهو،

جنم مرهوقني پاپ ڪماوهو.

ساڪت مؤڙهه اچيت نه چيئئي،

دک لامي تان رام پڪارا هي.

برا ماڻهو به ڇڏهن تڪليفن ۾ ٿا اچن ته هو پريءَ کي
 پڪارين ٿا.

شمس تبريز صاحب پڻ لاهو ئي چيو آهي.

”ڪافر بروز سختي رُو آورد بران سو،

اين سو چون درد بيند، آن سؤش رهبر آمد.“

سردار ڪرمنگه پولس انسپيڪٽر، وڏو قدار ۽
 ٻٽ ۾ پهريل جوان هو پر پراڻو ڪرمن جي ڪري، هڪي
 ملهه ٿي پئي ۽ ڪيترائي سال هو بيمار ٿي ويو هو. هن ڇا
 ڪيترائي ماڻه ڊاڪٽر هئا. سيني اها صلاح ڏني ته هن لاءِ
 ماس ۽ پيشا ڪاليج ضروري آهن. مگر هن ۽ هن جي زال اها
 ڳالهه نه مڃي. ڊاڪٽر ناراض ٿي ويا ۽ بيماري وڌندي وئي.
 سبتمبر، آڪٽوبر ۾ حضور مٿاڇا جن هڪي اندر درشن ڏنو
 ۽ چيو ته توکي ۱۹، ۲۱ يا ۲۳ تاريخ وٺي هاءِ. مير! هن چولو
 ڇڏيو ۽ هي چئي ويو ته ڪوبه ٽيمر سسٽيڪي منهنجي سڌن
 کي هٿ نه لائي. هجي ڏرم پٽيءَ هنجو وڃن ٻورو ڪو
 ۽ هن روٽ پٽ ٻڪل نه ڪيو. هن پنهجي هٿن سان پٽيءَ
 جي ڇڪا کي آڱ لڳائي. سڀ ڪرڻا پوري ڪري پوءِ،
 دوءِ بهاس ڏياري ۾ آئي ۽ اچي رٿائن. چوڻ لڳي، ”ڏياري
 ۾ اچڻ ڏانهن مون کان رهيو نه آيو.“ اڏا ٻاڏر سسٽيڪي ۽
 سسٽيڪائون، سسٽيڪي جي سويلا آهن.

اهو مثال گنگو ڊاڪٽر جو آهي. گنگو برابر ڏاڙهه هو پر
 پورو ٻنهن جي سسٽيڪي سسٽيڪي ڪارڻ هڪي
 حضور مٿاڇا ٻا ٻا سون سڪهه جن نام دان ڏنو هو. سڄي عمر
 هو ڏاڏا هڻندو رهيو. ڪيترا مرن به هن شايد ڪيا هجن پر
 هن سگورو ۾ وشواس نه ڇڏيو. ڪيترائي دفعا هو ٻڪڙو
 ويو، لڪن هو دفعي هو پندي ماني يا جبل مان ٻڃي لڪندو
 هو. آخر هر ٻڪڙو ويو ۽ قيد جي سزا ميس. هن جاءِ ڪورٽ
 ۾ اهل ڪئي پر ڪورٽ هجي سزا وڌائي هن کي قاسي
 جي سزا ڏني.

جڏهن هڪي قاسي ٿي ڇاڙهڻ لاءِ وٺي ويا ته هن ڊاڪٽر
 کي چيو ته ڏسو! ته منهنجي دل ڊڪ ڊڪ ٿي ڪري يا

چمدوت اچي پڪڙيندا. سڀ سڪ هليا ويندا ۽ دڪ
اچي گهيرو ڪندا.

هو هر نام چپهو رس مينڻا، گرمڪ هر رس اُتريڏينڻا
اُهنس رام رهو رنگ راتي،

ايهو چپ تپ سنجر سارا هي.

يعني چپ تپ سنجر ڪرڻ جو مطلب ڇا آهي؟ اهو آهي
هريءَ جو نام ٻڌڻ، جو نهايت ئي مٿو آهي ۽ جو هر هڪ
انسان جي اندر آهي، انهيءَ جي آندڙ رات ڏينهن مڱهن رهڻ.
اهو ئي سڀني ساڌنائڻ جو سار آهي. اها حالت اسان کي ڪٿي
پڇڻايندي؟

رام نام گر بچني بولهو،

سنت سپاهه ايوو رس تولهو.

گرمڪ ڪوچ لهو گهر اپنا،

بهوڙ نام گرپ مجهارا هي.

جتي ساڌسنگ گڏ ٿي ٿئي اتي وڃي، گروه کان اپدش وٺي
انهي جي هدايت تي عمل ڪري، پنهنجي گهر جي ڪوچ ڪريو.
آتم رام، رام هي آتم، هر پائي سبد بيچارا هي.
وري فرمائين ٿا:-

ست سنتوک رهو جن پائي،

کما گهو سنگر سرنائي.

استوش ڇا آهي؟ من جي اڪاگر ٿا ڇڏي، دنيا ۾
يڪوڻا. جيڪڏهن من ۾ صبر هجي ته پوءِ جيڪر اهو من پنهنجي
گهر (شو نيت ۾) وٺو هجي. ست جي پنجابيءَ ۾ معنيٰ آهي
صدق. انهي جا ٻه مثال سامهون رکجن ٿا:-

سنسنگن مان چونڊ سڪياڻون

(سري گورو گرنٿ صاحب جي ٻاڻي)

راڳه مارو محله پهلا

گهر رهو ري من مڱت اڳياني،

نام چيهو انت گنت ڏياني .

گهر رهڻ جو مطلب آهي ته پنهنجي اکين جي وچ ۾ ڏيان
جماليت يعني جتي اسين وڻجي، سوچ ۽ ويچار ڪندا آهيون .
سمن جو آدرش يا مطلب اهو آهي ته، من جي خيالن کي
پتڪن کان روڪي، هڪ هنڌ ڀڳو ڪري جمالي رکجي .
سوامي جن پڻ فرمايو آهي :-

گهر رهڻا، ڪهين نه بهنا، رس هي لينا .

من جي هڪ هنڌ ايڪاگر ٿيڻ ۾ پڻ لذت آهي . جڏهن
من هڪ هنڌ ايڪاگر ٿئي ٿو ته خيال اندر هليو ٿو وڃي . اُتي
نوهين گروءَ جو ڏيان ڪري سمن ڪريو .

لالچ چوڙ چوڙ ڀرمهر، ايون پاوهو مڪتي دورا هي .

لوپ کي ڇڏي ڏيو ته من اندر به نه ٽڪندو . اهو ئي
مڪتيءَ جو رستو آهي . جيڪڏهن ائين نه ڪندا ته پوءِ
ڇا ٿيندو ؟

جس بسريتي جمر جوهن لاگي ،

سڀ سڪ جا هي دڪان ٿن پاگي .

گيان ڪنڊ ۾ ته گيان جو زور هو. هاڻي سرم ڪنڊ ۾ سر
سوپيا يا خوبصورتي، تمام زور آهي.

”تڻي گهاٽت گهڙيئي بهت آنوپ،

.....

.....

تڻي گهڙيئي سرت مت من ٻڌ.

اُئي عئل، روح ۽ من گهڙيا ٿا وڃن.

وري اڳتي فرمائين ٿا:-

”ڪرم ڪنڊ ڪي باڻي جور،

تڻي هور نه ڪوئي هور.

(پڙهي ۳۷)

يعني ڪرم ڪنڊ ۾ شيد جو زور آهي. انهي شيد کي آهي
بهار جي وڏي ٿا سگهن، جيڪي دنيا ۽ دنيا جي لذتن
۽ سوانن کي لت هڻي مٽي ٿا وڃن. اُئي شائتيءَ وارا ڀڳت
ٿا رهن.

”تڻي سیتو سیتا ٿو ماھ.

اهي آئنائون مالڪ جي مڙها ۾ رهيون پيئون آهن.
اهو شيد ڌرم ڌرم کان وٺي، سڄيءَ سرشتيءَ مان لنگهندو
هن اسٽول ديش تائين ساڳيو هڪ ئي آهي. پر پنجن جدا جدا
هندن ۾ ديشن مان لنگهڻ ڪري، انهي شيد جون پنج
حالتون يا نمونا ٿي ويا آهن. ڪٿي انهي جو آواز ٻن چوڙو
آهي، ڪٿي ڪنگري، وغيره جهڙو آهي.

”سرم ڪنڊ ڪي ٻائي روپ“ ۽ ”ڌرم ڪنڊ ڪي ٻائي جور.

هي.

ٻڪي ٿي ٿئي . مگر اها ڳالهه اتي سمجھ ڪندڙ وڃي معلوم
ٿي ٿئي .
هاڻي اڳيان ڳيان ڪندڙ جو بيان ٿا ڪن :-

” ڪيتي پُون پاني بڻسنتڙ، ڪيتي ڪان مهيس .
ڪيتي برمي گهاڙت گهڙيئي،

روپ رنگ ڪي ويس،

ڪيتيا ڪرم پومي، ميرڪيتي، ڪيتي ڏو اُڀديس .

ڪيتي اُند، چنڊ سُر ڪيتي، ڪيتي منڊل ديس .

ڪيتي سڌ ٻڌناٿ ڪيتي، ڪيتي ديوي ويس .

ڪيتي ديو دانو من ڪيتي، ڪيتي رتن سمند .

ڪيتيان ڪاڻي ڪيتيان پاڻي، ڪيتي ڀات نرند .

ڪيتيان سرڻي سيوک ڪيتي، ٺاڙڪ اُٺڪ نه اُٺڪ .“

ڳيان ڪندڙ ڪيترن ئي قسمن جا پاڻي، هوا، ٻاهه وغيره
لسه آهن . اتي گهڻيئي مهيس آهن ۽ سرهما جدا جدا
قسمن جون شڪليون ٺاهي رهيا آهن . اتي گهڻيئي ڌرم ڪندڙ
وغيره لوڪ آهن . اتي ڪيترائي اُندر، سورج، چنڊ ۽
پيشمار ديس آهن .

” ڳيان ڪندڙ مه ڳيان پر چنڊ،

تڻي ٺاڊ بنود ڪوڊ آئند .“

(پوڙي ۳۶)

يعني ڳيان ڪندڙ ڳيان پرگهت آهي . اتي هزارين راڳ،
رنگ ۽ خوشيون آهن .
هاڻي سرم ڪندڙ کي وٺو .

” سرم ڪندڙ ڪي باني روپ .“ (پوڙي ۳۶)

اڳين ڪرمن جي ڪا به خبر نه آهي.

گورو نانڪ صاحب جن هن پڙتويءَ کي ڌرم سال چئي بيان ڪيو آهي.

”راڌين رڌين تنهين وار، پوڻ پاڻي آگني پاڌال،
تس وچ ڌرتي، ٿاپ رکي ڌرم سال.“
(پڙهي ۳۳)

يعني هن دنيا ۾ ڏينهن رات، موسمن جي بدل سڌل پنهنجي نيت ڏسڻ ۾ اچن ٿا ۽ هيءَ دنيا ڌرم جي جڳهه آهي.
يعني جيئن دنيا جا گهڻا ماڻهو سمجهن ٿا، هتي بي انصافي نه آهي.

”تس وچ جيئڙ جڳت کي رنگ،
تن کي نام انيڪ آنت.“

يعني هن دنيا ۾ طرحين طرحين جا بي شمار چيو آهن، جن جا اٽڪل قسم آهن. ائين چيو ٿيو آهي؟ پاڻ ئي انهيءَ جو جواب ٿا ڏين:-

”ڪرمي ڪرمي هوئي ويچار،
سچا آپ سچا دربار.“

يعني هر هڪ پنهنجي پنهنجي ڪرمن موجب، جدا جدا شڪل يا صورت ٿو وٺي. مگر هو سچو صاحب سچو آهي انصاف پيو ڪري.

”ڪڇ پڪائي اوڻي پائي، نانڪ گڏيا جاپي جائي.“
(پڙهي ۳۳)

يعني آتما هت ڪڇي آهي. اها ست لوڪ ۾ پهچي

سيني کي ڇڏي، نام کي ٽٽي پڪڙيو.

جيئن جيئن نام جي ڪمائي ڪمي وڃي، تيئن تيئن،
اندر جو ٻرو ڪلندو ويندو ۽ دل کي لٽي ٿيندي ويندي.
پوءِ پاڻي ويراڳ ۽ تباھ ٻڌا ٿيندا. انهيءَ رستي تي
سوچ ويچار ڪري قدم رکڻ گهرجي ۽ حلد بازیءَ ۾ تباھ
نه ڪرڻ گهرجي.

”آڪڻ جوڙ، ڇٻي نه جوڙ،

جوڙ نه منگڻ، ديڻ نه جوڙ.

جوڙ نه جيوڻ، مرڻ به جوڙ،

جوڙ نه راج مال من سور.

جوڙ نه سرتي گيان ويچار،

جوڙ نه جگتي چٽي سنسار.

جس هٿ جوڙ، ڪروڙي سوء،

نانڪ اٽل نيچ نه ڪوءِ.

(ٻڙي ۳۳)

يعني زور هٿ يا حد سان، روحاني ترقي ٿئي ئي سگهي.

سڀ انهي مالڪ جي مرضيءَ تي آهي. هو ڏئي يا نه ڏئي.

وري گرو صاحب جن فرمائن ۾ به ڪي ماڻهو هن حواليءَ ۾

وڏا ٻڪ ٻاڪ هوندا آهن، مگر انهن کي به ڪيترا دفعا،

گهڻي ڊڪ، بيماريون غرض تنگ ڪندون آهن. انهن

کي ڏسي، ٻيا ماڻهو بحال ۾ ڪن نه ڏسو! پرمانا ڪهڙو نه

بي ادب آهي، جو اهڙن ماڻهن کي به ڊڪ ٿو ڏئي ۽

جيڪي ماڻهو ٻڙا ڪر ٿا ڪن، اهي مڪن ۽ وزن ۾ ٿا گذارين.

اهو سچو غلط خيال آهي. انهن ماڻهن کي انهن ڀلن ماڻهن جي

کي پيدا ڪيو، ۽ هن برهما کي چار ويد ڏنا، جن جي
تي دنيا پيروي ٿي ڪري. ويدن جو مطلب ڪتاب نه
سن بلڪ پار برهم جي چئن ڪنولن مان جيڪا هڪ هڪ
ن پيدا ٿي ٿئي، اهي ئي ويد آهن پر دنيا نه برهما، وشنو
شو کي ٿي پوڄي. حقيقت ۾ اهي ٽيئي، ئي گڻ آهن ۽
نهن کي پنهنجي پيءُ يعني ڪال پڳوان جو به درشن نه ٿيو آهي.

”ايڪا ما ئي جگت بيا ئي، تن چيلي پرواڻ،
اڪ سنساري، اڪ پنڊاري، اڪ لائي ديپاڻ.
اوهم ويڪي اونها ندر نه آوي، بهتا ايهم وڊاڻ.“
(پڙهي ۳۰)

برهما، وشنو ۽ شو انهن ٽنهي شڪتين جي دواران هنن
ٽن لوڪن جو انتظام ٿي رهيو آهي ته هو آتمائن کي شرمن ۾
وجهندا وڃن ۽ انهن شرمن جي پرورش يا پالنا ڪندا رهن
۽ آخر ۾ انهن شرمن کي فنا ڪري ٻين شرمن ۾ انهن آتمائن
کي جنم ڏيندا وڃن. اهو ئي انهن ٽنهي - برهما، وشنو ۽ مهيش
جو فرض آهي ۽ نرنجن خود، انهن ٽنهي کان جدا ٿي وينو
آهي. نرنجن، انهي ٽنهي شڪتين کي، جنڪي اسين وڏا
ديوتائن ڪري پوڄيون ٿا، تن کي به هن پنهنجو پيد
ڪين ڏنو آهي يعني نرنجن انهن ٽنهي ديوتائن کي ڏسي
وينو پر اهي ٽيئي، پنهنجي پيدا ڪرڻ واري نرنجن کي ٿڌا
ڏسي سگهن. هيءَ حيرت جي ڳالهه آهي!

وري گورو صاحب جن فرمائين ٿا ته سنجو هندستان، برهما
و وشنو ۽ شو اڳيان پنهنجو سر جهڪائي ٿو. ڪنهن هنن جي
ڪا شڪل ناهي آهي ۽ ڪنهن ڪا شڪل بنائي آهي. انهن
ديوتائن جن جي خود مڪي ڪانه ٿي آهي، اهي ٻين کي
واسطي گورو صاحب جن فرمائين ٿا ته انهن

مرلانا روم صاحب جن فرمايو آهي :-
 ”مي تو پسند ڪم شما مي بازيد،
 تا به عشر باز بخوانيد شما.“

يعني جيڪي به ڪم توهين سٺا يا برا ڪريو ٿا، تن
 کي بخدا جا فرشتا لکندا ٿا وڃن ۽ اهو ڪرمن جو چنو،
 موءِ وقت، توهانجي اڳيان رکيو ويندو.

جيڪي به چڱا يا برا ڪم ڪن ٿا، تن جو سٺو يا خراب
 ٿل پوئڻ ٿا.

اي نالڪ! رهي ماڻهو مالڪ جي حڪم سان ٻار ٻار ڄمندا
 ۽ مردا رهن ٿا.

وري گورو صاحب جن چون ٿا :-

”ڪيتا پساھ اڪو ڪواڙ،

تس تي هوئي لڪ درياؤ.“

(پوڙي ۱۶)

يعني مالڪ جي هڪ ئي ٻوند يا ٿڙي هيٺ لهي، سڄي
 وڇا وڃي.

”اُمَل مَٺ اُمَل واپار، اُمَل واپاريٽي، اُمَل ڀنڊار.“

(پوڙي ۲۶)

هي واپار اُملو آهي. جيڪي پنجن شين جي ڪمائي ٿا
 ڪن انهن جي قيمت بيان ڪرڻ کان ٻاهر آهي.

مرستيءَ جي رچنا کان اڳ ڪوبه آڪار يا شڪل ڪانه
 هئي، رڳو هڪ ئي مالڪ پاڻ هو، جنهن جو ڪوبه ٺاهي
 شريڪ ڪونه هو. انهي پنهنجي مرضيءَ سان ماڻا پيدا
 ڪئي ۽ اُودا يعني آدم شڪتيءَ جي ٽن پٽن برهما، وشو ۽

”جگ هومين ميل دڪ پائيا.“

وارو آيل آهي. آئيءَ ۾ مرائمڻ ٿا:-

”مل ڌرتي ڪڍي نه اُتري،

جي سو ٿيرڪ نهائي.“

يعني من جي ميل ٿيڻ تي انسان ڪوڙ سان ڪڏهن به
نه لهندي. هاڻي ماڻهو آئيءَ ۾ مل جي لاهڻ لاءِ اهو چئن ڪن ٿا
نه شھر سان ٽپ يا ڪرڻاڻون ڪري آئيءَ کي قابو ۾ آڻي
آئيءَ کي پوءِ ڇڏ ۾ ٿا لڳائين يا ٿيڻ تي سان ڪوڙ ٿا
وڃن پر هو من جي ميل لاءِ دور ڪري سگهن. بدن جي
ميل لاهيندا پر پاڻ جي ميل لاءِ مان ئي لهندي.

”پريتي هڪ پير تن ڏيه،

پاڻي ڌرتي اُترس ڪيه.

موت پاليتي ڪپڙ هو،

دي صابون لڱيئي اوه ڌو.“

(ٻڙي ۲۰)

جهڪڙن ڪپڙي کي وڌيڪ مل لڳي ٿي نه پوءِ اها
ميل صابون لڳائڻ سان ڌوئي ٿي وڃي.

”پريتي مت پاپا کي سنگ،

اوه ڌوئي ناري کي رنگ.“

(ٻڙي ۲۰)

يعني آتما مٿان ڇڪا پاڻ جي ميل ڇڙهي پئي آهي اها
لام سان ڌوئي وڃي ٿي. جيسين توهين شد سان نه ڇڙندا،
تيسين پاڻ جي ميل نه لهي سگهندي. ڪو صاحب جن فرمائين
ٿا نه ڇڪر آهڻ ماڻهو آئيءَ ۾ مل کي لاهڻ لاءِ ڪن ٿا اهو

مهاڻا جيڪو شيد جي ڪمائي ٿو ڪري، ان جي گٽي
يان ڪرڻ کان ٻاهر آهي.

”مني ڪي گت ڪهي نه جاءِ،
جي ڪوئي ڪهي پيڇي پڇتاءِ.“

شيد ٻڌڻ سان سڌيون ۽ شڪتيون حاصل ٿين ٿيون.
”سطيع سڌ پير سر نات.“

گورو صاحب جن فرمائين ٿا ته اهو ڪن سان ٻڌڻ جو مضمون
نه آهي. پر اندر ۾ شيد جي ٻڌڻ سان ماڻهو پير، سڌ، دٻوٽا
ٿو بڻجي. شيد جي آسري هيءَ ڌرتي بيني آهي ۽ نه ڪنهن
ڍڳي جي سڱن تي. جڏهن شيد جي ٻڌڻ ۾ خيال پڪو ڄمي
وڃي ته پوءِ شيد جي منن جو درجو پراپت ٿو ٿئي.

”اٿسا نام نرنجن هوءَ،
جي ڪوئي من جاڻي من ڪوءِ.“

جيڪو شخص من کي هڃائي يا وس ڪري ٿو ته پوءِ
انهن کي نرنجن نام جو پتو ٿو پئي. اهو نام ڪهڙو آهي
انهيءَ لاءِ گورو نانڪ صاحب جن فرمائين ٿا:-

”پنج پروان، پنج پردان.“ (پوڙي ۱۶)

يعني انهي نام جو پتو پنجن شيدن جي ڪمائيءَ ڪرڻ
سان لڳي ٿو.

”پنچي پاوين، درمھ مان.“ (پوڙي ۱۶)

يعني پرماڻا جي درٻار ۾ پنجن شيدن جي ڪمائيءَ ڪرڻ
پهچي سگهجي ٿو. اهو ٿڌهن ٿو ٿئي جڏهن آدمي نرم
ٿئي. گورو گرنت صاحب ۾ هڪ سچو شيد،

اهرت ويلا سچ ناء، وديائي ويچار،
 گرمي آري ڪهڙا، ندري موڪ دٿار.
 نانڪ ايوئي جاڻيئي، سڀ آبي سچيار.
 (پڙهي ۲)

هاڻي وري ڪورو صاحب جن سوال ٿا پڙهن ته اسين ڪهڙو
 آڀاءُ ڪريون، جنهن ڪري مالڪ جي درٻار ۾ پهچون؟ اهيءَ
 جو جواب ڪورو صاحب جن پاڻ ئي ٿا ڏين ته ”اهرت ويلا
 سچ ناء، وديائي ويچار.“ يعني اهرت ويلا آهي، مالڪ
 جي سڄي نام يعني شيد ڪي اندر ۾ ٻڌو. شيد ڪي اندر ۾
 ٻڌڻ ئي هنجي وڌائي جو ويچار ڪرڻ آهي ۽ لکي ڪرڻ يا
 دماغ سان اهيءَ کي سوچڻ گهرجي، ڇاڪاڻ ته ڪرڻڪ صاحب
 ۾ لکيل آهي :-

”گوبند گوبند ڪهڻي دن راتين،
 گوبند گوبند ڪن شيد سناونيا.“

يعني رڻو گوبند گوبند چوڻ ۾ مالدو ناهي. پاڪ گوبند
 جا ڪڍ ٿاڻا ڇا آهي؟ اهو آهي شيد ڪي اندر ۾ ٻڌڻ. جيڪو
 شيد هنجي اندر ٻڌي ته اهو ڪو به آهي مڃي صاحب جا
 ڪڍ ٿو ٿاڻي.

جڏهن صاحب ۾ چار پڙهيون (۸ کان ۱۱ تائين) سڻڻ
 يعني ٻڌڻ جي باري ۾ آهن ۽ وري ٻيون چار پڙهيون (۱۲
 کان ۱۵ تائين) هجڻ جون آهن.

ٻڌڻ ڇا آهي؟ اهو آهي اندر جي آواز کي ٻڌڻ. جڏهن
 شيد يعني آواز اندر ۾ ڪو ٿي وڃي جو اهو سڀاويڪ
 ٿي وڃي يعني ته اهو ڪوشش ڪانسواءِ پاڻي ٻڌڻ ۾ اچي نه
 پوي، اهيءَ کي مڃڻ يا شيد جي ڪمائي ٿا چئون. اهڙو

۱۱۱
۾ هو سڀ هنڌ حاضر آهي ۽ سڀ ڪجهه ڏسي وٺيو. يعني
ڀڃت ۾ هو بهي. انت آهي هجڻو انت پاڻي ۽ ٿو سگهجي
هي ڪيتري به ڪوشش ڪجي.
گورو صاحب جن فرمائين ٿا:-

”ديندا ديهر لڻندي ٿڪ پاهه،
جگا جڳنٿو ڪاهي ڪاهه.“

اهو ڪل مالڪ، سڄو صاحب ڏيئي وري پيو ڏئي، پر
منگڙو وٺي وٺي ٿڪجي پوي. بندو ٻوٽو نه مالڪ اسان کي
اسان تي خواهشون موجب لڻو ڏئي. سنڌ لاهي ۽ ڳالهه جو جواب ٿا
ڏين ته، ائين نه آهي، جيڪڏهن توهان چئون، خواهشون ۽
گهر چئون، مالڪ هن جنم ۾ پوراڻون نه ڪيون ته جيڪي
خواهشون توهان ۾ مرڻ کان پوءِ رهڻي وينديون ته پوءِ انهن کي
پورو ڪرڻ لاءِ توهان کي وري جنم ملندو. يعني ته
انسان خواهشون پيدا ڪندو رهي ٿو ۽ مالڪ هن کي وري
جنم ڏيئي پيو ڏئي ۽ ائين ۽ خواهش کي پورو ڪندو ٿو.
رهي. مطالب ته انسان ٿڪجي ٿو پوي مگر قدرت لاهي
ٿڪجي. سرشتي شروع ٿيڻ کان وٺي، اها ڳالهه هلندي آئي
آهي. جنهن کي جنهن رستي تي هو هلائڻ چاهي ٿو، تنهن کي
هو لاهي ۽ تي هلائي ٿو ۽ هو بهي پوراها بادشاهه، لاهي ۽ ڳالهه
کي ڏسي ڏسي پيو خوش ٿئي.

”ساڄا صاحب ساڄ ناء، ڀاڪيا ڀاڙ ڀيار،
آڪه منگه ديهر ديهر، دانت ڪري داتار.
آڪه منگه رڪيئي، جت دسي دربار،
ڦير ڪم آڱي رڪيئي، جت سڻ ڪري پٺار.“

گاوي ڪو ٿان هووي ڪسي ٿان ،
 گاوي ڪو ڌات جاني نيشان .
 گاوي ڪو ڪن وڊيائين وچار ،
 گاوي ڪو وڊيا وڪم وچار .
 گاوي ڪو ساڄ ڪري ٿن ڪيه ،
 گاوي ڪو جيئڙ لڳي ڦر ڏيهه .
 گاوي ڪو جاپي ڏسي دور ،
 گاوي ڪو ويڪي حادرا حدور .
 ڪٽنا ڪٽي نه آوي ٿوٽ ،
 ڪٽ ڪٽ ڪٽي ڪوٽي ڪوٽ ڪوٽ .
 ڊيندا دي لڱندي ٿڪ پاهه ،
 جگا جڳنتر ڪاهي ڪاهه .
 حڪمي حڪم چلائي راهه ،
 نانڪ وڪسي وي پرواهه .
 (پڙهي ۳)

ڪرو صاحب جن وري مڙائين ٿا اُنهيءَ شڪتيءَ يعني
 حڪم، شيد يا باطنيءَ جي مڃا، ڪري ٿي مڃڻي . ڪنهن
 کي اُنهيءَ جي مڃا ڪرڻ جي طاعت آهي ؟ هن جي اُٻار
 بخشش ٿي هندو نشان يا پتو آهي . ڪر هن مڃي سائينءَ
 جي مڃا ڪري ٿو سڳي ؟ ڇاڪاڻ ته اهو ڏاڍو ڏکيو ڪم
 آهي ! اهو شد سيني شارن کي لاهي ٿو ۽ وري اُٻن کي
 لاس ڪري ، مٽيءَ ۾ ملائي ٿو ڇڏي . اهو شيد ئي سيني ۾
 جان ٿو وجهي ۽ وري اها ڪڍي ٿو وٺي . ڪو چوي ٿو ته
 هو واهيڙو آهي ۽ ڪو چوي ٿو ته هو پري آهي . ڪر چوي

حڪم ٿي ڇيو ڪي بخشِي، مالڪ جي درگاهه ۾ پهچائي
گهي ٿي. هنجي حڪم سان ٿي گهڻيئي آلمائون، چوراسي
ڪن جي چونين جا دڪ پوڳي رهيون آهن. سڀ ڇيو مالڪ
جي حڪم اندر آهن. هنجي حڪم کان ٻاهر ڪير به نه آهي.
وري گورو صاحب جن فرمائين ٿا ته جيڪڏهن ڇيو اُن
حڪم کي سمجهون ته پوءِ انهن جي 'مان ۽ منهنجي' دُور
ٿي ويندي.

سچ، اُمرت، ڪيرتن، گر ٻاڻي، نام ۽ شبد سڀ هڪ ئي
شيءَ جا ٻُلا ه آهن، جن کي گورو نانڪ صاحب جن جدا جدا
نالن ۾ بيان ڪيو آهي. حڪم کي سچ، انهيءَ واسطي ڇيو
اٿن ڇاڪاڻ ته اهو فنا يعني ناس ٿيو ٿئي ۽ ٻيو انهيءَ کي
حڪم ڪري ڇيو اٿن، ڇو سڀ انهيءَ حڪم جي هٿ هيٺ آهن.
ڪيرتن يعني راڳ انهيءَ لاءِ ڇيو اٿن ته انهيءَ جهڙو ملو
۽ سريلو راڳه ٻيو نه آهي. دنيا جي راڳن تي من مست ٿي
نجهي ٿو پر آتما مردو ٿيو ٿي پوي. راڳ لائي يا ڪيرتن
بدن سان من مري ٿو ۽ آتما تازي ٿو ٿي پوي.

حڪم کي نام انهيءَ ڪري ڇيو اٿن ڇاڪاڻ ته اهو
ڪل مالڪ آهي. انهي کي شبد ڪري ڇيو اٿن ڇاڪاڻ
ته اهو آواز جي شڪل ۾ هر هڪ انسان پنهنجو
سستڪ ۾ محسوس ڪري سگهي ٿو. اُمرت انهيءَ
جي لاءِ ڇيو اٿن ته انهيءَ جو رس يا سواد وٺي آتما جنم
کان ڇڏي ٿي وڃي. انهيءَ حڪم کي گر ٻاڻي انهيءَ
ڇيو اٿن ته اها ٻاڻي يا شبد اصل ۾ سڀني روحن جو
آهي.

يعني لائائي چيز سوج ۽ ويچار جو مضمون ناهي ۽ اڪو
چپ رهن سان يا نڪ ڪڍڻ سان سمجهه ۾ ايندي .

”سهس سياڻپا لڪ ٿوري ته اڪ نه چلي نال.“

يعني عئل ۽ جتريائيءَ سان انهيءَ کي سمجهي نه سگهيو ،
پوءِ اهو ڇا آهي ؟ تنهن تي ڪورو صاحب جن فرمائين ٿا ته
اهو حڪم آهي جو حميده توهان سان گڏ آهي . جهڪڙهن
انهيءَ حڪم کي سمجهندا ته پوءِ توهان ۾ آيو يا اهر ڪونه
رهندو .

”حڪمي هـ - ورون آڪار ، حڪم نه ڪهيا جائي ،
حڪمي هـ ورون جهڙهـ ، حڪم ملي وڌيائي .
حڪمي اُتم نيچ ، حڪم لڪ دڪ سڪ پائي ،
اڪنان حڪمي بخشيش ، اڪ حڪمي سدا پواي .
حڪمي اندر سب ڪو ، باهر حڪم نه ڪو ،
ناڪ حڪمي جي بهجي ، ٿان هون مٿن ڪهي نه ڪو .“
(پوڙي ۲)

هاڻي ڪورو صاحب جن حڪم جي تعريف ڪن ٿا ته
سڀ شڪليون يا روپ حڪم ئي لاهبا آهن پر حڪم ڪا
چوڻ جي ٻالھ يا مضمون نه آهي . توهن دنيا جي روزمره جي
لٽارن يا تجربن جي مدد سان حڪم جو بيان ڪن ڪري
سگهندا . ها ! اهو چئي سگهجي ٿو ته نه رڳو سڄي سرشتي ،
بلڪه سڀ آلمانن حڪم لاهيون آهن ۽ وري برصغير جي
درٻار ۾ واپس موٽي ويٺو جرنيل به وڏائي به حڪم سان ئي
مٽي ٿي . چڱا يا برا سڀ مالڪ جي حڪم سان ئي آهن ۽
سڄي حڪم سان ئي حيو دڪ مڪ پوکي رهيا آهن ۽ هن

گورو نانک صاحب جن انکي آد سچ، جگاد سچ ڪري
چيو آهي ۽ سنت جان جي انجيل يا بائبل ۾ لکيل آهي ته
ورد Word شروعات ۾ هو ۽ اصل رچنا ورد Word ئي ڪئي.

”سوچي سوچ نه هوروئي، جي سوچي لک وار،
چڙهي چڙ نه هوروئي، جي لاکي رهان لوتار.
پکيان پک نه اُتري، جي بنان پريان پيار،
سهس سياڻپا لک هوءَئي، ته اک نه چاي نال.
ڪو سچيوارا هوروئي، ڪو ڪوڙي تڻي پال،
حڪم رضائي چلنا، نانک لکيا نال.“
(پڙهي ۱)

فرمائين ٿا ته شش سوال ٿو پڇي ته اي سگورو! انهي
سچي صاحب کي ڪيئن حاصل ڪجي؟ انهي جو جواب
گورو صاحب جن ڏين ٿا ته اها سوچ يا ويچار ڪرڻ جي
ڦالهه نه آهي يعني عقل ۽ سياڻپ سان پرميشور ڪي سمجهي
ڪين سگهيو. نڪي هنڪي روزا يا ورت رکڻ سان جاڻي
سگهجي ٿو. سوين ٻاهريان طريقا يا نمونا ڪري ڏسو ته ڪو به
طريقو مالڪ کي پاڻ لاءِ ڪامياب نه ٿيندو. پوءِ گورو صاحب جن
انهيءَ سوال جو پاڻ خود ئي جواب ٿا ڏين ته چيستائين
توهين سچ (شد) کي نه پڪڙيندا تيسين هي فنا جو ڀردو نه
هڻندو ۽ توهين مالڪ جي حڪم ۽ رضا تي هلي ڪين
سگهندا. اهو ڪهڙو حڪم آهي؟ اهو حڪم توهان جي ئي
اندر آهي.

”نانک لکيا نال.“

هڪ ٻئي هنڌ گورو صاحب جن فرمائين ٿا:-

”سوچي سوچ نه هوروئي، جي سوچي لک وار.“

۾ لاس ٿيڻ واري ڪاٺي. گورو صاحب جن فرمائين ٿا ته
 اسين فنا يعني حد يا گهري کان نڪري، ٿا جي دالري ۾
 اچي ويا آهيون. هاڻي اسين ڪڏهن به فنا يعني لاس ٿيڻ وارا
 نه آهيون. وري فرمائين ٿا ته جيڪي به اسين دل ۾ ڪريون
 ٿا سو سڀ بيمار جي مثل آهي. بيمار ڇاڪي ٿا چون؟ آئي
 ڪم ڪي، جنهن ۾ ماڻهوءَ کي ڪم ڪرڻ کالو، ڪونه آهي
 يا مزوري لڳي ملي. اهڙي طرح ماڻهو سڄي عمر پنهنجي شر
 ۽ پنهنجي ٻارن جي شر ۾ هي سنڀال ۽ پالڻ ۾ وڃائي ٿو يا
 آئي کانسواءِ هو قوم جي شيرا يا دوستن جي خدمت ۾ پنهن
 جو وقت ضايع ٿو ڪري. مرڻ وقت نه مت يا مالڪ، نه
 ڪنهي، نه قوم، نه ملڪ وغيره هن سان وڃي ٿو. پاڪ هندو
 شر ۾ به هن سان گڏ نه ويندو يعني جي منهن ۾ ڄمڻ لائين شهن
 جي واڌاري ۽ سنڀال ۾ ئي لڳي ويو ته پوءِ سمجهو ته توهان
 جو جنم اجاو ويو. ها! جيڪڏهن لائين سان گڏ، جتي موت
 کالو وڃي آهي، اتي لاءِ به هن ڪجهه نوسو گڏ ڪيو ته
 پوءِ اهو بيمار آهي ۽ اهو ئي زندگيءَ جو مقصد آهي.
 خود خدا، انسان جي شر ۾ اندر ۽ سڄيءَ اڀايل سرشتيءَ ۾
 موجود يا حاضران حضور آهي ۽ هو مٿان آواز ڏئي رهيو آهي.
 اسان ڏيان ٻاهر آهي نئين ڪري اسين لائين آواز کي لٿا
 ٻڌون! وڌيڪ لائين آواز کي ناد چيو ويو آهي ۽ باليل ۾
 لائين آواز کي ورد Word سڏيو ويو آهي. مسلمان لائين کي
 ڪلمو چيو آهي. ”لا اِلٰه الا الله“، اهو ڪلمو نه آهي.
 اهي اکر نه ڪمي جي صورت يا حال جو بيان ٿا ڪن، پر
 خود ڪلمو نه آهي. جنهن ڪلمي کي اهو لفظ وارو ڪلمو
 ظاهر ٿو ڪري، اهو ڪلمو انسان جي اندر آهي. لائين کي
 آواز چوڻ به درست يا ليڪ نه آهي. اهو ڪلمو يا شبد
 هي ڄاڻ آهي ۽ سڄيءَ مخلوق کي لاهڻ واري شڪل آهي.

آرا نه سڀ ڄمن ٿا ۽ مرن ٿا. انهن کان وڌيڪ ڄڻاڌار
چاندي يا مٽي ڇڻي وڃي ٿي. مگر سون ۽ چانديءَ کي
ڪت ڇڙهي ٿي، مگر آهستي آهستي. ڇاڪاڻ ته سون ۽
ديءَ جا زبور ڪجهه مدت کانپوءِ، سوناري وٽ، اُچارڻ
موڪليا ويندا آهن. مٽي به پاڻيءَ ۾ ٿوري گهڻي ڳري
جي وڃي. جي رڻين نه هجي ته پوءِ جدا جدا هنڌن تي، پاڻيءَ
مٽيءَ جي ملاوٽ جيڪر هڪ جهڙي ساڳي نه هجي! ڇاڪاڻ
ته پاڻي ڪيترن قسمن جي مٽين مان لنگهندو، انهن کي اُڪيڙهندو،
پاڻ سان ملائيندو اچي ٿو، تنهن ڪري انهيءَ مطابق هنجو
ٿاين، ۽ سواد ٿو بدلهي. انهيءَ مان ثابت ٿيو ته دنيا ۾
ڪابه شيءِ هميشه رهڻ واري يا بقاڌار ڪانهي. مگر گرو ناک
صاحب جن فرمائن ٿا ته هنن جي تجربن ۾ هڪ اهڙي شيءِ
آئي آهي، ڇا سرشتيءَ جي پيدا ٿيڻ کان اڳ، به هئي،
هينئر پڻ آهي ۽ پوءِ به اهڙي ئي رهندي. اها هميشه قائم
ٿي رهي يعني ناس نٿي ٿئي. سچ جي معنيٰ ئي آهي
جو هميشه قائم رهي. هتي سچ جي معنيٰ صرف سچ ڳالهائڻ
ڪونهي. گورو صاحب جن ٻئي هنڌ فرمائن ٿا ته انهي سچ
يعني نام جي يا پاڻيءَ جي سمجهه گورو کان ملندي. جڏهن
اسان کي گورو مايو ۽ اندر جو انيڙ حاصل ٿيو ته پوءِ انهي جو
نتيجو اهو نڪتو ته اسان کي پتو پيو ته هن کان اڳ، اسان
ڪوڙ ۾ ويٺا هئاسين. دنيا ۾ راجا توڙي پرجا سڀ ڪو
آهي ۽ سڀ دنيا جون شيون ڪوڙ يعني ناسوت آهن
نام يا پاڻي سچي آهي.

”آءٌ سچ جڳاد سچ. هتي ٻي سچ.
نانڪ هوسي ٻي سچ.“
”آءٌ سچ جڳاد سچ. هتي ٻي سچ.“
نانڪ هوسي ٻي سچ. طاقت سچ آهي جا ڪ

جپ صاحب جا ويچار

ايڪ اوست نام ڪرڻا پرڪ ،
نريو نروير، اڪال مورت ،
اجوئي سپينگ، گرپرساد، جپ .

هڪ دعويٰ حاندر مان ڇهه ست پاڪستان م رهندڙ سڪ،
باس درشن لاءِ آيا . ٻالھ ڀولھ ڪندي ، حضور سردار بھادر جن،
اٺن مان هڪ کي چيو ته جپ صاحب پڙھ . هن پڙھڻ
شروع ڪيو . ”ايڪ اويڪارست نام..... تنهن ئي حضور جن
هنڪي درست ڪندي فرمايو ته اولڪار ڪن لڪل آهي پر
ايڪ او يعني ايڪو لڪل آهي . وري فرمائون ته مول
متر جي معنيٰ هيءُ ٿيندي :-

”ستار هڪ آهي جو سرشتيءَ جي پيدا ڪرڻ وارو آهي .
اهو ڪنهن جي نه آڏين يا آسري نه آهي ، نه ڪنهن سان به
هنجو ويڙو آهي . نه اهو فنا يعني ناس ٿو ٿئي ، لڪي جنم مرڻ
پر ٿو اچي . هو پنهنجو پاڻ لستر يا قائم آهي . گروه جي ئي
ڪرڻا سان هنجو پتر ٿو لڳي . ايڪ اولڪار جو اصل پر مطلب
آهي بروهه ؛ ايڪو جي معنيٰ آهي ’ڪل مالڪ‘ ، جنهن
کي رازدار سڏي نه ڪري ڇهو اٿن .“ وري اٺي سڪ، پڙھڻ
شروع ڪيو :-

”آد سج - جڳاد سج - هڻي پي سج - لالڪ هوسي پي سج .“

حضور سردار بھادر ڇڪت سنڪھ مهاراج جن فرمايو ، ”ڏسو!
اوهانجي تجربتي م ڪابه اعڙي شئي آئي آهي ڇا ناس
ٿي . ٺٺي يا بدلتجي ٺٺي ، بلڪ سدائين ساڳي ئي رهي ؟

يعني هي انسان جو شرير جو ڪنهن سرشت ڪرمن جي
 ڪري مايو آهي سو وشه وڪارن جي پوڳا لاء نه آهي.
 منش جنم جو مقصد سرڳ جي پراپتي ڪينهي، ڇاڪا
 سرڳ، باشوان ۽ آخر ۾ دڪ، ڏيڻ وارو آهي. جيڪو
 ماڻهو انسان جي جنم ۾ ڪن پوڳن يعني ڪنن عيش عشرت
 جي ڳالهين ۾ دل لڳائين ٿا، اهي ڪوئيءَ قسمت وارا آهن؛ اُمرت
 کي ڦٽو ڪري زهر ٿا پيئن. اهڙن ماڻهن کي ڪوبه عقامند
 ڪونه ڇوڻدو ڇاڪا ته اهي هيرن، لعنن کي ڇڏي ڪوڏين
 کي ٿا وٺن. انهن جي اُمر آتما چوراسي لک، ڇوڻين ۾ پڙڪندي
 رهي ٿي ۽ اهي ڪال، ڪرم ۽ عادتن جي وس ٿي، مايو
 جي چار ۾ ٿا ڦاسن.

پرميشور جو سدائين سڀ جو پلو پيو ڪري، سو وري انهن
 کي منش جنم ٿو ڏئي. تنهن ڪري انسان کي سمجهڻا گهرجي
 ته هي منش جو شرير، هڪ ٻيڙيءَ وانگر پوساگر پار ڪرڻ
 لاءِ مايو آهي ۽ اها مالڪ جي دٻا جيون کي هوا جو ڪم ڏيئي
 رهي آهي، ڇا هوا انهن جي ٻيڙيءَ کي ڌڪي، سمند کان
 پار وٺي ويندي.

”جو نه تـري پوساگرهه ،
 نـر سـماج اُس پائي ،
 سـو ڪـوت نـدڪ مـند مـٽي ،
 اـتم هـن گـتي پائي ،“

جيڪو منش جنم پائي، چوراسي لک، ڇوڻين کان پار
 وڃي، اهو مورڪ، نندڪ پنهنجي
 ۽ درگتي پائي ٿو.

”سو پر تر دک پاڙهي،
 سر ڏن ڏن پڇتائي،
 کاله، کومھ، ايشورھ،
 مڻيا دوش لگائي.“

سو ٻولڪو ۾ وڃي دک ٿو پائي ۽ روئي پئي پڇائي ٿو.
 اهي ۾ ڏوھ ۽ سدس آهي پر هو اهو سڀ ڏوھ ڪال
 يعني وقت، گرم ۽ اندور کي ٿو ڏئي!

ايھ تن ڪر ڦل وشي نه پائي،
 سورگو سولپ انت دکدائي.
 نرتن پائي وشي من ديهي،
 پلت سڌا ڪي سٺ وٺس ليهي.
 ٿاھي ڪبھو پل ڪهڙي نه ڪرئي،
 گڏجاگر هڻي پرس مني ڪوئي.
 آڪر چار لڇ چوراسي،
 جڙني پرمٽ به جو ابناسي.
 نرت سڌا مايا ڪر پريو،
 ڪال ڪوم سوڀاو گن گهيرا.
 ديت ايس بن هيت سنيهي،
 ڪيڪ ڪر ڪرڙنا نر ديهي.
 نرتن پڙ بار دهي ڪهون بيرو،
 ستمڪ مروت اڻوگرھ ھيرو.
 ڪرن ڌار ستگردرڙھ ٺاوا،
 درلپ ساچ سلپ ڪر پاوا.

منش ڏيهه جي موه

جڏهن شري رامچندر جن لنڪا کي فتح ڪري آيو ٿيا
موني آيا ته پوءِ آيو ٿيا واسين کي مهاراج رامچندر ڪوٺائي، انهن
کي اُپديش ڏنو، جو منش ڄاڻيءَ لاءِ هٿڪاري آهي. پنڊت
ودوان ۽ پڙهيل، رامائڻ نه پڙهي ٿا وڃن، پر رامائڻ جي اندر
جو قيمتي پرمات جي سکيا جو خزانو ڀرو ڀرو آهي، انهي
کي نڪو هو سمجهن ٿا ۽ نڪي انهيءَ تي عمل ٿا ڪن.
مهاراج رامچندر جن آيو ٿيا واسين کي گهرائي چيو ته
مان توهان کي جيڪي ڪجهه چوان ٿو، سو ڏيان ڏيئي ٻڌو.
مان ممتا يا موهه جي ڪري توهان کي اهو نٿو چوان.
جيڪڏهن مان ڪا ناجائز يا اجائي ڳالهه چوان يا ناجائز ڪم
ڏيان ته پوءِ توهين مون کي ٻڌائجو. منهنجو پيارو اهو ئي
آهي جيڪو منهنجو ڪم مڃي ٿو. منهنجو اُپديش توهان کي
هي آهي :-

ٻڙي پاڳ مانس تن پاوا،
سر درلپ سب گرنٽ هي گاوا،
سادن ڌام موڪش ڪر دوارا،
پائي نه جيهي پرلوڪ سنوارا.

يعني توهان ڄا وڌا پاڳ، آهن جو توهان کي منش جو
شرير مليو آهي. اهو شرير دوتائن کي به ملڻ مشڪل آهي،
لائن ئي سڀني ڀستڪن ۾ لڪيل آهي. اهو انسان جو شرير
پرمانا سان ملڻ جو ذريعو ۽ مڪتيءَ جو دروازو آهي.
يعني منش شرير ۾ ئي پرمانا جي ملڻ لاءِ ڪوشش ڪري
سگهجي ٿي ۽ مڪتي ملي سگهي ٿي. ديو دوتائن کي مڪتي
نٿي ملي سگهي ۽ جيڪو ماڻهو منش شرير کي پاڻي، پنهنجي
آخرت يعني پرلوڪ نٿو ٺاهي سو مڙڪ آهي.

پر دور وهي پر داروت،
 پر دن پر آپسار.
 دي نر پانور پاپ مئي،
 ديهر درين منو چار.
 ائسي آدم منوچ گل،
 کرت جگ تريتاهين.
 دراپر کچک برند بهو،
 هوتي هين کلجک ماهين.

نندا اُستت اُڀي سر،
ممتا مڙ پد ڪنڄ،
تي سڄن مڙ پڙان پري،
گن مندر سڪ پئڄ.

جن کي نندا يا ساراهه ٻئي هڪ جهڙيون آهن ۽ لالچ ۽
مان مڙهجي ڪانه اٿن، اهڙا سڄڻ مونکي پڙالن کان پيارا آهن
۽ اُهي گڻن ۽ سڪ جا پندار آهن.

هاڻي مهاراج رامچندر جن ٻرن ماڻهن جا لڄڻ ٿا ٻڌائين ته
ٻرن ۽ ٻچڙن ماڻهن جي ڪڏهن پاڇي به سگهه نه ڪرڻ
گهرجي.

ڪل هردي اُتي ٽاپ بشيڪي،
جرهين سدا ڀر سمپت ڏيکي.

جن جي دل بري آهي ۽ جو ٻئي جي شان کي ڏسي
چلي ٿو.

جهان ڪهين نندا سنين پرائي،
هرشين مانو پري نڌي پائي.

جو پرائي نندا ٻڌي اهڙو خوش ٿو ٿئي جو چڻ نه کيس
ڪو خزانو هٿ لڳو آهي.

ڪام ڪروڌ مد لوپ پرائن،
نرد ئي ڪپڙي ڪٽل ملائن،
وير اڪارن سب ڪاهو سون،
جو ڪر هٿ انهن تاهو سون،
جهوڙي لينا جهوڙي دينا،
جهوڙي پوڄن جهوڙ چيڏينا.

”شيدم ڪه مردان راهه خدا،
 دل دل دشمنان هر نه كردند تنگ،
 سرا ڪي ميسر شود اين ملام،
 ڪه نادوستانك ملاف است و جنگ.“

نڌو اُتر نه خدا جي راهه تي هلا وارا، دشمنن جي دل
 کي نه نه ڏکونيدا آهن.

اُهي سري رامچندر جن فرماين ٿا:-

”سر آپسوت و پر بمد ابراهيمي،
 لسو پا مرش هرش پنه نياگي.“

يعني جن جو ڪوبه دشمن نه آهي، جن لوب، موشني ۽
 عوف کي ڇڏي ڏنو آهي.

ڪومل چت دينن پر دايان،

من وچ ڪرو هر پگتي امايان،

سب هي مان پرد آب امانني،

پورت پوان سر هر تي پوانني.

ڇڪي سڀني کي مان ٿا ڏين، پر پاڻ خود وڌائي ۽

ادس لٿا ڪن.

اي پرست! اُترائي ماڻهو مونکي پرائن کان نه پيارا آهن.

بگت ڪار هر نام پراين،

سانت برتي بنتي مد تارين.

جي منجهي ڏن آلمڪ نام پر مشغول آهن.

سر، دم، نيمر نيتي نهين بولين،

پرش بچن ڪيهون نهين بولين.

ڇڪي اندرين کي دم ڪرڻ لاءِ پوک، پارانام لپتي

وغيره جي پنهان لٿا پون ۽ ڪڏهن نه مضت ۽ ڪوڙا وچن

لٿا بولين.

وري رامچندر مهاراج جن فرمايو ته انهن نئون ڀڳتين مان،
جنهنجي دل ۾ ڪٿي هڪ قسم جي به ڀڳتي هجي، پوءِ ڪٿي
هو مرد يا زال يا جانور يا وڻ هجي، ته به اهو مونکي پيارو
آهي. هاڻي سوال ٿو اٿي ته، جانور، ڪيئن يا درخت، اهي
ڪيئن ٿا ڀڳتي ڪري سگهن؟ انهيءَ جو جواب اهو آهي ته،
جنهن جانور مٿان سنت سواري ڪن يا جيڪو ڪيئون يا جيت
سنتن جي پيرن هيٺ دٻجي مري وڃي يا جنهن وڻ جو
سنت ٽنڊڻ ڪن يا ميو ڪاٽين ته پوءِ اها به سنتن جي شيوا
آهي يعني اهي به رام کي پيارا آهن. انهن کي به هڪدم
منش جنم ملي ٿو.

سنتن جي مهما

پرست، مهاراج رامچندر جن کي وڻتي ڪئي ته مهاراج!
مان ٽوهان جي مک مان سنتن جا لڳڻ ٻڌڻ چاهيان ٿو، جن
جي مهما پراڻن ۽ ويدن ۾ ڪيترن نمونن سان ڪئي وئي آهي،
ته سنت ٽوهانکي سڀ کان وڌيڪ پيارا آهن. ٽوهين مونکي
سنت ۽ اسنت ۾ تفاوت ٻڌايو.

تلسي داس جن، مهاراج رامچندر جن جي مڪاروند دواران
سنتن جي مهما هن طرح بيان ڪئي آهي:-

”بشي المپٽ سيل گناڪر،

پردک دک، سک سک ديکي پر.“

يعني سنت وشيه وڪارن کان پري، پوٽر رهڻيءَ وارا،
سڀني گنن جا پندار ٿين ٿا. ٻئي جي دک کي ڏسي ديکي
۽ پرائي سک کي ڏسي، سڪي ٿين ٿا.

شعبه سعيءَ ۾ ٻڌ چيو آهي:-

منٿو جاپ عمر دري وشواسا ،
 پنجم پجن سو ويد پرکاسا .
 چٽ دم سيل برتي بهو کرما ،
 نرت نرنٿو سجن ڌرما .
 ساکوسر موهين مٿي جگ ديکا ،
 موکسي سنت اڌڪ ڪر ليکا .
 آئو جٿا لاپ سنتوشا ،
 سڀني هو نهين ديکي پردوشا .
 نوم سرل سب سو چل هيٺا ،
 ممر ڀروس هيٺي هرش نه دينا .
 نو مهون ايڪو جن کي هوئي ،
 ناري ڀرش سچر اهر کوئي .
 سولي اٿي سي ڀريه پامن موري ،
 سڪل پرڪار ڀڳتي دري توري .

ٻهون ڀڳتي آهي ستن جي سنگ . اڀي آهي
 ڪٿا وارا جو شرق . (يعني ستن جي سنگ ۾ شوق) تن
 ڀڳتي گروه جي شيرا آهي . چوٿن ڀڳتي آهي ڪٽ ڇڏي ،
 منهنجن کڻن جو وڃار ڪرڻ پنجن ڀڳتي آهي پنجن يعني
 شد کي ٻڌڻ . چوٿن ڀڳتي آهي دم يعني اندرون کي روڪڻ
 ؛ ميلولٽ لٽڻ . ستن ڀڳتي آهي ، سڀني ۾ پرماتما پسڻ يعني
 جيڪو سڀني جهڙن ۾ پرماتما ڏسي ٿو ، سو ڪنهن جي به دل
 نه ڏکڻندو . اٺن ڀڳتي آهي سڀني ۾ به ڪنهنجو دوش نه
 ڏسڻ . نائين ڀڳتي آهي دل مان چل ڪٽ ڪڍي سڀ سان
 ٻوڏ ٻار سان هلڻ ؛ منهنجي ڀروسي ٿي رهي ، خوشيءَ ؛ غم
 کان پري ٿيڻ .

”پويـم مگن مک بچن نه آوا،
پني پني پد سروج سر ناوا.“

مہاراج رامچندر جا پير ڏوئي، هنڪي پت نان اُٿاري،
سني آسن تي وهاريائين ۽ هنجي اڳيان پير رکيائين جي هن
نرير سان کاڌا.

پيلٽي ۽ چيو، ”مان سيني ۾ گهٽ ذات جي گنوار آهيان.“
تڏهن ئي رامچندر چن فرمايو، ”اي پيلٽي! مان فقط هڪ
ئي رشتو ڄاڻان جو آهي ڀڳتيءَ جو.“

جات پات ڪل ڌرم بڙائي،
ڌن بل پوري جن گن چٽوائي،
ڀڳتي هين نر سوهي ڪڙسي،
بن جل وارد ڏيکي ڄڻسي.

يعني جن ماڻهن ۾ ڀڳتي نه آهي، اهي ڪٿي ڪهڙي به
وڃي خاندان جا يا سيڪ شاهوڪار يا عئل وارا هجن، پر اهي
هڙا آهن جهڙا پاڻيءَ بنا بادل.

اي پيلٽي! منهنجي ڀڳتي ۹ قسمن جي آهي.

نؤڌا ڀڳتي ڪهون توهي پاھي،
ساوڌان سن ڌر من ماھي.
پرتم ڀڳتي سنتن ڪر سنگا،
دؤسر رتي مـم ڪٿا پر سنگا.
گرو پد پنڪج سيوا، تيسري ڀڳتي امان،
چوٿي ڀڳتي مـم گن گن،
ڪرھين ڪپت تـج گان.

نه نه پوءِ ڪورو انهن جي آلتوڪرڻا يعني آلتو ڪرڻ ۾ ڪٿي
 طرح ايندو؟ پوءِ ڪيئن هنجو ڏٺاڻ ڀڳو ٿيندو؟ ڇڏڻ ۾
 لڙي ٿيندي؟

”ايڪو دل لاکون ٿي، اس پڻه اور زياده هوس،

ڦر لڪا، هه ڪوان، اس کي ٻڌائي ڪي ٻڌي.

ڀڳتيءَ جي مهما

جڏهن مهاراج رامجندر جن، ستا جي ڳولا ۾ ڦرندا، ٻيهر
 وٽ پيٽا، جتي ڳڻپڙي رشي مٺي، ٽپ ڪري رهيا هئا؛
 اتي شري ٻهڙيءَ جي به چورپڙي هئي. جڏهن انهن کي
 رام جي آڇ جو پتو لڳو، تڏهن هرڪو پنهنجي گهر کي
 صاف ڪري لسو وغيره ڏنو، انهيءَ خيال کان ته رام، سندس
 گهر ۾ ايندو. ڪنهن پاڻ کي سوچيو ٿي ته مان ڏوڏو وڌوان
 آهيان، ڪنهن وري آپاس ۽ ٽپ جو آهيان ٿي ڪهڙو ته رام
 سڀني ٿي گهر ايندو ۽ ڪنهن کي پنهنجي چپ ٽپ جو
 ايمان هو.

ٻهڙيءَ کي سندس ڪوروءَ متنگ رشيءَ جو هو ته جڏهن
 مهاراج رامجندر جن ٻيهر ايندا ته هو ٽپي گهر ۾ اچي
 رهندا. هو پنهنجو گهر صاف ڪري، ڇهنگل ۾ رام لاءِ ٿل
 کڻ وٺي ۽ اٿان سر کڻي آئي. ڇاڪاڻ ته ڇهنگ ڇا ٻي کٽا
 ٿيندا آهن، تنهن ڪري هوءَ هرڪو ٻي کي چڪندي وٺي
 نه ڇڏيو پر منو آهي. جهڪو ٻي منو هو، اهو رام جي لاءِ
 ٽپيءَ ۾ رکندي وٺي ۽ کڻي ٻي کي ڦٽو ڪندي وٺي.
 جڏهن هوءَ گهر واپس آئي ته مهاراج رامجندر جن کي، هن
 ٻيڻي چورپڙيءَ ۾ زمين تي ويٺل ڏٺو ۽ هوءَ ٻيهر ٻي
 کڻ ٿي خوشيءَ ۾ ٻيڙي وٺي ۽ هنجي ڏٺاڻ بند ٿي وئي.
 حسد اند، حالت کي لڌيڻ ۾ هن وٽ اٿان ڪو آهي.

ڪرم بچن من راور ڇڏيرا،
 رام ڪرھو ٽيھي ڪي اُر ڏيرا.
 جاھي نہ چاھي ڪبھو ڪڇ،
 ٿم سن سھج سنيھم.
 بسو نرنتر تاسو من،
 سور اور نڃ گيھم.

آرت :- جن ماڻھن ۾ ڪام، ڪروڙ، لوپ، موھ، اھنگار
 ۽ راج، دوش نہ آھن، جيڪي سڀ جا پيارا، سڀ جو
 پلو چاھيندڙ ۽ ڀلي ڪرڻ وارا آھن ۽ جنڪي دڪ، سک،
 سارھ ۽ ننڍا سمان آھي ۽ جيڪي ٻراڻي زال کي ماءُ پيٽ
 ڪري سھجن ٿا ۽ ٻراڻي ڌن کي زھر ڪري ليکن ٿا، جيڪي
 ٻين جو مان شان ۽ مرتبو ڏسي خوش ٿا ٿين ۽ ٻين جي مصيبت
 ڏسي کين دڪ، ٿو ٿئي ۽ جيڪي گوروءَ کي مالڪ، دوست،
 ماءُ پيءُ ۽ سڀ ڪجهه ڪري سھجن ٿا، جيڪي ٻين جا
 عيب نہ ڏسي، انھن جي گلن کي گرهڻ ڪن ٿا، جيڪي
 سادوءَ ۽ گانءَ لاءِ پاڻ کي ٽڪيلف ڏين ٿا ۽ جيڪي دنيا ۾
 عقل، نيتي يا انصاف سان هلن ٿا، جن کي سڀ طرح تنهنجو
 ئي ڀروسو آھي ۽ جيڪي ذات پات، ڌن ملڪيت، وڏائي،
 ڪٽنب، گھر بار کي پنھنجي دل مان ڪڍي، نوسان لٽو
 لڳائين ٿا، جن کي لڙڪ يا سرڳ جي ڪا به خواهش ڪانهي،
 مطلب نہ جنڪي توکان سواءِ ٻيو ڪجهه بہ نہ گھرجي، اي رام!
 لون انھن جي دل ۾ وڃي نواس ڪر.

ھاڻي سوچيو! نہ جيڪي ماڻھو، اھا شڪايت ٿا ڪن، نہ
 کين آندڙ ۾، گوروءَ جو روپ ڏيان ۾ نٿو اچي، اھي اھو
 غيال ڪن نہ، سچ پچ انھن ۾ مٿي ڏنل خوبيون آھن؟ جي

جنني سمر جانهي پو ناري ،
دن پراو بش تي بش پاري .
جي هرشين پو سمپتي ديكي ،
دكت هوئين پر پٽ بشيشي .
جنهين رام ترم بران پياري ،
تن كي من سڀ سدن تههاري .
سوامي سڪاپت مات گر ،
جن كي سب ترم تات .
من مندر تن كي بهو ،
سيا هت دوئو پرات .
اوگن تچ سب كي گن گهين ،
پهر دينؤ هت سنڪت سهبن .
نيتي نپن جن ڪٿي جگ ليڪا ،
گهر تههار تن ڪرهـن نيڪا .
گن تههار سمجهئي نج دوسا ،
جيهي سب پانتي تههار پروسا .
رام پگت پريه لگهين جيهي ،
تيهي ار بهو سهت بيديهي .
جات پسات دن ڌرم برائي ،
پريه پريوار سدن سڪدائي .
سب تچ تههين رهين ارلائي ،
تيهي ڪي هردي رهو رگهورائي .
سرڪ نرڪ اپورگ سمانا ،
جهان تھان ديك ڌرين دن بانا .

تي لڄڻ چيو:-

ڪاھو نه ڪوئي دڪ سڪ ڪو داڻا،
نچ ڪرت ڪرم ڀوگه سب پراڻا.

بني اي ڀالي! ڪير نه ڪنهن کي دڪ لٽو ڏيئي سگهي.
سب ماڻهو پنهنجن ڪبل ڪرمن موجب، ڦل پوئس ٿا. اهي
ڇا لا پوئس؟ ڪنهن لاءِ فرمائس ٿا نه.

”سوگه ويوگه ڀوگه ڀل مندا،
هت انهيءَ مڙير ڀرم ڦندا،
جنم مرن جهان لڳه جڳه جالو،
سمپت ويست ڪرم ارڪالو،
ڌرندي ڌام ڌن ڀر ڀريرارو،
سرگه نرڪ جهان لڳه بيوهارو،
ديکڻي سنڱي بڳه نيمن ماهين،
مايا ڪرت ڀرمارڪ ناهين.“

جيئن خواب ۾ انسان بيڪاري (بهر) ۽ شهشاهه ٿي
وڃي ٿو، پر جڏهن هو ڄاڻي ٿو، ته نه هن کي لٽو ٿو ٿئي
۽ نه لٽان: آڏڙي طرح هيءَ ڏاڍا ئي ڏوڪو آهي. دنيا ۾
ڪا به اصابت يا مڙائي ڪانهي. انهن جهڙي، اي ڀالي!
ڪنهن کي نه ڏوهه نه ڏيڻ ڪهرجي.

رام ڪٿي ٿو رهي؟

جڏهن هن ۾ رامچندر کي والميڪ رشي گڏيو ۽ رامچندر
هن، اٽلي تنهن جهنگل ۾ هن کان پڇڻ ٿا ته، اي رشي!
ما ڪه. هتان؟ تنهن جو والميڪ ڪهڙو نه سندر جواب

لوهين منهنجي ڳوٺ ۾ هلو ۽ رات جو وقت غريب جي
 هلي آرام ڪريو. ”رامچندر جن فرمايو، ”مون پرن ڪ
 آهي ته مان چوڏهن سالن تائين، ڪنهن به شهر يا ڳوٺ ۾
 رهندس. ائين ڳوٺ جي ٻاهران ئي، رات ڪاٽينداسين.
 انهيءَ ئي هن ائيني ڳوٺ جي ٻاهران ئي، گاهه جي هڏ
 جهڙي ٺاهي، هنن کي سمهاريو. پوءِ لجهڻ ۽ گوهه تير ڪمار
 ڪٽي، سڄي رات اُتي پهرو ڏيڻ لڳا. انهيءَ وقت، هنن
 کي زمين تي سمهيل ڏسي، ماڻهن کي حيرت وٺي وئي،
 ڇاڪاڻ ته :-

”پتا جنڪ وٽ پرياءُ،
 سسر نريش سڪا رگههراءُ،
 رامچندر پتي سو بي ڏيهي.
 سوت هه ٻڌي ٻار نه ڪيهي،
 سڀا رگهه پير ڪي ڪانن جوڳو،
 ڪرم پرڏان ستيه ڪهين لوڳو.“

يعني سڀا جنهن جو پيءُ راجا جنڪ آهي، جنهن جو مڙيو
 سڄيءَ دنيا ۾ مشهور آهي ۽ جنهن جو سهرو راجا دشرت آهي ۽
 جنهن جو پتي رامچندر آهي، سا هيئن پت تي سمهي پيئي
 آهي. پوءِ ڇو ڪين ٿڌي کي ڏوهه ڏجي، ته ڇا! راءِ ۽ سڀا
 ان ۾ پڪڙا لائڻ آهن؟ سڀ ماڻهو اهوئي چئي رهيا آهن
 هن دنيا ۾ ڪرم پرڏان آهي يعني هر هڪ آتما، پنهنجي
 ڪيلن ڪرم جي آڌار تي آهي. جيڪي به ڀاڳ پڇ، اسان اڳين
 نمونن ۾ ڪيا آهن، اُهي سڀ هن جنم ۾ آسانجي پراڻي يعني
 مٿس بنجي آسان کي ستائين ٿا. لائين ڏسي، گوهه کي، جنهن
 هٿ سان گڏ پهرو پئي ڏنو، تنهن کي ڏاڍو ڏک ٿيو. تنهن

”برهم، رام تي نام بڑ۔ برداک۔ بردان،
رام چرت ست کوت مہ۔ لڳي مہيش جيہ جان.“

يعني نام جي وردان ڏيڻ وارن کي ۽، نام ور ڏيڻ وارو
آهي. يعني نہ سڀني شڪتن جي شروعات انهي سان ئي
ٿيندي آهي.

جنهن نام کي گومالين جن، برهم ۽ رام ٻنهي کان وڏو
ڪري ڪوليو آهي، اهو ورن آلمڪ نام نہ آهي جو لکڻ
پڙهڻ ۽ ٻالھائڻ ۾ اچي سگهي. جنهن رام رام جهڙا ٻيا ٿيندا،
عص صاحب، وشنو ميسر نام جو چپ ڪرڻ، يا راڌا سوامي
اڪر جو چپ ڪرڻ، يا واهڪرو يا گائتري منتر جو چپ ڪرڻ،
اهي سڀ شپ ڪرم آهن، مگر انهن جو ڦل، حتم مرڻ کان
پوءِ ڪاري ڏيڻ وارو ڪين آهي. جنهن ”نام“ کي برهم ۽
رام کان وڏو چيو ويو آهي، اهو ناد يا آڪاش وائي آهي ۽
اهو ئي حقيقت ۾ سچو رام آهي. جو سڀ ۾ واپڪ ۽ سڀني
جي ڳڻت ڳڻت يعني اُلدو ۾ موجود آهي. پر ڪرو ۽ کانسوا
رڃي نام جو پتو ٿو پوي. آخر ۾ ٿلي داس جن گومالين ٿا:-

ڪهون ڪهان لڳ نام بڙائي،

رام نہ سگهي نام گن گائي.

”برهم“ نام ”رام رام“ يا ”واھڪرو“، يا ”راڌا سوامي“ نہ
آهي. يعني سڀ اڪر يا لفظ آهن. پر اهو نام ڏن آلمڪ نام
آهي. جو ڪو به انسان جي مستڪر ڪرڻجي رهيو آهي.

ڪرمين جي گتي

ڪرمين جي گتي ۽ ڪرمين جي گتي ۽ ڪرمين جي گتي ۽
ڪرمين جي گتي ۽ ڪرمين جي گتي ۽ ڪرمين جي گتي ۽

يعني هري يا پرمائما گرو رامداس بڻجي آيو آهي . انهيءَ
راز جو پتو، آندڙ وڃڻ کان پوءِ ٿو پوي . ٻاهران ستگرو ته
انسان معلوم ٿيندو آهي . مولانا روم صاحب جن فرمايو آهي :-
”در پس طوطي صتم داشته آند .“

گروءَ جي تعريف ڪرڻ کانپوءِ، ٿلسي داس جن فرمايو آهي :-
”مردو منگل مي سنت سماجو،
جو جو جنگ جنگم تيرت راجو .
رام پڳتي جهه سرسري ڌارا،
سرسري برهم وچار پڇارا .
بڌي نشيده مي ڪامل هوني،
ڪرم ڪٿا روي نندن برني،
هر هر ڪٿا براجت بيني،
سنت سڪل مد منگل ديني .“

يعني سنت جنگم يعني گهمندڙ ڦرندڙ تيرت آهن . دنيا جا
تيرت نه هڪ ئي ڇڪي تي پيل هوندا آهن . جهڙي طرح،
هر دوار، آمرناٺ، دوارڪا وغيره مگر فقير، سادو يا مهاتما نون
گهمندڙ ڦرندڙ تيرت آهن ۽ اهي ماڻهن جي دلين جي ميل ٿا
ڌوئن . ٻاهران تيرت نه فقط شرير جي ميل صاف ٿا ڪن .

سنت کان پوءِ ستسنگ جي مڃڻا آهي . گویا رامائڻ سنت مت
جي اصولن جو ئي بيان ٿو ڪري، ماڻهو ٿلسي ڪرڻ رامائڻ
ن پڙهن ٿا . مگر انهيءَ کي پڙهي، جيڪڏهن هو گروءَ
جي ڳولا يا تلاش نٿا ڪن ۽ ستسنگ ۾ ڪين ٿا وڃن، اهڙن
ماڻهن جو رامائڻ پڙهڻ بي فائدي آهي .

نام جي مڃڻا

گوسائين ٿلسي داس جن نام کي پوءِ ۽ رام کان به وڌيڪ
سرشت ڪري بيان ڪيو آهي .

رامائڻ جا ويچار

رامائڻ ۽ سنت مت - گورو ۽ ستسنگ جي مهما

سنت کڻي مسلمان جتن يا هندو. آهي سڀ، ڪو به ڪتاب
رجڻ يا امڪن ڪار آهي، انهيءَ کي گورو جي لعنت سان
شروع ڪندا آهن. مولانا روم پنهنجي مثنويءَ ۾ هر هڪ
يا گورو، سٺ لوڪ يا عظيم الدين جي مهما سان شروع ڪيو
آهي. اهڙي طرح هڪ مسلمان مشر، پنهنجي ڪتاب جي
رجڻ، انامي سان شروع ڪئي آهي.

”بنام اؤ ڪ نامي نه دارد،

به هر نامي ڪ موالهي سر بر آرد.“

يعني مان انهيءَ جي نالي سان شروع ڪريان ٿو ڇو انامي
آهي، پر جنهن به نالي سان، مان هڪي سڏيان ٿو ته هو
جواب ڏئي ٿو.

اهڙي طرح ٿسي داس جن، رامائڻ، گورو جي مهما سان
شروع ڪيو آهي ۽ فرمايو آهي ته ستگورو ڪير آهي يعني هو
ڪر با سنڌ، نروپ هري آهي يعني انسان جي شڪل ۾
برمالا آهي در ديا ۽ رحم ڇو سمند آهي ۽ توهين انس سهڻو
نه ڪل مالڪ انسان جو سر بر ڌارو آهي.

اهڙي طرح سائين بلي شاهه جن فرمايو آهي :-

”مولا آدمي بس آيا.“

گورو ارڄن صاحب جن فرمايو آهي :-

هر چيو نام پڙهو رامداس.

انهجا ست ڪل ٿري وڃن ٿا. جيڪي ٿوري گهڻي نام جي
ڪمائي ڪن ٿا انهنجو به هڪڙو به ڪل ٿري وڃن ٿا. سو نام
نه نام ٿي آهي. گورو صاحب جن فرمائين ٿا ته سنت پاڻ ٿري
وڃن ٿا، پنهنجي ڪل کي ٿري ڇڏين ٿا ۽ پنهنجي سنگت کي
به ٿارين ٿا.

نانڪ تس ڪا لالا گولا،
جن گورمڪ هر لاءِ لائي هي.

هاڻي گورو نانڪ صاحب جن فرمائين ٿا ته مان به انهيءَ
جو غلام آهيان. ڪنهنجو غلام؟ جنهن به اها طاقت آهي جو
پاڻ ٿري ۽ پنهنجي سنگت کي ٿري، جنهن پنهنجي لٽو هريءَ
سان لڳائي رکي آهي، جنهن نام سان لکن لڳائي رکي آهي.
سو گورو صاحب جن نام وارن جي ايتري مهما ٿا ڪن. مان
هرين به عرض ڪري چڪو آهيان ته سڀني سنتن نام جي
مهما ڪئي آهي، ستگوروءَ جي مهما ڪئي آهي. هاڻي اهڙي
ضمون حضور سوامي جي مهاراج جن ڪن ٿا.

هائي هن سنار مان لڪرڻا جي جهڳٽي پٽاليندي فرمائين
 ٿا ته شيوڪ نه سڀي آهي. ڪنهن پنهنجو پيار ڪنهن سان نه
 ڪنهن ڪنهن سان لڳائي رکيو آهي. جنهن سان جنهن پيار
 لڳايو آهي اهو هنجو شيوڪ آهي. جن جو دل ٻا سان پيار آهي،
 انهنڪي دل ٻار ٻار ٻار ٻار ۽ ڪايش ڏئي ٿي. جنهن نام جي
 پيڏيءَ کان نام جو پيڏ وٺي نام سان پيار ڪيو آهي اهو
 چوراسيءَ کان لڪري وڃي مالڪ سان ملي ٿو. انهن جي ڪٽڙي
 حالت آهي؟ اهي اندر وڃي مالڪ جي گوند ۾ پاڻ لخت ٿي
 وڃن ٿا. اهي شهد داران مالڪ جي چرن ۾ وڃي پئجن
 ٿا. هاڻيءَ ۾ نه ٻار ٻار مستن ۽ شمد جي مهما جو ذڪر اچي ٿو.

ڪٽ لهره اُٿرو گسٽ جاڻهر،

سٺ سنگت ساڄ روڊائي هي.

جن نه نام جي مار کي سمجهيو انهنڪي اندر جي اوسا جو
 گمان پراپت ٿي ويو. جيڪو نام جو مار آهي سو سڀ جو
 مول نه آهي. جن به ان مول نه کي پڪڙيو، انهن جي
 پنهنجي اندر روحاني سفر شروع ڪري ڇڏيو. باقي جيڪي
 لوڪ ٻاهر وٺا آهن انهنڪي اندر جي ڪابه خبر ڪانهي. اها نام
 جي نه جي خبري آهي نه جيڪو نه ان سان پيار ڪري ٿو
 اهو مالڪ جي گوند ۾ پئجي وڃي ٿو.

آپ ٿري جن پٿرا تاري،

سنگت مڪت س پار اُتاري.

ڏسو ته نام جي ڪڏي مهما ٿا ڪن. فرمائين ته نه جيڪي
 نام جي ڪمائي ڪن ٿا، اهي پاڻ نه ٿري وڃن ٿا پر پنهنجي
 اولاد کي به ٿاري ٿا ڇڏين. مستن جا ۱۰۱ (هڪ سؤ هڪ)
 پٿرا ٿا. هڪ ٿا. جيڪي چڱي ڪمائيءَ وارا پرامني آهن

تہ مالڪ هڪ ئي آهي جو تخت تي براجمان آهي . ائين ڪينهي
تہ ان تخت تي پھرين ان جو ڏاڏو هو ۽ پوءِ ان جو پيءُ آيو
بلڪ هو نہ چڱن جڳن کان هڪ ئي آهي .

ساڪت ڪوڙي بند پيوائيندڙ،

مرجنده، آئي جائي هي .

جيڪي منمڪ آهن، ساڪت آهن، سي ڪوڙ سان ٻڌا پيا
آهن . اهو ئي سوامي جي مهاراج جن فرمائين ٿا، ”پهلي ٻنڌن
پڙا ديھ ڪا .“ پھرين تہ جيو هن ديھ ۾ آيو يعني بيحد مان
حد ۾ آيو . لامحدود، مان محدود بڻجي پيو . ”دوسرا ٿريا ڄاڻ .“
جڏهن انسان جي شادي ٿي، تہ ٻيو ٻنڌن پئجي ويس .
”ٽيسرا ٻنڌن پتر وڇاڻو، چوٿا نائي مان .“ جيئن سلسلو وڌندو
ويو تيئن زنجيرون پونديون ويون . ڏرو ئي ڪن ۾ سُر پيو
تہ ڊاڪٽر وٽ وڃڻو پيو . ٻي ڪا ٽڪليف ٿي تہ بہ ڊاڪٽرن
وٽ وڃڻو پيو . پٽ ڏيئون پيدا ٿيا، اهي بہ ٻنڌن پيا . پوٽو
ڄائو تہ پھرين تہ پٽ جو ٻنڌن هو هاڻي تہ پوٽي جو بہ ٻنڌن پيو .
”ناي ڪي ڪيڻ نائي هووي، ڦر ڪڙو ڪڙو ٺڪاڻا .“
جڏهن اڃان بہ سلسلو وڌيو، پوءِ تہ رات ڏينهن چٽتائين ٿي هنڪي
گھيري رکيو . دنيا سان پيار ڪري جيو جي اها دردشا ٿئي
ٿي جو هنڪي وري وري ڄمڻو ۽ مڙڻو ٻوي ٿو، ”جهان آسا
ٿيان باسا .“ برابر ائين ئي ٿئي ٿو . جيڪڏهن هيٺر بہ نام
جو خيال يعني ڌيان ڪجي ۽ اهو ڌيان پڪو ٿي وڃي پوءِ تہ
اسان کي هتي واپس اچڻ جي ضرورت ٿي ڪانهي . جيڪڏهن
اسانجو خيال نام سان چڙيل ڪونهي پوءِ تہ اسانکي هن دنيا
مان وٺي وڃڻ وارو يا ڪڍڻ وارو ڪوبہ ڪونهي .

گور ڪي سيوک ستگور پٽاري،

آتم بڻسہم تخت سو سبد ويچاري .

ني رهندو، هينس دولين م ويندو، چوراسي ۽ جي چکر م
ويندو. اسان ۾ ڪو به بچندو.

ناجیئہ مرثیٰ نے ماریا جانی ،

کر دیکھی سید رجائی ہی ۔

آلما کي نه ڪم نه ماري نهو سگهي. نوماڻن ٿا نه ٺوهين
پنهجي آلما کي شد معي حوالي ڪري ڇڏيو پوءِ ان جو
آند ٿيو. جهستانين آلما من جي حوالي آهي نهستانين ڪاوش
آهي. جيڪڏهن هي جهو آلما کي شد جي حوالي ڪري
ڇڏي نه چڪر جنم مرڻ کان بچي پوي. ستن کان ٻار
اهائي هدايت ملي ٿي نه اندر وڃي پنهنجي مڃال کي نام
سان جوڙيو نه ٺوهائجي جنم مرڻ جو چڪر سمايت ٿي وڃي.
ٺوهن ان حد کان ٿي ٻار ٿي وڃو، ٺوهائجي مڪني ٿي وڃي.

اورم نورمل هي ناهي انقاراً ،

اوھ، آپي تخت ٻھي سڃاڻا.

هينئر ٻنهي اوستائن جي ڀيٽ ڪن ڳاڻن ڏيڻا جا ماڻهو
ڪٽڙي حالت ۾ رهن ڳاڻن مالڪ جا ٻارا ڪٽڙي مهال ۾ رهن
ٿا. فرمالين ڳاڻن ۾ لاهل آهي، لاهل ۾ ڀرڪاش آهي. اهوئي
گورو ارڃن صاحب جن فرمائين ٿا:-

”نام چیت کوٹ مٹو اُچارا، ہنسے یرم اُلڈہرا۔“

چيڪو نام جي دائري ۾ داخل ٿي وڃي ٿو، الجھ مارو
 اٿڻو ۽ اڳيان دور ٿي وڃي ٿو. چيڪي نام کان عالي
 آهن اهي اٽڪار ۾ هٿوراڙيون ڏيئي هلن ٿا. سو چيڪو ٻاهر
 ويندو آهي سو اٿڻري ۾ ويندو آهي. گورو صاحب برمانن ٿا

ڪٿي دور ڪونهي. صرف پنهنجي خيال کي اندر جي
طرف ڪريو ۽ ڏسو ته اُتي نام جي گونجار ٿي
رهي آهي.

بگهن ناهي! گورمڪ تر تاري،
نام پوڄل پار لنگهائي هي.

هاڻي فرمائين ٿا ته جيڪڏهن هي ساڌن ڪندا يعني اندر
نام سان چڙندا، گورمڪ بڻجندا ته پوءِ توهان جي راهه ۾ ڪا به
رڪاوٽ پيش نه ايندي! سڌو مالڪ جي درگاهه ۾ پهچي
ويندا. اهو ئي طريقو آهي سنسار ساگر مان نري وڃڻ جو.
اهو مالڪ ڪٿي دور ڪونهي، نزديڪ ئي آهي. هن کي
پراپت ڪرڻ لاءِ صرف خيال کي موڙڻو آهي. تنهن ڪري
خيال کي اندر ڪري نام سان جوڙي ڇڏيو.

ديهی اندر نام نواسي،

آپي ڪرڻا هي ابناسي.

وري گورو صاحب جن ساڳيو ئي اُپديش ڪن ٿا ته
توهانجي ديهه اندر ئي نام جو نواس آهي، توهانجي اندر ئي
نام جي ڌارا اچي رهي آهي. نام ذريعي ئي مالڪ ملي ٿو.
صرف نام سان پنهنجي خيال کي جوڙيو جيئن نام ۾ سمائجي
سگهيو. نام سڀني جوڙڪرڻا آهي، ابناسي آهي، هو ڪڏهن
به ناس ٿئي ٿو. ڇا ڇيڙ بداجڻ واري ناهي، ڇا ابناسي آهي،
جيڪڏهن ان سان پيار ڪنداسين ته اسين به ابناسي ٿي پونداسين.
جنهن به ڇيڙ سان پيار ڪنداسين، موت کانپوءِ اتي ئي وڃڻو پوندو.
جيڪڏهن ڇيو مايا سان پيار جوڙي رکندو ته پوءِ هو مايا ۾

پونڪاري جي صورت ۾ اها ئي هڪ آهي ته من جو پلٽ
چڏي اندر وڃي نام جو پلٽ پڪڙيو.

باقدي مڪت ناهي نر نندڪ
دوبهه نند پرائي هي.

مارو سنار پنڌن ۾ ڦاٿو پيو آهي. ماڻهو چيڪي به ساڌن
من مارڪ ۾ ڪن ٿا، اها سڀ وٽ آهين ڇاڪاڻ ته انهن
مان ڪوبه مڪتيءَ جو ساڌن ڪونهي. گورو صاحب فرمائين
ٿا ته اهڙا سڀئي ماڻهو من مارڪ ۾ پئجي غرق ٿي ويندا آهن
ڇاڪاڻ ته عئل ۾ پاڻ ڇڏيو پئي ڪونهي ڪوبه سمجهندا آهن ۽
پيو هو پرالي لندا ڪندا آهن. پر جي هو اکين کان مٿي
چڙهندا نه ٿري ويندا.

بوله ساڄ پڇاڻه اندر،
دور ناهي ديهه ڪرندڙ.

هن کان اڳهه ممڪن جي اوستا جو ورلڊ ڪيو اٿن ته
ڪهڙي طرح هو ٻڌا ٻيا آهن. هينئر ٿري ٻار پوڻ جي اوستا
ٻڌائين ٿا ته ڪيئن ٿري سگهجي ٿو. فرمائين ٿا ته ڪوڙ، يعني
نا جو ٻار ڇڏي ڏيو، مالا جو ٻار ڇڏي ڏيو ۽ اندر وڃي
نام سان ٻرل ڇوڙيو. ”بوله ساڄ پڇاڻه اندر.“ ڇڏهن دنيا
ڪوڙ آهي، نڪمي آهي ته پوءِ اچي ڳالهه ٻولھ، ان ڳچو
وهندڙ سڄو ڪيئن ٿو ٿي سگهي؟ انڪري اندر وڃي ان
سڄ سان ٻار ڪريو. جيڪو ان سڄ جي ٻار ۾ مڪن آهي،
الڳ وڃن به سڄ آهي ڇاڪاڻ ته اهو نام جو وڃن ٿو آهي.
ان کانسواءِ ٻاهر جيڪا دنيا جي ٻولي آهي، اها ڪوڙ جي
ٻولي ٻولي آهي. سمجھ فرمائين ٿا ته ٻيلا آدمي! مالڪ

جن پائڻا تن پوڄه پائي ،
سڪم ستگور سيو ڪمائي هي .

جن ستگورن جي ذريعي نام جو سڪ حاصل ڪيو آهي ،
انهن کان پڇي ڏسو . اهي ته ائين چون ٿا ته سڪ نام ۾ ئي
آهي . جيڪي سچ پچ سڪ چاهين ٿا انهن کي گهرجي ته ڪنهن
نام جي پيڊيءَ کان نام جي جڳتي وٺي نام سان چڙي وڃن .
سڀني ستن اهوئي ساڳيو اُپديش ڏنو آهي ته نام سان پنهنجي
سرت کي جوڙيو . اهو نام ڪٿان ٿو ملي ؟ صرف ڪنهن نام
جي ڏيئي ، نام جي پيڊيءَ وٽان .

گور بن ارجه مرهه بيڪارا ،
جم سر ماري ڪري خوارا .

يعني توهين لکي ڪنهن نام جي پيڊيءَ جي صحبت
ٿا ڪريو ۽ ڪي هنجي هدايتن تي عمل ٿا ڪريو . دليا
طرف ڏسو ته ڪو مندرون ۾ وڃيٿو ته ڪو مورئين جي
پوڄا ڪرائيو ، ڪو هٿ ڪرمن ۾ لڳو پيو آهي ته ڪو ڪنهن
ٻئي اڀياس ۾ . گورو صاحب فرمائين ٿا ته اهي سڀ غلط رستي
ٿي پيا وڃن . مارگ صرف هڪ ئي آهي ۽ اهو آهي نام سان
چڙي وڃڻ . هيءُ اندر وڃڻ جو مضمون آهي . جيڪو پاٺ
اندر وڃيٿو انکان ئي پڇو ته اندر ڪهڙي طرح وڃبو آهي .
ستسنگ ۾ نه اهو اڳ ئي اچي چڪو آهي ته جيڪي ماڻهو
مڪئيءَ لاءِ پيا ساڌن ڪن ٿا اهي نه پاٺ تي وڌيڪ ميل
چاڙهي رهيا آهن ڇاڪاڻ ته اهي ٻاهر مڪي ڪرائون مڪئيءَ
جو ساڌن آهن ئي ڪين . جيستائين جيو ذرءُ جو ديش
نٿو ڇڏي تيستائين سندس چوٽڪارو ڪيئن ٿيندو ؟

لدي آهي ڇا تمام وڏي آهي ۽ ان مان وڏيون جهون جهون
 نڪرن. اتي جهون جي ڪوبه سھائتا ڪرڻ وارو ڪونهي، هڪي
 جُٺو پوي ٿو.

پڙ پڙ اڳن ساگر دي لهري،

پڙ دجهه منمڪ ٽاڪي هي.

يعني جيڪي هن دنيا ۾ منمڪ رهيا، وشو وڪارن ۾ غلامان
 رهيا، انهن کي ئي ان آڌ ۾ جُٺو پوي ٿو. سو جهڪڻ
 ڪورو ٽاڪ صاحب جن جي وچن تي وشواس رکڻ ٿا نه ڪڏهن
 نه آپگهات ڪرڻ جو بهال نه ڪريو. جهڪڻ ڪرڻ سان دڪن
 جو البت اچي ته جيڪر سڀني جو چوڻ ڪارو ڪين ٿي وڃي!
 مگر نه. جيڪو دڪ درد ڪرڻ ڪالھوءَ ٿئي ٿو ان جي پٺت ۾ نه
 هي سنساري دڪ ڪجهه به ڪونه آهن.

گورو به مڪت دانو دي پاڻي،

جن پاڻيا سوئي ٻڌ جاڻي،

گورو صاحب جن ڪهڙي هدايت ٿا ڏين؟ نه مڪتيءَ
 جو مارڻ ٿو آهي ۽ ٿام جي اڀياس جو طريقو گوروءَ کان ماڻهو.
 ”گورو به مڪت دانو دي پاڻي.“ اها ذات گورو
 ڪنهن کي ٿو ڏئي؟ جنهن تي مالڪ جو راضو ٿيندو، مالڪ
 جي دها ٿيندي. اهڙي گورو رامداس جن فرمائين ٿا، ”پرڀ
 مڪي ڌر لکيا مٽي سر لڙ لائيندو.“ يعني جنهن جي
 مڪي ۾ ڌر ڌار جو لڪ آهي، گورو الهيءَ کي ٿام جو دان
 نڪهي ٿو.

ملندو. نام جي ڪنهن واقفڪار وٽ وڃي، ان کان نام جو پيد وٺي اندر وڃو. چوراسيءَ کان بچڻ جو صرف هڪ ئي اپاءَ آهي ۽ اهو آهي گروءَ سان ملي، نام جي جڳتي وٺي، ان جي ڪمالي ڪري اندر وڃڻ.

آئي بهل ندي اڱن بک جهيلا،
لٽي اُور نه ڪوئي جيٽه اڪيلا.

وري من مارڻ جو حال ورتن ڪري فرمائين ٿا ته صرف ايترو بلڪ موت کان پوءِ جنهن رستي تان وڃڻو آهي، ان جي دڪ ۽ ڪاٻڙ جو نه ڪو حساب ٿي ڪونهي. جيڪي هن دنيا جا دڪ آهن سي ٻئي قسم جا آهن. مون وٽ ڪيترن ئي چلمون اينديون آهن ته ”جيءُ ڪري ٿو ته جهڪ مري وڃون، دنيا مان ڏاڍو تنگ ٿي پيا آهيون. آفيم کائي يا زهر کائي يا ڪنهن ٻئي طريقي هن زندگيءَ جو الت آڻي ڇڏيون.“ اهو بزدليءَ جو ويچار آهي. موت دڪن کان چوٽڪارو نٿو ڏئي بلڪ جيڪي برا ڪرم ڪجن ٿا، اڻڻي هلي انهن جو حساب ڇڪاڻو پوي ٿو. انهن دڪن جو علاج منس جنر بر ٿي ٿي سگهي ٿو، ان بعد ڪوبه علاج ڪونهي. جيڪڏهن دنيا جو الت آڻيندا ته به توهانکي سڪ ڪونه ملندو. اهو ڪڏهن به نه سوچو ته شرمرچڻ سان ئي دڪ دور ٿي ويندا، جيڪڏهن توهانجو گروءَ سان پيار آهي ته ڪڏهن پاڇي به عود ڪشيءَ جو ويچار نه ڪريو.

سو گورو نالڪ صاحب جن فرمائين ٿا ته اهڙا طريقا اختيار ڪريو جيئن منس جنر سڦل ٿي وڃي. هاڻي موت کان پوءِ جيڪو دڪ درد ٿئي ٿو ان جو ورتن ڪن ٿا ته انسان مري ڪڏهن ترمزاه جي درٻار ۾ وڃي ٿو ته رستي ۾ آگ جي

ٿا ته اهو آلم رام (شيد) جو سيني اندر رمي رهيو آهي،
اندر وڃي ان سان پرهر پيدا ڪري سگهي ٿو.

چوڙهه ڪام ڪرڻ برياڻي،
هومي ڌنڌ چوڙهه لڦٽائي.

وري ساڳيو ئي آنديش ڪن ٿا ته ڪام، ڪرڻ، لوڻ،
موهه اهڪار. ائين پنجن ڌارائن کي بند ڪرايو. ڇاڪا ته
جڏهن انسان جو بيمال ٻاهر اچي ٿو ته ڪام ڪرڻ يا لوڻ
يا موهه يا اهڪار جو سيارو وٺي ٻاهر اچي ٿو. ٽالهرج هيءُ
آهي ته ائين پنجن ڌارائن ڪري ئي انسان جو بيمال ٻاهر ڦهاريو
پيو آهي. مگر و صاحب ڇن فرمائين ٿا ته ائين وڪارن ۾ ڦاسا
ڪري ٿون ڪيتري عرصي کان پٽڪي رهيو آهين. حاٿي ته
ائين ڇو ٻار ڇڏي ڏي. ٻين لفظن ۾ چئجي ته من مارڻ
کي ٻاڳي نام مارڻ طرف وڌاءُ. جڏهن جهڙو ٿو وڪارن
۾ ڦاسا آهي تڏهن به من جو غلام آهي. ڇڪڙهن هن
۾ ڪو ٻيو دوش آهي ته به هي انسان من مارڻ ۾ آهي.
سڀ دنيا جا ماڻهو من مارڻ ۾ آهن. اهڙي طرح هي
ڇڪڙو به دنيا جو موهه ۽ ٻار آهي سڀ من مارڻ ۾ داخل
آهي. ڇڪڙهن اهو موهه ۽ ٻار نه هجي ها ته اسين ڳڻڻو
اڳ مالڪ جي ڳڻڻو ٻڌجي وڃون ها. پر اسان کي اڃا تائين
اهو مارڻ، ڪن ماڻهو آهي. اهو مارڻ ڪٿڙو آهي؟ اندر
بيمال کي اهڪار ڪري نام سان چوڙڻ. اسان ته ساري عمر
ٻاهر ئي سرهاد ڪري ڇڏي آهي.

ستگور سون پڙهه ٿا اُٻوهه،

انه تريتري پوڄل پائي هي.

نام توڙاڻي اندر آهي، ان ڪري اهو ڪٿي ٻاهر ڪن

من مارگه ۾ آهن سي سڀ نندڪ آهن ڇاڪاڻ ته اهي ٻين
 کي پاڻ جهڙو عقلمند ڪين سمجهندا آهن. جيستائين ماڻهو ائين
 ڪري ٿو هو نندڪ آهي. اها من مارگه جي نشاني آهي،
 انسان چاهي نندڪ هجي، لوپي هجي، اهنڪاري هجي،
 جڏهن نام سان جڙندو، نرمل ٿي پوندو. ڇاڪاڻ ته هو من
 مارگه ۾ آهي، انڪري ٿي هو لوپي، اهنڪاري ۽ نندڪ
 آهي. سڄو سنسار نندڪ آهي. سو گورو صاحب فرمائين ٿا ته
 نندا ڇڏي ڏيو، اهنڪار ڇڏي ڏيو ۽ اندر نام سان
 جڙي وڃو.

”نام پرائي“ يعني پرائو پيار به ڇڏي ڏيو، مالڪ جو پيار
 پيدا ڪريو. ٻين لفظن ۾ ته دنيا جو پيار ڇڏيو. من مارگه کي
 ڇڏي نام مارگه طرف اچي سڀئي ماڻهو شانتِي چاهين ٿا. ڪو
 ان کي گيتا ۾ ڳولي رهيو آهي ته ڪو پاڳوت ۾، ڪو انجيل
 ۾ ته ڪو ڪٿي. پر انهن گورنن پوئين ۾ شانتِي ڪانهي. شانتِي
 ته صرف هڪ ئي طريقو سان ملي سگهي ٿي، اهو آهي
 پنهنجي اندر نام سان جڙڻ. سڄي شانتِي نام ۾ آهي. جيڪڏهن
 شانتِي ٻاهر هجي ها ته گورو نانڪ صاحب جن ائين ڪين
 فرمائين ها ته ”نانڪ دڪيا سڀ سنسار“ يعني سارو سنسار
 دڪي آهي. اندر جهڙي پائي ڏسو. ڇا ڪو سڪي آهي؟
 هاڻي سوال ٿو اٿي ته ٿڌهن سڪي ڪير آهي؟ ”سوئي سڪيا
 جس نام آڌار.“ جنهن پنهنجو خيال نام سان جوڙيو آهي اهو
 ئي سڪي آهي، انکي ئي شانتِي پراپت ٿي آهي.

مل ست سنگت نام سلاهم آتم رام سکائي هي
 جيترو به جلد ٿي سگهي، ڪنهن نام جي پيرويءَ ڪار
 نام جي اڳي وٺي اندر وڃو ۽ سڪي ٿيو. هاڻي فرمائين

ڪم ۾ ڇڏي نٿو سگهي ۽ ڪڏهن ڪوڄ ڪرڻو آهي. ڪڏهن
موت اچي ٿو ۽ هو لکي ٻار جو لدا ٿو رکي، لکي جوان
هو، ۽ لکي ٻڌي جو. جيڪي ۽ ڪوروءَ کان اُڀرڻس وٺي
ٻن سمن ڪري اندر وٺي، اهي نام سان ڇڙي وٺي، انهنجو
عمر مڙو مٿس ٿي وڌو. جيڪي ٻاهر ٿي وٺي رهيا انهنجو
وقت برباد ٿي ويو. ڪورو صاحب فرمائين ٿا ۽ توهانجي اندر
نام آهي، هو توهان جي اندر ويٺي کان وٺي آهي. اندر
وڃي ان کي پرڳهت ڪريو. ستن کان ۽ ٻار ٻار اهالي
هدايت ملي ٿي ۽ توهان جي اندر نام آهي، ان سان پاڻ کي
پوڙي ڇڏيو.

ساڪت ڪوڙ پڇهه هن هومي،

دهه مارگه پڇي پڇائي هي.

جيڪي ساڪت (منمڪ) آهن اهي ڏينهن رات مڀا ۾
سڙي پڇي مرن ٿا، اهي ڪڏهن ۽ ڪه ٿي پائين. اهي نام
کي ڇڏي، ماڻا جي جاري ٿاسي جنم مڙو ڇي ڏاڙي ۾ رهن
ٿا ۽ پريشان رهن ٿا. ڪورو صاحب جن ڪورومڪن يعني نام مارگه
وارن جي حالت ٻيرون ورنس ڪري چڪا آهن. هيٺون
مارگه وارن جي حالت بيان ڪن ٿا ۽ اي پلا لوڪو! ماڻا کي
پڏيو ۽ نام جي ڪمالي ڪريو.

چوڙهه ننڍا ٿاڻ پرائي،

پڙهه پڙهه دجهه سانت نه آئي.

من مارگه جي اصليت ٻڌائي هدايت ڪن ٿا ۽ اندر وڃي
نام سان پڇي آما کي چوڙيو. ننڍا ڪرڻ ڇڏي ڏيو. ننڍا
ٻاڪي ٿو ڇڏجي؟ پاڻ کي چڱو سمجهو ۽ ٻئي کي نرو. جيڪي

پنهنجو ڌيان اندر نام سان جوڙي رکيو آهي. اهي فائدي ۾ آهن باقي دنيا گهائي ۾ آهي.

بوجهه هرجن سنگور باڻي
ايه جو بن ساس هي ديه پراڻي

گورو صاحب جن مالڪ جي مهما ڪندي چڻي چڪا آهن ته هي سارو ڪيل هن جو رچايل آهي، هو پاڻ سڀني جي اندر گهٽ ٿي وينو آهي ۽ پاڻ ئي گورو روپ ڌاري اچي چڻي ٿو ته مون کي هن طريقي پراپت ڪريو. دنيا ڪهڙي گهٽ ٿي وئي آهي؟ تمام هيٺ. هاڻي گورو صاحب جن فرمائين ٿا ته توهين به مستن کان رستو وٺي انهن جي رهڻي اختيار ڪريو جيئن توهين به مالڪ جي گود ۾ وڃي وهو.

پاڻ وري فرمائين ٿا ته منهنجي سرپرست پاڳن سان مليو آهي ۽ هيءَ ديه سڌو لاءِ رهڻ واري ڪانهي. انڪري جيترو جلد ٿي سگهي ان جو فائدو وٺو. هي جيڪو هردو آهي اهو هريءَ جو بڻايل آهي. اندر وڃو ۽ اتي هريءَ جي رڻاڻي ٻڌو ۽ ان سان پنهنجو پير لڳايو. نه هيءَ ديهي رهڻ واري آهي ۽ نڪر ٿي هي سوانس رهڻا آهن ۽ نڪي هيءَ جواني رهڻ واري آهي. تنهنڪري هن جنم جو جلد کان جلد فائدو وٺو. ٻين لفظن ۾ چئجي ڪٿي ته سنگوروءَ سان ماري اندر نام کي پڪڙيو، شيد سان جڙي وڃو.

آج ڪال مرجائي پراڻي،
هرچپ چپ ردي ڌيائي هي.

موت جو ڪجهه پتو ڪونهي، ڪڏهن به اچي وڃي،